Ludvig Hope

I disse siste dager

Tanker om Hebreerbrevet

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Ludvig Hope: *I disse siste dager* (Tanker om Hebreerbrevet).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 24. november 2026.

Innhold

Forord 1
Et innledningsord 3
  Diamanten i jernkulen 3
  For alle folk og tider 3
  Grunntanken 4
  Kristendom og kunst 7
  Kristus er størst 8
Gud har talt 10
  Større enn englene 14
Mindre enn englene 18
«Det sømmet seg for ham» 25
Lik oss i alle ting 29
Gå ikke bort fra Kristus – del 1 34
  Se på ham 35
  Han som vi bekjenner 38
Gå ikke bort fra Kristus – del 2 41
  Så sant vi holder fast! 42
«La oss derfor ta oss i vare» 48
En sabbatshvile 50
  Hvilen i Jesus ved tro 52
  Tusenårsriket 53
  Den rette sabbatshvilen 54
Guds ord er levende 56
Fram for nådens trone 59
Kristus, vår yppersteprest 62
Melk og fast føde 64
Å spotte Ånden 68
Trøst 75
Vårt håp 78
  Tro og håp 78
  Det døde håpet 79
  Det levende håpet 79
  Forskjellen på tro og håp 82
Melkisedek 85
Kristus, yppersteprest i himmelen 91
  Et åndelig prestedømme 92
  Ved Guds høyre hånd 94

Fra den gamle pakt 97
Da loven ble til 97
Huset som Gud ville bo i 98
Presteskapet og levittene 100
Ypperstepresten og klærne hans 101
Prestene 102
Levittene 102
Synagogene 103
Frelsens grunnvoll 104
Hvem skal være med når Kristus kommer annen gang? 111
Hvem er det som venter? 114
Hvorfor er ikke Kristus allerede kommet annen gang? 117
Et sammendrag 117
Han venter på sine fiender 118
Den levende veien 120
Vårt kors 121
Vårt kors 121
Et sannferdig hjerte 125
Tro 127
Hvem skal vi se på? 132
Se på fedrene 132
Se på Jesus 133
Guds tukt og menneskelig lidelse 136
Menneskelig lidelse 137
Hva sier Guds ord? 138
Kan en rett kristen slippe sykdom? 139
Andre svar 141
Nåde og ansvar 144
Praktisk kristendom – del 1 147
Hjemmet 147
Mann og hustru 149
Husbond og tjener 151
Foreldre og barn 151
Gjestfrihet 152
Praktisk kristendom – del 2 155
Broderkjærlighet 155
Fri for pengekjærhet 158
Husk veilederne deres 160
Adam og Kristus 163
Alt av nåde 166
Om Ludvig Hope 169

Forord

Forord til første utgave

Det er med en viss uro jeg våger å la disse tankene om Hebreerbrevet komme på trykk. For det første er jeg ikke sikker på om den måten jeg har lagt tankene fram på, er heldig. Som en vil se, er det ikke den vanlige oppbyggelige forkynnelsen jeg har brukt, og selvsagt heller ikke en eksegetisk tolkning av ordet. Det er på en måte noe midt imellom. Spørsmålet er da om jeg kan nå folk på denne bølgelengden.

Mitt ønske var å finne de store grunntankene i dette mektige gudsordet, og samtidig få bære fram noe av «den sunne lære» som vi trenger så sårt i vår tid. Skal det gudslivet som nå er vakt i folket vårt, ha håp om å vokse fram til en frisk og sterk kristendom, må vi mer enn før holde oss til formaningen om å ta vare på den sunne lære. Det er et av de store kravene til forkynnerne nå.

Disse to synspunktene har vært i tankene mine når jeg har prøvd å åpne døren til den rikdommen av liv som er lagt ned i dette brevet.

Det andre som har gjort meg urolig, og som er hovedgrunnen til at jeg ikke tidligere har gitt ut det jeg har arbeidet med i så mange år, er at jeg kommer inn på noe av det samme som står i andre av bøkene mine. Det gjelder særlig Kristi forsoning, rettferdiggjørelsen av tro og det kristne håpet. Men tar en disse emnene bort fra en bok om Hebreerbrevet, vil det meste komme til å henge i luften. I hvert fall ser det slik ut for meg. Disse emnene må være med hvis en skal få fram grunntankene i brevet.

Når jeg likevel nå lar dette komme ut som bok, er det først og fremst fordi andre kristne har rådet meg til det. De har enten lest manuskriptet eller hørt meg legge fram disse tankene i bibeltimer, og de mener at boken har en gjerning å gjøre. Det har gitt meg mot.

Om Guds finger da får røre ved ordene og hans Ånd får ånde på dem, kan trette og kjempende kristne finne hjelp også gjennom det som er skrevet her.

Gud gi det!

Oslo, våren 1937.

Ludvig Hope.

Forord til Skrifter i samling

Nå skal bøkene mine komme ut i en samlet utgave, sammen med et utvalg av taler og bladartikler fra de siste 40 årene. Det er mitt ønske at disse ni bindene

ikke blir stående i en bokhylle, men blir brukt og ved Guds nåde kan føre mange til omvendelse og tro på Jesus Kristus.

Ikke minst ønsker jeg at tvilende, kjempende, trette og motløse kristne må finne trøst, lys og kraft i livet og i døden.

Oslo 1945.

Ludvig Hope.

Et innledningsord

Diamanten i jernkulen

En gang da jeg var på et større møte i Sverige, fortalte prins Oscar Bernadotte denne historien:

I et museum i Dresden i Tyskland finnes det en gullkule med en diamant inni. Rundt kulen ligger et hylster av jern.

Denne kulen fikk en saksisk prinsesse en gang av kjæresten sin. Da hun hadde pakket ut gaven og så den simple jernklumpen, ble hun så sint at hun slengte kulen bortover gulvet. Men da kulen slo mot gulvet, sprang en fjær opp, og jernhylsteret spratt av. Da prinsessen så det, tok hun kulen opp igjen, og nå holdt hun en vakker gullkule i hendene.

Mens hun stod og fingret med denne gullklumpen, sprang en ny fjær opp, og inne i gullkulen kom en strålende diamant til syne.

Denne lille fortellingen er et godt bilde på Bibelen.

Mange som eier en bibel, og som også bruker den, har aldri sett eller funnet noe annet i den enn et hylster av trykksverte og bokstaver. Den som vil se «diamanten», må først finne den hemmelighetsfulle «fjæren» som åpner veien gjennom bokstaven inn til ånden, til Ordet i det skrevne ord. Det er dette Ordet som er forkynt oss ved evangeliet.

Når vi nå vil prøve å ta for oss Hebreerbrevet, ønsker jeg at vi må finne denne «fjæren», slik at hylsteret springer av og vi får se «diamanten».

For alle folk og tider

Skal vi se innholdet i de bibelske bøkene rett, er det til god hjelp å lære å kjenne den tiden da hver av dem ble skrevet. Vi må også vite hva som gjorde at Gud drev profeter og apostler til å skrive som de skrev, nettopp da, i den tiden.

Hadde vi alltid hatt dette for øye, ville mye i Guds ord vært lettere å forstå.

Bibelens ord er Guds tale og vilje til mennesket i alle tider. Derfor skal det også lyse inn i hver tid og hvert folk og inn i hvert menneskeliv, helt til det siste.

I Bibelen er det mye som vi synes er gåtefullt, og ofte ser det også ut som det ene ordet sier det andre imot. Dette er en av grunnene til at så mange legger Bibelen bort. Det ser ut som den er full av motsetninger og gåter.

Selv er jeg blitt overbevist om at det ikke finnes flere motsetninger og gåter i Bibelen enn i menneskelivet. Derfor tror jeg også at det ikke lenger finnes gåter eller motsetninger i Guds ord når den dagen gryr da menneskelivet og verdens-

historien ligger foran oss som en åpen bok. Det skjer når den boken åpnes som Kristus tok av hånden til ham som sitter på tronen (Åp 5). Da har alle gåter fått sitt svar i et evig og harmonisk liv.

Når det evige lyset da stråler over livet vårt, stråler det også over det ordet Gud gav oss.

Farene for Guds folk er ikke alltid de samme. Fienden bruker ikke alltid samme taktikk. Men slik fiendens taktikk er, slik møter Gud oss med hjelp fra Ordet. Og etter hvert som lyset og hjelpen kommer til oss, finner vi mer og mer av Guds vei og Guds mening i Ordet.

Motsetningene i livet og i Guds ord løser seg opp i et svar som er liv.

Vender vi oss til livet ute i skog og mark, på hav og fjell, ser vi snart at heller ikke der er farene de samme. De skifter med årstidene og med stedet en er på.

Vanskene for en kristen skifter fra ungdom til alderdom. Fiendene kommer ikke til oss på samme måte i livets høst som i livets vår.

Vi kan også regne med at farene for Guds folk i slutten av vår tidsalder ikke vil være de samme i ett og alt som i den første kristne tid.

Bibelen er derfor full av hjelp som favner alle tider og alle slags farer. Der er det hjelp for ungdom, for de voksne år og for alderdommen, for livet og for døden. Der er det hjelp for det fineste kulturmenneske og for den ytterste stakkar, for dem som lever i det svarteste hedenskap, og for dem som får sin næring fra et forgiftet, fint oppusset religiøst åndsliv.

Guds ord er som en rik natur, som en evig og endeløs rikdom, et hav av lys og liv, av ånd og nåde, som skal hjelpe oss oppover og framover mot Gud.

La meg her få bruke et bilde.

Det er stor forskjell på selen som dukker og plasker oppe i Ishavet, og fuglelivet i skogene under ekvator. Det er også stor forskjell på reinmosen som vokser på fjellviddene i Finnmark, og vekstene i landet som flyter med melk og honning. Men alt er liv som Gud har skapt til nytte for oss mennesker.

Hva mener du med dette? spør du. Har dette noe med Guds ord å gjøre?

Ja. Det er forskjell på blodet av okser og bukker som de strøk på et kistelokk, og Jesu Kristi, Guds Sønns, blod – han som selv er både offerlammet og nådestolen. Men alt er Guds ord til oss, Guds gjerning for oss og Guds hjelp med oss.

Grunntanken

Hebreerbrevet er på mange måter ulikt de andre skriftene i Bibelen. Det betydde mye for de jødekristne i den tiden, og det betyr ikke mindre for oss kristne nå.

Brevet er skrevet til hebreerne, det vil si til de kristne av jødisk ætt. Hvor disse jødekristne bodde, blir ikke sagt. Men siden brevet sier så mye om tempeltjenesten, ofringene og presteskapet, ligger det nær å tro at det er skrevet til de jødekristne i Jerusalem. Det var tyngst for dem å komme løs fra gudstjenesten i den gamle pakt.

Vil vi finne grunntanken i brevet, må vi alltid ha for øye den store faren som truet de jødekristne: at de ikke maktet å rive seg løs fra jødedommen.

Vi må også huske at de første jødekristne ikke hadde fått noe klart bud om å holde seg borte fra templet. Derfor ser vi at de gikk både i sin «egen forsamling» og til gudstjenesten i templet.

Men etter hvert som tiden gikk, ble det mer og mer farlig for kristenlivet deres å holde fast både ved templet og ved den kristne forsamlingen. Faren var at de holdt på å leve seg inn i den tanken at også tempeltjenesten var nødvendig til frelse. Da var ikke Kristus alene nok.

Om dette kan vi lese i Apostlenes gjerninger. Der står det:

«De holdt urokkelig fast ved apostlenes lære og ved samfunnet, ved brødsbrytelsen og ved bønnene» (Apg 2,42).

«Hver dag kom de trofast og med ett sinn sammen i templet og i hjemmene brøt de brødet og holdt måltid med fryd og hjertets oppriktighet» (Apg 2,46).

Det store spørsmålet ble da dette: Kan en hedning bli kristen uten først å bli jøde? Det vil si: Må han først la seg omskjære og holde Moseloven?

Dette spørsmålet delte de kristne i to flokker, som kom i skarp strid.

Denne striden måtte de få slutt på, og derfor ble det holdt et kirkemøte i Jerusalem. Hvordan det gikk der, kan vi lese om i Apg 15.

På dette møtet seiret Paulus' syn, at kristendommen ikke hadde noe med jødedommen å gjøre. Men striden var ikke slutt med dette. Selv Peter, som døpte den første hedningen og godtok ham som kristen uten at han først ble jøde, selv han var ustø her. Det kan vi lese om i Gal 2,11–14:

«Men da Kefas (Peter) kom til Antiokia, sa jeg ham imot like opp i ansiktet, fordi han opptrådte klanderverdig. Før det kom noen fra Jakob, åt han sammen med hedningene. Men da de kom, trakk han seg tilbake og holdt seg unna, fordi han var redd for dem som var av omskjærelsen. Og sammen med ham hyklet også de andre jødene, slik at til og med Barnabas ble revet med av hykleriet deres.

Men da jeg så at de ikke gikk rett fram etter evangeliets sannhet, sa jeg til Kefas i alles nærvær: Når du som er jøde, lever etter hedensk skikk og ikke som jøde, hvordan kan du da tvinge hedningene til å leve som jøder?»

Det er den samme tanken Paulus fører fram i Efeserbrevet. Der står det at jøde og hedning ble gjort til ett i Kristus, helt uten loven. Vi leser i Ef 2,14–18:

«… han som gjorde de to (jøde og hedning) til ett og brøt ned det gjerdet som skilte dem, fiendskapet, da han ved sitt kjød avskaffet den loven som kom med bud og forskrifter. Dette gjorde han for i seg selv å skape de to til ett nytt menneske og slik stifte fred, og i ett legeme forlike dem begge med Gud ved korset, for der drepte han fiendskapet. Og han kom og forkynte evangeliet om fred for dere som var langt borte, og fred for dem som var nær ved. For gjennom ham har vi begge adgang til Faderen i én Ånd.»

«De to», «begge», «dem som var nær ved» og «dere som var langt borte» – alle, jøde og hedning, er gjort til ett i Kristus.

Ved sitt kjød, på sitt kors og ved sitt blod har han åpnet denne nye og levende veien for alle, uten å spørre hva de var eller er. Slik jøden kunne gå over fra den gamle pakt til den nye, slik kunne hedningen stige rett fra hedenskapet inn i kristendommen.

Men gammel vane er vond å vende, aller mest når den er religiøs. Det kan se ut som den er død, men før en vet ordet av det, skyter den fram på nytt.

Slik var det, og slik er det.

Livet må nok slite også med denne bøygen helt til tidenes ende. Først innenfor «portene i byen» står livet fritt fra alt dødt religiøst påheng.

Fordi mange av de jødekristne ikke maktet å rive seg løs fra loven og den gudstjenesten som hørte den gamle pakt til, kom de mer og mer bort fra Kristus. Allerede da Jerusalem ble lagt i grus av Titus, stod det fram en flokk som ble kalt «ebjonitter». De hadde sin rot i jødekristendommen, men kom helt bort fra Kristus. De lærte at han ikke var Guds Sønn, men bare en profet som skulle gi Moseloven ny kraft og innskjerpe den. Frøet til dette frafallet fikk gro hos de jødekristne fordi de ikke skilte seg fra lovtjenesten.

Hebreerbrevet er altså et rop fra Gud til de jødekristne om at de må holde fast på Kristus og hans soningsverk som den eneste grunn for frelsen. De må ikke trekke seg unna Guds nåde og slik igjen komme inn under den fattige barnelærdommen (Gal 4,9), det vil si jødedommen.

Han som skriver brevet, er så grepet av dette at han går rett på saken, uten å hilse og si hvem han er. Med én gang går han inn i selve brennpunktet. Han roper og lokker som en mor på barnet som holder på å gå seg vill.

I det ene øyeblikket ringer han med den tyngste domsklokken som har lydt over menneskebarn, og før en vet ordet av det, taler han de kjærligste og mildeste ord. Og nesten i samme stund som han hugger med det tveeggede sverd, blåser han i lokkende lur.

Å lese dette brevet er som å sitte på det ytterste havskjæret i storm og så stå i en østlandsskog en mild vårmorgen mens måltrosten synger sine rene, myke og lokkende toner.

I språk og stil regnes dette brevet også for noe av det beste Bibelen har.

For oss som lever nå, virker det nok underlig at de jødekristne ikke så faren og maktet å slite seg løs fra jødedommen. De hadde jo opplevd pinseunderet og frelsen ved Kristus. Skulle de ikke makte å legge alt bort og holde fast på Kristus alene?

Men la oss prøve å se saken fra deres ståsted. Kanskje vi da vil forstå dem litt bedre og dømme dem mildere.

Hvis de har rett som mener at brevet ble skrevet omkring år 70, stod nok templet ennå. Jeg er bare lekmann og kan ikke si noe sikkert om dette, men når jeg leser brevet, ligger det nær for meg å tro at templet ennå stod. Og var det slik, må vi ikke glemme den store og dragende makten som denne nasjonalhelligdommen hadde over alle jøder.

Templet var noe av det vakreste de så på jorden, og det var bygd etter Guds bud, ja, en kan også si etter hans tegning.

Grunnrisset tok Moses imot direkte fra Gud, kanskje slik at han fikk se den himmelske helligdommen. Så laget han sammenkomstens telt, den jordiske helligdommen, etter bildet av den sanne (Hebr 8,5). Etter denne tegningen var også templet bygd.

For en jøde hadde hele huset og alt det vakre i det noe guddommelig stort over seg. Og der hadde Gud lovet å møte sitt folk.

Dit strømmet de når høytidene kom, fra fjell og daler, fra inn- og utland. I helligdommen i Jerusalem ville de møtes med sitt folk og med Gud. Slik hadde det vært fra slekt til slekt i hundrevis av år.

Og dette skulle de nå slutte med! Var hele den gamle gudstjenesten unyttig, ja, rett og slett farlig? Og så skulle de slå seg sammen med en liten særflokk som samlet seg i hytter og privathus, en flokk som var revet løs fra det religiøse livet som hadde holdt folket sammen i så lang tid.

Det skulle mer enn menneskelig kraft til for å makte det.

Og likevel måtte det til. Ellers ville herligheten i templet, prestetjenesten, ofringene og seremoniene blinde dem, så de mistet synet av herligheten i Jesu Kristi åsyn og stod igjen med bare skyggen av det sanne.

Kristendom og kunst

Når vi nå er inne på alt det vakre og kunstferdige som preget gudstjenesten i den gamle pakt, vil jeg si litt om kristendom og kunst.

Har kristendommen bruk for kunsten?

Ja og nei. Gud elsker det vakre og harmoniske når det også er sant og rent. Eller sagt på en annen måte: En vakker form er god når den er fylt av et innhold som svarer til formen. Derfor kan Gud bruke kunstneren like så vel som han bruker forkynneren eller læreren. Når de bare er drevet av den rette ånd, kan de på hver sin måte gi uttrykk for Guds tanker og vilje. Vi ser da også at mye av den største kunsten i verden er skapt av kristne, eller i det minste båret av kristne tanker.

Men det farlige og tragiske er at vi så lett lar kristendommen og kunsten bytte plass. Det er ikke kunsten som skal holde kristendommen oppe. Det er tvert imot kristendommen som skal gi kunsten liv.

Levende kristendom kan godt klare seg uten kunst. Når en fortapt synder går over fra døden til livet og bærer det evige liv i sitt bryst, da står vi ansikt til ansikt med livets høyeste kunst. All jordisk kunst er bare som en blek skygge mot det kunstverket Gud skaper i en menneskesjel.

Eller tenk på Jesus Kristus da han trådte fram og talte til folket. Han var kledd i en enkel kjortel. Ofte tok han hele naturen til kirke, en stein til alter og en tofte i en fiskebåt til talerstol.

Hva kunne være enklere enn det? Og hva er i grunnen vakrere? I denne «kunsten» steg himmelens Sønn ned til jorden og bar oss opp til Gud.

En kan vel også si at kristendommen aldri stod vakrere enn når kårene var trange og formene enkle.

Jeg husker den tiden da det var få bedehus her i landet, og da de fleste kirkedørene var stengt for slike karer som meg. Da banket vi på døren hos bonden, og som regel lukket han opp. Stuene ble da ofte så fulle at lampene ikke ville brenne av mangel på luft. Mange ganger måtte vi være ute, og da var talerstolen ofte en trapp, en stein, en låvebro, ja, en snøfonn. I den tiden slo kristendommen sterkere og sterkere rot i folket. Det var en stor tid i Norge.

Men når den indre kraften i kristenlivet minket, prøvde en ofte å bøte på det med kunst i det ytre. Den verdsliggjorte kristendommen prøver nesten alltid å pusse seg opp med kunst.

Og så roper de til oss: Finere bedehus! Vakrere kirker! Kunstverk må det være, med rik og høystemt liturgi! Får vi ikke dette, vil ungdommen vende seg bort fra kirken og kristendommen. Kunsten skal berge ungdommen for kirken og det kristne arbeidet.

Er det sant?

Nei, det er ikke sant.

Hele kirkehistorien sier at det er usant, og likevel tror de fleste som har religiøs interesse, at det er sant.

Sannheten er at etter hvert som det går nedover med vårt indre liv, livet i Gud, prøver vi å skjule nedgangen ved å pusse oss opp utvendig. Det er sant.

Jeg fant en liten stubb i et kristelig blad med denne overskriften:

> **Menigheten i forfall**
> Det var en kunstner som skulle male et bilde som skulle forestille en menighet i forfall. I stedet for å male en gammel ruin malte han til alles forbauselse en prektig bygning, der man gjennom den åpne portalen så den rikt utskårne prekestolen og mye annet vakkert. Men ved inngangen hang en liten bøsse med påskriften «Til misjonen», og der gavene skulle legges, var det malt et veldig spindelvev.

Måtte ikke de gode kårene som vi norske kristne nå arbeider under, stjele kraften fra vår kristendom! Måtte vi våke over oss selv, så kristendommen vår ikke tørker inn til estetisk religiøs nytelse, men heller viser seg i et liv i selvfornektelse og trofast arbeid for Herren Jesus Kristus.

Kristus er størst

Det er Kristus forfatteren av Hebreerbrevet vil at vi skal se og eie. Kristus er den største av alle. Den herligheten Gud har åpenbart i Kristus, er mye større enn herligheten i den gamle pakt.

Lovens rike i den gamle pakt ble oppløst og avskaffet med alle sine seremonier og bud. Men det som var virkelig og guddommelig, ble lagt inn i Kristus og gitt oss av nåde ved tro.

For å få dette fram viser forfatteren oss først det som er likt i den gamle og den nye pakt. En har sagt om dette:

«Det gamle testamente er ulikt det nye, men ikke på samme måte som hedenskap er ulikt kristendom. For også Det gamle testamente er Guds åpenbaring og eier derfor en glans av Guds herlighet. Vakker er natten der forbildenes måne og stjerner lyser og blinker. Men når solen går opp, gryr den klare dagen og skaper vår og liv som våkner.

Herligheten i den gamle pakt er stor på mange måter, men større er den nådens dag da Guds Sønn ble menneske, og vi får se ham som menneske blant mennesker. Det er dette den gamle pakt tegner for oss i bilder, i bygninger, i offer og klær.

Men det er herligere å se mannen enn skyggen» (Adolph Saphir).

«Det nye testamente ligger skjult i Det gamle, og Det gamle testamente er åpnet i Det nye» (Augustin).

Men, sier forfatteren av Hebreerbrevet, var straffen stor for dem som foraktet ordet i den gamle pakt, hvor mye tyngre blir da ikke dommen over dem som ikke akter Kristi ord og tråkker på hans blod (Hebr 10,28–29)!

Og så roper han ut sitt mektige advarselsord, for at de jødekristne ikke skal havne i livets største ulykke: å gå bort fra Kristus.

Det er brevets første store ærend.

Det andre er at han vil forberede dem på den svære trengselen som står for døren. Den ble nok så mye farligere for dem fordi den kom uventet.

De kristne på den tiden ventet helst at Kristus skulle komme igjen og føre dem inn i herligheten i himmelen. Men i stedet for hjemreise måtte de inn i en svær trengsel, så de i bokstavelig forstand ble fremmede og utlendinger på jorden. Hjemmene og landet ble lagt øde, og far, mor og barn måtte skilles og ble spredt vidt og bredt utover det hedenske romerriket.

Forfatteren vil derfor også styrke dem til striden, og så minner han dem om trengselen som fedrene deres måtte gjennom. De ble spent ut og pint, de ble hudstrøket, gjennomsaget og drept med sverd, og mange måtte flakke omkring i saueskinn og geiteskinn og bo i ødemarken, i fjell, i huler og kløfter (Hebr 11,35–38).

Men, brødre, se på troens opphavsmann, Jesus, han som for den gleden som ventet ham, led tålmodig korset uten å akte vanæren, og som nå har satt seg på høyre side av Guds trone. Ja, sier han, tenk på ham, så dere ikke skal gå trett og bli motløse (Hebr 12,2–3)!

«Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid» (Hebr 13,8).

Tenk på ham!

Gud har talt

Hebr 1,1–4.

Noe av det forfatteren straks vil legge oss på hjertet, er det som den nye og den gamle pakt har felles. Blant annet har de det felles at Gud har talt til oss, både før og nå i disse siste dager.

Med dette sier han at ordene i den gamle pakt også er fra Gud. Det er Gud som har talt til oss de mange gangene og på de mange måtene gjennom profetene. Han hører altså ikke til dem som mener at ordene i den gamle pakt er dikt og sagn.

Det er Gud som har talt til oss også før. La den tanken få slå rot i oss: I Bibelen er det Gud som taler til oss, fra perm til perm.

Først vil vi da stanse ved Gud, han som før har talt til oss gjennom profetene, og som nå i disse siste dager taler til oss gjennom Sønnen.

Ingen kan nå fram til Gud med tanken sin. Han går over all vår forstand, og jo mer vi prøver å finne og forstå ham med tanken alene, desto mer blir han borte for oss. Den som i denne forstand tenker lite og tror mye på Gud, er lykkeligst. «Ved tro skjønner vi», står det skrevet (Hebr 11,3).

Men når tanken vår er båret av tro, kan vi her og der finne hans fotspor og ane litt av hvem han er, gjennom det han har sagt og gjort.

I Bibelen og i skaperverket ser vi hvem han er, så langt ord og gjerninger kan vise oss ham. Derfor kan vi si:

Gud, det er han som har skapt alt, som når alt, som styrer alt og som makter alt.

Det er han som har satt skapningen inn i tilværelsen med liv og med lov. Han kan rette ut fingeren, og alt liv er slukket. Han kan ånde på ny, og alt lever.

Gud, det er han som ikke trenger tid og rom. Like visst som alle himler er for små for ham, kan han bo i et lite menneskebryst, og han er her sammen med oss nå.

Det er blitt sagt at Gud ikke «bor», men «er», og forstår vi det rett, er det vel slik. Men er det ikke mest riktig å si at han både «bor» og «er»? Han bor «i et lys dit ingen kan komme» (1 Tim 6,16). Han bor midt iblant sitt folk, og han bor i hver frelst synder. Og likevel er han der du er.

«Hvor skal jeg gå fra din Ånd, og hvor skal jeg flykte fra ditt åsyn? Farer jeg opp til himmelen, så er du der. Og vil jeg rede mitt leie i dødsriket, se, da er du der. Tar jeg morgenrødens vinger, og vil jeg bo ved havets ytterste grense, så

fører også der din hånd meg, og din høyre hånd holder meg fast. Og sier jeg: La mørket skjule meg, og lyset omkring meg bli natt – så gjør heller ikke mørket det mørkt for deg, natten lyser som dagen, og mørket er som lyset» (Sal 139,7–12).

Gud er der du er!

Han har nøklene til døden og dødsriket, til himmel og helvete. Han kan åpne og lukke som han vil.

Han skylder ingen regnskap, men hvert kne skal bøye seg for ham, både de som er i himmelen, på jorden og under jorden.

Gud! Han har talt til oss!

Mange ganger og på mange måter har han talt til fedrene gjennom profetene. Men at det skjedde så mange ganger og på så mange måter, vitner om at de han talte gjennom, ikke var fullkomne. Jeg kan ikke skille mellom det menneskelige og det guddommelige i Bibelen, men så mye er sikkert: Gud har brukt mennesker til å tale til oss. Han kunne bare bruke dem stykkevis, noen mer, andre mindre.

De sto som på en fjelltopp og så inn i framtiden, inn i Guds veier, og undret seg når de fikk øye på den ene fjelltoppen bak den andre. Ned i dalene var det vanskelig for dem å se. Så gransket og grunnet de uten å finne det fulle svaret. Det er sikkert dette apostelen Peter tenker på når han skriver:

«Om denne frelsen var det profetene gransket og ransaket, de som profeterte om den nåde som dere skulle få, idet de gransket hvilken eller hva slags tid Kristi Ånd, som var i dem, viste fram til når han forut vitnet om Kristi lidelser og herligheten deretter» (1 Pet 1,10–11).

Gjennom dem talte Gud til oss før.

Men nå i disse siste dager har det hendt noe nytt og uvanlig stort: Gud har talt til oss gjennom Sønnen.

«I disse siste dager» kan bety to ting: enten nå nylig, for ikke lenge siden, eller ved slutten av denne tiden. Det er oss de siste tider er kommet til, og nå skal vi få høre Guds ord til oss gjennom Sønnen, nå ved slutten av denne tidsalderen.

Den nytestamentlige tid er den siste tid, og i morgengryet av «disse siste dager» taler Gud til oss på denne måten. Han sender Sønnen med bud til oss.

Så må vi også prøve å komme litt innenfor døren til Sønnen: hvem han er, hva han har talt til oss, og hva han har gjort for oss.

Sønnen ser ikke en og annen fjelltopp borti vidda som i skygger. Han ser også hver dal og alt som er der. Så taler han om det han vet, og vitner om det han har sett. For ingen kjenner Faderen uten Sønnen, og den som Sønnen vil åpenbare det for (Matt 11,27).

«Ingen har noensinne sett Gud. Den enbårne Sønn, som er i Faderens favn, han har forklart ham» (Joh 1,18). Sønnen, han som har Ånden uten mål og er livets evige Ord, han tok bolig hos oss.

Gjennom ham taler Gud til oss i disse siste tider.

Profetene nådde aldri lenger enn til å si: «Så sier Herren!» Men Sønnen kunne si: «Jeg sier dere!» Profetene viste til det Herren hadde sagt, Sønnen viste til seg selv. Profetene vitnet om ham som skulle komme, men Sønnen sa:

«Jeg er det, jeg som taler med deg» (Joh 4,26).
«Jeg er verdens lys» (Joh 8,12).
«Jeg er døren» (Joh 10,9).
«Jeg er livets brød» (Joh 6,35).
«Jeg er veien og sannheten og livet» (Joh 14,6).

Han var før alle ting, og alle ting er blitt til ved ham. Han er ikke bare et bud fra Gud, slik profetene var. Han er selve budskapet. Alt det Gud har å si oss, det er han: alle Guds tanker, all Guds visdom, all Guds vilje og all Guds kraft.

I ham bor hele guddommens fylde i et menneske. «Ordet ble kjød» (Joh 1,14).

«Kristus er Ordet i det skrevne ord» (Saphir). Han er diamanten i jernkulen.

Gjennom ham taler Gud til oss. For en tale! Aldri har noe menneske talt slik som han (Joh 7,46).

I hans munn kom himmelen til vår jord, og livets brød ble gitt til oss, dødens barn.

Sønnen! Han er mer enn profetene, mer enn Moses, mer enn englene og mer enn prestene, offerne og templet. Alt dette var bare skygger av det sanne. Men Sønnen er selve sannheten.

Men han er mer. Det står her at Gud har innsatt ham som arving til alle ting. Jeg spør i fullt alvor: Har dere sett dette før? Vet dere at det står her at Gud har innsatt Sønnen som arving til alle ting?

Og tror dere det?

Ingen menneskelige tanker kan romme Guds rikdom. Skyggene fra jorden og synden har blindet synet vårt. Men vi har rett til å tro at han er like rik som han er evig. Og all denne evige rikdommen skal Guds folk få arve sammen med Sønnen.

Han som ikke skammet seg ved å kalle seg vår bror, vil dele arven med sine brødre.

Han har skapt alt. Han har kjøpt alt. Han har arvet alt. Sønnen!

Men jeg synes likevel vi har rett til å tro at han vil ha noe av arven for seg selv, sammen med Gud. Hva kan det være?

Det er hans frelste folk.

En himmel fylt av frelste syndere, en skare så stor at ingen kan telle dem, av alle slekter, folk og land – det er den delen av arven som Sønnen får for seg selv.

Det blir den store, lysende stjernen på skaperverkets himmel, den vakreste blomsten og de perlene som evig og alltid lyser i Jesu Kristi frelserkrone.

Fra dette frelste folket stiger den høyeste tonen i sangen om Lammet. Det blir Jesu Kristi ære som frelser og Guds største kjærlighetsunder.

Det er arven hans. Ja, det er bruden han vant.

«Når han kommer på den dagen for å vise seg herlig i sine hellige og underfull i alle som tror» (2 Tess 1,10), da får vi se oss selv som hans eiendom og arv.

Det som koster oss mest strid og slit, tårer og angst, lidelse og offer, det vi legger mest arbeid og kjærlighet i, det setter vi mest pris på. Ingen vet det bedre enn far og mor.

Vi kostet vår Frelser mye. På oss har han lagt all sin kjærlighet. «Du er dyrebar i mine øyne, du er aktet høyt, og jeg elsker deg» (Jes 43,4).

Aldri ble noe kjøpt så dyrt som da dere og jeg ble løst ut ved Jesu Kristi liv og død.

Sønnen er arving til alle ting!

Ved ham har Gud også skapt verden, alt som er til: ikke bare jorden vi bor på, men hver sky og hver stjerne, hver klode i verdensrommet, alt yrende og myldrende liv i luften, i havet og i jorden. Hvert strå som vokser, hver fugl som synger og hver maur som kryper, det minste atom og den største lysende stjernebanen.

Han er avglansen av Guds herlighet og avbildet av hans vesen. Han er den førstefødte fremfor enhver skapning, og alt består ved ham (Kol 1,15.17).

Men hans makt rekker enda lenger. Han bærer alle ting, og han bærer dem ved sitt ord.

Underfull er den mannen, og underfullt er det ordet som bærer alle ting! Alle ting!

Hvis ikke Sønnen hadde trådt fram da det første mennesket falt, hvordan hadde det da gått?

Da hadde alt falt i grus.

Men ved sitt ord tok han hele tilværelsen på sine skuldrer, og han bærer alt. Kristus er den bærende kraften i tilværelsen – den Kristus som går til Golgata.

Til den «mannen» og den «haugen» går alle trådene i tilværelsen. Derfra kommer den bærende kraften i hele skapningen og for alle mennesker, fra det første til det siste.

Han er kraften som holder alt oppe.

Det var ham sårt å tenke på
at verden skulle under gå,
det skar ham i hans hjerte.

Så kom han til oss og fullførte ved seg selv renselsen for våre synder. Da det var gjort, satte han seg ved Guds høyre hånd.

Her er løsningen på livets gåte og verdens gåte. Svaret ligger i Jesus Kristus, vår Herre.

Det samme får vi vite om Sønnen den søndagsmorgenen på Patmos, da Johannes får se «det som må skje i hast» (Åp 1,1) – i disse siste dager.

Johannes så en bok i hånden til ham som satt på tronen, skrevet både inne i den og utenpå og forseglet med sju segl. Og engelen som sto foran ham, ropte med høy røst: «Hvem er verdig til å åpne boken og bryte seglene på den?»

«Og det var ingen i himmelen eller på jorden eller under jorden som kunne åpne boken eller se i den» (Åp 5,3).

Da gråt Johannes sårt.

Den sterke lengselen etter å få boken åpnet drev ham til å gråte. Men mens han gråt, trådte en fram og sa til ham: «Gråt ikke! Se, løven av Judas stamme, Davids rot, har seiret. Han kan åpne boken og de sju seglene på den» (Åp 5,5).

Så tok «løven av Juda», «Lammet», «Sønnen», boken av hånden til ham som satt på tronen, og nå er den hos ham. Der blir den også til den er åpnet fra perm til perm og hvert blad har mistet sitt segl.

Boken er arven hans!

Hva er det da for en arv?

Det er alt som er skapt. Det er alt i naturen og i åndens verden som er stengt, bundet og forseglet av synden og Satan – alt, fra det enkelte menneske til hele menneskelivet og hele naturen.

I Romerbrevet 8,19–22 får vi et lite glimt inn i «det som skal skje heretter», i disse siste dager. Det står at «skapningen venter og lengter etter at Guds barn skal åpenbares», og at «hele skapningen til denne stund sukker sammen og stønner sammen som i veer». Dette er noe av innholdet i boken som «Lammet» nå har i sin hånd. Og når boken er helt åpnet, når Guds folk har nådd målet, da sukker heller ikke skapningen mer.

Med boken i hånden og kongekronen på hodet har han satt seg på den hvite hesten og drar ut «med seier og for å seire» (Åp 6,2). At den svarte, den gule og den røde hesten går sammen med ham, det har verdenshistorien fortalt oss helt til i dag.

Men midt i all livets elendighet, midt i blod og sult og sykdom, bærer han likevel alle ting ved sitt ord.

Alle ting!

Mens det ser ut som alt styrer seg selv og jager mot avgrunnen i svimlende fart, kan han si: «Så langt, men ikke lenger!»

Dette synet på Kristus og på verdenshistorien gir Guds ord oss rett til å ha. Det er denne trøsten som skal gi kristne mennesker mot til å holde ut i striden og ta alt med ro «når hav og brenninger bruser» (Luk 21,25).

Snø og is må løsne i liene, og telen må gå av jorden før det blir vår. Skal bjørnen felles, må den lokkes ut av hiet. Og skal gullet bli rent, må slagget skilles ut over ilden mens det ligger i den sydende smeltedigelen.

Midt i brølet fra alle ondskapens villdyr, midt i ras, i blod, i pest, i sult og tårer rir kongen fram, han som bærer alle ting, med seier og for å seire.

I motløshet og tvil stirrer vi ned mot jorden og ser alt bakvendt. Det finnes knapt noe vi er fornøyd med. Alt går nettopp slik det ikke skulle gå, synes vi. Så blir det murring og angst og klage.

Prøv å se litt lenger fram og litt høyere opp. Da ser du ham som er arving til alle ting, han som har boken i sin hånd og bærer alle ting ved sin krafts ord.

Har han ikke båret deg til nå? Han vil også bære deg heretter.

Hans ord ei brast,
det står så fast,
den bro skal bruden bære.

Større enn englene

Hebr 1,5–14.

Det er et underlig sprang forfatteren gjør her.

Midt mens han er helt opptatt av «Sønnen» og den rikdom og makt og herlighet han eier, går han over til englene. Det som nå ligger ham på hjertet, er å vise fra Guds ord at Sønnen er både større og mindre enn englene.

Hvorfor han er blitt mindre enn englene, får vi vite i kapittel 2. Men det er ikke så lett å se grunnen til at forfatteren vil vise oss at Kristus er større enn englene.

Det står riktignok at han er større fordi han «har arvet et herligere navn fremfor dem» (Hebr 1,4). Men hva han vil med dette, og hvorfor han må si dette til de jødekristne, er mindre klart for meg. Jeg vil likevel prøve å legge fram noen av de tankene jeg har om denne delen av kapitlet.

Blant de kristne med hedensk bakgrunn var det nok noen som hadde tilbedt engler før de ble kristne. Hadde brevet vært skrevet til slike, ville det vært lettere å forstå at forfatteren tok dette opp. Men at jødekristne skulle kunne falle for fristelsen til å dyrke engler, er det liten grunn til å tro. Noe annet er det at englene sto høyt både i tanken og troen hos det jødiske folket. Det viser ordet fra den gamle pakt oss klart.

Leser vi Mosebøkene, profetene og Salmene, får vi se det med egne øyne. La oss ta noen stikkprøver.

Herrens engel kom til Hagar da hun måtte rømme fra Sara ut i ødemarken.

To engler kom til Lot i Sodoma, og tre kom til Abraham i Mamre-lunden mens dagen var het.

Da Abraham sendte tjeneren sin for å finne en brud til Isak, og tjeneren nok syntes at dette var et vanskelig oppdrag, sa Abraham til ham: «Herren, himmelens Gud … han skal sende sin engel foran deg så du kan hente en kone til min sønn» (1 Mos 24,7).

Jakob drømte og så en stige der Herrens engler steg opp og ned. Guds engel sa til ham i drømmen: «Jakob!» Og han svarte: «Ja, her er jeg.» Jakob dro sin vei, og Herrens engel møtte ham. Og da han lå for døden og Josef førte sønnene sine fram til bestefaren, sa han: «Den engel som forløste meg fra alt ondt, han velsigne guttene» (1 Mos 48,16).

Herrens engel åpenbarte seg for Moses i en flammende ild midt ut av en tornebusk. Og Guds engel gikk foran Israels folk da det dro ut av Egypt – han flyttet seg og gikk bak dem.

Og hele folket sang: «Da ropte vi til Herren, og han hørte vår bønn og sendte en engel og førte oss ut av Egypt» (4 Mos 20,16).

Herrens engel kom fra Gilgal opp til Bokim og sa: «Jeg hentet dere opp fra Egypt og førte dere til det landet …» (Dom 2,1).

Herrens engel kom og satte seg under eiken i Ofra, og han rakte ut staven som han hadde i hånden. Da sa Gideon: «Ve meg, Herre Herre! For jeg har sett Herrens engel ansikt til ansikt» (Dom 6,22).

Her har vi sikkert rett til å legge til at det flere steder der den gamle pakt taler om engler, er Kristus det gjelder.

Den ene av de tre som kom til Abraham i Mamre-lunden, han som kjempet med Jakob på hjemveien fra Mesopotamia, og han som sto foran ypperstepresten Josva, og flere andre – om dem har vi grunn til å tro at det var Kristus.

Men her må vi visst slutte å tale om englene. Skulle vi gå gjennom hele Bibelen og lete opp alt som blir sagt om englene, måtte vi ha god tid. La meg bare få minne om at en engel slo i hjel 185 000 assyrere på én natt, at en englehær slo seg gjennom en satanisk åndehær for å hjelpe Daniel, at en engel kom til Sakarias, til Maria og til Josef, og at engler sang juleevangeliet ut over Betlehemsmarkene.

Da Jesus hadde seiret over djevelen i ødemarken, kom englene og tjente ham. De låste opp fengselsdøren for Peter, de møtte Paulus på havet og Johannes på Patmos. Da framtiden ble avduket for Johannes, så han hele verdenshistorien fylt av engler og onde ånder.

Englenes tjeneste flyter som en levende Golfstrøm gjennom Bibelen og gjennom det kristne menneskelivet.

De gudfryktige i Israel trodde dette og fikk oppleve det. Derfor er det også lett å forstå at de satte disse «tjenende ånder» høyt – kanskje noen ganger så høyt at Gud og Messias kom i skyggen.

Når en israelitt ville bruke de høyeste og beste ordene om et menneske, sa han gjerne: «Du er som en Guds engel.»

Hvis englene da fikk en for høy plass hos de jødekristne, så de ble for store og Kristus for liten, er det også rett å minne dem om Guds ord som sier at «Sønnen» er større enn englene.

Det er disse ordene vi har her i kapittel 1, vers 5–14, og som også kommer igjen i kapittel 3.

Sønnen er født av Gud. Englene er skapt av Gud. Sønnen er konge, englene er tjenere.

Når sa Gud til englene: «Sett deg ved min høyre hånd, til jeg får lagt dine fiender til skammel for dine føtter»?

«Er de ikke alle tjenende ånder, som sendes ut til tjeneste for deres skyld som skal arve frelse?» (Hebr 1,13–14).

Vi kristne som lever nå, trenger ikke å overbevise hverandre om at Kristus er større enn englene. Det har vi så visst ikke noe strev med. Er det noe vi trenger å se som større og tro mer på, må det heller være englene og det arbeidet de gjør blant oss.

La oss tenke oss at engler kom til oss, slik de kom til Hagar, Abraham, Jakob, Gideon, Daniel, Sakarias, Maria, Peter og Paulus. Om jeg skulle fortelle deg, eller du meg: «Jeg har møtt en engel og talt med ham» –

Ville du da tro meg? Ville jeg tro deg?

Ville vi ikke begge være så lærde og kloke at vi sa: «Si meg, sov du godt i natt? Er du ikke overnervøs? Har du tenkt over om det ikke kunne være et synsbedrag?»

De som i dag har lettest for å tro på englenes tjeneste, er sjøfolkene våre. I alle fall var det slik før de fikk radio og den trådløse telegrafen.

Sjøfolk kunne titt og ofte fortelle om en mann som møtte dem i lugaren eller på kommandobroen og ba dem styre en annen vei. Eller de hørte en klar røst som sa: «Legg kursen den veien!» Og når det var gjort, strøk skuta forbi et isfjell, eller de møtte forliste sjøfolk som satt på vraket og ba om å bli berget.

En liten gutt satt bakerst i en båt ute på Hardangerfjorden. Han lente seg ut over ripen for å hale inn den lille lekeskøyta han hadde fått i julegave av en eldre skipsfører i Sandefjord.

To søsken fra Bergen, som ikke kunne ro, satt og hakket med årene og så på en mann som dro fisk opp av fjorden.

Da de snudde seg og så tilbake i båten, var gutten borte. Men et stykke unna, ute på den dype fjorden, stakk to never opp. Disse to bybarna som ikke kunne ro, fikk likevel snudd båten. Og underlig nok fikk de til slutt også tak i de to hendene og dro gutten inn i båten, så han kom levende i land.

Det var min eneste sønn.

Jeg hadde prøvd å lære ham å svømme tidligere den sommeren, men det gikk ikke. Han sank alltid, og liten var han også, så noe annet var vel ikke å vente. Men langt ute på Hardangerfjorden fløt han.

Hvorfor fløt han der?

Hvorfor var han så klok at han strakte begge armene i været?

Ja, den gangen var det i alle fall ikke vanskelig å tro på englenes tjeneste.

Når jeg nå prøver å se tilbake på livet mitt, trer det fram under på under som forteller meg at disse himmelske sendebudene også har vært mine tjenere. Og vær viss på at de fremdeles står ved «barnet som leker ved stranden». De følger oss over farlige gatekryss og tar oss i armen når foten svikter.

Jeg går blant engler hvor jeg går,
de skal meg vel bevare,
slett intet Satans makt formår
mot sådan himmelskare.
Bort verdens sukk og sorg,
jeg går i engleborg.
Ei noen rører meg et hår –
jeg går blant engler hvor jeg går.

Men «Sønnen» er likevel større. Han passer ikke bare på «barnet som leker ved stranden», han fører oss også fram for Gud.

Mindre enn englene

Hebr 2,1–9.

De fire første versene i dette kapitlet er en sterk formaning om å akte på det de har hørt. Gjør de ikke det, kan de umulig slippe straff. For når hver minste ulydighet mot det ordet som ble talt gjennom engler, fikk sin rettferdige lønn, hvordan skal da de eller vi slippe unna, vi som først fikk ordet forkynt av Herren og siden stadfestet av dem som hørte ham?

I vers 5 og 6 hører vi igjen om englene og om det store at Gud husker på oss mennesker. I vers 7 får vi så vite at «Sønnen» er blitt mindre enn englene. Det samme blir sagt i vers 9, med det tillegget at han ble gjort mindre enn englene fordi han skulle smake døden og lide døden for alle. Men så ble han også kronet med herlighet og ære.

At han av fri vilje steg så lavt ned for vår skyld, gjorde Kristus for alltid til livets høvding.

Dette vitnesbyrdet om Sønnen er hentet fra vers 6 i Salme 8. Med det vil forfatteren bevise at denne salmen taler om Messias, den Messias som nå har lidt døden, som har stått opp av graven og er kronet med herlighet og ære.

Jesus Kristus i Det nye testamente er ingen annen enn Messias i den gamle pakt. Han som skulle komme, han er kommet. Han som gikk til Golgata og døde på et tre, han er Messias.

Men ennå er vi ikke helt ferdige med det «Sønnen» er. Det er noe mer ved ham som vi også må prøve å få med.

Vi har hørt litt om ham som «Sønnen» i den betydningen at han er Guds Sønn. Men nå gjelder det dette at han er mer enn Guds Sønn: Han er også vår sønn. Derfor er det noe mer ved ham enn ved alt annet som er til.

Han er et under, annerledes og større enn alle andre under både i himmelen og på jorden. Han er Gud, og likevel mer enn Gud. Han er menneske, og likevel mer enn menneske. Han er det største under i hele tilværelsen.

Derfor er han det tyngste korset for menneskets tanke, og det i Guds åpenbaring som folk mest støter seg på. De fleste kan forsone seg med at det finnes en Gud. Jøden, muhammedaneren og hedningen tror på Gud, og det moderne kulturmennesket må også ha en Gud av et eller annet slag.

Men Jesus Kristus, vår Herre!

Nei! Gud og menneske i én person! Nei!

Kristus og korset er det som opprører et menneske mest av alt. Men så er det heller ingen og ingenting som er mer elsket. Like lite som menneskeslekten vil ta imot ham, like lite kan den bli ferdig med ham. Han drar folk like sterkt som han er hatet.

Navnet hans er Under.

«Den som faller på denne steinen, skal knuses. Men den som steinen faller på, skal den smuldre til støv» (Matt 21,44).

I Guds ord har han fått mange navn, og alle disse navnene uttrykker det han er i seg selv, og det han er for oss. I sitt vesen og i sine gjerninger svarer han til alle sine navn.

Men av alle navnene han bærer, er det ett som kjennetegner ham mest, og som han elsker å bære framfor alle andre. Det er Menneskesønnen.

Som et barn ikke blir trett av å vise fram noe kjært det har fått av mor, slik synes Jesus aldri å bli trett av å bruke dette navnet om seg selv. La oss høre:

«Menneskesønnen har ikke det han kan helle sitt hode til» (Matt 8,20).
«Menneskesønnen har makt på jorden til å forlate synder» (Matt 9,6).
«Menneskesønnen skal komme i sin Fars herlighet» (Matt 16,27).
«Fortell ingen om dette synet før Menneskesønnen er reist opp fra de døde» (Matt 17,9).
«Men jeg sier dere: Fra nå av skal dere se Menneskesønnen sitte ved kraftens høyre hånd og komme på himmelens skyer» (Matt 26,64).
«Menneskesønnen er kommet for å søke og frelse det som var fortapt» (Luk 19,10).
«Likesom Moses opphøyet slangen i ørkenen, slik må Menneskesønnen bli opphøyet» (Joh 3,14).
«Og han har gitt ham makt til å holde dom, fordi han er menneskesønn» (Joh 5,27).
«Når dere får opphøyet Menneskesønnen, da skal dere forstå at JEG ER den jeg er» (Joh 8,28).
«Timen er kommet da Menneskesønnen skal bli herliggjort!» (Joh 12,23).
«Nå er Menneskesønnen herliggjort, og Gud er herliggjort i ham» (Joh 13,31).

Dette er noen av ordene i Det nye testamente der Jesus kaller seg selv Menneskesønnen.

Etter at Jesus hadde tatt sete ved Majestetens høyre hånd i det høye, som Guds Sønn og vår sønn, sto en gang en av hans beste menn i sin dødstime og sa: «Jeg ser … Menneskesønnen stå ved Guds høyre hånd!» (Apg 7,56).

Det er denne samme mannen profeten Daniel forteller om når han ser fram mot tidenes ende og soloppgangen til den evige dag, i det nyskapte livet i Guds fullendte rike. Det ordet synes jeg hver kristen burde gjemme i sin tro og sitt liv. Det lyder slik:

«Fremdeles så jeg i mine nattlige syner, og se – en som lignet en menneskesønn kom med himmelens skyer. Han kom bort til den gamle av dager og ble ført fram for ham. Og det ble gitt ham herredømme, ære og rike, så at alle folk, ætter og tungemål skulle tjene ham. Hans herredømme er et evig herredømme som ikke forgår, og hans rike er et rike som aldri går til grunne» (Dan 7,13–14).

Menneskesønnen! Jeg elsker det navnet.

Han er ikke én av sønnene, slik en frelst synder blir et Guds barn ved gjenfødelsen. Han er Sønnen. Vår sønn, den ene. Min sønn, din sønn, hele menneskeslektens sønn.

Slik han er Guds Sønn, den ene, er han også Menneskesønnen, den ene. Slik han er Guds Sønn, er han vår sønn. Slik han er ett med Gud, er han ett med oss.

Stanley Jones sier i en av bøkene sine om Jesus Kristus som Menneskesønnen:

«Ikke sønn av folket i øst, ikke sønn av folket i vest. Heller ikke sønn av den nordiske rase, ikke sønn av jøden, ikke borgerskapets sønn og heller ikke proletariatets sønn, men Menneskesønnen. Mannen som i seg selv er alt det mennesket har lengtet etter. Ikke noe for en bestemt tid, ikke noe nasjonalt, ikke bare for én folkerase, men ett med alt det mennesket trenger, og med evne til å fylle trangen hos alle. Fylle alt i alle!»

* * *

Det er ham, Guds Sønn og Menneskesønnen, vi allerede så tidlig i brevet møter som den som lider, og som i sin lidelse blir gjort mindre enn englene.

I Bibelen er det også ordet om Jesus Kristus, om korset og blodet, som er grunnen til vår frelse. Derfor må det også være midtpunktet og den bærende kraften i den kristne forkynnelsen. Men da melder også spørsmålet seg: Hva er grunnen til at Jesus, hans blod og hans kors har så stor verdi og har denne forløsende og bærende kraften?

Vi hører så ofte det blir sagt: Kom til Jesus, kom til korset, kom til blodet, så er du berget. Men vi hører mindre om hvorfor det er slik.

Denne talen om å komme og komme og bare komme til korset og blodet blir så ofte altfor lettvint snakk om så store ting.

Jeg vil her legge fram en tanke som jeg har båret på lenge, og som ofte har uroet meg. Når jeg ikke har våget å komme fram med den før – i alle fall ikke på trykk – er det fordi den så lett kan misforstås og brukes til skade av dem som leter etter noe å henge hatten på.

Men nå vil jeg likevel ta den fram. Etter mitt syn er det mange som taler uåndelig, tankeløst og med lettvinte ord om Jesus og korset og blodet. Særlig er det denne talen om blodet og om å komme til blodet som mange bruker som et tankeløst slagord. Ja, de drar det hellige ned til tomt hverdagssnakk.

Fra mine første år som forkynner har jeg et minne som ennå sitter fast i meg. Det gikk en stor vekkelse over en del av landet vårt. En flokk av de troende der var svært «overevangeliske». Ordet om blodet brukte de som slagord. Når forkynnerne skulle dra ut og tale, var det nokså vanlig at de sa til hverandre: «Nå må du henge mye blod på kroken.»

Jo mer en kunne bruke ordet «blod», desto mer ekte evangelisk var en. Den som ikke så å si kunne svømme i blod når han talte, maktet ikke å bære ordet fram til frihet og frelse. Han var en lovtrell.

De som fulgte med den gangen, vet at det ikke gikk godt med den flokken.

Selv om de ikke bruker de samme ordene nå, finnes det blant oss ennå i dag noe av den samme åndsstrømningen.

Det er ikke lenge siden en forkynner sa til en stor forsamling: «Bare én dråpe av Jesu blod er nok til å frelse oss.»

Men er det sant?

Kanskje det en annen forkynner sa, var vel så sant: «Var én dråpe av Jesu blod nok til å frelse oss, kunne han vel bare ha skåret seg litt i fingeren.»

Tenk også på noen av sangene våre, der ordet om blodet blir brukt på den samme tankeløse måten. Her vil jeg bare nevne en strofe som vi hører så ofte:

Blodet, blodet, Jesu dyre blod,
blodet, blodet, Jesu dyre blod.

Selvsagt mener jeg ikke at vi i tale og sang skal tie med ordet om blodet. Vi skal ikke tie med noe av det Guds ord byr oss å bære fram. Men det skjeve og lettvinte i å bruke ordet «blod» i fleng, ofte uten å la folk få vite hva vi mener med det, tror jeg vi må komme bort fra.

Etter mitt syn skjer dette så ofte både med Jesu navn og med korset og blodet. Og det ligger meg på hjertet å få si dette ordet mot tankeløs tale om hellige ting.

For alt lettvint snakk om de høyeste og helligste ting er både farlig og syndig. Og finnes det noe som er høyt og hellig, og som vi derfor bør tale om med alvor og hellig ærefrykt, så er det Jesu Kristi blod.

La oss huske det.

Jeg tror også at vi ville nå lenger inn gjennom hjertedøren hos mange av dem som hører på oss, om vi oftere brukte uttrykket at Jesus ga livet sitt for oss. Det ligger den samme sannheten i det som i å si at han ga blodet sitt for oss, og begge uttrykkene er brukt i Bibelen om Jesu frelsesgjerning.

Det er det ensidige og overdrevne som er farlig. Når en sannhet blir revet løs fra «hele sannheten» og brukt mer som et slagord, og slik blir slitt ut og gjort verdslig, da er det fare på ferde, også når det gjelder ordet om Jesu blod og Jesu kors.

Det er det jeg vil rope et varsko mot.

Det var her det holdt på å gå galt for en så god og gudfryktig mann som Zinzendorf og for Brødremenigheten hans. De talte og sang så mye og så ensidig om Jesu sår og blod at folk med et sunt sjeleliv måtte vende seg bort fra dem. Heldigvis hørte de på den store teologen Bengel da han refset dem for dette, og det berget Brødremenigheten fra å gli ut.

* * *

Men nå var det ordet om Kristi kors vi skulle prøve å ta for oss. Vi kan spørre: Hva er Kristi kors i Guds ord og i Jesu liv?

Er det treet som ble lagt på ham, det han måtte bære opp til Golgata, og som han ble naglet fast til? Ja, det var Jesu Kristi kors. Men det er også sikkert at det i ordet om korset og den verdi det har, ligger uendelig mye mer. Var det ikke slik, ville ikke Kristi kors være noe for seg selv, noe en ikke finner maken til i hele tilværelsen.

Mange er, som han, blitt pint og plaget og til slutt hengt på et tre og har sluknet der, slik han gjorde. Ser en det fra et rent menneskelig synspunkt, må en vel si at den pinen de led, var like stor som den Jesus måtte lide.

Det må være noe annet og noe mer ved Jesu lidelse enn at han døde på et tre.

Framfor alle andre kors har Kristi kors to sider, en ytre og en indre. Den ytre siden omfatter alt det en så å si kan se av det han led: at han ble fanget, bundet, spottet, spyttet på, slått, hudstrøket, tornekronet og selv måtte bære det treet han var dømt til å henges på.

Dette er den synlige siden av Kristi kors. Det er denne siden som er lettest å tale om, og den griper også mange av tilhørerne sterkest.

Men hva er så den indre siden av korset?

Det er den som gjør Kristi kors makeløst. Det er her Jesus Kristus bærer og lider annerledes og mer enn alle andre.

Men hvordan bærer og lider han da?

Skal vi finne det rette svaret her, må vi høyere opp, eller kanskje heller dypere ned, enn til Kaifas, Pilatus, Getsemane og Golgata.

Da må vi møte Jesus Kristus der han trer fram for Gud og tar ansvaret for oss på seg. Da må vi få øye på det under at der Adam må gå bort fra Gud med en stengt dør bak seg, der trer Jesus Kristus fram og skriver det første løftet på den stengte døren. Han lover å åpne døren for oss, så vi igjen kan komme hjem til Gud.

Det er dette løftet, og de mange andre som Gud har gitt oss senere, som har fått sitt ja i Kristus, og som også ved ham får sitt amen (2 Kor 1,20).

Det er dette ja som fører Jesus Kristus fram for Gud og gjør ham ansvarlig overfor Gud for oss, så alt det Gud har lovet oss, skal få sitt amen i ham. Det er også disse løftene som er grunnen til at han vender seg til alle som har krav på oss, og roper: «Krev det av meg!»

Kravet kom også, men det kom før Jesus møtte Pilatus og nådde Golgata.

Det møtte ham da han ble født under loven – om det ikke møtte ham enda tidligere. I alle fall har vi rett til å si at frelseshistorien begynner med det første løftet mennesket fikk, og vi kan visst også si at fra den dagen ble korset lagt for Jesu føtter. Kanskje han også har båret det fra den tiden. I alle fall er det slik at da Adam gikk ut, gikk Kristus inn som vår mann overfor Gud.

Derfor ser vi at han er med sitt folk også gjennom hele den gamle pakt. Om Moses står det at han valgte Kristi vanære framfor skattene og rikdommen i Egypt (Hebr 11,26), og det står også at klippen som fulgte Israel, var Kristus (1 Kor 10,4).

Stanley Jones skriver: «Korset er Guds forløsende ord, stavet i kjensgjerninger. Korset er ikke en ulykke på en haug i Judea, det er selve grunnplanen i tilværelsen. Det er Guds metode for å skape mennesket om. Golgata-korset er antennen som løfter seg opp mot verdensrommets himmel og tar imot de dypeste tonene i universet.»

En annen Guds mann, en lærd teolog, sier i sin utleggelse av den andre trosartikkelen:

«Hva forstår vi med ordene ‹pint under Pontius Pilatus›? – – – At Jesus i hele sitt liv på jorden, men særlig mot slutten, bar Guds vrede over alt det menneskeslekten har syndet, og at han bar det med legeme og sjel. – – – Nettopp at trosbekjennelsen ikke bare nevner Kristi korsfestelse og død, men først og som noe eget hans lidelse, viser klart at den ikke hopper over denne andre delen

av hans livshistorie. Den peker i alle fall tilbake på hele hans liv på jorden og betegner alt sammen som en lidelse.

Hvordan kunne han som i fullt alvor har stilt seg på den plassen der hele menneskeslekten står, under Guds vrede – og der har Jesus stilt seg – hvordan skulle han øyne en grense, en mening og en framtid i det han her skal lide? Da møter han jo den avgrunnen som vår synd har styrtet oss i. Det er godt for oss at vi ikke vet hvor dyp den avgrunnen er.

Det er lidelse uten grense, uten mening, uten framtid. Den byrden kan bare én bære. Jesus bar den. Det er verdien av at han ble menneske.»

Men dette er også noe av den indre siden av Jesu Kristi kors.

Paulus hjelper oss til å få øye på litt mer av dette havet av sjelelidelse når han sier: «Han som, da han var i Guds skikkelse, ikke holdt det for et røvet bytte å være Gud lik, men uttømte seg selv idet han tok en tjeners skikkelse på seg, da han kom i menneskers liknelse. Og da han i sin ferd var funnet som et menneske, fornedret han seg selv og ble lydig til døden – ja, døden på korset» (Fil 2,6–8).

Da lot Gud alle våre misgjerninger møte ham, og da tok han verdens synd på seg. Regningen for alt vi har gjort galt og latt være å gjøre, ble sendt til ham, og lydig til døden tok han alt på seg.

Men dette kunne sannelig ikke ordnes bare ved at han ble naglet til et kors.

Ansvaret og kravet lå på ham gjennom et helt menneskeliv, og slik ble livet hans fylt av lidelse. Og denne lidelsen er hans kors.

Med bønner fylt av skrik og tårer lærte han lydighet av det han led (Hebr 5,7–8), og slik ble han fullendt som vår frelses høvding.

Da var han under Guds dom. Da lå han i smeltedigelen og i vaskerens lut. Da ble han utøst som vann, mens hjertet smeltet som voks inne i ham (Sal 22,15). Da var sjelen hans bedrøvet inntil døden. Dette korset bar han før korstreet ble lagt på ryggen hans.

Det var da han sto alene i denne indre striden, at han sa: «Far, frels meg fra denne time! Men nei, derfor er jeg jo kommet til denne time. Far, herliggjør ditt navn!» (Joh 12,27–28). Og da han falt på kne i Getsemane, ropte han: «Min sjel er bedrøvet inntil døden!» (Matt 26,38). Hadde ikke en engel styrket ham, ville han sikkert ha utåndet der i hagen. Men han skulle og kunne ikke dø der, for han måtte lide døden og smake døden for alle.

Han skulle leve og lide i døden uten å dø, slik vi skulle ha gjort i all evighet, borte fra Guds åsyn. Det er helvete, og dette helvete gjennomlevde Jesus før han kom til Golgata. Han gjennomlevde alt i fullkommen lydighet.

Uten denne usigelige sjelelidelsen ville korset på Golgata bare ha vært en martyrs kors.

Den største lidelsen og det tyngste korset hadde Jesus båret før han kom til Golgata. Men han hadde også vunnet den største seieren.

Veien fra Getsemane til Golgata var ikke den tyngste for ham å gå. Rolig, mandig, seierssterk og med hevet panne trådte han fram da soldatene kom. Han spurte hvem de lette etter, og da de hadde sagt det, svarte han: «Det er jeg!» Den kraft og majestet som da strålte ut fra ham, var så sterk at de harde og barske

karene falt til jorden. Da sier han igjen til dem: «Er det da meg dere leter etter, så la disse gå!» (Joh 18,8).

Korsveien hans var lengre enn vi tenker og tror! Men da han til sist i sitt legeme naglet skyldbrevet til korset (Kol 2,14), hadde han ordnet vår sak med Gud. Og så gikk han inn i den helligdommen som ikke er gjort med hender, og fant en evig forløsning (Hebr 9,11–12).

Han fant alt i orden der.

Slik står Jesu Kristi kors i himmelen, i Bibelen og midt i menneskeslekten. Og slik skal det tolkes og reises i den kristne menighet og kunngjøres for alle folk.

«Det sømmet seg for ham»

Hebr 2,9–16.

«Det sømmet seg for ham, som alt er til for og alt er til ved», står det i vers 10.

Hva var det som sømmet seg for ham?

Det må vel være dette at Jesus Kristus ble gjort mindre enn Gud og mindre enn englene, at han fikk del i kjøtt og blod sammen med oss, at han ikke skammet seg ved å kalles vår bror, at han ble fullendt som vår frelses høvding gjennom lidelse og lydighet, at han smakte døden for alle, at han gjorde døden og djevelen maktesløse, tok bort frykten for døden og førte oss ut av trelldom og angst og fram til herlighet.

Det må være dette som sømmet seg for ham.

Men hva kan det ligge i at det sømmet seg for ham?

Når vi mennesker vil ha gjort et arbeid, særlig når det er stort og vanskelig, spør vi gjerne: Ja, men hvem skal vi få til å gjøre dette? Har vi mannen? Dette er sannelig ikke for hvem som helst.

Så blir det nevnt forskjellige menn som vi tror kanskje kan klare det, fordi navn, stand og stilling, karakter, utdannelse, økonomi og mange andre forhold gjør at de synes å passe til dette arbeidet.

Så sier vi gjerne: Nei, han duger ikke. Men kan du få ham til å ta seg av det, har du fått den rette mannen. Han passer til det. Det sømmer seg for ham, nettopp ham, å gjøre det.

Jeg kan ikke, og du kan heller ikke. Det sømmer seg ikke for noen av oss. Det «kler» oss ikke. Vi er ikke opplært til det og har heller ingen forutsetninger for det, verken i navn, person eller stilling.

Men for ham sømmer det seg, og egentlig er det heller ingen som står nærmere til det.

Dette bildet fra det praktiske livet kan kanskje gi oss litt lys over dette at «det sømmet seg for ham».

Han som er Gud, han «som alt er til for og alt er til ved», han hadde de rette forutsetningene. Han hadde makt til det, og han hadde vilje og kjærlighet til det. Kanskje vi kan si at for ham som skapte oss, sømmet det seg også å frelse oss.

Ikke slik at han hadde plikt til det. Det hvilte ingen plikt på Gud utenom det han har lovet. Derfor står det også her at han smakte døden for alle ved Guds nåde.

Hele frelsen er én eneste fri nådehandling av Gud. Den sprang ut fra den innerste livsgrunnen i Gud før noe var skapt. Som lys, varme og liv springer ut fra solen, som kraften ligger i fossen og væten i vannet, slik stiger frelsen fram fra Gud.

Gud er slik.

Gud må være slik.

Og alt som har med vår frelse å gjøre, ligger i Guds nåde. Nåde mot oss.

Og denne nåden er gitt oss i Jesus Kristus fra evige tider. Vår frelse var ordnet i Gud av Gud før noe ble skapt.

Det eneste jeg kan si om dette, er å gjøre ordene i Rom 11,33–36 til mine:

«Å dyp av rikdom og visdom og kunnskap hos Gud! Hvor uransakelige hans dommer er, og hvor usporlige hans veier. For hvem kjente vel Herrens sinn? Eller hvem var hans rådgiver? Eller hvem ga ham noe først så han skulle få vederlag? For av ham og ved ham og til ham er alle ting. Ham tilhører æren i all evighet. Amen.»

* * *

Men denne saken har enda en side som vi ikke må glemme. Når frelsen skal føres over på oss, skjer også det av nåde.

Dette er det så vondt for oss å komme til rette med.

Det ligger så fastgrodd i vår natur å ville hjelpe oss selv. Det var den fristelsen som førte Adam til fall. Når så denne selvhjelpsbygningen i oss skal rives ned, er det så mye i oss som går på tvers av vår gamle natur.

Men like lite som det var noe hos oss som påvirket Gud, eller vår nød som rørte ham til å gi oss frelsen, like lite er det noe ved oss – verken det vi er eller ikke er, det vi har gjort eller ikke gjort – som gir oss rett til å ta imot frelsen i Jesus Kristus.

At vi personlig får ta imot frelsen, er også av nåde.

Det er her vi har så vanskelig for å komme løs fra oss selv. På en eller annen måte prøver vi å finne noe hos oss som kan gi oss grunn til å ta imot nåden i Kristus. Og finner vi ikke det, synes vi det er helt umulig å ta imot det han har gjort for oss.

Kunne vi derimot finne noe ved oss selv som ga oss grunn eller rett til å tro oss frelst av nåde, om det så bare var en ørliten smule, da ville det jo være litt mening i det.

Men slik som jeg er nå? Nei! Det må være å synde på nåden, synes vi.

Viljen min er ikke brutt. Jeg sørger ikke slik jeg burde over mitt syndige liv. Jeg kan ikke be rett, ikke angre rett, og troen min er heller ikke rett.

Men kunne jeg få dette rett, så – – –. Ja, hva da? Jo, da ville jeg tro på nåden.

Hvorfor ville du tro på nåden da?

Fordi du fant et eller annet ved deg selv som du syntes var slik det skulle være!

Er det ikke slik?

Men ville det da være av nåde?

Det det gjelder fra vår side, er at vi ser at vi trenger nåden, og at vi vil være så små at vi tar imot nåde – ikke at vi skal gjøre oss mer eller mindre fortjent til

nåden. Det som er fortjent – hvor ørlite det enn er – har ingenting med nåden å gjøre.

Vil vi ha med nåden å gjøre, gjelder det ikke å være noe eller gjøre noe, men bare om vi trenger hjelp eller har fortjent straff og dom. Det er slike som trenger nåde.

Og får slike nåde, da blir nåden virkelig nåde.

Det er slik Gud har gitt oss nåden til frelse. Slik ligger den ferdig for oss i Jesus Kristus fra evige tider.

«For av nåde er dere frelst, ved tro. Og dette er ikke av dere selv, det er Guds gave. Det er ikke av gjerninger, for at ikke noen skal rose seg» (Ef 2,8–9). «Den som roser seg, han rose seg i Herren!» (1 Kor 1,31).

Dette sømmet seg for Gud.

Frelsen, æren og makten tilhører ham.

* * *

Men en slik Messias, som måtte lide og dø og så frelse oss av nåde, ville ikke jøden vite av. Bare tanken var både fremmed og urimelig for en vanlig jøde.

Israel ventet Messias som en konge i makt og ære, en stor fører som skulle befri folk og fedreland fra romerveldet og sitte på Davids gamle trone i et fritt og selvstendig folk.

Men slik gikk det ikke. Messias kom ikke som en konge som skulle gjenreise det gamle Israels rike, nasjonalt og politisk. Riket hans var og er ikke av denne verden.

I stedet for å være konge skal han gjøres mindre enn englene og bli vår frelses høvding gjennom lidelse og død. Han skal ikke befri ett enkelt folk fra en politisk overmakt. Guds rike er bygd på Jesu død og oppstandelse, og det skal skape en ny slekt i menneskeslekten, en slekt som er tatt ut av alle ætter og folk.

Dette kunne ikke jødefolket gå med på, og det kan det ikke den dag i dag. Derfor venter de ennå på Messias.

Da Jesus sa til disiplene at han måtte gå denne veien, ropte Peter: «Dette må aldri skje deg!» (Matt 16,22). Først gjennom et syn fikk han øynene litt opp for dette nye riket, Jesu Kristi rike.

Paulus måtte helt inn i den tredje himmel før han ble kvitt den falske, nasjonale Messias-tanken. Men da ble han også fri.

Messias måtte først bli offerlammet som lå på nådestolen, som døde i vårt sted og sto opp for at vi skulle bli rettferdige, før han vant fram til all makt i himmel og på jord.

Det sømmet seg for ham.

På den grunnvollen han la da han døde og sto opp igjen, bygger han nå det nye riket av frelste mennesker og ved frelste mennesker fra alle folk, ikke bare fra én slekt. Og når dette riket har nådd det målet Gud har satt for det i denne tidsalderen, kommer han som konge med de himmelske hærskarer i følge.

Det sømmer seg for ham.

Men veien over Golgata vil ikke jøden gå. Og jøden har mange kamerater også blant oss som er av hedensk ætt. For den dødens vei til livet som Jesus gikk

for oss, er også en dødens vei for alle som vil gå inn i hans rike. Korsveien og dødsveien er Jesu Kristi vei for oss og vår vei med ham.

Gjennom lidelse går veien til herlighet.

Hvert møysomt steg som han har gått,
er oss en vei til ærens slott.

La meg enda en gang få minne om at den Kristus som går til Golgata, er Messias i den gamle pakt. Han som skulle komme, han er kommet!

Det er han som har talt til oss i disse siste dager.

Det er han som døde på et kors, og som gjennom lidelse ble fullendt som vår frelses høvding.

Dette er det forfatteren av Hebreerbrevet vil prente inn i de jødekristne, og det samme vil han også si til oss.

Lik oss i alle ting

Hebr 2,17–18.

I disse to siste versene i kapitlet samler forfatteren alt som i et brennpunkt. Kristus er blitt lik oss i alle ting, så han kunne sone våre synder og bli en miskunnelig hjelper for oss som går her blant fristende makter.

Dette siste – at Jesus er prøvd i alt det vi må prøve, unntatt synd, så han kan komme oss til hjelp når vi blir fristet – får vi høre flere ganger i brevet, i forskjellige vendinger. Det er som om forfatteren ikke er helt sikker på at vi har fått tak i det som ligger i dette, og derfor tar han det opp igjen flere ganger. Vi vil derfor høre alle disse ordene:

«Derfor måtte han i alle ting bli sine brødre lik, for at han kunne bli en miskunnelig og trofast yppersteprest for Gud til å sone folkets synder. For ved at han selv har lidd og er blitt fristet, kan han komme dem til hjelp som blir fristet» (Hebr 2,17–18).

«For vi har ikke en yppersteprest som ikke kan ha medlidenhet med oss i vår skrøpelighet, men en som er prøvd i alt i likhet med oss, men uten synd» (Hebr 4,15).

«Han har i sitt kjøds dager, med sterkt skrik og tårer, båret fram bønner og nødrop til ham som kunne frelse ham fra døden. Og han ble bønnhørt for sin gudsfrykt. Enda han var Sønn, lærte han lydighet av det han led. Og da han var fullendt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham, og han ble av Gud kalt yppersteprest etter Melkisedeks vis» (Hebr 5,7–10).

Her får vi høre om en side ved vår Frelser som det faller tungt for oss å få øye på. Derfor blir også så mye av hans innerste hjertegrunn skjult for oss.

Kunne vi se mer inn i dette store og dype hos Jesus – at han er prøvd i alt og kan hjelpe dem som står i fristelse, fordi han selv har vært fristet – da ville vi finne veien til den hjelpen vi så sårt trenger. Mange som ble liggende på veien, skamfulle, sønderslåtte og halvdøde, ville da reise seg glade til ny og seirende strid.

*

Det første vi må prøve å få tak i her, er at Jesus er et virkelig menneske. Han er ikke en ånd som svever over jorden, utenfor det virkelige og grå hverdagslivet, og som bare kommer til oss når vi holder høytid og gudstjeneste.

Han er heller ikke vår bror bare fordi vi som gjenfødte mennesker har åndelig fellesskap med ham. Nei, han er vår bror fordi vi har kjøtt og blod felles med ham. Han steg inn i slekten som en av oss og ble oss lik i alle ting.

Han kjempet seg gjennom verden som en av oss. Han ble sulten og tørst. Han la seg trett i båten og sovnet. Han gikk til arbeidet sitt dag etter dag, år etter år, han som andre mennesker. Han ba, han gråt, han ble fristet, og han lærte lydighet av det han led. Jesus Kristus kjenner våre kår fordi han har levd livet som en av oss.

Han hjelper oss ikke bare fordi han er Guds Sønn og har guddommelig makt og kjærlighet til det, men også fordi han er vår bror og en mann som har erfart livet. Det ligger i hans menneskenatur å hjelpe oss, fordi han er av samme slekt som vi og har erfart det samme som vi.

Det ligger i blodet!

Gjennom en liten sprekk kan vi skimte denne store livstrøsten. Tenk på hvordan det griper oss når en av våre egne rammes av ulykke, motgang eller vanære. Vi blir grepet av medfølelse med den som lider. Byrden og skammen faller også på oss, og er det noe ryggrad i oss, bestemmer vi oss for å bære ulykken sammen med våre egne.

Dette har ikke sin grunn i gudslivet, men i vår menneskenatur. Vi er av samme slekt. Selv om vi ikke har den minste skyld selv, må vi av den grunn lide sammen med den skyldige. Dette slektsfellesskapet har Jesus på samme måte som vi.

Jeg vet ikke om man kan si at Jesus nå, der han sitter i herlighet, bærer lidelse og smerte sammen med oss. Men jeg vet at det han opplevde da han vandret som menneske her på jorden, gjør ham til en miskunnelig og trofast hjelper for dem som har det vondt.

Tenk bare på dette: Han var en vanlig kroppsarbeider til han var omkring 30 år. Som barn hjalp han sin mor og var alltid lydig. Som ungdom og voksen var han ute og snekret og bygde hus sammen med Josef. Døde fosterfaren hans tidlig, slik mange mener, fikk Jesus etter jødisk skikk ansvaret for hele husstanden, fordi han var den eldste i søskenflokken.

Tenk om alle som sliter, ikke bare en lang dag, men et helt liv, fikk øye på dette! Jesus slet også. Tenk om alle som ser på arbeidet som noe vondt man må ha, en plikt og en plage – tenk om de fikk øynene opp for at Jesus har gjort alt ærlig arbeid til en gudstjeneste!

Tanken om at man bare kan holde gudstjeneste i en kirke – og når det kniper, også i et bedehus – er grunnfalsk. Den skaper et vrengebilde både av Kristus og av kristendommen.

Jesus, slik han vandret her på jorden, står egentlig kroppsarbeideren nærmere enn forkynneren. Han var kroppsarbeider i nesten 30 år, men forkynner bare i 3.

Kristne mennesker, vær ikke blant de stakkarene som skammer seg over å ha arbeidsnever og bære arbeidsklær! Slike klær og slike never bærer Jesu Kristi adelsmerke.

Folk som ikke vil arbeide, har ingen rett til å leve. Maria, Jesu mor, hørte til arbeiderklassen, og selv var han kroppsarbeider. Han ble lik oss i alle ting, men uten synd.

*

Men den siden av Jesu menneskeliv som bringer oss mest trøst, er likevel at han er lik oss også i dette: Han ble fristet. Dette er det mest gåtefulle ved Jesu liv på jorden, men også det mest trøsterike.

En gang leste jeg et lite stykke av en kristen jøde om Jesu lidelse og fristelse. Det er et så dypt og sterkt ord at jeg vil ta det med her. Han sier:

«Jesus visste at han på korset skulle gå inn under synden og dommen i vårt sted, at han måtte kjempe uten lys fra Faderens ansikt, og at det som var hans høyeste glede og kraft i livet, skulle tas fra ham.

Han skulle smake den død som hadde synden til sin brodd og loven til sin kraft. Og da han så det som ventet ham i døden, og som organisk hang sammen med Guds ‹rettferdighet›, da grøsset han og ble nedtynget og full av angst.

Som Guds Sønn og som fullkomment menneske kunne Jesus ikke annet enn frykte og skjelve for det begeret han måtte drikke, når Faderen var nødt til å skjule seg for ham. Med sterkt skrik bar han fram sine bønner. Han kjente at dette var mørkets makt.

Hvem kan måle dybden i det han ba, eller finne fram til innholdet i tårene og den såre klagen hans? I denne kampen lærte han fullt ut å kjenne hva det er å være et virkelig menneske av kjøtt og blod, og hvor pinefullt det er å gi opp sin egen vilje: ‹Ikke som jeg vil, bare som du vil› (Matt 26,39). Da lærte han å senke seg ned i det laveste dyp av vår fattigdom. Derfor kan han ha medlidenhet med oss i vår maktesløshet.

Han ba sin Far om hjelp, og fordi han som Sønn overga seg og gjorde Farens vilje til sin egen, ble han bønnhørt. En engel fra himmelen kom og ga ham kraft. Den indre byrden som tynget ham til døden, ble løftet av. Han sto opp og gikk med faste skritt til verket som lå foran ham.

Saktmodig, men seiersterk tok han imot kysset fra Judas og gikk med stille kongelig kraft mot de krigsfolkene som var sendt for å gripe ham. Han stanset Peter da Peter ville forsvare ham på urett vis, og sa til ham at han rådde over andre krefter som kunne få bukt med disse folkene, om han bare ville.

I den tyngste og farligste timen ga han Peter et blikk som berget ham, og vitnet med overmenneskelig ro for ypperstepresten om hvem han var. Han ba ikke sin Far om tolv hærer av engler til å fri ham ut av dødens klo. Han hadde gjort Guds vilje til sin, og for denne fullkomne selvhengivelsen til døden, som fylte ham med slik gru, ble han bønnhørt.

Det som preget Kristus helt fra begynnelsen, var fullkommen lydighet og hel overgivelse. Dette sinnelaget førte han med seg inn i verden, og det bar han gjennom Getsemane til Golgata. Men i det han led, ble dette sinnelaget prøvd, og det sto prøven fullkomment.

Slik lærte han lydighet av det han led, enda han var Sønn, og slik ble han opphav til evig frelse for dem som er lydige mot ham» (Adolph Saphir).

Her vil jeg spørre: Hva tror dere er størst – å be Gud om å ta fristelse, lidelse og motgang bort fra oss, eller å bære det tunge og såre, gjennomleve det og på den måten gå gjennom livet med et ydmykt og tillitsfullt sinn, uten klage?

Det er lett å forstå at for kjøtt og blod er det best at Gud tar det tunge bort. Men tror dere at det alltid er best?

Også Paulus synes en tid å ha ment at det hadde vært best om Gud hadde tatt det vonde bort fra ham. Men da han også på dette området fikk Guds lys over livet sitt og så hva det i dypeste forstand var å være en kristen, da sluttet han å be Gud om å ta bort det som ikke smakte godt for kjøtt og blod.

De fleste av oss kristne som lever nå, hører visst til dem som maser på Gud både sent og tidlig: «Ta det bort! Å, ta det bort! Å, la meg slippe det, og la meg slippe det og det! Om du vil gjøre dette, skal jeg gjøre det og det og det. Da skal jeg tjene deg trofast og ofre meg mer for deg og ditt rike.» Slik kjemper mange kristne.

Når Gud så gjør med oss som med Paulus og ikke tar det bort, da finner vi kanskje ut at vi ikke lenger er kristne, eller at Gud er hard og kald, ja, at han ikke finnes!

Slik var det ikke med Paulus da Gud lot tornen stikke og Satans engel slå. Tvert imot fant han ut at dette var en lykke for ham. Det samme er det Gud vil lære oss når han lar oss gjennomleve en fare eller en fristelse i stedet for å ta den bort.

At en fiende eller en fare blir tatt bort, er ingen seier for oss. Men å bli tvunget til å ta opp kampen og så få kraft av Gud til å vinne – det vokser vi på. For da opplever vi Gud og får selv frukten av seieren. Da blir Guds kraft fullendt i vår skrøpelighet. Den som seirer, skal arve.

I denne striden har vi Jesus Kristus med oss som en mann som selv har erfart den. Når han ser tåren i vårt øye, husker han at han selv gråt, og når Satan frister oss, ser han på oss med et hjerte fullt av medfølelse. «Jeg forstår deg, kjempende bror og søster,» sier han da. «Jeg har vært i den samme striden som du.»

Når sjelens øye stirrer skjelvende mot en stengt himmel og mot en Far og Frelser som har skjult seg, og vi frykter at vi ikke vinner fram, da kommer det fra ham til oss som et ekko i fjellet: «Også for meg var himmelen stengt da jeg var bedrøvet inntil døden og svetten rant som bloddråper ned på jorden, og da korset sto svøpt i mørke.»

Har du sett Frelseren slik? Ser du at Jesus står full av medlidenhet ved siden av deg når alt i deg ligner mer på et helvete enn en himmel, når Satan frister og din onde natur slår seg sammen med ham?

Mange tror da at Jesus står og ser på oss, hard og kald. Men tenk på hvordan en mor tar det når barnet er i fare. Og Jesus elsker oss mer enn en mor kan gjøre.

Du unge, når du kjemper dine ungdomskamper, ensom og innestengt i dine egne mørke tanker fordi du synes du er en skam for deg selv og en vanære for Gud – da skulle du prøve å få øye på ham som selv har kjempet den samme striden da han var ung. Da må du ikke bli redd ham i en slik stund, men kaste deg i armene hans, og han skal lære deg kunsten å vinne.

Det aldri var noen som Jesus på jord,
så medynksfull, kjærlig og mild,
det finnes ei noen som Jesus så stor,
især for de får som for vill.

Har du noen gang hatt en stor sorg? Har livets kalde høstvind blåst over hjertebladene dine? Kanskje har en grav skjult det beste livet ga deg?

I slike tider møter vi av og til velmenende mennesker som prøver å trøste oss: «Du får prøve å ta det med ro. Du må være fornuftig. Du må huske at mange før deg har møtt det samme.» I slike ordelag kommer trøsten. Men fikk du trøst?

Som oftest gikk det vel slik at såret som holdt på å gro, ble revet opp igjen av slike trøstere. Det var innlært snakk.

Men en dag kom det noen inn døren din. Han sa visst ikke mange ord, men øynene var så milde og håndtrykket så fast og mykt. Som en stille, sildrende bekk kom ordene fra et hjerte fullt av medlidenhet: «Du, jeg kan ikke si noe. Jeg kan ikke trøste deg med mine ord, men jeg forstår deg, og han som trøstet meg i den samme sorgen, vil også trøste deg.»

Og du fikk trøst! Hvorfor? Fordi du møtte en som hadde erfart det, en som hadde gjennomlevd det du nå holdt på å kjempe med. Hjertet hans slo i samme takt som ditt, og ånd rørte ved ånd.

Et menneske i sjelenød går ikke til hvem som helst, men til en som det vet har vært i samme nød. Og den som har vært der, trøster med den trøst han selv er trøstet med av Gud.

En slik trøster er Jesus Kristus. Den som har erfart mest i livet, er alltid mildest mot sine medmennesker. Ingen har erfart så mye som Jesus, og ingen er så mild mot oss som han. Hadde det ikke vært slik, ville det for lenge siden vært ute med oss.

Blir veien deg ensom og tornet og trang,
å, si det til Jesus, han vandret den engang,
han deg en venn vil være, så du ei ensom går,
og ømt i favn deg ta og lege dine sår.

«Ved at han selv er blitt fristet, kan han komme dem til hjelp som blir fristet» (Hebr 2,18). Gjennom alle evigheter skal alle himler synge hans pris.

Gå ikke bort fra Kristus – del 1

Les Hebr 3,1–19.

I kapittel 2 har vi fått se Sønnen mindre enn Gud og mindre enn englene. Vi har også sett at slik måtte det være fordi han skulle lide døden og smake døden for alle. Ved dette steget nedover ble han også lik oss mennesker i alle ting og lærte å kjenne våre kår.

Det han slik har lært, kommer oss til gode. I ham har vi en barmhjertig yppersteprest for Gud, som soner våre synder, og han kan hjelpe oss som blir fristet fordi han selv har vært ute i fristelse.

I kapittel 3 kommer så en sterk formaning om å holde fast ved Kristus, han som også er større enn Moses. Alt det en jøde holdt stort, gjør forfatteren mindre enn Sønnen. Moses var stor og en trofast forvalter i Guds hus i den gamle pakt, men han var likevel bare en tjener i dette huset, mens Kristus står som Sønn over huset.

Det som må ha kommet mest uventet på dem og undret dem aller mest, var nok at han skrev: «Hans hus er vi!» (Hebr 3,6). Med dette blir Guds hus flyttet fra templet til den lille flokken av kristne, og helligdommen i den gamle pakt hadde ikke lenger større verdi enn et hvilket som helst annet hus. Det falt nok tungt for en jøde å gå med på dette, og det skal vi ikke undres over.

Når ikke engang vi kristne av hedensk ætt klarer å se rett her, vi som lever snart 2000 år etter at templet i Jerusalem sank i grus, hvordan kan vi da vente det av de jødekristne?

Den dag i dag står folk midt i hus av stein og tre og slår fast at her er Guds hus. Hvor mye de enn prøver å fortelle oss at de ikke mener huset, men folket, så mener de huset like fullt.

Hør etter om disse «husdyrkerne» sier at de er i Guds hus når de kommer inn i et bedehus eller samles med kristne mennesker i andre hus, for eksempel i en bondestue eller en låve. Nei, da tier de om Guds hus. Men når de kommer inn kirkedøren igjen, da er det Guds hus på nytt!

Om en vanlig lekmann gikk innenfor alterringen og leste Guds ord og ba, ville det sette landet på hodet. Og spiste noen en brødskive eller et stykke julekake og drakk en kopp kaffe i Vår Frelsers kirke, ville mange synes at han skjendet det hellige og vanæret Guds hus.

Og så er sannheten at det rette Guds hus, de frelste menneskene, blir holdt i live ved mat og drikke, og de prøver også å takke Gud for at han gir oss noe å leve av. Men denne maten og denne drikken skal vanhellige et hus av tre og stein!

Ser dere ikke hvor fast jøden sitter i de kristne den dag i dag! Når skal dette ubibelske, katolske synet på Guds hus ikke lenger ha noe hjem blant kristne mennesker?

Guds hus i den nye pakt er Guds folk. Det står skrevet: «Vet dere ikke at dere er Guds tempel, og at Guds Ånd bor i dere?» (1 Kor 3,16). «Eller vet dere ikke at deres legeme er et tempel for Den Hellige Ånd som bor i dere, og som dere har fått fra Gud? Dere tilhører ikke lenger dere selv» (1 Kor 6,19). «I ham blir hele bygningen føyd sammen og vokser til et hellig tempel i Herren. I ham blir også dere, sammen med de andre, bygd opp til en Guds bolig i Ånden» (Ef 2,21–22).

Gud bor ikke i templer som er bygd med hender! (Apg 17,24).

Og kan det finnes noe større og mer trøsterikt for oss stakkarer enn at den levende og allmektige Gud har steget slik ned til oss, fått oss kjær og vil bo blant frelste syndere? Skulle ikke det glede oss mer enn om han slo seg ned i et hus som var bygd med hender?

Det er noe usigelig stort både for tanke, tro og liv at den treenige Gud, Fader, Sønn og Ånd, bor i oss og hos oss. Det skulle vel være trygt å gå gjennom denne utrygge verden i så godt selskap. Er Gud med oss, hvem kan da være imot oss? (Rom 8,31). Hvor lite vi tror Guds ord!

Fordi også de jødekristne stod i fare her, er dette kapitlet fylt av kjærlige formaninger om at de ikke må gå bort fra Kristus. Gjør de det, vil det gå dem ille. Slik fedrene deres på veien fra Egypt til Kanaan ikke nådde frem på grunn av vantro, slik vil heller ikke de nå frem til hvilen hos Gud om de vraker Kristus i vantro.

Men blant alle disse lokkende tonene og sterke formaningene er det særlig tre ord jeg vil prøve å løfte frem. Det første er dette: Se på ham, apostelen og ypperstepresten, Jesus (v. 1). Det andre er: Han «som vi bekjenner» (v. 1). Det tredje er: «For vi har fått del med Kristus, så sant vi inntil enden holder fast ved den første, fulle visshet» (v. 14).

Vil de følge disse rådene, skal de nå frem. Det skal også vi gjøre.

Se på ham

Vi taler så ofte om å se på Jesus. Og det har vi sannelig grunn til. For den kristentro som ikke har sin rot i et tillitsfullt blikk på Kristus, er en død tro. Den er bare religiøsitet uten liv i Gud. Veien til å bli en ny skapning og vinne evig liv går gjennom Jesus Kristus.

Slik en avskåret kvist får liv når den blir podet sår mot sår inn i et levende tre, slik får et menneske liv i Gud når det legger livet sitt med alle sine sår inn til Jesu Kristi sår. Ved ham åpner himmelen seg over oss, og gjennom ham blir det evige liv gitt oss, dødens barn. Derfor, hellige brødre: Se på ham![1]

En dag Jesus stod sammen med sine, sa han til dem: «Salige er de øynene som ser det dere ser!» (Luk 10,23). Og da mente han at de ble salige ved å se ham.

[1] NB: «Gi akt på Jesus» (Hebr 3,1).

Det er underlig å se hvordan Gud har ordnet vår frelse. Ved et blikk kom vi mennesker bort fra Gud, og ved et blikk skal vi finne ham igjen. Og når vi fortsetter å se på ham, skal vi forvandles fra herlighet til herlighet (2 Kor 3,18), til vi en gang blir ham like, når vi ser ham som han er (1 Joh 3,2).

Spørsmålet for oss blir da: Hvordan skal vi se Jesus Kristus, så vi får liv i Gud og kommer vel frem? Det er livets store spørsmål. Så mange, mange av dem som begynte både rett og godt, blir liggende igjen. Slik kan det også gå med meg – og med deg.

Svaret på spørsmålet om Jesus Kristus skulle egentlig være nokså enkelt, og likevel viser livet oss at det ikke er det. Det vil si: I seg selv er svaret så enkelt som det kan være, men vi er ikke enkle.

Mange mennesker lager seg et bilde av Frelseren ut fra sine egne tanker, og så mener de både det ene og det andre. At dette bærer galt av sted, skulle være lett å forstå, i hvert fall for en kristen. Men her er også en annen avvei som vi kristne, og da særlig de som gjerne vil bli kristne, så lett forviller seg inn på.

Hvilken avvei er det? Det er å ville finne og se Jesus i vårt indre liv, i det vi opplever og føler, og så innrette forholdet til Gud etter hvordan vi ser ham der. Her er det lett for hvem som helst å ta feil fordi denne avveien ligger så nær den rette veien.

Det er sant at Jesus Kristus har tatt bolig i et frelst menneske, og da skulle vi vel ha grunn til å vente å se ham innenfor våre egne dører. Det står også skrevet at Kristus i oss er håpet om herlighet (Kol 1,27).

Men likevel må vi ha klart for oss at dette ikke er vår frelsesgrunn. Gud har aldri sagt at Jesus, slik vi ser ham i vårt indre liv, er grunnen under vår tro.

Livet vårt har mange høye fjell som er bygd opp av feiltrinn og synder. Det har også mange mørke daler. Alt dette kaster skygger som skjuler Jesus for vårt indre blikk, og som ofte også får ham til å se ut som noe han ikke er. For vi har denne skatten i leirkar! (2 Kor 4,7).

Hadde vi da ikke noe annet sted å gå for å få se ham, ville det stå ille til med oss. Ingen har gått mer vill her i verden enn de som innrettet livet sitt etter det bildet av Kristus som ble skapt i deres eget indre liv, løsrevet fra Guds ord.

La meg her nevne bare én av de farene vi på denne måten kan komme inn i. Det er en fare som mange av oss kristne kjenner altfor godt.

Når vi opplever noe av Gud, når vi kjenner frelsende og guddommelig store krefter i oss, når frelsesvissheten og frelsesgleden lever i vår sjel, når det kjennes godt å takke, godt å be, godt å bruke Guds ord, godt å gjøre godt og være god, og når alle gode makter synes å samle seg om å løfte oss ut fra oss selv og det onde, opp mot Gud – da tror vi oss frelst. Da ser vi vår Frelser slik vi tror det er rett å se ham. Da er vi slik vi skal være som kristne, og gleder oss sammen med dem som var på Tabor.

Vi har også rett til å gjøre det i slike tider. En skal aldri kalle det gode ondt, og allerminst skal en kalle det å oppleve Gud for fariseisme. Noe annet er det at vi kan misbruke det gode, så det i lengden virker mot det Gud hadde tenkt det til.

Vi kan legge noe inn i en opplevelse eller en hendelse som vi ikke har rett til. At vi står i fare for å gjøre dette, merker vi best i de tidene da Kristus er skjult for vårt indre blikk.

Vi vet alle at det ikke alltid kjennes så godt inne i brystet. Der ser vi ikke alltid Kristus, og der kjenner vi heller ikke alltid de store guddommelige kreftene.

Når vår onde natur bryter alle demninger og Satan stormer frem mot oss gjennom tusenvis av fristende makter, når trangen til bønn, til Guds ord, til gudsfrykt og gode gjerninger synes druknet i et hav av djevelskap, og vi ser oss selv tvers igjennom onde – da spør vi med Bernt Støylen:

Hvor finner vi fred
når tankene tynger og trykker oss ned?
For fristelser ofte oss dåret og drev,
og synder og sorger oss såret og rev,
så blodsporet viste der foten vår gikk,
og fred ikke fikk.

Ja, hvor skal vi da gjøre av oss? Da går mange – også kristne – motløse, sårede og tvilende. Nå vet du ikke om du tør tro deg frelst. Nå synes alt håp å være ute, og så legger det seg angst og uro i sinnet, et tungt trykk og et skjelvende spørsmål: Er jeg kommet bort fra Gud?

Hvorfor går det slik? Fordi vi i de lyse dagene gledet oss mer over våre kristelige opplevelser enn over Kristus, og fordi vi nå er ute og leter etter Frelseren i vårt eget liv. Og når vi ikke finner ham der, kommer vi ikke videre.

Hadde vi i slike tider «opplyste øyne» (Ef 1,18), ville vi forstå at en frelser som er stor nok for oss bare når vi opplever ham, er for liten for oss. Gud har heller aldri bygd vår frelse på det vi opplever.

Men hvor skal vi da se Jesus? Vi skal se ham i Guds ord! Vi skal legge til side alle våre meninger om ham og om oss, om det vi er, det vi ikke er og det vi skulle være, og så se ham slik han trer frem for oss i Guds ord. Og der skal vi gripe ham i tro.

Det tar lang tid å lære at vi skal vandre i tro, ikke i beskuelse (2 Kor 5,7).

Innenfor disse to bokpermene skal vi se vår Frelser. Det er her fjæren skal springe opp, så jernhylsteret spretter av den store gullkulen der diamanten ligger.

I Bibelen skifter ikke Jesus Kristus for oss slik han gjør i vårt eget indre liv. Der er han i går og i dag den samme (Hebr 13,8), slik han også er i seg selv. Der er han stor nok til alle tider og for alle mennesker.

Bibelordet er Guds ord. Den Kristus som vi ser i Bibelen, er vår Frelser. Utenfor Guds ord er det ingen frelser å se og ingen vei å finne. Når den Kristus som er i Bibelen, blir vraket, og vi ikke finner og ser ham der, da famler vi oss frem i mørket og vasser i sand.

«Derfor, hellige brødre, dere som har fått del i et himmelsk kall: Se på den apostel og yppersteprest som vi bekjenner, Jesus» (Hebr 3,1).

La alting briste,
i Ordet har du nok.

Edin Holme synger:

Den som ham har sett, kan intet friste,
ringe synes alt han siden ser.
Den som eier ham, kan alting miste,
han begjærer siden intet mer.

Han som vi bekjenner

Så er det det andre ordet: Han «som vi bekjenner».

Det vil vel for det første si: Han som er vår mann. Han som vi tror på. Han som vi frimodig vedkjenner oss for alle mennesker som vår Frelser. Han som dere av vantro eller skam holder på å gå bort fra. Det er ham vi ber dere ikke vende dere bort fra, men vedkjenne dere sammen med oss.

Å skamme seg over sin redningsmann er mer enn skam. Det er synd. Ta dere i vare for denne synden, hellige brødre!

Men nå gjelder det ikke dem, men oss. Og det dette ordet har å si oss, er at vi ikke må skamme oss over vår Frelser, men vedkjenne oss ham. Vi skal være vitner om ham.

Den som skammer seg over Frelseren, risikerer å miste ham. «Med hjertet tror en til rettferdighet, og med munnen bekjenner en til frelse» (Rom 10,10).

Skal livet i såkornet berges, må det bryte gjennom jordskorpen. Slik må også det gudslivet som er født i oss, få komme frem i vårt liv. Lyset kan ikke lyse under skjeppen, og byen som ligger på et fjell, kan ikke skjules (Matt 5,14–15). Slik kan heller ikke det gudslivet som er født i et menneskehjerte, leve uten å komme frem i dagen.

Det jeg har fått kjenne til av livet, har overbevist meg om at mange som tillitsfullt tok imot Kristus, mistet det nyfødte livet fordi det ble stengt inne i hjertet. Det maktet ikke å bryte gjennom jordskorpen, og så måtte det dø.

Du hadde ikke mot til å vedgå at du hadde tatt imot Kristus og var blitt et frelst menneske. Det kunne kanskje egge opp kamerater og venner og bli til dom over dem. Særlig synes dette å falle tungt for folk fra de høyere samfunnslag.

Hva ville de vel si om jeg vedgikk at jeg var frelst og hadde valgt Jesus Kristus til fører i livet? Nei, det våger jeg ikke, for da ville jeg bli spottet og foraktet. Det må vel gå an å være en kristen for seg selv? Andre trenger da ikke å vite det? Jeg kan vel være et frelst menneske selv om jeg ikke sier det til andre?

Ja, på en måte høres dette nokså rimelig ut, men det strider likevel mot livets lover både i naturen og i åndens verden. Å gå med gudslivet sitt innkapslet og skamme seg over Frelseren er ikke bare farlig. I lengden lar det seg heller ikke gjøre uten at livet dør. Det hører med til livets natur å sprenge jordskorpen og komme frem i dagen. Det er livets lov!

Jesus har også sagt: «For den som skammer seg over meg og mine ord i denne utro og syndige slekt, ham skal også Menneskesønnen skamme seg ved når han kommer i sin Fars herlighet med de hellige engler» (Mark 8,38). «Men den som skammer seg over meg for menneskene, ham skal også jeg skamme meg over for min Far i himmelen» (Matt 10,33).[2]

[2] NB: «Men den som fornekter meg for menneskene, ham skal også jeg fornekte for min Far i himmelen.»

Dette er ord som taler et klart språk til alle som vil ha kristendommen for seg selv.

Har dere tenkt over hva det egentlig vil si at Jesus skammer seg over oss for sin Far og når han kommer i sin herlighet? La meg ta et bilde.

Når en god mor har en sønn som ligger i rennesteinen og lever et skamløst liv, hva gjør mor da når hun møter vennene sine? Hun tier om gutten sin. Han er til skam og vanære for henne. Han er ikke bare en skam for seg selv, men også for moren sin.

Alt det hun eier og er – morshjertet, kjærligheten, navn og stand og stilling – alt har gutten gjort til skamme. Og dette skammer hun seg over. Det er ikke til ære for henne å snakke om den gutten. Så tier hun i skam.

Tenk over, kristne, om det ikke er på samme måte at Jesus Kristus skammer seg over oss når vi skammer oss over ham. La oss ikke skamme oss over Jesus. Nei!

Si dem hva du selv har funnet,
vitne om hva Gud deg gav,
vis dem kjærlighetens kilde,
nådens vell du øser av.

Men når vi har sagt dette om å vedkjenne oss vår Frelser med vårt vitnesbyrd i ord, må vi samtidig huske at dette vitnesbyrdet ikke er nok.

Vårt vitnesbyrd i ord må bygge på et vitnesbyrd i livet. Den som vitner høyere om Jesus i ord enn i liv, er et dårlig vitne. Den som i livet sitt fornekter det han sier med munnen, burde tie. Dersom alle fulgte denne regelen, ville mange måtte tie, mens andre ville bli mindre dristige i ordene sine.

Det som har livsverdi i det en kristen sier, og som alltid griper dypest og mest ekte inn i andres liv, er nettopp de ordene som hviler på gjerninger. Det er et sterkt vitnesbyrd.

Personlig er jeg sikker på at det på mange vitnemøter i vår tid blir ført mye uekte vare til torgs, og det vil i lengden virke stikk imot det vi har tenkt.

Folk i vår tid spør mer etter liv enn etter ord fra oss kristne. De kjenner den kristne sannhet teoretisk, men åndelig møter de den bare gjennom kristne som har ånd og kraft fra Gud over livet sitt.

Denne kraften trer frem der en kristen lever etter det han lærer. Ikke bare slik at han lever et fint moralsk liv – det kan også et verdslig menneske gjøre – men fremfor alt slik at han eier den rette ånd, så han ikke bare er sterk i sannheten, men også har sannheten kjær. Der ligger hemmeligheten. Der blir den tennende gnisten født, og der springer gnisten over fra oss til andre.

I et sant kristenliv gjelder det ikke bare å være korrekt, men også å være kjærlig, tålmodig og fredsommelig, så hele vår person og alt vi gjør er gjennomtrengt av den rette ånd. Kraften i vårt vitnesbyrd ligger i den ånd som bærer det. Mangler vi denne indre kraften, faller våre ord og gjerninger maktesløse til jorden.

Her er kravet til vårt kristenliv størst, og her er det også vi først og fremst må finne veien til seier. Det er den indre innstillingen det kommer an på. Livet går ut fra hjertet. Er det ikke i orden, går det galt med hele vårt liv.

Her må jeg også ta frem noe som mange kristne blant oss er lite oppmerksomme på, og som derfor så ofte vanærer det vitnesbyrdet vi bærer frem i ord. Det er ikke alltid treet dør bare fordi det er sykt i roten. Også fra luften kommer det mange fiender. Kreften biter seg ofte fast i de delene av treet som er over jorden, og sykdommen kan ete seg nedover til roten og drepe også den. Slik kan det gå også i kristenlivet.

Giften i tidens vær og vind
truer å røve meg livet.

Gå ikke bort fra Kristus – del 2

Jeg vil nevne noe av den giften som på denne måten kan nå en kristens hjerte og ta livet av ham. Jeg vet at jeg kommer til å røre ved ømme punkter, men bli ikke sint for det, verken på meg eller på det jeg sier. Kjenner du deg ikke skyldig, så takk din Gud, men er du skyldig, så vend om. Jeg bærer ikke frem sladder, men sannhet. Jeg peker ikke ut et bestemt menneske som jeg vil slå, men jeg taler om svake sider ved oss kristne.

Det ene jeg tenker på, er skravl, tomt snakk og lettsindig spøk.

Vi vet at en kristen har lov til å være morsom og glad. Et morsomt ord, et smil og en spøk som ikke stikker eller sårer, kan være som sol over samlivet mellom mennesker.

Men grensen mellom moro og skravl er ikke alltid så lett å finne. Det er lett å tråkke over. Og jeg tror at mange kristne blant oss har tråkket over denne grensen. I stedet for lyst humør og sann glede blir det tomt, åndløst og lettsindig snakk, ja, iblant også simpel og syndig tale.

En slik livsførsel har en uhyggelig evne til å ete opp og ødelegge vår indre åndelige kraft. Det er de små revene som får springe løse og eter opp hagen som står i blomst (Høys 2,15). I den hagen blir det ikke frukt. Og har de først fått springe løse, er det ikke lett å fange dem igjen og binde dem. Mange kristne har mistet det fineste og helligste de eide i livet sitt fordi de sovnet her.

Kristne! Det står at vi skal vandre varlig (Ef 5,15). Det står at vi også skal stå til regnskap for våre ord (Matt 12,36).

Dere kan tro det er mange verdslige mennesker som blunker til hverandre når de hører at folk som sier at de er kristne, sitter på kafeer, på toget eller her og der og flirer, skravler og sladrer.

Det hender også at kristne legger Bibelen frem på bordet for å få togkupeen for seg selv. De tenker omtrent slik: Når verdslige folk får se Bibelen, går de forbi den kupeen, og så får «leserne» være for seg selv og ha det moro – en moro som så ofte går over grensen. Men er det slikt Bibelen skal brukes til?

En annen svak side hos mange kristne er at en ikke kan stole på dem. Det er ikke bare det at de kan si et eller annet som går over sannhetens grense, men de holder ikke det de lover.

«Du må være så snill å låne meg noen hundre kroner, så jeg kommer ut av denne knipen. Du skal få dem igjen torsdag i neste uke.»

«Ja vel. Her er de. Jeg får dem altså igjen torsdag i neste uke?»

«Ja, vær trygg!»

Så kommer torsdagen, og mange flere torsdager, men verken penger eller mann kommer.

«Du må la meg få dette på kreditt. Jeg har dessverre ikke penger nå, men du skal få alt om en måned.»

Det går mange måneder, men verken mann eller penger kommer, og den dag i dag er de ikke kommet.

Tror dere jeg skrøner? Dessverre, jeg vet hva jeg sier. Mange kristne har en svak side her. Og så går de som vingeskutte fugler, redde både for Gud og mennesker. Hva skal vi svare når også verdslige folk kommer og forteller oss slikt, og det de forteller, er sant?

Dere som har denne svake siden i deres karakter og kristendom, dere som ikke kan styre penger og som har så altfor lite av dem, dere som kjøper på kreditt, men ikke betaler, dere som lover og ikke holder det dere lover – det er da én ting dere kan gjøre! Og hvorfor i all verden kan dere da ikke gjøre det dere kan?

Hva er det da vi kan? spør dere.

Dere kan gå til den dere har lånt penger av og gjort forretninger med, og si at dere ikke kan betale i rett tid. Dere har da føtter å gå på, munn å tale med, penn og blekk å skrive med. Hvorfor vedgår dere ikke at dere ikke kan? Hvorfor ber dere ikke om unnskyldning for at dere ikke kan betale? Når dere ikke gjør det, viser det at dere er uærlige. Og så vil du være en kristen!

Det kommer slett ikke alltid av svik at en ikke kan holde det en har lovet, eller ikke makter å betale det en skylder. Det trenger verken være uærlig eller ukristelig. Det kan hende den beste kristne.

Men når vi smyger oss unna og ikke vil vedgå at vi ikke makter det vi har påtatt oss, og later som om ingenting galt har hendt – ja, kanskje øser ut penger på andre kanter – da opptrer vi både uærlig og ukristelig. Da mister vi den tilliten vi har som kristne, og da vanærer vi Jesu Kristi navn.

Slikt fusk må vi slutte med. Denne skampletten må bort. En slik ferd vanærer vår Frelser og dreper vårt gudsliv.

Hellige brødre! Vi må vedkjenne oss vår Frelser i vårt liv. Ta denne formaningen til hjertet!

Så sant vi holder fast!

Så kommer vi til det siste jeg vil stanse ved i dette kapitlet: Vi har fått del med Kristus, så sant vi inntil enden holder fast ved den første, fulle visshet.

Etter dette står saken da slik at ansvaret for om vi blir frelst eller ikke, hviler på oss. For dette «så sant» sier oss at vi kan miste den fulle vissheten, og mister vi den, og dermed Kristus, er det vår egen skyld.

De som mener at et omvendt og gjenfødt menneske ikke kan komme bort fra Gud, må stryke dette ordet ut av Bibelen sin, og for øvrig også mange andre.

Å jo, vi kan nok komme bort fra Gud. Vi kan miste både vissheten og Kristus dersom vi ikke tar oss i vare. Går vi utenfor den smale veien, slutter vi å våke og be, lar vi være å stride og ta på oss Guds fulle rustning, lar vi være å stå djevelen

imot og rense oss selv for all urenhet på kjød og ånd, da mister vi nok både vissheten og vår arv med Kristus. Så mange har gjort det. Det kan også hende oss.

Men hva er så den første, fulle visshet? Når det gjelder å miste noe, må vi først vite hva det dreier seg om, og om vi har det. Hva er den fulle vissheten? Hvordan fikk vi den, og hvordan opplevde vi vissheten? Hvilken verdi har den for oss i det praktiske liv?

Det vi her må prøve å få klart for oss, er dette: Hva var grunnen til at jeg ble en kristen? Hvordan gikk det til at en som var død ved overtredelser og synder, ble ført over fra døden til livet? Hvem var det som fikk dette til? Hvordan kunne det skje at en som levde i uro og angst og ikke øynet noen utvei, fant frem til denne indre vissheten: Nå er jeg frelst?

Vi kan si det slik: I kort eller lang tid hadde vi kjempet med oss selv for å bli slik som vi mente at vi burde være. Men så måtte vi gi opp. Det ble bare verre og verre. Det var som å rote i asken i storm eller i en maurtue en solblank vårdag. Da budet kom, våknet synden til live (Rom 7,9). Og vi måtte gi opp.

Det var ikke bare det at vi ikke kunne få makt over det onde. Vi maktet heller ikke å ta et rett standpunkt til det onde. Den synden jeg hatet, ville jeg ikke gi fra meg. Jeg elsket det jeg hatet. Det som skulle reise seg mot det onde i oss, sviktet. Den som har gjennomlevd denne kampen, glemmer det ikke så lett.

Da jeg var i sjelenød,
da var hele verden død.

Så kom det en dag, eller kanskje det var en natt. Aldri hadde det sett så rådløst ut som da. Livet lå foran oss syndig og tilsølt, og vi kunne ikke gjøre om igjen det som var gjort. Men nettopp da, midt i denne natten, i denne dødsstillheten da alt stod på null, da hendte det noe, og det som hendte, var livets største under.

En usynlig makt vendte vårt indre øye bort fra oss selv og til ham som gjør syndere salige. Der så vi en åpen dør, ut fra alt det syndige, sønderslåtte og fortapte, frem til tilgivelse og redning.

Ved dette synet ble alt forandret fra bunnen av. Og denne forandringen kom ikke av at vi ble annerledes enn før, men sprang ut av det vi så utenfor oss, det vi så og fant i Jesus Kristus. Med en indre visshet som vi aldri kan forklare, bare oppleve, kunne vi si: Nå er jeg frelst! Og alt hadde vi fått for ingenting, uten penger og uten betaling. Vi hadde funnet frem til frelse og fred med Gud ved tro på Jesus Kristus.

Guds Ånd vitnet med vår ånd at nå hadde det skjedd. Denne fulle vissheten om at det Kristus var for oss, var nok, ble grunnen til at vi opplevde frelsen. Kristus i oss, vissheten om herlighet – det var underet som hendte.

Det er ikke gitt noe menneske å komme inn gjennom døren til det hemmelighetsfulle rommet der det evige liv blir åndet inn i en menneskesjel. Ingen kan se den fingeren som knytter sammen ledningen mellom et menneske og Kristus. Det eneste vi kan si, er: Nå har det skjedd.

Hvordan gikk det til? Jeg vet ikke. Jeg kan bare si at jeg glemte meg selv og alt mitt. Alt det jeg før hadde strevd med, ble tatt fra meg. Jeg glemte både tro og anger, bønn og alvor, og så bare dette ene: at Jesus Kristus var mitt eneste håp om redning. Og så skjedde det!

Du som har opplevd underet: Gikk det ikke slik med deg også?

Dette er den fulle vissheten. Og det er dette vi skal holde fast ved helt til enden. Slik vi tok imot Kristus, skal vi holde fast ved ham.

Men det er lettere sagt enn gjort. Tusen ting fra vår onde natur, fra vår fornuft, fra Satan og verden prøver å få oss bort fra denne faste grunnen og denne fulle vissheten.

De kristne av Israels folk ble lokket tilbake til en frelsesgrunn som hvilte på menneskelige tiltak og lovtrelldom. Glansen fra skyggen av det sanne blendet synet deres, så de ikke så herligheten i Jesu Kristi åsyn.

Men nå er det ikke lenger de jødekristne det gjelder. Nå gjelder det oss. Finnes det da noe i vår tid som kan ta fra oss den fulle vissheten, så vi mister samfunnet med Kristus?

Vi må regne med at menneskenaturen i sine grunntrekk er den samme hos alle folk og til alle tider. Selv om det onde i oss ikke alltid viser seg på samme måte, fører det alltid til samme mål.

De onde maktene i oss og omkring oss har alltid dette målet: å få oss bort fra Kristus. Å leve med ham slik vi tok imot ham, det er livets store kunst for en kristen, en kunst som ingen kan lære én gang for alle. Den kunsten må vi lære igjen og igjen gjennom et våkent, kjempende og seirende kristenliv, der Guds ord og Ånd er vår læremester.

Vår natur har ikke bare lyst til det vi kaller grove synder. Den vil like gjerne forville seg bort i fornuftsdyrkelse, fariseisme og lovtrelldom. Men dette siste, som ser finere ut, fører minst like sikkert bort fra Kristus.

Å leve i barnlig tro på Kristus og holde fast ved at det alene er nok til frelse, synes å være svært vanskelig å lære.

Til og med den mest evangeliske kristendom vil med årene så lett gli over i lovtrelldom. Den første frie kristne menighet endte i Rom, og tar ikke alle tegn feil, vil mange av de evangeliske kristne mer og mer havne i døde gjerninger. En bred kristen front mot verden, vidt forgrenede organisasjoner som stivner i mekanisme, mye strev, mange bud og regler – alt dette vil gjøre kristenlivet mer og mer kraftløst, flatt og mekanisk.

Den sikreste veien bort fra Kristus er gjerningenes vei.

Veien fra døden til livet må vi alltid gå i tro. Det vi har å rose oss av, er synd og et fortapt liv. Skal vi bli berget, må vi se helt bort fra oss selv. Det var da vi trodde på det Kristus har gjort for oss, at vi vant frem til samfunn med Gud. Da ble vi stemplet som Guds eiendom, da vitnet Guds Ånd med vår ånd at vi var Guds barn, da fikk vi den første, fulle visshet.

Så snart dette nye livet hadde slått seg ned i oss, ble det gamle trengt til side på en særlig måte – alt ble nytt. Det så nesten ut som om det onde i oss var borte. Fred og glede fylte hele vårt indre menneske.

Alt var forvandlet fra vinter til vår. Nå kjentes det godt å be, godt å takke, godt å lese Guds ord og godt å være god. Det var som om alt gikk av seg selv, akkurat slik vi ville ha det.

Selv merket vi visst ikke at gleden vår tok en gal retning, ja, troen også. Her må jeg komme inn på noe av det samme som vi rørte ved da vi talte om ordet om å se på Jesus.

Vi begynte å glede oss over og bygge vår tro på det vi opplevde, på det vi eide i følelseslivet, i stedet for å hvile i Jesus Kristus.

Så kom det trange og tunge tider. Livet for en kristen er også et liv i fristelse, i kamp, i tvil, i storm og mørke. Når så vårt indre viste seg å være et hav i storm, steg det mye urent og stygt opp fra sjelens dyp: onde tanker, stygge lyster, egenkjærlighet, misunnelse og mye annet ondt. Lysten til bønn og takk, til Guds ord og til å gjøre godt syntes å være druknet i dette havet.

Og så spør vi oss selv: Hvor er nå mitt liv i Gud, min glede, min fred, min første, fulle visshet? Vi spør og vi leter, men finner bare det vi ikke vil finne. Og så står vi der.

Så stiger tvilen frem: Jeg er visst ikke en kristen lenger. Jeg er kommet bort fra Gud.

Hvorfor det? Jo, du skjønner da vel at dette ikke er kristendom?

Nei, nei, men det var da ikke kristendommen din som berget deg? Var det vel? Var det kristendommen din som gav deg din første, fulle visshet? Du hadde vel ingen kristendom da?

Her kan du se hvor lett det er å vende blikket fra Kristus til oss selv, og bygge vår tro mer på det vi opplever av Kristus enn på Kristus selv.

Slår vi inn på denne veien, går det med oss som de gamle kristne sa: Vi kommer under loven. Og ved Sinai kan ingen holde fast ved den første, fulle visshet. Der gjelder det å streve, klatre og se opp på det høye fjellet og ned i avgrunnen i vårt onde hjerte.

Slik de kristne av Israels folk gikk tilbake til lovgjerningene i den gamle pakt, slik står vi i fare for å bygge på vår kristendom og våre gode gjerninger. Begge disse veiene fører bort fra den første, fulle visshet, og dermed også bort fra Kristus.

Det er denne avveien Rosenius forteller om i en av sangene sine:

På nåden i mitt hjerte
en tid jeg støttet meg,
men snart ved syndens smerte
min fred helt tapte seg.
Jeg var da vel fornøyet
når rørt jeg følte meg,
men var jeg mindre bøyet,
min fred snart fjernet seg.

Det finnes mange slike Roseniuser blant oss kristne i dag også. Våker vi over oss selv, vil nok hver eneste en av oss finne ham i sitt eget bryst.

Det er så underlig når en ikke skal ha noe annet å stole på enn nåde. Hadde det enda vært nåde bare én gang, den første gangen. Men alltid, hver dag hele livet, og så ikke ha noe annet. Bare det vi får av en annen. Komme hver dag med tom krukke og ikke ha noe i krukken til neste dag. Det er tungt. Det gjør oss helt til intet. Og det tar lang tid å lære.

Men det må vi lære, ellers kommer vi bort fra Kristus. Ikke lære det slik at vi kan det utenat og er ferdig med det én gang for alle. Nei, slik er det ikke. Vårt liv med Gud er ikke mekanisk, men organisk, og derfor må vi stadig synge med Rosenius:

Vel føler jeg en skiften,
det ofte veksler om,
snart varm og rørt av Skriften,
snart kald og død og tom;
men jeg har lært betrakte:
hos Gud det skifter ei,
og har nå lært forakte
mitt hjertes ja og nei.

Det er nettopp dette vi må lære: at «hos Gud det skifter ei».

Vel er min tro anfektet,
men er dog nå en tro,
avmektig og forsmektet
jeg dog med den har ro,
og kan jeg rett meg dølge
i Kristus og bli still,
må kjærlighet da følge,
skjønt ikke som jeg vil.

Slik går veien: alltid bort fra oss selv og alt vårt, både ondt og godt, og på nytt til ham, og til ham alene. Da holder vi fast ved Kristus, og da blir vi også i den første, fulle visshet.

Men alt som har med oss å gjøre i denne saken, krever at vi tror det Gud har sagt oss i sitt ord.

Lar vi det vi ser og synes, det vi skulle være, men ikke er, bli større for oss enn det Gud har gjort og lover oss i sitt ord, da er slaget tapt. Og blir vi trette av å hente manna hver dag i en tom krukke, ligger vi snart igjen på veien. Blir kanaaneerne større for oss enn det Gud har lovet, vinner de over oss. Slik var det, og slik er det. De som drog ut av Egypt, kom ikke inn i Kanaan fordi de lot vantroen få råde.

Her er det en åndsstrømning blant oss som jeg må få minne om. De som hører til der, gir seg ut for å være særlig åndelige og hellige, og de har det svært travelt med å omvende dem som allerede er omvendt. Jeg kan ikke annet enn be folk se seg for også her.

Når noen blir omvendt på gammel kristen vis, kommer disse særlig åndelige og sier omtrent slik: «Er du blitt omvendt?» «Ja.» «Er du da også frelst?» «Ja.» «Men er du blitt døpt og fylt med Ånden, så du er frigjort og hellig?»

«Jeg er en synder som har fått nåde til å tro meg frelst for Kristi skyld, og nå har jeg fred med Gud.»

«Ja, men det er ikke nok.» «Er det ikke nok?» «Nei. Vil du bli en rett kristen, og vil du være med oss når Jesus kommer igjen, må du oppleve noe mer. Du må bli fylt og døpt med Ånden og slik komme inn i en høyere helliggjørelse, der du

blir fri fra all synd, og der frelsesgleden tar bort alt ondt, så du bare kan takke og lovprise Gud. Vil du derfor bli en rett kristen, må du komme til oss.»

Og mange drar av sted.

Synes dere at dette stemmer med det ordet vi har foran oss: «For vi har fått del med Kristus, så sant vi inntil enden holder fast ved den første, fulle visshet»? Jeg vil be dere tenke over dette.

Hvor mye eller lite vi har vunnet i vekst og åndskraft som kristne, har ingenting med selve frelsen å gjøre. Det lille barnet som nettopp er lagt i vuggen, har alle de egenskapene som finnes hos et voksent menneske.

Mannen som var tatt fra røverstien og hengt på et kors, gikk rett fra korset til paradiset sammen med Jesus fordi han i livets siste stund grep Kristus i tro.

Det er den frelsen som ligger ferdig utenfor oss, og som vi griper i tro, som er den faste grunnen som skal stå «når jord og himmel selv forgår». «For av nåde er dere frelst, ved tro. Og dette er ikke av dere selv, det er Guds gave. Det er ikke av gjerninger, for at ikke noen skal rose seg» (Ef 2,8–9).

Og når vår siste time slår, kan vi være visse på at vår trøst, vårt lys og vårt håp blir Jesus Kristus alene, om det skal gå oss vel.

Bli i ham!

Bli kun i meg, så har Frelseren sagt,
så skal du havne der hjemme!
Snart står du kledt i den skinnende drakt,
lett du det første skal glemme.
Fallet opprettet, Gud har oss kjær,
krever ei gjelden mer av oss her,
Sønnen betalte, la det være nok!
Barn er du, barn får du være.

«La oss derfor ta oss i vare»

> «La oss derfor ta oss i vare, så ikke noen av dere skal vise seg å være blitt liggende etter. For løftet om å komme inn til hans hvile, gjelder ennå» (Hebr 4,1).

I Guds ord er det ofte et underlig samspill mellom to sider som for oss ser ut som store motsetninger. Stadig vekk finner vi ord i Bibelen som ser ut til å stå rett imot hverandre, så det ene river ned det som det andre bygger opp.

Jeg vil ta fram noen av disse ordene.

Mange ord i Bibelen sier oss at frelsen er bygget helt og holdent på nåde – slik vi også har sett før her i brevet. Og når det gjelder å få denne frelsen til vår personlige eiendom, blir det sagt oss at den som vil, kan komme og ta livets vann for intet (Åp 22,17). Den som kommer, skal slett ikke bli støtt ut (Joh 6,37). Og den som ikke har gjerninger, men tror på ham som rettferdiggjør den ugudelige, blir rettferdig ved sin tro (Rom 4,5).

Syndere kan komme rett fra sin synd, som kvinnen i fariseeren Simons hus eller som røveren på korset, og gå rett inn i Guds rike uten å røre en finger for sin frelse – uten dette ene: å vende om og ta imot frelsen i tro.

Slik åpner Bibelen døren for oss inn i Guds rike.

Men leser vi videre, vil vi også finne at det koster usigelig mye å bli en kristen. Vi må hogge hånden av og rive øyet ut, vi må hate far og mor, søster og bror, og vi må trenge oss inn i Guds rike med makt gjennom en trang port om vi skal kunne rive det til oss. Og dette er så vanskelig at mange skal prøve å komme inn gjennom porten, men ikke makte det (Luk 13,24).

Den samme loven gjelder også etter at et menneske er blitt en kristen.

Ingen skal makte å rive oss ut av Jesu hånd, sier han selv, og han legger til: «Min Far … er større enn alle, og ingen kan rive dem ut av min Fars hånd» (Joh 10,29).

Går vi så til Romerbrevet 8, ser det ut til å være helt umulig for en kristen å komme bort fra Gud:

«For dem som han forut kjente, dem har han også forut bestemt til å bli likedannet med hans Sønns bilde, for at han skulle være den førstefødte blant mange brødre. Og dem som han forut bestemte til dette, dem har han også kalt. Og dem som han har kalt, dem har han også rettferdiggjort. Og dem som han har rettferdiggjort, dem har han også herliggjort. …

For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er, eller det som komme skal, eller noen makt, verken høyde eller dybde

eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 8,29–30.38–39).

Det er på slike ord noen bygger læren om «det absolutte nådevalget» – at den som er utvalgt til frelse, må bli frelst, og at den som er kommet i samfunn med Gud, ikke kan komme bort fra Gud.

Og ser det ikke også slik ut?

Men leser vi mer i Guds bok, vil vi snart finne at det også er fare på ferde for en kristen. Den som vil ha håp om å nå fram til målet, må ta seg i vare, slik vi har hørt før. Her skal vi bare nevne noen få av de mange ordene som viser oss denne andre siden av kristenlivet.

I Luk 12,5 leser vi: «Jeg skal vise dere hvem dere skal frykte: Frykt for ham som har makt til å slå i hjel og til deretter å kaste i helvete. Ja, sier jeg dere: Ham skal dere frykte.»

Rom 11,21: «For sparte ikke Gud de naturlige greinene, vil han heller ikke spare deg.»

1 Pet 1,17: «Når dere påkaller som Far ham som dømmer uten å gjøre forskjell, enhver etter hans gjerninger, da ferdes i frykt i deres utlendighets tid.»

Gang på gang blir vi også i vårt brev minnet om at det er fare på ferde, og at det kan gå oss som det gikk Israel på veien til Kanaan.

Vi ser altså at Bibelen lærer dette: Så sikre som vi kan være på vår frelse, like sikkert er det at vi må ta oss i vare om vi ikke skal komme bort på veien.

«Ingen kan rive dem ut av min Fars hånd.» «La oss derfor ta oss i vare.»

Hvordan kan begge disse tingene, som for oss er så motsatte, være sanne? Og hvordan passer de med livet slik vi erfarer det?

De er sanne fordi det ene gjelder Gud og det andre oss. I Gud er alt fast som fjell, men hos oss er ingenting sikkert. Viser ikke livet oss også dette?

Derfor skal vi alltid frykte for oss selv og for farene i verden, men alltid være trygge i Gud. Den som er mest redd for seg selv, finner alltid lengst inn i Guds kraft.

Slik har en kristen det her i verden.

En sabbatshvile

Les Hebr 4,1–11.

Dette kapitlet begynner med et formaningsord som vi alt har hørt. Vi går derfor over til grunntanken i ordet: at det venter en sabbatshvile på Guds folk. Etter striden og arbeidsdagen skal vi få hvile, om vi holder ut i troen.

Som Gud hvilte på den sjuende dagen etter sin arbeidsdag, skal også Guds folk få hvile når striden er slutt.

I vers 10 står det: «Den som kommer inn til hans hvile, får jo hvile fra sine gjerninger, likesom Gud fra sine.»

Da Gud hadde fullført sitt skaperverk og alt gikk etter de lovene som var lagt inn i skapningen – da Guds herlighet lyste gjennom alt, da hele universet åndet liv og fred, da mauren i molden, blomsten på marken, fuglen i luften og klodene i verdensrommet gikk sin vei og levde sitt liv etter Guds vilje – da hvilte Gud.

Om denne Guds hvile har den store kristne dikteren Milton sagt: «Guds hvile er avslutningen og kronen på det skapte.»

Hadde Gud ikke hvilt, ville det ha vært noe ufullkomment ved skaperverket. Da han skapte universet, gikk kjærlighetens Gud gjennom ord og Ånd ut fra seg selv og inn i alt som han kalte fram. Den sjuende dagen gikk han tilbake til seg selv. Men alt var skapt av ham, ved ham og til ham. Himmel og jord skulle fylles av hans herlighet.

Derfor er denne hviledagen – om du tenker deg om – grunnen og grunnsteinen for all fred og hvile, pantet på at skapningen har nådd et mål.

Uten denne tanken er hele tilværelsen bare en evig uro uten ende, et arbeid uten lønn, et spørsmål uten svar.

Satan har ingen hviledag og heller ingen hvile, sier Milton.

Guds skapergjerning hadde nådd et mål – la oss bruke et bilde – som når bonden er ferdig med våronnen. Men denne hvilen kan ikke være det samme som at Gud var trett og ikke orket mer. Han blir ikke trett i den betydningen. Guds hvile betyr at nå var det kommet mening, sammenheng og plan i verket.

Men så kom det et men.

Gud hadde lagt en lov inn i skapningen: Alt skulle være i Guds vilje og bli styrt av ham. Denne loven ble brutt av den delen av skapningen som sto Gud nærmest.

Å være menneske er det samme som å ha rett til å avgjøre sin egen skjebne. Et menneske må derfor velge, det må svare ja eller nei. Kunnskapens tre, som

krever et valg mellom godt og ondt, må stå i den hagen der det er mennesker. Der dette treet – eller om dere vil: dette ansvaret og dette valget – ikke er, der er det heller ikke mennesker. Der er det bare umælende skapninger uten vilje.

Mennesket svarte ja der det skulle ha svart nei, fordi det lot seg bedra av løgnen om at det skulle bli likt Gud, skilt fra Gud. Da kom vi bort fra den veien som Gud hadde staket ut fram til det fullkomne målet.

Vi har sikkert rett til å tro at selv om alt var skapt i harmonisk samfunn med Gud, var det likevel et liv i vekst; det var ikke ferdig i den forstand. Men så revnet dette harmoniske samfunnet med Gud, og alt kom i ulage. Den hvilen som Gud hadde gått inn til den sjuende dagen, tok slutt.

Mennesket steg ned fra sin kongestilling. Det kan heller ikke lenger spise av livets tre og må gå inn i en verden som er full av synd og sorg og sykdom og død.

Men det ble ikke sendt bort i en evig natt. Den nåden som ble gitt i Kristus Jesus fra evige tider, ble nå satt inn. I samme stund som døren gikk i lås mellom Gud og mennesket, ble det første løftet skrevet på den låste døren.

Da Adam steg ut, steg Kristus inn, og han påtok seg å åpne døren igjen. Dersom mennesket vil, kan det nå få velge på nytt, få komme tilbake til hagen der livets tre står, og igjen få evig liv.

Da Gud ga dette løftet, kan vi vel si at hans første hviledag tok slutt, og han gikk inn i en ny arbeidsdag, som han skal bruke til å bygge opp en ny skapning.

Det er soloppgangen til denne dagen vi ser når Gud kaller Abraham ut fra Kaldea og gjør ham og hans ætt til sitt folk. Gjennom Abraham og hans ætt bygger Gud veien fram til det nye han vil skape: det som skal føre oss fram til Gud.

I Bibelen kan vi se hvordan han gjennom dette folket arbeider fram mot den frelsen som skal komme ved Jesus Kristus. Som en pottemaker tar et stykke leire og former det slik han vil, slik steller Gud med dette folket sitt. Lyder de hans ord og gjør som han vil, får de en særskilt velsignelse. Er de ulydige, får de tyngre straff enn andre. Men aldri slipper han dem ut av sin hånd.

Alltid er de hans folk!

En dag ser vi at Gud fører dem inn i fremmed land, til trelldom og tukt. Etter en lang tid i lidelse sender han en mann som skal føre dem ut av trelldommen, til frihet og hvile i eget land.

Det var på ferden fra trelldommens land til frihetens land at så mange ble liggende etter og ikke kom inn til hvilen i Kanaan. Selv om dette landet og den hvilen de skulle vinne der, ikke var det siste og fullkomne målet, står det likevel i Guds bok at de skulle finne ro og hvile.

I 5 Mos 12,10 leser vi: «Men når dere er gått over Jordan og bor i det landet Herren deres Gud gir dere til arv, og han har gitt dere ro for alle deres fiender rundt om, da skal dere bo trygt.» Og da skulle Herren utvelge et sted blant dem for å la sitt navn bo der (v. 11).

Og i Jos 22,4 står det: «Og nå har Herren deres Gud gitt brødrene deres ro, slik som han hadde lovt dem. Så vend nå tilbake og dra til deres telt, til deres eget land, det som Moses, Herrens tjener, ga dere på den andre siden av Jordan.»

Selv om Josva ikke førte Israel til den hvilen som er målet for Guds folk, førte han dem likevel til et land som de kunne kalle sitt eget, der de skulle få ro. Men før de vant fram til fred i eget land, måtte de gjennom mye trengsel. Og etter at de hadde nådd fram, var det ro mellom uro og hvile mellom kamp.

Helt til den dagen da Salomo bygde fredsriket i den gamle pakt, måtte Israel stride for å vinne og verge landet sitt. Men da Salomo ble konge, satt hver mann trygt på sin jord, mens templet sto kledd i gull og freden lå over land og folk. Det var en hvile etter lange og kampfylte tider. Men den tok snart slutt. Nye kamptider kom, og templet lå snart i grus.

For Gud hadde et lengre og høyere mål enn Kanaan, Salomo og et tempel som lyste av gull. Han hadde, og han har, et annet land og en rikere hvile som mål for folket sitt. Det er dette landet og denne hvilen Hebreerbrevet taler om.

Forfatteren viser oss også at Guds folk i den nye pakt er et folk som kjemper seg fram mot målet, til den sabbatshvilen som venter. Det er her ordet om Josva kommer til sin rett, slik Hebreerbrevet også viser oss: «For hadde Josva ført dem inn til hvilen, da hadde ikke Gud senere talt om en annen dag. Så står det da en sabbatshvile tilbake for Guds folk» (Hebr 4,8–9).

Det er denne hvilen vi ser fram til med håp mot håp.

Hvilen i Jesus ved tro

Hva slags hvile er det da vi skal gå inn til? La oss se litt på det. Også i denne saken er det en underlig, skjult sammenheng mellom Guds folk i den gamle og den nye pakt.

Den hvilen som en kristen er nådd fram til, er først og fremst Kristus. I ham åpner det seg et Kanaan der vandreren fra trelldommens land finner hvile for sitt urolige og trette sinn. Han står selv med utbredte armer og roper ut over en trett slekt: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!» (Matt 11,28).

Når et menneske som er trett av strid – med seg selv, med synd og Satan og en urolig samvittighet – finner fram til Kristus, da har det mennesket funnet hvile for sin sjel.

Det er som å komme inn i en trygg og lun havn etter at en lenge har drevet mellom vrak og skjulte skjær på et stormfullt hav. Da synger vi:

Nå kan jeg hvile fullkommen glad,
sjelen kan nyte himmelens mat,
hjertet er renset, skylden betalt,
selv er jeg intet, Kristus mitt alt.

Slik synger den som har funnet fred i Kristus Jesus. Og likevel er ikke denne hvilen den fullkomne hvilen. Det er en hvile midt i kampen. Det er en hvile i tro. Også Guds folk i den nye pakt må kjempe for å vinne over fienden i sitt eget land og for å holde ham utenfor landegrensene.

Men midt i all denne striden og midt i vaktholdet får en kristen på underlig vis legge av seg sorg og bekymring og alt som er tungt, så han kan synge midt i striden:

«Salig jeg hviler i Jesus.»

Dette er en av de store tingene en kristen eier her i verden, framfor den som ikke er kristen. Kampen har vi mer eller mindre sammen med alle andre mennesker, og ofte er striden hardest på den fronten der en kristen må stå. Men midt i striden eier en kristen den freden som overgår all forstand, og denne freden er hvile for våre sjeler.

Denne store rikdommen har vi så lett for å glemme, og når vi glemmer den, mister vi så mye av den kraften som skulle bære oss i livet.

De sårene vi får i striden, leger han. Hvert løfte som Gud har gitt sine, er balsam fra Gilead og et hvilested for den trette stridsmannen. Han gjemmer oss i sin hytte på den onde dag, ja, han fører oss opp på en klippe og inn i det skjulte rommet i sitt telt (Sal 27,5).

Det er hvile. Det er hvile for våre sjeler. Det er hvile i tro. Det er hvile i håp.

Men midt i denne hvilen stiger det fram hos den kristne en dyp lengsel etter noe mer, fordi vi ennå ikke er kommet fram til den fullkomne hvilen hos Gud. I denne hytten sukker vi med håp mellom tårer. Vi lengter etter vårt rette fedreland, etter sabbatshvilen i det himmelske Kanaan.

For mange av oss – kanskje for alle – går veien til denne hvilen gjennom dødsskyggens dal. Men når vi har passert dette «mørke beltet», da skal vi få hvile fra våre gjerninger, likesom Gud fra sine.

Det er med denne lyse framtiden for øye at vi går med Kristus i tro.

«Og jeg hørte en røst fra himmelen si: Skriv: Salige er de døde som dør i Herren fra nå av. Ja, sier Ånden, de skal hvile fra sitt besvær, for deres gjerninger følger dem» (Åp 14,13).

Når mitt øye trett av møye,
mørkt og vått av tåreregn,
ser med lengsel fra sitt fengsel
opp mot Salems blide egn,
å, hvor svinner da min ve
bare ved der opp å se!

Tusenårsriket

Men Guds ord viser oss også en annen sabbatshvile, en hviletid som en stor del av menneskeslekten skal oppleve uten å gå gjennom døden.

Det skal komme en tid her på denne jord, før denne tidsalderen er slutt, en hviletid etter mange og lange stridsår. Som Salomos fredsrike kom etter alle krigene David hadde ført, slik skal det også etter en lang og tung stridstid komme en velsignet hviletid.

Da skal løven og lammet spise gress på samme voll, da skal alle krigsklær brennes, kanoner og sverd bli støpt om til plogjern, og freden skal hvile over jorden slik vannet dekker havets bunn.

Det er denne fredens sabbatshvile vår trette, skremte slekt ser fram til med større lengsel enn noen gang før. Og vi må vel ha grunn til å tro at den ikke er langt borte.

Det er denne tiden som har fått navnet tusenårsriket. Om det vil jeg ikke si noe nå.

For noen år siden kom en sliten og trett arbeidsmann gående bortover en gate i Oslo. Med ett stanset han utenfor vinduet til en bokhandel. Det var et bilde han måtte se på. Han så, og han gråt. Så rev han seg løs, men snudde og måtte se på bildet igjen og tørket en tåre.

Hva var det han gråt for?

Innenfor glassruten hang det kjente bildet av løven, lammet, kalven og barnet som holder en palmegrein i den ene hånden og legger den andre om halsen på løven. Dette bildet, som fortalte om fred og hvile, var det som fikk den trette mannen til å se og gråte.

Han lengtet mot den tiden da dette skal skje.

Blant alle de gudsordene som vi ennå ikke forstår helt og fullt, er også dette om at hele skapningen til denne stund sukker sammen og stønner sammen som i veer. «Ja, ikke bare det, men også vi som har fått Ånden som førstegrøde, også vi sukker med oss selv, mens vi lengter etter vårt barnekår, vårt legemes forløsning» (Rom 8,22–23).

Jeg vet en stund da bud der kommer
om hvile etter dagens strid,
da flykter verdens vintertid
for evighetens glade sommer,
da foldes blomsterknoppen ut,
og rosen blomstrer skjønt hos Gud,
da har den sprengt sitt fengsel.

Gjennom hele Bibelen går det et hemmelighetsfullt seks- og sjutall som sikkert bærer i seg guddommelige mål for vår tidsalder.

På seks dager skapte Gud verden, og den sjuende hvilte han. I seks dager skulle Israel arbeide, og den sjuende skulle de hvile. I seks år skulle de så og høste, det sjuende året skulle jord og dyr og folk hvile. Etter sju ganger sju år kom jubelåret, da hver trell ble fri, og alle som av en eller annen grunn hadde mistet eller solgt eiendommen sin, skulle få den igjen uten vederlag.

Det femtiende året skulle holdes hellig, og da ble det ropt ut frihet for alle som bodde i landet. Jubelåret begynte på den store forsoningsdagen. Da lød luren gjennom hele landet. Mens offerlammet ble lagt på alteret og blodet strøket på nådestolen, ble folket kalt ut fra trelldom til frihet.

Det er ut fra denne ordningen i det gamle Israel at kristne har ment at strids- og arbeidstiden for slekten er 6000 år. Det sjuende tusenåret blir da tusenårsriket.

Vi har god grunn til å tro at dette er en guddommelig ordning, og at vi har rett til å vente dette fredsriket med sin sabbatshvile. Sekstallet er dyrets tall, denne verdens tall: 666. Men sjutallet er Guds tall.

Jeg har sagt det før, men la meg ta det opp igjen her: Vår trette slekt modnes for denne lyse tiden. Måtte den komme snart!

Den rette sabbatshvilen

Men dette er likevel ikke den rette sabbatshvilen. Den slekten som har fått leve under så gode kår i tusenårsriket, må også få sin prøvetid. Satan, som har vært

bundet, skal igjen komme løs, og det siste store verdensdramaet fører alt fram til det siste oppgjøret, der høyesterettsdommen faller.

Da blir ondt og godt fullkomment skilt for evig og alltid. Da har Guds rike nådd sin fullendelse. Da er Jesu Kristi frelsesverk fullført. Da lar han Gud og Faderen overta riket, så Gud kan være alt i alle.

Det nye Jerusalem stiger ned fra himmelen, fra Gud, prydet som en brud for sin brudgom.

Den evige sabbatshvilen er kommet, den siste tåren er tørket bort, og evig glede skal være i oss, omkring oss og over oss.

Dette er det kristne håpet.

For et håp!

For en framtid!

Ved basunens lyd når alle frelste samles skal engang,
ved det krystallklare havet møtes vi.
Venner, frender ifra jorden hilser vi med fryd og sang,
hvilket møte av de frelste det skal bli!

Når med englerøst det lyder: ingen tid skal være mer!
vi får samles og de frelste skarer se!
Hvilket møte på den strand hvor ingen tåre felles mer,
hvilket møte av de frelste det skal bli!

Når den store dag frembryter, da forsvinner hav og land,
Herren Jesus, ærens konge, skuer vi.
Da han byder alle frelste samles ved sin høyre hånd,
hvilket møte av de frelste det skal bli!

Når Guds engler høyt forkynner evig jubelår engang,
å, hva jubel, å, hva himmelsk harmoni!
Alle himlens klokker ringer, høylydt bruser Lammets sang,
hvilket møte av de frelste det skal bli!

«La oss da gjøre oss umak for å komme inn til denne hvilen, for at ikke noen skal falle etter samme eksempel på vantro» (Hebr 4,11).

«Og han som satt på tronen sa: Se, jeg gjør alle ting nye! Og han sier til meg: Skriv! For disse ordene er troverdige og sanne» (Åp 21,5).

Guds ord er levende

> «For Guds ord er levende og virksomt og skarpere enn noe tveegget sverd. Det trenger igjennom helt til det kløver sjel og ånd, ledd og marg, og dømmer hjertets tanker og råd» (Hebr 4,12).

Særlig i de to siste kapitlene har vi gang på gang fått høre om dem som ble liggende etter, dem som Gud ble harm på, og som aldri nådde fram til målet.

Grunnen til nederlaget var vantro.

Ordet de hørte, gagnet dem ikke, fordi det ikke ble forent med tro i hjertet deres, og så nådde de aldri fram. Det er troen som åpner veien for Guds ord inn til hjertet. Vantroen stenger. Grunnen til de største nederlagene i livet er at vi ikke tror Guds ord.

Etter at forfatteren har prøvd å prente dette inn i oss, får vi i vers 12 vite noe om hva Guds ord er i seg selv, og hvilken kraft det har til å trenge gjennom livet vårt.

«Guds ord er levende,» står det. At det har liv, har her en dypere mening enn at ord kan sies å være levende i en menneskemunn, i sang og tale. Det har liv fordi Gud er i ordet, den treenige og evige: Fader, Sønn og Ånd. Det levende Ordet, Kristus Jesus, er lagt inn i det skrevne ord, slik vår sjel og ånd er lagt inn i vår kropp.

Guds ord er ånd og liv.

Guds ord står fast til evig tid.

Det er gjennom Guds ord vi får lys og liv og ser vei og framtid også utenfor livet her. Som ordet er evig fordi Gud bor i det, skaper det også evig liv hos alle som ved tro gir det rom i hjertet. Ved dette ordet finner vi veien tvers gjennom all synd og alt mørke, ja, gjennom selve døden.

Uten Guds ord vet og ser ingen lenger enn der en står. All framtid er stengt for oss uten Guds ord. Mon tro om det er klart for oss? Er det klart for deg?

Det er bare Guds ord som kan si oss hva framtiden og evigheten har å by på.

Guds ord er levende lys og levende kraft.

Får ordet rom i et menneske, smuldrer det opp det hardeste steinhjerte, og det slår rot der det aldri før har vokst liv. Det bøyer det stolteste menneske i kne, maktesløst og hjelpeløst som et lite barn.

Det har evne til å trenge inn til den innerste livsgrunnen, til tanke, vilje og følelse, til sjel og ånd, til marg og bein – inn til den mest skjulte anelse i vårt bryst. Inn til det rommet i oss der tanke og ånd legger sine skjulte planer.

Det kløver, det splitter, det skiller!

Der hærmakt med sverd og kanoner må gi opp, der går misjonæren med Bibelen i lommen og det levende ordet i hjerte og munn – og kommer tilbake med seier.

Har dere hørt om lensmannssønnen Oscar Michelsen fra Ski i Akershus, som ble misjonær på øya Tongoa i Stillehavet? Han hadde lært så mye av språket på øya at han kunne tale til folket. Så ble han satt i land alene på en øy full av menneskeetere.

De kom og omringet huset hans, væpnet til tennene.

«Hvor har du geværet ditt?» spurte de. Michelsen tok fram Bibelen sin og sa: «Her er geværet mitt.»

Vet dere hvordan det gikk? Da Michelsen kom til Tongoa i 1878, fantes det ikke en eneste kristen. Da han reiste for godt i 1931, fantes det ikke en hedning på øya.

Eller har dere hørt om Filippiner-Lund? General Pershing, som kommanderte den amerikanske hæren i Frankrike under verdenskrigen, var en tid på Filippinene og kjente godt den norske misjonæren som gjorde et så stort arbeid på denne øygruppen.

Det fantes en gren av folket på disse øyene som de amerikanske soldatene ikke fikk bukt med. De bodde oppe på et stort, vilt og veiløst høyplatå der hvite menn hadde vondt for å ta seg fram. General Pershing ba da misjonæren om å ta seg av dette folket, og det gjorde han.

Hvordan gikk det? Jo, det gikk slik at de slapp å bruke våpenmakt. Folket kom og ga seg frivillig inn under det amerikanske styret.

Slik har det gått mange ganger. Villmannen ble en menneskevenn, og menneskeeteren ble den beste en kunne stole på.

Ved Guds ord ble alt skapt, og ved dette samme ordet blir alt holdt oppe. Han bærer alle ting ved sitt ord, og på den siste, store dagen skal ordet være dommeren og den som frikjenner, for alle mennesker.

«Det ordet jeg har talt, det skal dømme ham på den siste dag,» sa Jesus (Joh 12,48).

Guds ord er også som et tveegget sverd. Det klapper og kjæler ikke for synderen som vil leve i sin synd. Det gir aldri noen rett til å leve i løgn eller i halv sannhet. Det skiller klart mellom rett og urett, mellom sannhet og løgn. Det skjærer inn til vår selvkjærlighet, vårt hovmod, vårt hykleri og vår kjærlighet til verden. Det legger vårt indre i dagen, så vi kan se oss selv.

Det gjør aldri forskjell på folk. Det tar fatt på David like godt som på Akab, på Peter like vel som på Judas.

Men Guds ord er ikke bare levende og kraftig i den forstand at det dømmer, splitter og skiller. Det gir også liv. Det legger seg som frø i jorden, det slår rot, og det gjør et menneske likt et tre som er plantet ved rennende bekker.

Når alle andre ord var tomme for oss, da kom Guds ord med hjelp. Det tok bort dommen, uroen i samvittigheten, tvilen og frykten for Gud. Det leget våre sår og tørket våre tårer. Det reiste oss til nytt mot, det viste oss veien vi skulle gå, og ga oss vilje og kraft til å gå den.

I tusener av år har det lyst for millioner av mennesker og båret dem gjennom blod og tårer. Menn og kvinner som av naturen var svake, har Guds ord gjort til sterke helter. De smilte mot de tyngste slag og jublet midt i døden. En dag skal Guds ord også bære deg og meg over «det mørke beltet», inn for Guds og Lammets trone, inn til livets evige dag.

Underfulle ord!

Det er vår hjelp i nød,
vår trøst i liv og død.
Den bro skal bruden bære.

Fram for nådens trone

> «Og ingen skapning er skjult for ham. Alt ligger nakent og bart for hans øyne som vi skal stå til regnskap for. Da vi nå har så stor en yppersteprest, som er gått gjennom himlene, Jesus, Guds Sønn, så la oss holde fast ved bekjennelsen! For vi har ikke en yppersteprest som ikke kan ha medlidenhet med oss i vår skrøpelighet, men en som er prøvd i alt i likhet med oss, men uten synd. La oss derfor med frimodighet tre fram for nådens trone, for at vi kan få miskunn, og finne nåde til hjelp i rette tid» (Hebr 4,13–16).

I de siste versene i dette kapitlet blir vi ført inn i en ny tanke. Først blir det sagt oss at vi har en allvitende Gud som ser alt; ingenting kan skjules for ham. Og denne Gud slipper ingen av oss forbi.

Vi må regne med ham, for det er med ham vi har å gjøre.

Når et syndig menneske tenker på denne hellige Gud som ser alt, som er en fortærende ild mot synden, og som ikke engang himlene er rene for, da må det skjelve og føle seg redd og dømt. Men det er nettopp det vi ikke skal gjøre. For vi har fått en stor yppersteprest, en som har gått gjennom himlene, og denne ypperstepresten er ingen mindre enn Jesus, Guds Sønn.

Som vi har hørt før, har han ikke bare gått gjennom himlene, men også gjennom menneskelivet, så han vet hva det har å by på for ham og for folket hans. Han er prøvd i alle ting sammen med oss og har medlidenhet med oss i all vår fattigdom og maktesløshet. Og så har han satt seg på tronen som en nådig konge. Hans trone er nådens trone, og derfra gir han oss nåde og miskunn til hjelp i rette tid.

Det finnes bare én slik trone!

«I rette tid.» Når er det?

Om jeg bare kunne fått sagt det! Når vi er hjelpeløse, må vi ha hjelp. Når vi er syke, må vi ha lege. Når vi ikke kan gå, må de bære oss. Det er hjelp i rette tid.

Når vi holder på å drukne, må andre berge oss. Når vi sulter, må vi få mat om vi ikke skal dø. Og når vi får alt dette, får vi hjelp i rette tid.

Når vi har syndet, når vi har kjørt oss fast, når vi står hjelpeløse og medtatte, når vi er såret av Satan, av andre mennesker og av oss selv, når vårt ufullkomne og syndige liv gjør alt grått og stengt for oss, så vi føler oss dømt og forkastet av Gud – da trenger vi miskunn og nåde.

Den som kan hjelpe seg selv, trenger ikke hjelp av andre. Det er når nøden banker på vår dør, at vi banker på døren hos ham som sitter på nådens trone.

Så selvsagt som dette er, er det likevel nettopp her det svikter for oss. Enda vi vet så godt at nåden er vår eneste redning, og at hele vårt liv med Gud er bygget på nåden i Kristus, arbeider vi oss stadig inn i den tanken: Bare vi var så og så gode og hadde vært herre over det og det og det, eller var kommet så langt i kjærlighet, offervilje og gudsfrykt – da kunne vi komme frimodig fram for nådens trone.

Men nå! Nå når det står så ynkelig smått til. Nå? Jeg som igjen har gjort noe galt! Jeg som så mange ganger før har banket på denne døren, og så ofte i samme nød og skam.

Kan jeg likevel komme?

Er ikke det å synde på nåden? – Nei, det er nåde til hjelp i rette tid. Og det er så langt fra at slike ikke kan komme, at det tvert imot er nettopp de som skal komme.

Selvsagt har vi god grunn til å skamme oss og føle oss dømt.

Alt vi tar i med fingrene, skjemmer vi ut før vi slipper det. Etter de mange årene vi har levd i samfunn med Gud, skulle vi ha vært bedre kristne. Og den som ikke føler seg tuktet når han snubler på veien, står det ille til med. Men at det står så smått til, skulle vel ikke være grunn til å tvile på nåden.

Derimot er det grunn til å tvile på at vi skal få noe for vår kristendom og våre gode gjerninger. Vi har ikke bruk for nåde når alt går noenlunde bra. Den rette tiden og den beste tiden for nåden er når alt svikter for oss.

Hvem trenger nåde?

En forbryter som er dømt til straff eller død, trenger nåde. En som ikke har noe å leve av, trenger nåde. En som står i gjeld og ikke eier noe å betale med, trenger nåde. Det er når to hjelpeløse hender stikker opp av et hav der det ikke finnes noe å holde seg fast i, at det trengs hjelp av andre.

Du og jeg, som ikke kan berge oss selv, vi som står i skyld og ikke kan betale, vi som har syndet og ikke kan ta synden bort – du og jeg skal få komme frimodig fram for nådens trone, og der får vi miskunn og nåde til hjelp i rette tid.

Miskunn, hva er det?

Det er kjærlighet fylt av medfølelse med synderen, en kjærlighet som driver til å hjelpe. Se bare på moren som legger barnet sitt inntil brystet når det kommer til henne motløst og skamfullt fordi det har gjort noe galt eller er i nød.

Så tre fram, du stakkar, du som er hjelpeløs og ikke har noe annet å rose deg av enn dårskap! «For loven ble gitt ved Moses, nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus» (Joh 1,17). «For av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde» (Joh 1,16).

Nåden er nok!

Men nåde til hjelp i rette tid er også noe mer. Den skal ikke bare være til tilgivelse for synd, men også til kraft til å få makt over synden.

Nåden skal opptukte oss til å fornekte ugudelighet og de verdslige lystene, og hjelpe oss til å leve gudfryktig og rettferdig her i verden (Tit 2,12). Når noen gjør oss urett, blir vi fristet til å bli bitre, onde og harde. Men da kan nåden hjelpe oss til å elske og tilgi. Den kraften får vi ved nådens trone.

Når hovmod, æresyke, selvkjærlighet, onde ord, misunnelse og all slags stygghet vokser fram i oss, da kan vi også komme. Ja, nettopp da er den rette tiden til å komme med alt og legge det ned ved nådens trone, og Jesus Kristus gir oss nåde til å seire.

Slik blir vi også sterke ved nåden i Kristus.

Kristne! Her bruker mange av oss nåden for lite. Vi glemmer formaningsordet i 12,15: «Se til at ikke noen forspiller Guds nåde.» Vi vil så gjerne gå omkring oss selv, og så må vi også gå omkring nåden.

Måtte vi få større trang til å få hjelp av nåden i rette tid, så vi kan seire over alt det onde!

Kristus, vår ypperstеprest

Les Hebr 5,1–10.

Fra 4,14, i 5,1–10 og flere steder videre til og med kapittel 10 blir Kristus vist oss som prest og ypperstеprest, dels etter Melkisedeks og dels etter Arons vis.

Her i kapittel 5 blir det lagt særlig vekt på den lovbundne og menneskelige siden ved dette embetet, slik det var i den gamle pakt, og slik Kristus må være når han skal være ypperstеprest etter Arons vis.

Ypperstepresten ble tatt ut blant mennesker og innsatt for mennesker. Den æren kunne ingen ta seg selv. Han måtte få kallet til denne tjenesten fra Gud.

Heller ikke Kristus har innsatt seg selv som ypperstеprest. Han er innsatt av ham som sa: «Du er min Sønn, jeg har født deg i dag.» Eller som det er sagt et annet sted: «Du er prest til evig tid etter Melkisedeks vis» (Hebr 5,5–6).

Ypperstepresten i den gamle pakt måtte bære fram offer ikke bare for folkets synder, men også for sine egne. Men det slapp Kristus, for han hadde ikke en eneste synd å gjøre soning for.

Men da han skulle sone for oss, måtte han lære å kjenne våre kår. Han måtte både be og gråte, og «enda han var Sønn, lærte han lydighet av det han led» (Hebr 5,8).

Denne tunge veien gjennom jordelivet har gjort Jesus Kristus til en miskunnelig ypperstеprest, og nå kan han komme dem til hjelp som blir fristet, fordi han selv ble fristet.

Da han gjennom lidelse og lydighet ble fullendt som vår frelser, ble han sine brødre lik i alle ting. Slik er han blitt mild og medlidende med de uvitende og villfarne, eller som det står her: Han er miskunnelig og har medlidenhet med oss i vår skrøpelighet.

Vi må prøve å huske at Jesus Kristus ble fullendt, formet til vår frelser, ved at han var lydig i alle ting. Det er her hemmeligheten ligger: Jesus reiste opp igjen det som Adam la i grus. Han var lydig til døden. Han gikk inn i Guds vilje med hele sitt liv.

Ved det er døren åpnet til samfunn med Gud. Alle som nå gir seg inn under nåden og lyder Kristus, finner denne åpne døren og kommer hjem igjen til samfunnet med Gud. Han er nå blitt «opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham» (Hebr 5,9).

Her blir de merkverdige ordene lagt til: «og han ble av Gud kalt yppersteprest etter Melkisedeks vis» (Hebr 5,10). Men dette om Melkisedek må vi la ligge til vi kommer til kapittel 7.

I vers 11 får vi vite at det forfatteren nå har berørt, er det mye å si om, og det ligger ham tungt på hjertet å få sagt det. Men han innrømmer at det er vanskelig å gjøre dette klart, fordi de han skal legge det fram for, ikke er i stand til å fatte eller ta imot det.

De er blitt sløve til å høre.

De har stanset i sin kristne vekst og er ennå barn der de skulle ha vært voksne. Etter den tiden de har vært kristne, skulle de ha vært lærere, men de trenger selv å bli undervist, og det til og med i de første grunnleggende ting i Guds ord. De må få melk som småbarn, i stedet for fast føde.

Melk er for barn. Fast føde er for voksne. Likevel hopper han over barnelærdommen om Kristus og vil prøve å få fram det fullkomne, om Gud gir lov til det.

Men før han gjør det, tar han fram noe av det mest grufulle som kan hende et menneske her i verden: dette å spotte Ånden. Den dommens klokke som her lyder mot oss, er den sterkeste som noen gang er hørt på vår jord. Når så dommens klokke har stilnet, lyder det på nytt myke, milde og trøstende toner: «Men når det gjelder dere, våre kjære, så er vi overbevist om det som bedre er, og som hører til frelse, selv om vi taler slik» (Hebr 6,9).

Så tar han igjen opp sitt kjære emne og viser oss Jesus Kristus først som yppersteprest etter Melkisedeks vis og så etter Arons vis.

Men før vi prøver å finne lærdom og lys i ordet om Jesus som yppersteprest, vil vi ta fram ordet om melk og fast føde, og så ordet om å spotte Ånden.

Melk og fast føde

Hebr 5,11–14.

Det er farlig å stanse i den kristne veksten. Et liv som ikke vokser, er merket av døden. Blir ikke den sykdommen leget, kan det verste skje. Dessverre er det grunn til å frykte at mange kristne i dag er mer eller mindre grepet av denne sykdommen. Det finnes mye «på stedet marsj»-kristendom blant oss.

Mye av det som blir talt og vitnet på de kristne møtene våre, forteller om folk som lever på en lekse de har lært. Den åndelige kosten de nærer seg av, er melk – og ofte er fløten skilt fra også. Det er ikke mulig å nekte for det.

Når veksten i kristen erkjennelse stanser, kjenner en ikke lenger trangen til nåden, og så stanser veksten. For det er ved nåden vi skal vokse.

Men det er nok ikke alltid så enkelt å være klar over hva «melk» og «fast føde» betyr i kristen forstand.

For det første vet vi at det er mange som tror om seg selv at de er kommet forbi barnestadiet og det ufullkomne. I alt som hører til åndelig forstand og vekst, har de vokst forbi de fleste andre kristne. Det roper de selv ut.

Dessverre må vi tro at dette som regel ikke er vekst, men oppblåst fantasi og innbilning. En rett kristen vekst fører oss aldri til å tro at vi er bedre enn andre kristne, men tvert imot til å tenke høyere om andre enn om oss selv.

Å kunne nære seg av fast føde er heller ikke det samme som å vokse bort fra barnesinnet. Samtidig som en kristen skal vokse opp til Kristus og bli kyndig i rettferds ord, skal han fortsatt være et barn. Guds ord tar aldri barnenavnet fra Guds folk. Det navnet lar Gud oss eie i liv og i død.

En kristen skal også alltid være et barn i sin tro på Kristus Jesus. Det betyr ikke at troen vår ikke skal vokse, men at vi alltid holder fast ved vår Frelser i barnlig tillit, slik som da vi tok imot ham.

Jo mer dette barnesinnet med den barnlige troen får råde, desto lykkeligere er vi som kristne. Barnesinnet hjelper oss også til en sunn kristen vekst. Begynner vi å bli «voksne» i troen og kloke over det som står skrevet, går vi inn i den sonen der all sann kristen vekst stanser.

Ingen når lenger inn i kunnskapen om frelsens under enn den som eier mest av en barnlig tro. Derfor finner vi så ofte den høyeste gudskunnskapen hos de barnlige og ulærde, der Guds ord og Ånd arbeider sammen med en barnlig tro. «Jeg priser deg, Far, himmelens og jordens herre,» sa Jesus, «fordi du har skjult dette for vise og forstandige, men åpenbart det for umyndige» (Matt 11,25).

Veien til «øvde sanser», til å bytte ut melk med fast føde, går gjennom den barnlige troen. Den som vil komme inn i Guds rike, og den som vil finne veien lenger inn i Guds rike, må være som et lite barn, sier Jesus.

En kristen må heller aldri vokse bort fra en våken samvittighet og frykten for å synde. Det som kjennetegner et gjenfødt menneske fra først av, er at det vil holde seg borte fra synden og fra alt som ikke kan forenes med Jesu Kristi ånd.

Det minste vi var redd var galt eller syndig – i livet, i tankene eller i sinnet – drev oss straks til nådestolen, så vi kunne få tilgivelse og renselse. På barnlig vis sa vi alt til vår Far og Frelser, alt som såret og gjorde hjertet tungt. Da visste vi ikke bare hva det var å gråte en tåre, men også hva det var å få den tørket bort.

Denne måten å leve på står vi i fare for å komme bort fra. Et av Satans dypeste knep er nettopp å få oss bort fra dette åpne samlivet med Gud som barn. Vokser vi bort fra den våkne samvittigheten som aldri tåler synd i hjerte og liv, kan vi nok berge den kristne kunnskapen vår. Men kjennskapen, den som er større enn all kunnskap, tar slutt, og vi blir ikke kyndige i Guds ord. Når så erfaringen og opplevelsen tar slutt, stanser også den kristne veksten.

Men dette er bare den ene siden av saken.

Vi må heller ikke glemme at det er stor forskjell på de kristne både i erkjennelse og i vekst, og denne forskjellen kommer ikke alltid av at den kristne veksten har stanset.

Svært mye spiller inn her. Vi kan være ulike i forstand, i utvikling, i moral og i evnen til å dømme sunt og riktig. Mange har også et tyngre lass å dra enn andre, av ond arv fra fedrene eller fra sitt eget verdslige liv. Som kristne får de derfor mye å stride med som andre slipper. Mennesker som er født i et kristent land og en kristen slekt, og kanskje også har kristne foreldre, går inn i kristenlivet med andre forutsetninger enn den som blir tatt ut av det mørke hedenskapet.

Dette er også en av grunnene til at Guds ord ber oss være tålmodige og hjelpsomme mot dem som feiler og faller, og bære over med dem som har en syk samvittighet.

Her har Det nye testamente en stor lekse å lære oss. Det er rett og slett gripende å se hvor lavt apostlene stiger ned når de tror de kan hjelpe kristne som feiler. Finner de at det er kjærlighet til sannheten på bunnen av sjelen, gir de ikke lett noen opp. «Jeg hører det og det om dere, og noe er så stygt at det nesten ikke kan nevnes,» skriver Paulus. Men likevel kaller han dem brødre!

Guds ord og Guds menn i Det nye testamente går varsomt, men alltid sannferdig fram med kristne som feiler, men som likevel strir ærlig for å vinne. De er som en mor med det syke barnet sitt. Kjærligheten «gjemmer ikke på det onde. Den gleder seg ikke over urett, men gleder seg ved sannhet. Den utholder alt, tror alt, håper alt, tåler alt» (1 Kor 13,5–7).

Når vi ser kristenlivet i vår tid fra denne synsvinkelen, ser det ikke lyst ut.

I stedet for å hjelpe den som falt, på rett fot igjen, gikk vi så ofte til andre og fortalte hva stakkaren hadde gjort. Der kjærligheten og medfølelsen skulle ha rakt ut en hjelpende hånd, kom det mange ganger slag og kald kritikk. Det vitner om lite kjærlighet.

Det skal ikke så mye kristen forstand til for å fortelle hvordan en kristen skal være. Men å gjøre selv det vi krever av andre, og så stige ned og hjelpe opp den som ligger nede – det er en større kunst.

Men her må vi også minne om at det å stige ned til den som har falt, i kjærlighet, ikke er det samme som å trøste ham i synden, eller å gjøre til kristendom det som ikke er annet enn verdslighet og religiøst hykleri. Den måten å ta seg av mennesker som feiler på, er ikke kristen kjærlighet. Det er søt og bløthjertet toleranse uten sannhet, og den får denne dommen i Guds ord: «Ve dem som kaller det onde godt» (Jes 5,20).

Men der gudslivet er tent i hjertet, og Guds barn kjemper mot ond arv, inngrodde syndevaner og Satans knep, der skal brorhånden rekkes ut til hjelp, ikke til slag.

Ser du jeg snubler, så rekk meg din hånd,
tal et oppmuntrende ord!
Hånden og foten blir matt,
kan dog ei miste min skatt.
La oss forenes i kjærlighets bånd,
elskede søster og bror!

Dette er veien Kristi kjærlighet ber oss gå, så vi kan hjelpe dem som ikke vil «miste sin skatt».

Men dette ordet om «melk» må vi bruke varsomt. For Guds ord bruker det ikke alltid som motsetning til «fast føde» eller som navn på nybegynnerkosten i kristenlivet. I Guds ord blir «melk» også vist oss som nærende mat for eldre kristne. Når Peter skriver til sine kristne brødre, sier han blant annet: «Som nyfødte barn må dere lengte etter den uforfalskede åndelige melken, for at dere ved den kan vokse» (1 Pet 2,2).

Fast føde er ikke å gå utenom evangeliet. Det er ikke å finne trøst og hjelp utenom Guds ord, eller på noen annen måte enn den vi fikk trøst og hjelp på i den første tiden i kristenlivet. Det er heller ikke å kunne Bibelen utenat eller å dele den opp i kristne læresetninger, så vi har alt i orden for tanken. Å lagre kunnskap om kristendommen i forstanden er ikke det samme som å erkjenne sannheten.

Fast føde er ikke religionsfilosofi. Det er heller ikke å holde foredrag og bibeltimer om hva Bibelen lærer om det og det og det, og så skrive det opp i en bok eller legge det i en skuff i hodet, så nå er dette og dette og dette i orden.

Nei, nei!

Men hva er så dette med fast føde og det å være kyndig i rettferds ord?

Det er ikke lett for meg å svare, selv om jeg godt vet at en kan si mye om dette emnet. Kortest og best kan jeg si det med et Guds ord.

Å nære seg av fast føde og være kyndig i rettferds ord, det er å eie visdoms og åpenbarings Ånd, så vi kan skille mellom ondt og godt, og så vi, rotfestet og grunnfestet i kjærlighet, sammen med alle de hellige kan være i stand til å fatte hva bredde og lengde, høyde og dybde her er, og kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap, så vi kan bli fylt til hele Guds fylde (Ef 3,17–19).

Her går veien til den faste føden og inn til de øvde sansene som skaper sann kristen vekst.

Legg merke til at Paulus skiller mellom kunnskap og kjennskap. Han hadde ikke gudskjennskapen sin lagret i hjernen, men han kjempet alltid for å gripe den Kristus som hadde grepet ham. For i Kristus lå alle visdommens og kunnskapens skatter skjult.

Å få øvde sanser, så vi kan skille mellom ondt og godt og kjenne Jesu Kristi kjærlighet – det er kristen vekst.

Den trangen etter sannhet og det lyset fra sannheten som da blir fostret i vårt indre menneske, gjør oss til hellige, lengtende og ydmyke kristne. Fra slike sjeler lyder denne hellige lengselen:

Jesus, din søte forening å smake
lenges og trenges mitt hjerte og sinn.
Riv meg fra alt det meg holder tilbake,
dra meg i deg, min begynnelse, inn!
Vis meg rett klarlig min jammer og møye,
vis meg fordervelsens avgrunn i meg,
at seg naturen til døden kan bøye,
ånden alene må leve for deg!

For en hellig rikdom av kjennskap når en kristen lærer seg selv å kjenne! Der blir det også kjennskap til nåden, og der vokser en kristen og blir rotfestet i kjærlighet.

Da er det ikke snakk, men kraft.

Å spotte Ånden

Hebr 6,1–8.

La oss først høre alle de bibelordene som taler om dette alvorlige emnet.

«Derfor sier jeg dere: All synd og spott skal menneskene få forlatelse for, men spott mot Ånden skal ikke bli forlatt. Den som taler et ord mot Menneskesønnen, skal få forlatelse. Men den som taler mot Den Hellige Ånd, skal ikke få forlatelse, verken i denne tidsalder eller i den som kommer» (Matt 12,31–32).

«Sannelig sier jeg dere: Alle synder og all spott skal menneskenes barn få forlatelse for, hvor meget de så spotter. Men den som spotter Den Hellige Ånd, han får i all evighet ikke forlatelse, men han er skyldig i en evig synd. For de hadde sagt: Han er besatt av en uren ånd!» (Mark 3,28–30).

«Og hver den som taler et ord mot Menneskesønnen, han skal få forlatelse. Men den som spotter Den Hellige Ånd, skal ikke få forlatelse» (Luk 12,10).

«For de som en gang er blitt opplyst, som har smakt den himmelske gave og har fått del i Den Hellige Ånd, og har smakt Guds gode ord og den kommende verdens krefter, og så faller fra, de kan umulig igjen fornyes til omvendelse, siden de på nytt korsfester Guds Sønn for seg og gjør ham offentlig til spott. For den jorden som drikker regnet som ofte faller på den, og bærer grøde til gagn for dem som den dyrkes for, får velsignelse fra Gud. Men bærer den torner og tistler, da er den unyttig og forbannelsen nær, og det ender med at den brennes» (Hebr 6,4–8).

«For dersom vi synder med vilje etter at vi har lært sannheten å kjenne, da er det ikke lenger tilbake noe offer for synder, men bare en forferdelig gru for dom, og en nidkjærhetens brann som skal fortære de gjenstridige. Har noen brutt Mose lov, da dør han uten barmhjertighet på to eller tre vitners ord. Hvor meget verre straff tror dere da den skal aktes verd, som har trådt Guds Sønn under føtter og foraktet paktens blod, det som han ble helliget ved, og har spottet nådens Ånd? Vi kjenner jo ham som har sagt: Meg hører hevnen til, jeg vil gjengjelde! – Og et annet sted: Herren skal dømme sitt folk. Det er forferdelig å falle i den levende Guds hender!» (Hebr 10,26–31).

Det kan vel også hende at ordet i 1 Joh 5,16 taler om det samme. Det lyder slik:

«Dersom noen ser sin bror gjøre en synd som ikke er til døden, så skal han be, og han skal gi ham liv – det vil si dem som synder, men ikke til døden. Det finnes synd som er til døden, det er ikke om den jeg sier at han skal be.»

*

Vi må vel si at dette er noen av de mest alvorlige ordene vi møter i Bibelen. Det forferdelige ved det som blir sagt her, er at et menneske som lever her på jorden, midt i nådens tidsalder, kan komme i den stillingen at det ikke står til å berge. Allerede her på jorden er det kommet forbi den grensen der alt håp er slukket. Nådetiden kan være slutt før levetiden.

Men så avgjort og klart som dette blir sagt oss, like varsomme må vi være når vi prøver å finne ut hvem som allerede er kommet inn i den evige natten. Ordet om denne synden har vi ikke fått for at vi skal kunne si: Der er en slik stakkar.

Selv om 1 Joh 5,16 sier oss at det finnes en synd til døden som vi ikke skal be for, har Gud likevel ikke befalt oss å finne ut hvilke mennesker som har gjort en slik synd. Hva ville det hjelpe det mennesket, og hva ville det hjelpe oss, om vi kunne si: Der er en som har spottet Ånden? Jeg tror vi er fritatt fra å vite dette.

En gang møtte jeg et menneske som jeg trodde var en slik ulykkelig skapning. Ordene, ansiktet og hele vesenet hans lignet, syntes jeg, mye mer på en djevel enn på et menneske. Men så hendte det at vi kom til å snakke sammen, og han ga seg ikke før han fikk vite hvem jeg var. Samtalen gled da over på åndelige spørsmål, og så sa han til meg: «Det er knapt en natt jeg sovner uten å kjenne uro og sorg over mitt syndige liv.»

Da lovte jeg meg selv: Aldri mer skal jeg lete etter folk som har spottet Ånden.

Nei, spar både deg selv og andre for å lete opp slike mennesker. Det har ikke Guds ord lagt på oss. Vi har nok med å vite at dette forferdelige kan skje, og så skal vi passe oss selv og advare andre, så det ikke må skje med oss.

*

Det andre vi har grunn til å minne om her, er at ordet om «å spotte Ånden» så ofte, både i forkynnelsen og i daglig tale, blir byttet ut med «synd mot Ånden». Dette er nok ikke riktig, og det kan derfor også skape unødige vansker for tvilende og engstelige mennesker som ikke har grunn til å være redde.

At det er brukt uvanlige ord om denne synden, gir oss grunn til å tro at den i bunn og grunn er ulik alle andre synder.

Synd mot Gud må vel være synd mot den treenige Gud, og derfor også mot Guds Ånd. Å stå Guds Ånd imot, å gjøre Guds Ånd sorg, å slukke Ånden – det må vel være synd mot Ånden. Dette har vi vel alle gjort. Men dermed er det ikke sagt at vi har spottet Ånden.

Da trenger spørsmålet seg fram: Hva er det å spotte Guds Ånd? Eller kanskje det er riktigere å stille spørsmålet slik: Hvilket sinnelag har det mennesket som er kommet inn i denne ulykken? Hvordan tenker og føler en slik person når det gjelder synden og forholdet til Gud?

Jeg tror vi har rett til å svare slik: Et slikt menneske er kommet inn i en sjelstilstand der det ikke kan bli påvirket av Gud. Den evnen i vårt menneskevesen som Gud kan banke på og tale til, så vi hører, merker og kjenner oss dratt mot Gud, den er død hos dem som har spottet Ånden.

Å tale til et slikt menneske må være like nytteløst for Guds Ånd som det er for oss å tale til en stein. Det finnes ikke noe materiale for Ånden å arbeide med. Det er ikke noe inne i en slik person som kan ta imot inntrykk fra Gud.

Når en slår an en tangent på et piano, svarer det inne i instrumentet. Vi sier at pianoet har resonans. Et menneske har av naturen evne til å høre Guds tale og ta imot inntrykk fra ham. Når Guds Ånd slår an sjelens strenger, svarer det inne i oss. Men hos den som har spottet Ånden, er dette svaret borte.

Det finnes ingen resonans lenger. Det er ikke noe øre som hører, ikke noe liv som kan røres eller dras, ingen tangent å slå an som gir gjenklang i sjelen. Når det gjelder synd, anger eller trang til frelse, er alt dødt.

Et slikt menneske kan ikke fornyes til omvendelse.

Vi må også legge merke til at denne synden ikke har sin grunn i at vi er født som syndige mennesker, og heller ikke i at vi har levd kort eller lenge i synd og last. Grunnen er at vi er blitt opplyst og etterpå er kommet inn i det mørkeste mørke.

Lyset vi kom inn i, eller rettere: lyset som kom inn i oss, har tatt bort evnen til å høre eller ta imot noe fra Gud.

*

Men hvordan går det til at noe slikt kan skje?

Jeg tror det kan skje på to måter.

Når Guds Ånd på en særlig sterk måte kommer med lys og kall og overbevisende kraft, og vi kjenner denne Åndens kraft, men ikke vil vende om, og møter lyset fra Gud med djevelsk trass og spott – da går vi inn på det området der denne faren truer oss.

Når en ser, kjenner og vet at dette er sannhet, at dette er av Gud, og likevel trosser, da kan det forferdelige skje at en kommer til å spotte Ånden.

Det lyset en nå er kommet inn i, er ikke det samme som at en kjenner sannheten fordi en har lest og lært om Gud og forstår det. Nei, det er noe mye mer.

Det indre livet i oss er lagt åpent av en levende Åndens kraft. Vårt indre menneske er som en nypløyd åker i vårsolen. Eller vi kan si det slik: Sjelelivet vårt er da som en plante som er tatt opp av jorden, og som nå venter på én av to ting: enten å bli plantet i ny jord eller å dø.

Dette er den ene veien inn i mørket.

Det er dette Jesus lar oss få vite i de ordene fra evangeliene vi har hørt.

Han står midt i folket og taler til det med Ånden uten mål. Denne Ånden griper så sterkt at de er ute av seg selv av undring. Underfulle ting får de både høre og se. Syke går friske fra ham i flokker. Blinde ser, lamme går, spedalske blir renset, og folk som har vært herjet av onde ånder, blir løst og står fram som nye mennesker. Ja, selv de onde åndene faller ned for ham og roper ut: «Jeg vet hvem du er, du Guds Hellige!» (Mark 1,24).

Folket står som naglet fast, grepet, opplyst og overbevist ved den Åndens kraft som han talte, levde og virket i. Også de som blir sendt ut for å ta ham med makt, snur hjem igjen og sier: «Aldri har noe menneske talt slik som denne mannen!» (Joh 7,46).

Også de skriftlærde og fariseerne måtte inn under denne levende Åndens kraft og dette mektige lyset. Men de ville ikke bøye seg. Vi kan nok si at om jorden hadde revnet der de stod, om helvete hadde åpnet seg foran dem, om

Satan selv hadde innrømmet hvem Jesus var, eller himmelen hadde strålt over dem gjennom Kristus Jesus – de ville likevel ha fortsatt som før.

Uansett hva som skjedde, ville de ikke gi fra seg herskermakten, hovmodet, stivsinnet og hykleriet sitt. De satte makten, æren og seg selv høyere enn alt, og så trosset og spottet de og sa at alt det Jesus gjorde, var av djevelen. Hele Jesu verk var båret fram og gjort av en uren ånd, forkynte de – enda de visste at de løy.

Da var det Jesus sa: «Sannelig sier jeg dere: Alle synder og all spott skal menneskenes barn få forlatelse for, hvor meget de så spotter. Men den som spotter Den Hellige Ånd, han får i all evighet ikke forlatelse, men han er skyldig i en evig synd.»

Den danske teologen Skat Rørdam sier om dette: «Spott mot Jesus skal bli tilgitt fordi Jesu gjerninger og vitnesbyrd er utenfor mennesket, men Åndens vitnesbyrd og gjerninger er i menneskehjertet. Spott mot Ånden er derfor djevelsk trass og motstand, fordi mennesket ikke vil lyde den sannheten som det i sitt hjerte kjenner og vet er sannhet.»

Dette er nok riktig.

La meg bruke et bilde som jeg så vidt har vært inne på før.

Et tre blir tatt opp av jorden. Det skal flyttes til et annet sted, kanskje helt til et annet land. Skal en da berge de små sugerøttene som skal ta imot livskraften i jorden der det skal plantes på nytt, må en pakke røttene inn i våt mose, og framfor alt må de ligge i mørke. Gjør en dette, tar ikke røttene skade.

Dette er verdt å huske.

Blir røttene derimot pakket ut og lagt i dagslys og sol, vet dere at det ikke går lang tid før de er så inntørket at de ikke lenger kan ta imot nytt liv. Slik går det med planter av alle slag. Det vet alle som har en liten hage.

Dette er det som skjer med det mennesket som er blitt opplyst av Guds Ånd og ikke vil vende om. Sjelens røtter er blitt «pakket ut» og lagt i dagslys og sol, men ikke plantet om i nådens jord i Guds rike. Da mister det mennesket evnen til å ta imot liv i Gud.

Vil man ikke lyset kjenne,
må man seg på lyset brenne.

Det som er gitt oss til liv, blir oss til død. «Er nå selve lyset i deg mørke, hvor dypt blir da mørket!» sier Jesus (Matt 6,23). Den solen som lokket fram liv og vekst, blad og blomst og moden frukt da treet stod i jorden, den samme solen er en tærende og ødeleggende kraft for alle planter og trær som ikke står i jorden.

Det lyset fra Kristus som skaper liv i et fortapt menneske når det griper Kristus, det samme lyset brenner og ødelegger den gjenstridige.

Det var denne faren Jesus advarte sin samtid mot, og det samme trenger vi å gjøre. Det norske folk har fått mer lys fra Gud enn de fleste andre folk. Tenk bare på tiden fra kristendommen kom til landet og fram til Hans Nielsen Hauge, og tenk så på alt som har skjedd siden. Vekkelse på vekkelse har gått over landet de siste 140 årene. Folket har ikke bare kunnskapen om Gud, men Ånden har talt til slekt etter slekt og overbevist om synd, om rettferdighet og om dom.

Det hviler et tungt ansvar på oss om vi sier nei til Guds kall. Å bli opplyst av Guds Ånd uten å vende om fører mennesket inn i en farlig stilling.

*

Så kommer vi til den andre veien som fører inn i denne alvorlige synden. Det er den veien som er beskrevet her i brevet. De menneskene vi her får se, er ikke slike som Jesus taler om, mennesker som ennå står utenfor samfunnet med Gud. Her er det tale om personer som har fått liv i Gud og smakt de himmelske gavene – og så falt fra.

Jeg innrømmer at her kan jeg ikke gjøre stort mer enn å nevne det som står i brevet. Men jeg tror at dette å «falle fra», dette å «synde med vilje etter at vi har lært sannheten å kjenne», dette å «tråkke Guds Sønn under føtter», «forakte paktens blod» og «spotte nådens Ånd» – det må være noe uvanlig forferdelig og fryktelig.

Det må være noe annet og noe mer enn å være ulydig mot Gud og la seg fange av synden, og slik falle.

Et fall i synd kan derfor ikke være det samme som å falle fra i den betydningen vi nå taler om. Det siste må være noe mye mer og mye alvorligere enn det første.

David falt, men han falt ikke fra. Peter falt, men han falt ikke fra. Hadde de falt fra i den betydningen Hebreerbrevet taler om, ville de aldri ha blitt fornyet til omvendelse.

Men la oss ta fram litt av det de kristne fra Israel hadde opplevd. Kanskje vi da kan se klarere hvorfor forfatteren taler så tunge ord til dem.

Jeg skulle tro vi har grunn til å si: Hvem kunne ha vært mer opplyst enn de? Hvem hadde sett større under og møtt Guds Ånd slik som de?

Mange hadde sikkert sett korset reist, Kristus lagt i graven og oppstanden fra graven. I alle fall hadde mange opplevd pinsedagen og det store underet som skjedde da. Tusen på tusen falt da på kne for ham som var død, men nå var stått opp fra de døde. Guds Ånd hadde tolket den levende Kristus på en slik måte at alle forstod det som ble sagt, hvilket språk de så talte. Åndsgavene som Jesus hadde lovt, kom på overnaturlig vis, og Kristus ble forkynt for folket slik at tre tusen lot seg døpe samme dag.

Og nå, da dette brevet ble skrevet, holdt mange av dem på å forkaste Kristus og vende tilbake til «den fattige barnelærdom», som det står.

Hvis det virkelig skulle skje at de vendte Kristus ryggen og «syndet med vilje», at de «tråkket Guds Sønn under føtter», «foraktet paktens blod» og «spottet nådens Ånd» – hvor havnet de da? Hvor skulle de da finne frelse?

Er det offeret forkastet som Jesus ga for synden, er det blodet som ble utøst for oss, foraktet, og er den Ånden som førte oss til frelsen, spottet og avvist – hvem kan da føre oss til Kristus?

Det finnes ingen annen enn Guds Ånd som kan det, og det finnes heller ikke noe annet offer for synden enn det Kristus bar fram. Han ble ofret én gang for å ta synden bort ved sitt offer. Neste gang han stiger ned til vår jord, kommer han ikke som offer for synden. Da skal han vise seg uten synd, til frelse for dem som venter på ham.

Når Kristus er avvist, har vi forkastet vår eneste redningsmann.

Når Guds Ånd ikke lenger kan tale til oss, finnes det ingen som kan føre oss til Kristus.

*

Men det er enda noe vi må ta fram før vi forlater dette emnet. Det er et ord til de mange som er redde for at de har spottet Ånden, og som derfor går fulle av angst og ofte lider vondt både natt og dag. Få mennesker sliter så tungt som disse.

Så vidt jeg kan forstå, kan en dele disse menneskene i tre flokker.

De første er slike som i mange og lange år har kjent seg kalt til omvendelse, men har svart nei til alle Guds kall. Så bestemte de seg en dag: Nå vil jeg vende om. Men da syntes alt å være stengt. Det de trodde skulle ordne seg så lett så snart en sa ja til Guds kall, floket seg sammen til et nøste som ikke var til å løse opp.

Alt ser håpløst ut. Gud er kommet så langt bort, og freden er ikke å finne. Og så kommer denne lumske tanken sigende inn i sjelen: Du er blitt kalt så mange ganger og har sagt nei så lenge at nå er det for sent. Nå har Guds Ånd sagt farvel til deg. Gjennom et langt liv har du trosset det du visste var rett, og nå står du der. Så leser du i Bibelen om hvordan det kan gå med dem som trosser og spotter Ånden, og du synes at alt sammen passer på deg.

Den andre flokken er kristne som er kommet inn i åndelig mørke. De synes at kristenlivet deres har slått feil. Det de før trodde var ekte, står nå fram som falsk innbilning og hykleri. De føler seg likegyldige, kalde og døde. Alt de leser i Guds ord, bekrefter tanken om at Guds Ånd ikke lenger taler til dem. Heller ikke synes det å være noe i dem selv som kjenner seg dratt mot Gud. Og det som er enda verre: Det gjør dem ikke engang vondt at det er slik.

Ja, slik kjenner du det. «Om jeg prøver å be, får jeg ingenting,» sier du, «og banker jeg på, blir det ikke lukket opp. Guds Ånd er borte, jeg er fortapt!»

Den tredje flokken er de som går med slitne nerver. Hos dem legger det seg et tungt og nagende trykk over brystet. Hele det indre mennesket er fylt av angst og redsel. En er redd seg selv, redd andre mennesker og redd Gud.

Denne sinnstilstanden tar fra oss all glede og tillit. En ser alt mørkt og håpløst. Og samtidig velter det ofte fram en myldrende mengde stygge tanker som en ikke blir kvitt. En er uten styring både i sjel og ånd. Det er som om helvete har tent ild i hver nerve og hver tanke, og det synes ikke å være noen som kan slukke denne ilden.

Så kommer også denne tanken til dem: Gud har kastet meg bort fra sitt ansikt. Jeg har spottet Ånden og er allerede med sjel og liv i Satans makt. Ja, noen kan fortelle at de rett ut har spottet Guds Ånd.

Alle disse tre sjelstilstandene har jeg møtt mange, mange ganger. En kunne si mye mer om dem enn jeg nå har gjort, men dette får være nok. Vi må nå gå over til det spørsmålet som er hovedsaken her: Har disse menneskene spottet Ånden?

Det kan ikke være tvil om svaret: Nei og atter nei! Vi har, Gud være takk, rett til å si til dem at de ikke har gjort den synden de er redde for at de har gjort. Og hva er det som gir oss rett til det?

Bare den angsten og frykten disse menneskene bærer på, er nok til å vise at de ikke har spottet Guds Ånd. De som virkelig har spottet Ånden, har ikke den minste frykt for at de har gjort denne synden.

Vi har før prøvd å vise hvordan det står til med sjelelivet hos dem som har gjort denne synden. Det finnes ikke noe materiale for Gud å arbeide med hos dem. De som har spottet Ånden, kjenner aldri mer så mye som den minste lengsel etter Gud, aldri et ønske om å finne ham, aldri anger, uro eller angst når det gjelder forholdet til Gud.

Trangen, uroen og det minste ønske om hjelp til frelse bærer bud om at den roten i sjelelivet som skal ta imot liv fra Gud, ennå ikke er død. Der anger og trang etter frelse rører seg, om aldri så lite, der finnes det ennå en sugerot som kan ta imot liv. Der er det ennå materiale som Gud kan arbeide med.

Vil et menneske komme til Gud, kan det sannelig komme, hvem det enn er. «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut,» sier Jesus (Joh 6,37). Den som vil, kan komme.

Og dette «Kom!» ble ikke bare sendt ut til dem som aldri kom, men også til dem som kom og gikk bort igjen. Kom tilbake, dere som falt fra! «Jeg vil lege deres frafall. Jeg vil elske dem av hjertet, for min vrede har vendt seg fra dem» (Hos 14,5).

«Gå av sted og rop ut disse ordene mot nord og si: Vend tilbake, Israel, du frafalne, sier Herren. Jeg vil ikke se på dere i vrede. For jeg er nådig, sier Herren, jeg vil ikke være vred til evig tid» (Jer 3,12).

Vi kan også ta med her de brevene apostelen Johannes skrev til de kristne menighetene i Asia. I tre av brevene, til Efesus, Pergamon og Sardes, vender han seg til falne ledere i menigheten og ber dem vende om.

Også dem som gikk bort, kaller Herren tilbake til seg. Som vi har sagt før: Å gå bort fra Gud igjen trenger ikke være det samme som å spotte Ånden.

Vi har også et sterkt vitnesbyrd om det i den kjensgjerningen at mange som gikk bort fra Gud, går med en sterk indre protest og et svidende sår. Alltid ligger det noe i brystet og gløder som glør i asken. Om en lever aldri så syndig og verdslig, kjenner en hvordan Guds Ånd blåser på gløden under asken. Og når han banker på, kjenner en at det gir gjenklang i sjelen.

Slik er det med mange, mange av dem som kom bort fra Gud. Og blant dem som falt og kom bort, var det mange som vendte om på nytt, reiste seg fra fallet og levde resten av livet som gudfryktige kristne.

Slik taler livet til oss. Den som nekter for det, må nekte for alt kristenliv.

La oss så huske at det ikke var Gud som gikk bort fra dem som falt i synd. Det var heller ikke Guds Ånd eller Jesu frelserkjærlighet som sluknet. Gud er den han var, Jesus er den samme i dag som i går, og Guds Ånd er her blant oss. Den som vil finne ham igjen, kan finne ham på samme måte som første gangen.

Denne trøsten er Guds trøst til oss alle. «Den som vil, han får ta livets vann for intet» (Åp 22,17).

«Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut,» sa Jesus. Det finnes ikke noe unntak.

Trøst

Hebr 6,9–10.

Vi har en stund sittet på kanten av helvete og hørt dødsskrik fra den evige natten. Og så blir vi med ett eneste rykk revet bort fra dette avgrunnsmørket og satt inn i lys og fredfull dag.

Det var som å henge i et hår over en avgrunn og så med ett bli båret forbi all fare og inn på fast fjell.

Vi har møtt den allmektige og hellige Gud og hørt de mest alvorlige ord et menneske kan høre. Og så, før vi vet ordet av det, viser han seg for oss så mild og kjærlig som en mor.

Slik er Gud, og slik er Guds ord.

De tunge ordene skulle ikke knuse oss, men vekke oss, så vi kan ta oss i vare. Og lar vi oss advare, kommer han til oss på nytt, og da som trøster og hjelper.

Ordene om å spotte Ånden var tunge og fulle av gru, ja, så tunge at ingen kristen kan høre dem uten å kjenne frykt og redsel. Å se ned i et bunnløst dyp og vite at dit ned kan mennesker komme, ja, dit ned kan jeg komme uten håp om å slippe opp igjen – det må kunne gjøre hvem som helst redd.

Men når så domsklokken tier og tonene fra evangeliets basun lyder mot oss, lysner det igjen til dag og sol. Hør hva som står her: «Men når det gjelder dere, våre kjære, så er vi overbevist om det som bedre er, og som hører til frelse, selv om vi taler slik. For Gud er ikke urettferdig, så han skulle glemme det verket dere har gjort, og den kjærligheten dere har vist mot hans navn, ved at dere har tjent de hellige og fortsatt gjør det.»

Dette er egentlig et bemerkelsesverdig ord. Det rommer mye lærdom og mye trøst, men også et stort ansvar. Og hadde det noe å si de jødekristne, så kan du være viss på at det har noe å si oss også.

Det som berget de jødekristne fra det verste, var at de elsket Jesu navn – eller om vi vil: at de elsket Jesus. Tross alt som rev og slet i dem og drog dem bort fra ham, holdt denne kjærligheten dem tilbake. De hadde sett så mye av ham, og fått så mye også, at de ikke kunne la være å elske ham. Og så var de berget.

Det som ikke noe annet maktet, det makter kjærligheten. En kan ikke gå bort fra den en elsker. Kjærligheten er ikke bare det største i verden, men også det sterkeste.

*

Men hvordan kunne han som skrev Hebreerbrevet, vite at de han skrev til, elsket Jesu navn? Og hvordan kan du og jeg vite om vi elsker Jesus?

Det er et stort spørsmål, for livets høyeste lykke ligger i å elske Jesus Kristus. Og i hans kjærlighet ligger den kraften som skal bære og berge livet vårt.

Vi kan kanskje også si at det i alle fall av og til er godt for oss å vite at vi elsker Jesus.

Men hvem kan gi oss det vitnesbyrdet? Hvordan kan vi vite at vi elsker ham?

Vi finner ikke den rette målestokken for vår kjærlighet til Jesus ved å telle hvor mange ganger vi sier «kjære Jesus» i bønner og vitnesbyrd. Tvert imot må vi så ofte gå ut fra at de som roper ut sin kjærlighet til Jesus på denne måten, elsker ham minst. Dette utropet «kjære Jesus!» er dessverre så ofte bare ord, et tomt hylster vi svøper rundt vår egenkjærlighet og vårt hykleri.

Den kjærligheten som har slått rot i hjertet, må alltid få utløp i tjenende handling, ellers lider den. Men nettopp derfor blir også den lidelsen som ligger i tjenesten og offeret, livets høyeste lykke.

«Ja, salige er dere når de spotter og forfølger dere og lyver allslags ondt på dere for min skyld,» sier Jesus (Matt 5,11). Men dette kan aldri bli salig for andre enn den som elsker.

Vil vi finne ut hvor mye vi elsker Jesus, gjør vi det best ved å se etter hvor mye vi tjener, ofrer og lider for hans folk. For denne tjenende kjærligheten til Guds folk regner Jesus som gjort for ham og som kjærlighet til ham.

For en tid siden feiret en mann sin 65-årsdag. Den dagen fikk et av barna hans, som bodde langt hjemmefra, en vakker blomst, og på kortet som fulgte med, stod det: «Fordi jeg setter så stor pris på faren din, sender jeg denne blomsten.»

Tror dere ikke at faren satte minst like stor pris på at barnet hans fikk denne blomsten, som om han hadde fått den selv?

Én ting er sikkert: Jesus setter pris på at vi lar vår kjærlighet til ham få utløp i å tjene folket hans.

De som holder seg til en kristen forsamling så lenge de synes det er noe å få der, og så trekker seg bort når det kommer trange tider og det blir spørsmål om offer, de har lite kjærlighet til Frelseren. Jeg tror nok at alle har sett denne omflakkende flokken som i innbilt åndelighet springer etter den siste store taleren, og så stikker av når det blir spørsmål om arbeid, ansvar og offer.

Men var det bare for å få at Gud satte oss kristne her i verden? Var det ikke også for å gi?

Jesus ga, ofret og tjente, og til det samme kalte han også oss.

De som tjener Frelseren i folket hans, de elsker ham, og mens vi gir til andre, gir Gud til oss. Også gjennom tjenende kjærlighet blir vi holdt fast ved vår Frelser.

Som en mor gleder seg over søskenflokken når de hjelper hverandre, slik gleder Gud seg når barna hans her på jorden gjør det samme. Da kommer slike trøsterike ord som disse: «For Gud er ikke urettferdig, så han skulle glemme det verket dere har gjort, og den kjærligheten dere har vist mot hans navn, ved at dere har tjent de hellige og fortsatt gjør det.»

Gud glemmer våre synder, men han glemmer ikke det vi gjør for hans navn, aller minst når vi tjener folket hans.

Men mer om dette senere.

Vårt håp

Hebr 6,11–20.

Den delen av kapitlet som vi nå har foran oss, gir oss anledning til å tale om det kristne håpet. Ordet om vårt håp er her lagt inn i ordet om det løftet Abraham fikk av Gud om en stor og rik framtid for seg og sin ætt.

Men da Abraham fikk løftet, hadde han ingen etterkommere. Gud hadde bare lovet ham en sønn, og dette løftet gjentok han flere ganger, med stadig større ettertrykk på at det som var lovet, skulle skje. På dette levde og trodde Abraham i mange og lange år – mot håp med håp.

Tro og håp

I menneskelivet er det satt inn to underfulle, mektige krefter som har den oppgaven å føre oss mennesker gjennom livet og døden hjem til Gud. Det er tro og håp.

Kristendommen slik den er i bunn og grunn, er kjærlighet, slik Gud er kjærlighet. Som alle fargene i sollyset til slutt samler seg i ett eneste levende, varmende lys, slik samler alle de mange egenskapene i gudslivet seg i denne ene, store: å elske. «Hver den som elsker, er født av Gud» (1 Joh 4,7). Når så seieren er vunnet og målet nådd, da har tro og håp fullført sin gjerning, men kjærligheten er evig. Det er dette vi synger om i de kjente linjene:

Når håp og tro forgår,
men kjærlighet består.

Vi taler ofte om den kristne tro, og det er rett. Vi kan også regne med at når det blir talt om troen i ånd og sannhet, kjenner de kristne seg mer eller mindre igjen, for de har opplevd dette i samfunnet med Gud. Men er det slik når det gjelder det kristne håpet? Kan vi tale om vårt håp slik vi taler om vår tro? Og kjenner vi oss like godt igjen når vi får høre om det kristne håpet som når det blir talt om troen?

Hva er så håp i kristen forstand? Hvordan opplever vi vårt håp? Og hva bruker vi det til? Har vi bruk for vårt håp? Har du?

I Guds ord har det kristne håpet en stor plass, og i ordet vi har foran oss her, blir det sagt hva det kristne håpet er. Det står at vårt håp er «et anker for sjelen, et som er trygt og fast og når inn til det innerste, bak forhenget, der Jesus gikk

inn som forløper for oss, han som ble yppersteprest til evig tid etter Melkisedeks vis» (Hebr 6,19–20).

Vårt håp er et anker for sjelen, et som er trygt og fast. Det er innenfor forhenget, der Jesus er. Det er vårt håp: et anker for sjelen. Innenfor forhenget.

Det døde håpet

Men før jeg prøver å si mer om dette, vil jeg ta fram litt om det vi pleier å kalle det døde håpet. Akkurat uttrykket «det døde håpet» står visst ikke i Bibelen. Jeg kan i hvert fall ikke huske at jeg har sett det. Men like sikkert er det at mange mennesker lever på et dødt håp og en død og falsk tro.

De lever verdslig og gudløst, og de vet om det. Likevel håper de å bli frelst når de dør. Nettopp dette er kjennetegnet på det døde håpet.

Så lite som disse menneskene vil ha noe å gjøre med Gud, hans ord og hans folk mens de lever, så sikkert håper de å komme til himmelen når de dør. Spør man om de vil bli frelst, svarer de ja. Men spør man: «Er du frelst?», svarer de nei, og legger gjerne harmfullt til: «Hva har du med det å gjøre?»

Den Gud jeg ikke vil ha noe med å gjøre mens jeg lever, håper jeg likevel vil ta imot meg når jeg dør. Dette er det døde håpet som de fleste mennesker lever på og dør på i god ro – og går fortapt.

Det er en underlig logikk disse menneskene roter seg inn i når det gjelder forholdet til Gud. Da lever og dør de på noe de ellers ville holde for den største meningsløshet.

Om man sa til en av dem at han var frelst, og ba ham være sammen med Guds folk om Bibelen og bønnen, ville det være den største skam man kunne gjøre ham. Jeg frelst! Omvendt! Nei, nei! Det vil jeg da ikke ha noe med å gjøre! Slik ser folk flest på denne saken. Tenk at folk innbiller seg at de er frelst! Hvem kan vite noe sikkert om slikt?

Men så dør også disse menneskene. Ja, hva da? Jo, nå når de er døde, nå er de frelst. Tenk om man nå sa til slekt eller venner av den døde at han som nettopp gikk bort, ikke var frelst! Da skulle vi få høre. Jo, nå er han frelst.

Når døden har hentet disse gudløse menneskene, da er de selvskrevne til å stige inn i himmelen til den Gud og de mennesker som de skammet seg over her i livet. Slik lar kloke folk seg narre og fange av livets største og mest meningsløse løgn. På dette falske håpet går de fleste mennesker med ro inn i den evige natt. Det er det døde håpet.

Det levende håpet

Men det levende håpet, hva er det for noe, og hvordan arbeider det i et menneske?

Det første vi kan si om dette, er at håpet er en evne som ligger i det livet vi fikk av Gud da vi ble født på ny. Som hjertet slår i brystet på et levende menneske, slik lever håpet hos en kristen. «Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som etter sin store miskunn har gjenfødt oss til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde» (1 Pet 1,3).

Vi kan også si at håpet er et øye som ser ut over og forbi alt i oss og omkring oss. Håpet ser ikke fienden og faren, det ser ikke striden, ikke engang korset, men det ser og er innenfor forhenget, og der er det som et fast anker for sjelen.

Det kristne håpet kan også lignes med trekkfuglen. Som den kjenner seg dratt mot nord, der den er født, når våren kommer, slik kjenner en kristen seg dratt ut over og forbi alt i denne verden.

«I håpet er vi frelst», står det. Ikke ved å se, for det vi ser, er ikke håp. Hvordan kan en håpe på det en ser? Men «dersom vi håper på det vi ikke ser, da lengter vi etter det med tålmodighet» (Rom 8,24–25). Å lengte etter det vi ikke ser, det er vårt håp.

Å lengte er en levende makt i et menneskeliv. Når noe viktig skulle skje hjemme, og en eller flere av oss barn gikk og ventet i spenning og lengsel på et eller annet, sa mor gjerne til oss: «Å, ta det med ro, dere utålmodige!»

Som vingene bærer fuglen over jorden, slik bærer håpet den kristne mot himmelen. Der er vårt rette fedreland. Der er vårt hjem. Det er for å ta det landet i eie at vi er frelst og født av Gud. Der er arven gjemt for oss. Der er vårt folk og vår framtid.

Aldri var en kristen mer hellig glad her nede enn når han så opp dit der solen aldri går ned, der tårene aldri renner og der døden aldri banker på vår dør.

Med det landet i sikte – i full visshet om at det også er mitt – kan ingen motgang eller spott få en kristen til å knurre, ingen kamp kan knekke motet, ingen storm kan løsne ankeret eller slite av kjettingen som holder det. Midt i den hardeste strid og den sterkeste storm jubler han, frigjort, ydmyk og glad, og synger i hellig takk:

Jeg ser deg nok, min krans i himmerike,
for dine perlers glans må solen vike.

Ser du denne kransen? Da er det håpet i deg som ser.

Håpet har også den underlige egenskapen at det er mest levende og sterkt hos en kristen i trengsel, motgang og tunge tider. «Trengselen virker tålmodighet, tålmodigheten virker et prøvet sinn, og det prøvede sinn håp» (Rom 5,3–4). Det er vel også derfor Paulus roser seg av trengslene. De la tålmodighet, et prøvet sinn og håp inn i sjelen. Et vakkert trekløver!

Der du møter mennesker som har vunnet disse egenskapene i livets trengsler, der finner du de beste kristne. Velvære og medgang klipper så ofte vingene på en kristen og gjør ham blind. Mye var vunnet om vi regnet med det.

Aldri møtte du en mer hellig kristen enn den som gikk slått og såret gjennom livet, og aldri har noen sunget vakrere sanger eller lokket så mange toner ned fra himmel til jord som nettopp slike mennesker.

Dere har nok hørt om biskop Brorson og bonden. Biskopen satt og spilte på pianoet sitt. Han fant lindring fra tunge tanker i å lokke toner fram fra instrumentet. Mens han satt slik og musikken fylte rommet, kom en gammel, troende bonde inn. Bonden syntes at denne spillingen var et for verdslig arbeid for en biskop, og særlig for en som hadde sunget så mye om kors og kamp. Så gikk han bort, tok biskopen i armen og sa: «Si meg, biskop, hvor er korset ditt?»

Brorson forsto godt hva bonden mente. Han sluttet å spille, reiste seg og tok bonden med til den andre enden av bispegården. Der låste han opp en dør, og inne i rommet sto et jernbur. Innenfor jernstengene lå biskopens sønn i halm og filler. Han var åndssvak og måtte holdes i bur.

Da bonden og biskopen hadde stått der uten ord en stund, tørket de hver sine tårer. Så gikk de tilbake, og biskopen satte seg igjen til pianoet og lokket fram tonene. Du kan være sikker på at bonden hørte musikken på en ny måte etter den turen. Nå visste han hvor biskopen hadde korset sitt.

Men det var Brorson som sang:

Når mitt øye trett av møye,
mørkt og vått av tåreregn
ser med lengsel fra sitt fengsel
opp mot Salems blide egn,
å hvor svinner da min ve
bare ved deropp å se!

Det er også han som har sunget:

Meg tykkes at jeg ser
hvor Gud seg fryder
når Jesu stridsmenn mer
igjennom bryder,
at det kan ende få med deres plage,
og hver sin krone må
av Jesus tage.
Jeg ser deg nok, min krans,
i himmerike,
for dine strålers glans
må solen vike.
Og når jeg tenker på hvem deg fortjente,
da vet jeg at jeg må
deg visst forvente.

Legger dere merke til hvordan han ser? «Når mitt øye trett av møye … ser.» «Meg tykkes at jeg ser.» «Jeg ser deg nok, min krans.»

Ja – aller deiligst hjemmet er
når du gjennom tårer ser.

Gjennom tårer ser … Et fast anker for sjelen … som når inn bak forhenget, der Jesus gikk inn.

«Må så håpets Gud fylle dere med all glede og fred i troen, så dere kan være rike på håp ved Den Hellige Ånds kraft» (Rom 15,13).

Vi har vel rett til å si at en kristen bærer i sitt bryst en sterk visshet om at han har noe usigelig godt i vente. Det er vårt håp.

Å, løft meg du på din vinge fri,
jeg høyere opp vil fare.
Jeg lengter himmelfri å bli,
hvor lenge vil ferden vare?

På høyeste trinn er himlen min,
og Gud vil min lengsel svare.

Det må vel bli herlig en gang å stå på det trinnet der Gud skal svare på vår lengsel!

*

Men det er enda noe ved håpet som jeg vil prøve å få fram. Etter hvert som håpet blir levende, blir tiden en kristen skal være her på jorden, kort for ham. Håpet løser og løfter og regner ikke med tid.

Men visner vårt håp, da blir sinnet vårt fort mer jordbundet og verdslig. Da vokser lysten til å være her, og sinnet blir fylt av bekymring og sorg for alt som hører dette livet til.

En dag møtte du en mann, en kristen mann, men en mann som bar på bekymring og sorg for så mange ting. Mangt og mye tynget ham, for et langt liv lå foran ham, og det skulle så mye til for å leve. Alt gikk så bakvendt og vondt. Ingenting var egentlig som det skulle være. Slike kristne er det nok av.

Men en gang senere møtte du denne mannen igjen – på kirkegården. Han hadde nettopp senket det beste livet hadde gitt ham, ned i en grav, og nå sto han der rolig mens en tåre falt ned på kisten.

Du går bort til den gamle kjenningen, tar ham i hånden og prøver å trøste ham, men det lykkes ikke. Så med ett glir et hellig smil over ansiktet hans, og så kommer det, fast og fylt av glede: «Jeg føler meg viss på at jeg også snart skal få komme etter.»

Det er den samme mannen som for noen dager eller uker siden så livet så langt foran seg. Hvorfor ser han det så annerledes nå? Fordi håpet er blitt mer levende. Nå er han mer innenfor forhenget enn han er her på jorden.

Håpet regner ikke med tid, ikke med denne verden og heller ikke med striden. Det regner bare med målet for striden, for det er innenfor forhenget, der Jesus Kristus er.

Snart er bruden hjemme nå,
hun venter sin brudgom så glad,
oppe i skyene møtes vi
og går inn i den himmelske stad.
Snart!
Englenes harper stemmes nu,
de venter den lengtende brud,
si meg, o broder, hva synes du?
Snart er vi hjemme hos Gud.
Snart!

Det er den salige sangen som håpet alltid synger.

Forskjellen på tro og håp

Skulle jeg med få ord prøve å vise forskjellen på tro og håp, ville jeg si det slik:

Troen kan lignes med en mann med to sterke armer. Med den ene griper han om korset og holder oss fast der, og med den andre tar han sverdet og fører striden. Å tro, det er å holde fast. Å tro, det er å gå i strid. «Jeg har stridd den gode strid … bevart troen» (2 Tim 4,7), sier Paulus når han står på kanten av sin grav.

Så fast som hånden holder om korset, så fast holder den også om sverdet. Slipper vi korset, slipper vi også sverdet. Vår tro er en arm som holder oss fast ved Jesu Kristi kors. Vår tro er hånden som holder om sverdet og fører striden.

Men håpet da? Det er flyet som seiler høyt over striden, om dere vil: forbi korset, forbi den siste frontlinjen og inn i landet, det landet som er målet for striden. Der ser det livets evige herlighet, lysende i usigelig og forherliget glede.

Og når håpet har sett alt dette, kommer det tilbake til troen, som så ofte blir fristet til å slippe både korset og sverdet, fordi det er så tungt og ser så håpløst ut å vinne. Men nå kommer håpet med gode nyheter fra hjemlandet og er fullt viss på at seieren snart er vunnet. Det er bare en ørliten bakke igjen, så er du framme!

Så er den hele strid med ett forsvunnet,
så får vi hvile oss i rosendale
og uavlatelig med Jesus tale.

Kjære deg, gi ikke opp! Hold ut! Hold ut!

For korset du får en krone til lønn,
for armod en kongelig glans,
for tornstrødd vei en krone så skjønn,
for sverdet en seierskrans.

Slik hjelper håpet den kristne i den striden han må føre i tro. Dette er også en av de store grunnene til at den største strid så ofte gir den sikreste seier.

For Jesus Kristus har lovet meg
i Faderens hus en bolig.

Noe av det første en soldat må lære om han skal gå godt og stødig, er å se opp. Vender han øynene mot jorden, vil han alltid gå ustødig. Ingen kristen går godt og stødig gjennom livet når han ser ned mot jorden. Bare den som ser opp, kan gå gjennom verden med faste skritt mot målet.

Se opp og tenk engang på våres hoved,
hva vår Immanuel for oss har vovet.
I sannhet, hva du her skal gå og tåle,
av kronen ei er verd den minste stråle.

*

Jeg kunne ha lyst til å slutte disse ordene om vårt håp med et ord til den gledesløse flokken som synes at de har det altfor vondt. De har havnet i den vrange bakevjen at de tror nesten alle andre har det bedre enn dem.

Hvordan kan det ha seg? Du som har det slik: Jeg tror flyet ditt må være i ustand. Du har ikke lært å se opp. Du holder deg for lavt nede. I stedet for å være innenfor forhenget roter du i ditt eget hjerte, i sykdom og i en verden som er full av tårer.

Prøv å se hjem! Prøv å få sinnet ditt til å fatte at snart er du innenfor portene i staden. Da ville klagesangen din sikkert bli byttet ut med jublende takk.

La så livsbåten vår hogge i tung sjø. Det skulle ikke skremme noen når «hver bølge oss driver mot salighets strand».

Snart skal høres fra frelstes kor:
Ære være deg, Guds lam!
Amen, halleluja, Gud er stor!
Ære være deg, Guds lam!

Melkisedek

Hebr 7,1–28.

Kapittel 6 slutter med at Jesus har gått inn bak forhenget for oss og er blitt yppersteprest der til evig tid etter Melkisedeks vis. Så får vi kapittel 7, som tar opp igjen det samme spørsmålet om Melkisedek, Aron og Kristus.

Det vi vil stanse ved her, er ikke at Jesus er blitt yppersteprest i himmelen. Den siden av prestetjenesten hans vil vi ta for oss senere. Nå vil vi se på at han er blitt yppersteprest etter Melkisedeks vis.

Ordet her synes altså å si at det på en eller annen måte må være et samsvar mellom Jesus og Melkisedek. Det må være noe som Jesus i himmelen og Melkisedek er like i, og som skal hjelpe til å overbevise de jødekristne om at Jesus er Kristus. Spørsmålet er nå om vi kan finne hva som ligger i at Jesus er yppersteprest i himmelen til evig tid etter Melkisedeks vis.

*

Det er egentlig lite vi vet om Melkisedek. I 1 Mos 14,17–20 får vi vite hvor han bodde og hvilken stilling han hadde.

Abraham dro ut for å berge brorsønnen Lot, som var tatt til fange og ført bort av konger og krigsherrer fra Østen. Da Abraham hadde fridd Lot ut og var på hjemvei, møtte han Melkisedek. Vi vil høre ordet slik det står i Bibelen:

«Og Melkisedek, kongen i Salem, kom ut med brød og vin. Han var prest for Den Høyeste Gud. Han velsignet ham og sa: Velsignet være Abram av Den Høyeste Gud, han som eier himmel og jord. Og lovet være Den Høyeste Gud, som har gitt dine fiender i din hånd! Og Abram ga ham tiende av alt» (1 Mos 14,18–20).

Dette er det ene ordet vi har om Melkisedek fra den gamle pakt. Det andre finner vi i Sal 110,4. Der står det: «Herren har sverget, og han skal ikke angre det: Du er prest til evig tid etter Melkisedeks vis.»

Dette ordet av David om Melkisedek er bemerkelsesverdig, og det gir oss grunn til å være visse på at det må ligge en stor, guddommelig sannhet i ordet om Melkisedek. Det er noe som er satt inn i Guds frelsesplan, en sannhet som rekker forbi grensen for denne tiden, inn dit der Jesus Kristus nå sitter som vår mann.

David står på en av sine profetiske fjelltopper og ser inn i framtiden. Han ser Jesu Kristi seiersgang gjennom verden. Han ser ungdommen komme som dugg ut av morgenrødens skjød, og han ser Kristus ved Guds høyre hånd. Og mens han ser alt dette som skal skje med oss ved Jesus Kristus, sier han disse

underlige ordene: «Herren har sverget, og han skal ikke angre det: Du er prest til evig tid etter Melkisedeks vis.»

Etter dette må Melkisedek være satt inn i Guds frelsesplan like sikkert som loven, Aron og tempeltjenesten. Men hvilken plass har han i frelsesplanen? Hvilken sammenheng er det mellom Melkisedek og Kristus ved Guds høyre hånd?

Det første jeg vil minne om, er at han var prest for Den Høyeste Gud. Han sto i pakt med Gud og var utvalgt av Gud både til ypperstepresten og konge. Det er det ene.

Det andre, som vi sikkert har grunn til å legge størst vekt på her, er at han var utvalgt av Gud til ypperstepresten før loven ble til, og altså også før det levittiske prestedømmet var innstiftet. Isak var ikke engang født da Abraham møtte ypperstepresten og kongen i Salem. Skal vi få tak i hovedsaken i dette med Melkisedek, må vi begynne fra denne kanten.

Melkisedek var nok godkjent av jødene som ypperstepresten. Når både Moses og David slo det fast, var det mer enn nok for en jøde. Men de hadde nok ikke øye for at han sto helt utenfor presteslekten og loven. I dette var altså Melkisedek og Jesus like.

Jesus er som menneske ikke av Levis ætt. Han er født i Judas ætt, den som ikke hadde noe med prestetjenesten å gjøre. Og før Isak, før Juda og før Aron var Melkisedek utvalgt av Gud til ypperstepresten.

Så resonnerer forfatteren slik: Det levittiske prestedømmet er slett ikke det eneste Gud har satt inn i verden. Og videre: Om det levittiske prestedømmet – det som folket var bundet til ved loven – hadde vært fullkomment, hvordan kunne da Guds ord tale om et prestedømme eller en ypperstepresten etter Melkisedeks vis?

Var det aronittiske prestedømmet det siste og det fullkomne, ville det være meningsløst å tale om et annet, et prestedømme etter Melkisedeks vis. Melkisedek har ingenting med Arons slektsgren å gjøre.

Og så kommer dette gåtefulle ordet som det synes så vanskelig å finne mening i: Melkisedek «er uten far og uten mor – uten ættetavle. Hans dager har ingen begynnelse og hans liv ingen ende, men han er gjort lik med Guds Sønn» (Hebr 7,3).

Mange har grublet over meningen med dette ordet. Men kanskje forfatteren rett og slett mener at ingen har skrevet opp Melkisedeks slekt? Ingen vet hvor han stammer fra, og ingen kjenner til at han har etterkommere. Slik er han gjort lik med Guds Sønn.

Mange har ment at han var Guds Sønn, men det har vi ingen grunn til å tro. Han er ikke Guds Sønn, men han var gjort lik med Guds Sønn ved at vi ikke kjenner ættetavlen hans. Jesus har ættetavle som Menneskesønnen, men ikke som Guds Sønn. Slik er Melkisedek lik Guds Sønn. Han er gjort lik Jesus som Guds Sønn ved at det ikke finnes noen ættetavle for ham.

Jeg må få gjenta at Melkisedek sto utenfor loven og ikke hadde noe med det levittiske prestedømmet å gjøre. Og så sier forfatteren av brevet vårt: Enda det var Levi som etter loven skulle velsigne Israel og få tiende, var det Melkisedek

som velsignet Abraham og hele Israel i ham. Ved Abraham har Levi, som tok tiende, selv betalt tiende.

Dersom det fullkomne kunne vinnes ved loven og det levittiske prestedømmet, hva skulle man da med en ypperstepresten etter Melkisedeks vis? Men nettopp det sier Guds ord i den gamle pakt, at en slik skal komme: «Du er prest til evig tid etter Melkisedeks vis.» Og denne «du» er Jesus Kristus.

Han er blitt prest for de goder som skulle komme, og denne plassen har han fått ved å gå gjennom det større og mer fullkomne teltet, det som ikke er gjort med hender, det vil si: som ikke er av denne skapning. Han gikk ikke inn dit med blod av bukker og kalver, men med sitt eget blod. I denne helligdommen gikk han inn én gang for alle og fant en evig forløsning (Hebr 9,11–12).

Ved Guds høyre hånd, i det fullkomne teltet i himmelen, der er han nå ypperstepresten etter Melkisedeks og ikke etter Arons vis. Der har nå det fullkomne prestedømmet sitt sete.

Men dersom det levittiske prestedømmet hadde vært det siste og fullkomne, hvordan kunne da David tale om et prestedømme som skulle komme, og som ikke skulle være etter Arons vis, men etter Melkisedeks, og at det er dette som skal vare til evig tid?

Nettopp på den måten blir det budet som gjaldt før, gjort ugyldig, fordi det var svakt og unyttig og derfor ikke kunne føre oss fram til det fullkomne (Hebr 7,18–19). Det er ikke bare det at ypperstepresten er syndige mennesker som må dø som alle andre, så nye må tre inn fra slekt til slekt. Man må også gjenta de samme ofrene dag etter dag og år etter år, uten at det kan føre oss fram til Gud.

Men nå er Jesus Kristus ofret én gang for synden, og det ene offeret er nok for evig og alltid. Han kan fullkomment frelse dem som kommer til Gud ved ham, og nå sitter han i selve himmelen, der han trer fram for Guds åsyn for vår skyld og går i forbønn for oss.

«For en slik ypperstepresten var det vi måtte ha – hellig, uskyldig, ren, skilt fra syndere og opphøyet over himlene» (Hebr 7,26).

Skal vi så trekke en slutning av dette om Melkisedek og likheten mellom ham og Kristus, må den etter mitt syn bli denne:

Som Melkisedek var Guds prest og rettferdighetens konge i Salem før loven ble til, slik er Jesus Kristus ypperstepresten og rettferdighetens konge i det himmelske Salem nå, da loven er satt ut av kraft.

Prestetjenesten i lovens tid er ikke den eneste som har vært, og den skal heller ikke bli den siste. Den skal ta slutt, fordi den bare var et avbilde av det sanne, og nå er det sanne kommet. Lovtjenesten var bygd på krav og soning for synder, men det kravet og den soningen har Jesus ordnet én gang for alle. Nå er han i himmelen, ikke for å møte lovens krav etter Arons vis, men han styrer og velsigner slik Melkisedek gjorde.

La oss merke oss at Melkisedek møtte Abraham med mat og drikke og velsignelse. Han krevde ikke, han ga. Melkisedek er ikke lovens mann, han er bærer av evangeliet før loven ble til. Slik er Jesus Kristus nå ypperstepresten i himmelen etter Melkisedeks vis.

Det andre som Melkisedek og Jesus ligner hverandre i, er at begge er både konge og prest. Da Moseloven gjaldt, kunne en prest aldri være konge, men både Jesus og Melkisedek har begge disse embetene. Kan man si om Melkisedek at han var rettferdighetens konge, kan det enda mer sies om Kristus.

Med dette vil forfatteren prøve å løse de israelittiske kristne fra prestetjenesten i den gamle pakt. Melkisedek var prest før loven ble til, og David ser med profetisk klarsyn fram mot husholdningen i den nye pakt og roper ut at han som skal komme, er prest til evig tid etter Melkisedeks vis. Da skulle man ha grunn til å tro at dette ville løse knuten for de jødekristne, så de frimodig kunne gå ut av lovens rike og inn i Jesu Kristi rike.

*

Til slutt må jeg få ta fram litt om Abraham og møtet hans med Melkisedek. Det ligger en dyp lærdom i det, en lærdom vi kan ha godt av å speile oss i.

Lot var ført bort av fremmede konger som hadde seiret over kongene i Sodoma og Gomorra. Han hadde slått seg sammen med dette gudløse folket, og nå fikk han sin lønn. Den tiden han var sammen med farbroren sin, viste han seg vrang og vrien, og Abraham hadde hatt mye bry for hans skyld. Det var den takken han fikk for alt det gode han hadde gjort mot brorsønnen. Men nå var han da kvitt både Lot og vrangskapen hans.

Og nå skulle man tro at Abraham ville puste lettere. Nå kunne vel Lot få være der han var. Han hadde selv redd sin seng, nå kunne han også få ligge i den. Så slapp Abraham å ha mer bry med ham. Slik tenker og lever folk flest den dag i dag, men slik tenkte ikke Abraham. En underlig mann!

Vi taler om dannelse og kultur og adelsmennesker, men når møtte du i dag en mann som sto over Abraham? Den tanken at vi som lever nå, står så langt foran slektene som er gått, må vi visst si farvel til.

Abraham dro ut med alle sine beste menn og satte livet inn for å berge Lot. Som dere vet, lyktes det også. På hjemveien møtte han kongen i Sodoma og kongepresten i Salem. Den ene fristet ham til å gjøre seg stor og rik på seieren, den andre ga ham mat og drikke og velsignet ham.

Svaret som Abraham ga kongen i Sodoma, lyder slik: «Jeg løfter min hånd til Herren, Den Høyeste Gud, han som eier himmel og jord: Ikke så mye som en tråd eller en skorem vil jeg ta av alt som er ditt, for at du ikke skal si: Jeg har gjort Abram rik» (1 Mos 14,22–23).

Har dere hørt om noen hærfører som tenkte mindre på sin egen fordel? Her er en mann som har vunnet slaget og ikke vil ha så mye som en tråd eller en skorem av krigsbyttet! Om verden hadde hatt slike seierherrer og statsmenn nå, da ville freden vært trygget.

Men så var det Melkisedek. Hvordan tok han det? Jo, han kom med mat og drikke og velsignet Abraham med disse ordene: «Velsignet være Abram av Den Høyeste Gud, han som eier himmel og jord. Og lovet være Den Høyeste Gud, som har gitt dine fiender i din hånd!» Og så står det: «Og Abram ga ham tiende av alt.»

Hvilken lærdom kan så vi få av dette?

En kristen ligner Abraham ved at han setter noe inn på å fri sine brødre ut fra ham som har røvet dem og ført dem bort fra Gud. Han prøver også å hjelpe dem som har gjort ham vondt. Og aldri har en kristen gått ut i denne striden uten at kongepresten etter Melkisedeks vis, Jesus Kristus, møtte ham både med mat og drikke og velsignelse. Det har vi opplevd så ofte når vi gikk ut i strid for Jesus Kristus.

Men faren er ikke over selv om vi i likhet med Abraham har fridd våre brødre ut fra fiendens makt. Når en slik seier er vunnet, får vi ikke bare møte prestekongen som velsigner oss, men også kongen som frister oss til å rane det vi ikke har rett til.

Mang en av Kristi stridsmenn som vendte hjem med seier, maktet ikke å stå imot denne lumske makten, og så tok han til seg det som ikke var hans.

Når arbeidet lyktes, når Gud velsignet, når mennesker ble berget, når folk spurte etter frelse i bygd og by, da kom Sodoma-kongen og ville få oss til å rane æren. Og de fristende tankene falt i god jord hos så mange.

Nå må da folk få vite at det er jeg som har gjort dette arbeidet. Finnes det ingen som kan fortelle folk at det er meg? Har dere ikke blekk og penn? Finnes det ikke blader i landet som kan melde om dette?

Ja, ja, så får jeg skrive selv. Og så fyller jeg spalte etter spalte i bladene med meldinger om mitt arbeid, om stappfulle hus, om velsignede møter med god ånd og sterk åndskraft, om at så og så mange har overgitt seg til Gud der jeg arbeidet. Når jeg så har sagt alt dette om meg selv – og det var dessverre så ofte altfor overdrevet – kommer det til sist en stubb om at Gud skal ha all æren – nesten som kvinnen som glemte å ha gjær i brødet og så slengte den inn i stekeovnen etterpå.

Voksne, forstandige folk skriver om seg selv, om hvor mye de har fått gjøre og hvor velsignet arbeidet er der de var og er.

Kongen fra Sodoma – nei, fra helvete – har fått oss til å ta det som ikke er vårt. Vi maktet å vinne i den største striden, da vi dro ut for å berge andre, men vi kunne ikke bruke seieren rett. Vi brukte Kristi navn og Guds nåde til å gjøre oss selv store, og så røvet vi æren fra Gud.

Mange, mange tapte her og kan ikke lenger brukes av Gud. Ypperstepresten etter Melkisedeks vis fikk ikke anledning til å velsigne oss mer, fordi Sodoma-kongen lokket oss til å ta det som ikke var vårt.

Da Jesu disipler kom hjem igjen fra sin seiersferd ute blant folket og kunne melde at til og med de onde åndene måtte vike, sa Jesus til dem: «Jeg så Satan falle ned fra himmelen som et lyn» (Luk 10,18).

Hvor skulle han da hen? Å, vi vet det. Han kom i samme ærend til dem som kongen i Sodoma kom til Abraham. Har vi tenkt over om han er kommet til oss?

Lykkelig er den av Jesu Kristi stridsmenn som i likhet med Abraham seirer over denne fæle makten!

Mer ydmyg og lydig, mer avdød fra meg,
mer lysende hellig, mer, Jesus, lik deg.

Det er kunsten. Den som lærer denne kunsten, skal alltid møte kongepresten i Salem, som kommer med mat og drikke og velsignelse til en av Jesu Kristi stridsmenn.

Kristus, ypperstepresten i himmelen

Hebr 8,1–2.

De to første versene i dette kapitlet gir oss hovednøkkelen til det budskapet Hebreerbrevet først og fremst vil bære fram. Det står slik: «Men en hovedsak ved det vi her taler om, er dette: Vi har en slik ypperstepresten som satte seg ved høyre side av Majestetens trone i himlene, en som gjør prestetjeneste ved helligdommen, det sanne tabernakel, som Herren har reist, og ikke et menneske.»

Vi har hørt om mye før i dette brevet, og vi skal få høre mer senere. Men midt i alt dette er det én hovedsak, én bærende tanke som går gjennom det hele. Får ikke de jødekristne øye på denne hovedsaken – at Arons prestedømme nå er satt ut av funksjon, og at Kristus er den rette ypperstepresten – da er brevet skrevet forgjeves for dem.

Offertjenesten som Jesus skulle fullføre på Arons vis, er fullført. Han la seg selv på alteret og ga sitt liv for våre synder. Og han gikk inn i selve himmelen, «ikke med blod av bukker og kalver, men med sitt eget blod», og «fant en evig forløsning» (Hebr 9,12).

Nå trengs det ikke flere offer for synden! Den delen av prestetjenesten er det slutt med. Når Jesus nå sitter som ypperstepresten i himmelen, er han det ikke på Arons vis, men på Melkisedeks vis. Og det skal han være til evig tid, slik David har sagt det i Salme 110.

Det er denne hovedsaken forfatteren vil prøve å prege inn i de jødekristne. Heretter må de ikke gå til det jordiske tabernaklet når de vil finne ypperstepresten. Nå er prestetjenesten ikke lenger jordisk; nå er den åndelig og himmelsk. Finner de ikke døren inn til denne helligdommen og blir der, slutter de snart å være kristne.

At Guds rike nå er himmelsk og har et åndelig presteskap, synes de kristne i alle tider å ha vondt for å lære. Også vi som lever nå, vil helst holde oss her på jorden blant organisasjoner, presteklær, kirkebygg og kirkekunst. Som elven renner mot havet, går de kristne mer og mer mot denne ulykken uten å se faren.

Vi vil nå prøve om vi kan få se inn i den himmelske helligdommen, der Jesus er ypperstepresten til evig tid, og der det åndelige presteskapet har sitt tabernakel. Kanskje lykkes vi best om vi først ser etter hvordan det jordiske og det himmelske tabernaklet ligner hverandre.

Et åndelig prestedømme

Da Moses skulle bygge helligdommen i den gamle pakt, sa Gud til ham: «Se nå til at du gjør alt etter det bilde som ble vist deg på fjellet!» (2 Mos 25,40)

Hvilket bilde tror dere det var? Var det et fotografi, eller en tegning som Gud hadde satt en arkitekt til å lage? Eller var det et luftslott, en fata morgana som viste seg for Moses oppe i luften? Her i brevet står det om en helligdom som ikke er gjort med hender og ikke er av denne skapningen. Det står også at den jordiske helligdommen var et bilde av den sanne. Var det ikke denne helligdommen Moses så på fjellet, tro? Den som ikke er gjort med hender.

Den boken i Bibelen som lar oss se mest inn gjennom døren til dette himmelske huset, er Johannes' åpenbaring. Straks synene fra den andre verden begynner å stige fram for Johannes, ser han sju lysestaker av gull. Dette minner oss om templet i den gamle pakt; lysestaken som sto der, var sjuarmet. Så får Johannes også vite at hemmeligheten med lysestakene er at de er symbol på sju kristne menigheter.

Vi må lese det Skriften sier om dette:

«Hemmeligheten med de sju stjernene som du så i min høyre hånd, og de sju gullysestakene: De sju stjernene er engler for de sju menighetene, og de sju lysestakene er sju menighetene.» (Åp 1,20)

«Fra tronen går det ut lyn og røster og tordendrønn, og sju ildfakler brenner foran tronen, det er de sju Guds ånder.» (Åp 4,5)

«Og jeg hørte en røst fra de fire hornene på gullalteret som står for Gud.» (Åp 9,13)

«Guds tempel i himmelen ble åpnet og hans paktsark ble sett i hans tempel.» (Åp 11,19)

«Etter dette så jeg at templet, vitnesbyrdets telt i himmelen, ble åpnet.» (Åp 15,5)

Samtidig vil vi høre ordet i 1 Pet 2,4–5: «Kom til ham, den levende stein, som vel ble vraket av mennesker, men er utvalgt og dyrebar for Gud. Og bli også selv oppbygd som levende steiner til et åndelig hus, til et hellig presteskap til å bære fram åndelige offer, slike som er Gud til behag ved Jesus Kristus.»

«Han som elsker oss og løste oss fra våre synder med sitt blod, og som gjorde oss til et kongerike, til prester for Gud, sin Far.» (Åp 1,5–6)

Disse ordene viser at det står et tempel i himmelen, og i dette templet er det gullalter, lysestaker, lys og paktens ark, og prester som bærer fram offer til ære for Gud. Men huset er åndelig, bygd av levende steiner, og disse levende steinene er frelste mennesker. Det samme er presteskapet og kongene. Offeret de bærer fram, er også åndelig. Alt er åndelig.

Kanskje er det det samme profeten ser når han sier: «Men dere, dere skal kalles Herrens prester, vår Guds tjenere skal de kalle dere» (Jes 61,6). Og: «Også av dem (hedningene) vil jeg ta meg noen til prester og til levitter, sier Herren» (Jes 66,21).

Den gamle pakt hadde et jordisk tempel med prester, yppersteprest og offer. Den nye pakt har også både tempel og prester og offer, men alt er åndelig. Det er i dette underfulle, himmelske huset Jesus ferdes som vår yppersteprest. Og

der er hele Guds folk prester som bærer fram åndelige offer og tilber i ånd og sannhet.

Men noe av det mest underfulle med dette templet og gudstjenesten der, er at det ikke finnes noen forskjell på dem som har flyttet dit opp, og oss som ennå ferdes her på jorden. Gudstjenesten i den nye pakt er helt åndelig, og alle – de der oppe og vi her nede – tjener på åndelig vis.

I dypeste forstand trenger vi ikke lenger verken hus eller alter her nede. Vår ånd finner veien rett fram til Gud og spør ikke etter hus, tid eller sted. Guds menighet står i den himmelske helligdommen uten hus, uten alter og uten prester her nede. Inne i denne helligdommen møtes hele Guds folk som ett folk.

De der oppe i den seirende kirke og vi her nede i den stridende kirke, vi er alle et åndelig hus og et hellig presteskap, Guds sønner og døtre. I så måte betyr det ingenting om vi er her på jorden eller i himmelen.

Forskjellen er bare at de der oppe er kommet forbi alle vanskeligheter. Strid og farer finnes ikke mer for dem. De er kommet inn gjennom portene i byen og hviler fra sitt arbeid, mens vi «går i fare hvor vi går» og må våke, be og stride om vi skal ha håp om å nå fram. Vi er ennå, i denne forstand, borte fra Herren. De er hjemme hos Herren.

Men Guds rike der oppe og her nede er ikke et splittet rike. Som vanndråpen blir ett med havet når den faller ned i det, slik er Guds rike og Guds folk ett, enten de er i himmelen eller på jorden. Alle som er født av Gud, er ett i Kristus og møtes ved nådens trone som én eneste barneflokk – de fra Europa, fra Asia, fra Afrika, fra Kina, fra Japan og India og fra hver krok der det ånder gudsliv.

Det spørres heller ikke etter hvilket skilt vi har på kirke- og bedehusdøren. Metodist, baptist, lutheraner eller hva det nå måtte være – det har ingenting med denne saken å gjøre.

I himmelen, i tabernaklet som ikke er gjort med hender, der Kristus er yppersteprest og Guds folk møtes ved nådens trone, der er alle disse skiltene borte. Der møtes vi som én eneste stor barneflokk, som ett folk, uansett hvilket kirkesamfunn vi står i, og hvor vi bor, på jorden eller i himmelen. Guds rike og den kristne enhet er ikke et syn eller en organisasjon, men et åndsfellesskap.

I Åndens samfunn vandre
vi da den store pilgrimsgang
og synger med hverandre
det frelste Sions seierssang.

En mor regner alle barna som sine, enten de bor i ett hus, eller de har hvert sitt. Søskenflokken er én, selv om de er spredt rundt hele jorden, har forskjellige kår i livet og ulikt syn på mangt og mye. Slik er også Guds folk ett, selv om forskjellen i det ytre kan være stor.

Det nye testamente kjenner heller ikke noe annet presteskap enn Guds folk. Men de er også prester, hver eneste en. Vi er gjort til konger og prester for Gud og gjør prestetjeneste i den helligdommen der Kristus er yppersteprest.

Det er nok noe av denne hemmeligheten vi får høre om i Efeser- og Kolosserbrevet. Jeg skal bare sitere et par vers:

«Men Gud, som er rik på miskunn, har, på grunn av sin store kjærlighet som han elsket oss med, gjort oss levende med Kristus, vi som var døde ved våre overtredelser. Av nåde er dere frelst. Han reiste oss opp sammen med ham og satte oss med ham i himmelen, i Kristus Jesus.» (Ef 2,4–6)

«Er dere da reist opp med Kristus, så søk det som er der oppe, der Kristus sitter ved Guds høyre hånd.» (Kol 3,1)

Det jeg vil streke under her, er at vi er satt i himmelen i Kristus. Vi er der i Kristus også mens vi er her på jorden. Slik er det riket som verken spør etter Garisim eller Jerusalem, men bare etter om en tilber i ånd og sannhet. For det er slike tilbedere Faderen søker (Joh 4,21–24).

Jeg vet ikke om jeg har greid å vise noen en aldri så liten flik av den helligdommen som ikke er gjort med hender – det åndsriket og det åndsfellesskapet der hele Guds folk tjener som et kongelig presteskap. I alle fall kan vi være enige om at det høyeste, det dypeste og mest herlige i denne åndens helligdom innenfor forhenget kan vi verken tenke eller ane mens vi er her.

Først når vi får lov til å stige inn gjennom døren til denne helligdommen med et herliggjort legeme, kan vi se og leve i dette hav av herlighet. Da vil nok også alle gåter være løst.

Her må vi vandre i tro, ikke i beskuelse. Og mens vi går veien i tro, skal vi finne hjelp i den trøsten at vår himmelske yppersteprest møter oss, ikke med tunge lovkrav slik Aron gjorde, men med velsignelse slik Melkisedek gjorde.

Ved Guds høyre hånd

Det andre i denne hovedsaken om Jesus som ypperstеprest er at han har tatt sete ved Guds høyre hånd. Der åpenbarer han seg nå for vår skyld og går i forbønn for oss. Dette skal vi nå se litt på.

I Bibelen er det mange ord om Guds høyre hånd, ikke minst i Det gamle testamente. Noen av disse ordene vil vi ta med her og prøve ut fra dem å finne hva som ligger i uttrykket «Guds høyre hånd», og hva det betyr for oss at Jesus Kristus sitter der for vår skyld.

«Din høyre hånd, Herre, er herlig i sin kraft. Din høyre hånd, Herre, knuser fiender.» (2 Mos 15,6)

«Min sjel henger fast ved deg, din høyre hånd holder meg oppe.» (Sal 63,9)

«Vis deg høy over himmelen, Gud! Vis din herlighet over all jorden! Hjelp med din høyre hånd og bønnhør oss, for at de du elsker må bli frelst.» (Sal 108,6–7)

«Herrens høyre hånd opphøyer, Herrens høyre hånd gjør storverk.» (Sal 118,16)

«Herren sa til min Herre: Sett deg ved min høyre hånd, til jeg får lagt dine fiender til skammel for dine føtter! … Herren er ved din høyre hånd, han knuser konger på sin vredes dag.» (Sal 110,1 og 5)

Ut fra disse ordene må vi ha rett til å si at Guds høyre hånd er Guds allmakt: at han makter alt, og at ingen kan hindre ham i å gjøre det han vil. Han står over alt og alle, og ingen kan sette stengsler for hans vilje og makt. Han knuser fiender, han gjør storverk, han knuser konger og holder oss oppe. Det er allmakt.

Når Israel ber om hjelp i sin nød, sier de derfor: «Hjelp med din høyre hånd!» «Hvorfor drar du din høyre hånd tilbake?» Og når fienden ble for sterk, ropte de: «Ta den ut av din barm og ødelegg!» (Sal 74,11)

Går vi så til Det nye testamente, finner vi ord som disse:

«… og hvor overveldende stor hans makt er for oss som tror, etter virksomheten av hans veldige kraft. Det var denne han viste på Kristus da han reiste ham opp fra de døde og satte ham ved sin høyre hånd i himmelen.» (Ef 1,19–20)

«Han som er fart opp til himmelen og er ved Guds høyre hånd, hvor engler og myndigheter og makter er ham underlagt.» (1 Pet 3,22)

«Ja, mer enn det: som også er blitt reist opp, som også er ved Guds høyre hånd, som også går i forbønn for oss.» (Rom 8,34)

Da den første kristne martyren segnet til jorden under en haglskur av steiner, så han opp mot himmelen og sa: «Se, jeg ser himmelen åpnet, og Menneskesønnen stå ved Guds høyre hånd!» (Apg 7,55–56)

Som sluttstein på disse ordene om Guds høyre hånd vil vi ta det Jesus selv sa da han var oppstått fra de døde: «Meg er gitt all makt i himmel og på jord!» (Matt 28,18)

Merk hva han sier: Meg er gitt all makt. Som Guds Sønn hadde han all makt sammen med Faderen fra evige tider. Men som Menneskesønnen, som har oppfylt all rettferdighet og nå sitter som vår mann ved Guds høyre hånd, har han fått all makt etter at han sto opp av sin grav.

I denne sin allmakt og med hele frelsesverket fullført for oss står han nå i selve himmelen og åpenbarer seg for Guds åsyn for vår skyld.

Jeg kan ikke si stort om dette; det går over min forstand. Men jeg vil be hver kristen om å la tanke og tro av og til få stanse ved det som har hendt for oss, da Jesus Kristus steg fram for Guds åsyn i selve himmelen og åpenbarer seg der for vår skyld. Alt det han var, alt det han gjorde, og alt det han er i seg selv og i sitt verk, det er vårt.

Han er der for oss, og det han er der, er vårt. Han er der som vår redningsmann og vår konge med all makt, og han bærer alle ting ved sitt ord. Og med denne makten og som vår mann går han også i forbønn for oss.

Vi vet ikke hva han ber om, og det er heller ikke hovedsaken. For oss er det nok at han gjør det. Men det ligger nær å tro at han også nå ber om noe av det samme som han ba om den siste kvelden før han gikk inn i døden.

Det er som han allerede føler seg utenfor denne verden når han sier til Faderen: «Og jeg er ikke lenger i verden, men disse er i verden, og jeg kommer til deg. Hellige Far! Bevar dem i ditt navn, som du har gitt meg, for at de kan være ett, likesom vi er ett.» (Joh 17,11)

«Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden, men at du skal bevare dem fra det onde.» (v. 15)

«Jeg har herliggjort deg på jorden idet jeg har fullført den gjerning som du har gitt meg å gjøre. Og nå, herliggjør du meg, Far, hos deg selv med den herlighet jeg hadde hos deg før verden ble til! Jeg har åpenbart ditt navn for de menneskene du ga meg av verden. De var dine, og du ga dem til meg, og de har holdt fast på ditt ord.» (v. 4–6)

«Jeg ber for dem. Jeg ber ikke for verden, men for dem som du har gitt meg, for de er dine.» (v. 9)

«Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er, for at de skal se min herlighet, som du har gitt meg, fordi du elsket meg før verdens grunnvoll ble lagt.» (v. 24)

Han ber om at vi må bli bevart fra det onde, og at Faderen må holde oss fast. Han ber om at vi må helliges i sannheten og leve slik at verden kan tro at han er utsendt fra Gud. Og han ber om at vi må komme vel fram og være der han er, så vi kan se og nyte herligheten sammen med ham. Vi har grunn til å tro at slik ber Jesus for oss også nå.

La oss da ta fram for oss dette trekløveret: Guds folk som ber. Guds Ånd som går i forbønn for oss med sukk som ikke rommes i ord, når vi ikke selv vet hva vi skal be om slik vi trenger det. Og så samles alle våre bønner og alle sukk fra Ånden hos Jesus Kristus og legges inn i den bønnen han bærer fram for Guds trone.

Når slike krefter er i arbeid for oss i himmelen og på jorden, har vi grunn til å være visse på seier, ja, å vinne mer enn seier ved ham som elsket oss.

«Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er.»

Gud være takk for denne viljen!

Fra den gamle pakt

Før vi tar for oss ordet i kapittel 9 om Jesus som yppersteprest på Arons vis, vil vi gå tilbake til den tiden da Gud ga Israel loven gjennom Moses, og da Aron ble yppersteprest i helligdommen i den gamle pakt – den som var et avbilde av den sanne.

Det dype grunndraget både i loven, i måten den ble til på, og i hele tempeltjenesten kaster lys inn over husholdningen i den nye pakt og over det som er gjort av Jesus Kristus til vår frelse. Ikke minst over dette at han ble yppersteprest på Arons vis. Derfor tar vi med denne oversikten her.

Da loven ble til

Moses får bud fra Gud om å møte ham på toppen av Sinaifjellet. Han skal ta med seg Aron, Arons to sønner og sytti av de eldste i Israel opp mot toppen. Folket skal stå ved foten av fjellet mens disse utvalgte mennene går for å møte Gud.

Allerede et godt stykke unna Herren skulle de bøye seg til jorden for ham, mens Moses skulle fortsette helt opp og møte Gud der alene, ansikt til ansikt. Der skulle han så få loven som Gud selv hadde skrevet på to steintavler.

Men her skal vi merke oss at før dette kunne skje, var det noe som først måtte ordnes mellom Gud og folket. De måtte slutte en pakt som var grunnet på blod og på lydighet mot Guds ord.

Det står i 2 Mos 24 at Moses forkynte folket alle Herrens ord og alle lovene, og folket svarte: «Alle de ordene Herren har talt, vil vi holde oss etter» (v. 3). Da folket slik hadde gitt seg inn under Guds ord og vilje, bygde Moses et alter med tolv steinstøtter omkring, og på dette alteret ble det ofret brennoffer, takkoffer og slaktoffer.

Halvparten av blodet fra slaktofferet helte de i en skål, og den andre halvparten stenket de på alteret. Så tok Moses igjen fram Guds ord fra paktens bok og leste det for folket, og de svarte på nytt: «Alt det Herren har sagt, vil vi gjøre og lyde» (v. 7).

Så tok Moses blodet som var igjen i skålen, og stenket det på folket med disse ordene: «Se, dette er paktens blod, den pakten som Herren oppretter med dere på alle disse ord» (v. 8).

Først da dette var gjort, dro de av sted for å møte Gud på fjellet. Det står: «Og de så Israels Gud. Under hans føtter var det likesom et gulv av gjennomsiktig

safirstein, klart som selve himmelen. Han løftet ikke sin hånd mot de fremste av Israels barn, men de skuet Gud og åt og drakk» (v. 10–11).

Her på dette stedet skiller Moses lag med de andre. Bare Josva går med et stykke lenger, men Moses stiger alene opp på fjelltoppen, der han står ansikt til ansikt med Gud. Her er han i skyen og ilden i førti døgn og får av Guds hånd de ti bud, som Gud selv har skrevet. Imens holder folket seg ved foten av fjellet og ser toppen innhyllet i flammende ild.

Dette skjedde etter at folket hadde gitt seg inn under Guds vilje, og offerblodet var strøket på alteret og stenket på folket. Da fikk Israel den grunnloven som Guds rike i den gamle pakt var bygd på. Først da folket av fri vilje hadde gitt seg inn under Guds vilje, og blodet var strøket på alteret og stenket på folket, ga Gud dem loven.

I husholdningen i den gamle pakt fantes det mange lover, men de kan samles i tre hovedgrupper: den borgerlige lov, som ga regler for rettslivet; seremoniloven, som ga regler for gudstjenesten; og sedeloven, som alle de andre lovene og hele folkelivet var bygd på.

Det var denne siste loven Moses fikk på Sinai. Den forteller oss om Guds vesen og vilje. Den sier oss hvem Gud er, og hvordan den som vil nå fram til samfunn med Gud, må være og handle. Denne loven går med sine krav helt inn til hjertet, til den innerste grunnen i mennesket. Den tar synden ved roten og krever at den skal bort både fra vårt indre og ytre liv.

Det var denne loven Jesus tok fram i sin store tale på fjellet, og han viste at den krevde mer og gikk dypere enn noen hadde tenkt eller trodd før. Om den samme loven sier han også:

«Dere må ikke tro at jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene! Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle. For sannelig sier jeg dere: Før himmel og jord forgår, skal ikke den minste bokstav eller en eneste tøddel i loven forgå, før det er skjedd alt sammen.» (Matt 5,17–18)

«Men før skal himmel og jord forgå, før en eneste tøddel av loven skal falle bort.» (Luk 16,17)

Det var inn under denne loven Guds Sønn lot seg føde som menneske. Han ble født under loven for at han skulle kjøpe fri dem som lå under lovens forbannelse. Det kostet ham livet, og som det rette slaktofferet ble hans blod strøket på nådestolen og på hvert menneske som gir seg inn under Guds vilje.

Israel fikk loven etter at soningsblodet var helt ut over alteret og stenket på folket, som bøyde seg i lydighet under Guds vilje. I den nye pakt blir loven lagt inn i hjertet på hvert menneske som lyder Jesus Kristus. Loven, sier profeten, blir skrevet i hjertet (Jer 31,33). Den blir gitt oss igjen gjennom nåden i Jesus Kristus, vår Herre.

Huset som Gud ville bo i

Gud ville bo blant sitt folk i et hus som de selv skulle bygge for ham. Tegningen både til huset og utstyret fikk Moses av Gud, men folket skulle reise huset, pryde det og lage utstyret. De skulle gi alt materialet og lage alt helt ferdig etter den tegningen de fikk av Herren.

Gud var så opptatt av dette huset at han sa at alt de ga til huset, det ga de til ham. Slik står det i 2 Mos 25,2: «Si til Israels barn at de skal komme med en gave til meg. Fra hver mann som har hjertelag til det, skal dere ta imot gaven til meg.»

Til byggmestere ble to menn utvalgt: Besalel og Oholiab. Disse og flere andre var kunsthåndverkere som Gud ga visdom og ånd til alt kunstarbeidet i huset.

La meg her samtidig få si at kunstnergaven har Gud ikke gitt oss for at vi skal ape etter andre mennesker på et teater. Vi skal bruke den til å bygge Guds hus i den nye pakt. Ingen når lenger inn i folket med Guds ord enn den kristne kunstneren som Gud får gi visdom og ånd.

Selve huset der ypperstepresten og prestene skulle gjøre sitt arbeid, var 30 alen langt, 10 alen bredt og 10 alen høyt (2 Mos 26,8). Rundt dette tabernaklet lå en forgård som var 100 alen lang, 50 alen bred og 5 alen høy – uten tak. Det vil ta altfor mye plass å regne opp alt som fantes i dette huset, men noe av det som trer tydeligst fram, vil vi nevne.

I Det aller helligste, der bare ypperstepresten fikk gå inn, var det mørkt. Herren ville selv lyse der. Ikke noe annet lys skulle skinne der enn Gud selv, livets lys. I Det aller helligste sto paktens ark, laget av akasietre og kledd med gull, og i arken lå lovtavlene.

Lokket på arken var av rent gull og har navnet nådestolen. Dette lokket ble overstrøket med blod, og under denne nådestolen i blod lå Guds lov, Guds hellige vilje med oss. På endene av nådestolen sto to engler, hver med én vinge mot nådestolen og med de to andre mot himmelen.

Det andre rommet, som ble kalt Det hellige, var skilt fra Det aller helligste med et teppe. Det var det teppet som revnet langfredag. Slik ble det sagt oss at nå kan vi få gå helt inn i Det aller helligste, fram til nådens trone.

I dette rommet, Det hellige, sto et bord der det lå to rader brød, seks i hver rad. Disse brødene ble byttet med nye hver sabbat, og prestene fikk dem som ble tatt bort. På et annet bord sto en sjuarmet lysestake av gull. Lysene i denne staken ble tent hver kveld, for i helligdommen skulle det aldri være mørkt.

Midt foran inngangen til Det aller helligste sto røkofferalteret. Fra det som ble ofret på dette alteret, steg det opp en fin, velluktende duft som nok trengte inn i det innerste rommet, der Gud var.

I forgården foran inngangen til Det hellige sto en stor kobberkjele, kalt kobberhavet. Der måtte prestene vaske seg før de fikk komme inn i Det hellige. Der sto også brennofferalteret, 20 alen langt, 20 alen bredt og to alen høyt.

Slik så det ut i store trekk, det huset som Moses bygde etter tegningen han fikk av Herren – huset der Gud ville bo og møte sitt folk, huset som er et avbilde av den himmelske helligdommen der Jesus er gått inn som vår ypperstepresten. Da Salomo senere bygde templet, var nok tegningen den samme, men huset og utsmykningen strålte i gull og glans på en helt annen måte enn tabernaklet.

Ned gjennom tidene har mange prøvd å finne den åndelige meningen i alt dette, så de ut fra «skyggen av det sanne» kunne vise oss Jesus Kristus, vår Frelser, og den kristne menighet i liv og arbeid i den nye pakt.

At det har en dypere mening, at alt både i huset, utsmykningen, offrene og prestetjenesten bærer i seg en sannhet om Kristus og Guds rike i den nye pakt,

det kan vi være visse på. Men å finne meningen med alt og sette hver ting på sin plass, det er lettere sagt enn gjort, og jeg vil ikke prøve meg på det.

Men når det gjelder de store trekkene, lyser de nokså klart over grensen fra den gamle til den nye pakt. Vi øyner Kristi soningsdød, og vi ser også det åndelige presteskapet symbolisert i offrene og prestetjenesten i den helligdommen som var skyggen av den sanne. Vi ser, vi undres, og vi skjønner at dette ikke er menneskeverk, men Guds åpenbaring. Det er et ledd i Guds frelsesplan, som han la fra evige tider.

Jeg vil nevne noe av det kristne har funnet i husholdningen i den gamle pakt, og som de tror peker fram mot den nye tid.

Det aller helligste mener de er et bilde på himmelen, der Gud bor, og der de frelste skal være sammen med ham i all evighet. Hvert frelst menneske er en paktens ark som bærer Guds lov i seg. Guds vilje er skrevet i deres hjerte, og slik står de fullkomment frelst og fri i Det aller helligste hos Gud og tilber og takker ham sammen med englene.

Det andre rommet, Det hellige, mener de er et bilde på Guds rike her på jorden, der Guds menighet bor, ofrer og tjener som Guds og Kristi prester. Veien inn til Det aller helligste, til Gud, går gjennom dette rommet, gjennom Guds rike her på jorden.

Lysestakene med lys er bilder på Guds ord og Guds folk, som lyser i mørket her i verden og slik hjelper folk til å finne Frelseren. Bordet med brød, som bare prestene fikk spise, tror mange er et bilde på nattverden, som Gud har bestemt bare for sine egne, presteskapet i den nye pakt.

Røkofferalteret ved inngangen til Det aller helligste tror de er et bilde på bønnelivet hos den kristne. Etter at forhenget revnet, kan vi gå rett fram til nådens trone, inn til Gud, slik det står i Hebr 10,19–20: «Brødre, vi har altså i Jesu blod frimodighet til å gå inn i helligdommen. Til den har han innviet for oss en ny og levende vei gjennom forhenget, det er hans kjød.» Slik står prestene i den nye pakt i helligdommen.

Forgården blir regnet som et bilde på det stedet der de menneskene er som kjenner sannheten, men ennå ikke har overgitt seg til Gud. Utenfor døren til Det hellige står også i Guds nye rike det alteret der en må ofre seg selv, og det vaskekaret der en må vaske seg ren. Ingen kan komme inn i Det hellige uten over dette alteret og gjennom denne rensende kilden. Når synderen er vasket ren i nådens hav, går han til offeralteret i Det hellige, der han tjener i Åndens nye vesen (Rom 7,6).

Presteskapet og levittene

Aron og hans sønner og deres sønner skulle være ypperstеprester ned gjennom tidene. Under ypperstepresten sto en flokk prester og levitter som skulle tjene i helligdommen og ute i folket.

Det var Levis stamme som ble tatt ut til denne tjenesten. De som hørte til denne stammen, fikk derfor ingen del av landet slik de andre stammene i Israel fikk. Men de fikk det løftet at Herren selv skulle være deres del og arv blant

Israels barn (4 Mos 18,20). I tillegg fikk de 48 byer som lå spredt rundt i landet, blant alle stammene (4 Mos 35,1–8).

Seks av disse 48 byene ble gjort til tilfluktsbyer, der de som av vanvare hadde slått noen i hjel, kunne være trygge for blodhevneren. Nådde de fram til en av disse byene, var de berget. Ingen kunne verken dømme eller straffe dem så lenge de holdt seg innenfor grensen til tilfluktsbyen. Og når den ypperstepresten som levde da ulykken skjedde, døde, kunne drapsmannen fritt dra hjem igjen til sin by og sin slekt.

Om disse byene kan en lese i 5 Mos 19,1–15, Josva 20 og 4 Mos 35,10. Til disse byene måtte det alltid være gode veier, så det var lett å komme dit for dem som hadde vært ute for en ulykke og måtte flykte for blodhevneren.

Denne merkverdige ordningen taler klart til oss om det tilfluktsstedet synderen har fått i Jesus Kristus i den nye pakt. Til oss lyder det enda mer alvorlig enn til folket i den gamle pakt at vi skal holde veien til tilfluktsstedet i stand.

Vi vet litt om alle de hindringene som legger seg i veien for alle mennesker når de midt i synd og skam vil finne fram til Kristus. Vi vet også om mye uklar forkynnelse fra mange av dem som skulle hjelpe synderen fram til Frelseren.

Måtte det påbudet vi får i Guds ord om å holde veien i stand, legge seg med tyngde over hele Guds folk, og først og fremst over alle som forkynner Ordet.

Ypperstepresten og klærne hans

Ypperstepresten skulle føre tilsyn med hele gudstjenesten i tabernaklet og selv lede det viktigste i denne tjenesten. Det største han hadde å gjøre, var å gå inn i Det aller helligste på den store forsoningsdagen med blodet av offerdyret.

De klærne han måtte bære som yppersteprest, var en livkjortel som var delt i to og bundet sammen over skuldrene. På skuldrene lå to kostbare, blekgrønne onykssteiner. I disse steinene var navnene på Israels tolv stammer innlagt i gull.

På brystet, utenpå livkjortelen, bar han en brystduk av samme slag som livkjortelen. Duken var et spann lang og et spann bred. I denne duken var det lagt inn tolv kostbare steiner i tre rader, fire i hver rad. Også i disse steinene hadde de gravert inn navnene på Israels stammer. Steinene var festet til duken i flettet gull.

Mellom disse steinene lå det noe hemmelighetsfullt som bar navnet «urim og tummim». Når Guds vilje i Ordet syntes uklar, skulle Aron få svar gjennom urim og tummim. Duken lå på brystet til ypperstepresten og var festet med gullsnorer til skulderstykkene og beltet.

Om denne brystduken sier Gud: «Og når Aron går inn i helligdommen, skal han bære navnene på Israels barn i domsbrystduken på sitt hjerte, slik skal han alltid minne om dem for Herrens åsyn. I domsbrystduken skal du legge urim og tummim. De skal ligge ved Arons hjerte når han går inn for Herrens åsyn, så Aron alltid skal bære Israels barns dom på sitt hjerte for Herrens åsyn.» (2 Mos 28,29–30)

Under livkjortelen bar ypperstepresten en kjortel som ble kalt overkjortelen, av mørkeblå ull. Denne kjortelen var vevd i ett stykke, med et hull øverst så han kunne trekke den over hodet. I nederste kanten av kjortelen hadde de festet

etterligninger av granatepler og bjeller av gull. På hodet bar han en hvit hue med en plate på, og der sto det inngravert: «Hellig for Herren.» Om livet bar han et belte.

Brystduken og steinene som ypperstepresten alltid skulle bære på skuldrene og hjertet når han steg fram for Gud i Det aller helligste, forteller oss om ypperstepresten i den nye pakt. Han står nå for Guds åsyn i den himmelske helligdommen og åpenbarer seg der for vår skyld.

På hans skuldre og hjerte ligger hele Guds folk. Der husker Gud oss alltid, og der ser han oss rene og hellige, som om vi aldri hadde syndet.

Den hjelpen og trøsten vi som kristne har i dette, er ubeskrivelig stor. Og også vi har et urim og tummim som gir oss svar når Ordet er uklart for oss. La oss minnes noen av disse bibelordene:

«Da sa Ånden til Filip: Gå dit bort og hold deg nær til den vognen!» (Apg 8,29)

«Da de var kommet i nærheten av Mysia, prøvde de å dra til Bitynia, men Jesu Ånd ga dem ikke lov.» (Apg 16,7)

«Mens Peter grunnet på synet, sa Ånden til ham: Se, her er tre menn som leter etter deg.» (Apg 10,19)

«Og se, bundet av Ånden drar jeg nå til Jerusalem, og vet ikke hva som skal møte meg der.» (Apg 20,22)

Dette er urim og tummim i den nye pakt: Talsmannen her nede, Ånden.

Prestene

Prestedrakten var svært enkel og laget av hvitt lin. Det mener de er et bilde på at en kristen skal være hellig og ren. Prestene skulle på skift gjøre tjeneste i helligdommen, bære fram offer til soning for synd, brenne røkelse for Herren, tenne lys så det aldri var mørkt i helligdommen, og mye annet.

Når prestene var fri fra vakttjenesten og reiste hjem til sine bosteder, skulle de sammen med levittene lære folket opp i Guds ord og dømme mellom dem når noen ble uenige i verdslige eller religiøse spørsmål. På Davids tid var presteskapet delt i 24 skift når det gjaldt tjenesten i helligdommen.

Levittene

Levittene var den grenen av Levis stamme som ikke hørte til Arons slekt. De skulle hjelpe prestene i templet, men de hadde ikke lov til å ofre eller gå inn i Det hellige. På vandringen fra Egypt til Kanaan bar de tabernaklet og alt utstyret og hadde ansvaret for det. De var delt i tre klasser etter Levis tre sønner (4 Mos 3,17–39), og hver hadde sin del av tabernaklet å ta vare på.

På Davids tid fantes det 38 000 levitter, som var delt i fire flokker. Til templtjenesten tok de ut 24 000, 6000 var skrivere, 4000 voktet dørene, og 4000 spilte og sang.

Levittene levde mest av tienden som folket ga, selv om en tredjedel av tienden gikk til prestene. De var spredt rundt blant alle Israels stammer i de 48 byene i landet og ble kalt til tjeneste i templet når vaktskiftet kom. Ellers brukte de tiden til å lære Israel gudsfrykt og kunnskap i Guds lov. De lignet på mange måter lekpredikantene og omgangsskolelærerne her i landet.

Synagogene

Så gjenstår det å si litt om synagogene. Kan en si at levittene lignet reisepredikantene i vår tid, så lignet synagogene våre bedehus. De lærde er visst ikke helt sikre på når jødene begynte å bygge og samles i disse husene, men det er mest rimelig å tro at det var etter fangenskapet i Babel. Først fantes de bare ute i bygdene, men senere vokste de også fram i byene.

I disse husene samlet folket seg først bare på sabbaten og ellers på forskjellige festdager, men senere også på hverdagene. De ba, leste fra loven, Salmene og profetene, og de sang. Hver synagoge hadde en forstander, en forbeder og en tjener. Tjeneren skulle blant annet bære fram bokrullene til dem som skulle lese, og ta imot pengene som ble samlet inn til de fattige.

Samlingen i synagogen begynte med bønn. Så leste de fra en bibelsk bok, noen ganger med en tolkning etterpå og et formaningsord til folket. De sluttet med bønn og den aronittiske velsignelsen.

Som oftest var det utvalgte folk som gjorde dette, men synagogeforstanderen kunne ta hvem han ville, til å be, lese, legge ut Ordet og formane folket til å følge Ordet. Det var vel slik det gikk til at Jesus kom til å stå fram i synagogen i Nasaret. Det står at da han hadde lest, lukket han boken og ga den til tjeneren (Luk 4,20).

Vi ser i evangeliene at Jesus ofte talte i synagogene, og at han også gikk dit på sabbaten, slik han pleide (Luk 4,16). Litt etter litt vokste det fram mange, mange synagoger, både i Judea og vidt og bredt i Romerriket. I Det nye testamente ser vi at det fantes synagoger i Jerusalem, Nasaret, Kapernaum, Damaskus, på Kypros, i Antiokia i Syria og Antiokia i Pisidia, i Ikonium, Tessalonika, Berøa, Korint og Efesus.

Fra disse husene ble kunnskapen om Gud spredt ut i folket, ikke bare i Judea og blant jøder, men også blant hedningene i hele det store Romerriket. Da så apostlene og de første kristne dro ut med ordet om Jesus Kristus, møtte de ofte folk som hadde mer eller mindre kunnskap om den sanne Gud, også blant hedningene. Dette var en av grunnene til at kristendommen så raskt fikk et sterkt tak i folket i Romerriket.

La så også oss være takknemlige for den kristendomskunnskapen som finnes i vårt folk.

Frelsens grunnvoll

Hebr 9,11–14.

Vi går nå rett til vers 11 i kapittel 9. Ut fra dette ordet vil vi prøve å få fram det Kristus har gjort for oss, den grunnvollen en kristen bygger sin frelse på. I vers 11 står det: «Men da Kristus kom som yppersteprest for de goder som skulle komme, gikk han gjennom det teltet som er større og mer fullkomment, som ikke er gjort med hender – det vil si: som ikke er av denne skapning.»

Nå har det altså hendt, det som skulle skje. Nå er det fullført, det Gud hadde ordnet i Kristus før noe var skapt. Nå i disse siste dager, ved tidenes ende, er nåden som vi fikk i Kristus fra evige tider, åpenbart til frelse for alle mennesker. Nå er det blitt virkelighet, det som var forberedt gjennom husholdningen i den gamle pakt. Nå er ypperstepresten for de kommende goder kommet.

Det er ham vi nå skal møte. Det han har gjort for vår frelse, skal vi prøve å skildre med våre fattige ord, slik det er sagt oss i Guds ord. Han er ikke bare i seg selv et under. Han er framfor alt et under ved det han har gjort for å berge det fortapte. Alt dette, som samler seg om hans lidelse, korset, døden og den tomme graven, gjør ham så usigelig og ufattelig stor. Men det er også nettopp dette som gjør at han framfor noen annen er både hatet og elsket.

Vi har før talt om dette ut fra ordet om Kristi kors: at han gjennom lidelser ble fullendt som vår frelses høvding, da han led døden og smakte døden for alle. Nå var tanken å se frelsen fra en ny side: at vi ved den ikke bare er blitt berget, men også rettferdiggjort.

* * *

I Rom 8 sier Paulus at det ikke er noen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus. Dette begrunner han med at det som var umulig for loven fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet.

Senere i samme kapittel lar han oss få vite hva skapningen og Guds folk har fått av Gud ved at han ga oss sin Sønn. Fra vers 33 samler han alt dette i en hovedsum. Det er som om vi kan ane at han i tanke og ånd blir løftet ut av seg selv og kjenner at han står midt i tilværelsen. Så vender han seg til alt og alle med dette dristige spørsmålet: «Hvem vil anklage Guds utvalgte?» (Rom 8,33).

Når vi så ser hvilket svar han gir på sitt eget spørsmål, kan vi si at han ikke finner noen som kan anklage eller dømme en kristen. Satan er slått, synden er

sonet, skylden betalt, døden har mistet sin brodd, himmelen er vunnet tilbake, og hver troende kristen er fri i livet, i døden og i dommen.

Gud for alle riker
dømmer nå og sier:
denne han er fri.
Jesu blod er soning god,
så må synd og Satan rømme,
hvem kan da meg dømme!

Når så store ting har hendt, får en lyst til å se inn i dette underet, så langt det er mulig: at en fortapt synder er blitt så fri at ingen kan anklage eller dømme ham, og at han kan møte Satan uten frykt og Gud som sin Far.

Men før vi gjør det, er det noe jeg gjerne vil minne om. Det er dette: Denne frelsen har vi fått av Gud.

Det høres kanskje litt underlig ut å si at mange kristne ikke synes å ha øye for dette. Det er så lett å tenke at det er Kristus som har gitt oss alt dette. Og så ender vi med at Gud krever og Kristus gir. Da sitter det en hellig og streng Gud oppe i himmelen, og så kommer det en barmhjertig og nådig Jesus her ned på jorden. På denne måten blir Gud delt i to for oss, enda han er én.

Når mange kristne ber, hører en at de har dette splittede synet på Gud. De kan ikke be til Gud, verken som Gud eller som Far. De vender seg bare til Jesus, enda Bibelen sier at vi skal vende oss til Gud som Far (se Joh 15,16–27 og 16,15).

Den frelsen vi har fått, er ikke gitt oss av Kristus alene, men av Gud ved Jesus Kristus. «Men alt dette er av Gud, han som forlikte oss med seg selv ved Kristus og ga oss forlikelsens tjeneste. Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser og la ned i oss ordet om forlikelsen» (2 Kor 5,18–19).

Det er Gud som har gjort dette!

Ja. Og hva gjør han?

Han gjør oss rettferdige.

Her må jeg få spørre: Har du fått øye på dette? Har det noen gang gått opp for deg hva det er som skjer når Gud rettferdiggjør den ugudelige (Rom 4,5)? Den som har sett og funnet og fått dette som sin personlige eiendom, han har sett og fått det største et menneske kan få her i verden.

Men hva er det da som har hendt når Gud gjør en synder rettferdig?

At en synder blir gjort rettferdig, er ikke det samme som at han blir benådet. Et menneske som blir benådet, har først brutt loven og er så dømt til straff eller død. Men av en eller annen grunn blir han likevel satt fri etter dommen. Et menneske som er gjort rettferdig, har derimot verken skyld eller dom eller straff liggende på seg.

Ingen lov eller rett i himmelen eller på jorden kan anklage og dømme den rettferdige.

Jeg vil våge å vise forskjellen mellom rettferdiggjørelse og benådning med et bilde. Jeg vet nok, nå mer enn før, at det er både dristig og vanskelig i en så stor sak som denne. Alle ord og bilder vi kan bruke, er haltende og ufullkomne. Og aller minst ville jeg gjøre frelsesunderet til en menneskelig rettshandling

og Gud til en jurist. Men vi har ikke annet å ta til enn ord og bilder fra livet på jorden – Jesus hadde heller ikke noe annet. Vi må tale om Guds rike i ord og bilder som hører jordelivet til.

La oss da si at du eller jeg skylder en mann eller et firma en million kroner. Det er en svær sum, men den er likevel liten mot det Jesus sa at den ubarmhjertige medtjeneren skyldte. Og så har vi ingenting å betale med. Hvordan kan vi da bli kvitt denne store skylden uten å betale og uten dom og straff?

Vi kan tenke oss at det kan gå til på en av to måter.

Den første er at den eller de vi skylder, synes synd på oss. De er slik skapt at når vi innrømmer vår skyld og fattigdom og ber om nåde, lar de nåde gå for rett og stryker hele millionen. Vi får tilgivelse av nåde i stedet for straff. Da er vi frie fordi de som hadde penger til gode hos oss, lot nåde gå for rett.

Men på denne måten blir ikke rettferdighetens krav oppfylt. Taler vi menneskelig, kan vi nok forstå at tanken på denne millionen fra tid til annen kan dukke opp, både hos dem som mistet den, og hos deg eller meg som hadde ødelagt så mye for andre. Var vi mennesker med samvittighet og rettferdighetssans, ville dette nok uroe oss, aller mest når vi møtte ham eller dem som hadde mistet så mye på grunn av oss.

Men vi kan også bli skyldfrie på en annen måte. En rik mann som vet hvordan det står til med oss, løser oss ut ved å betale alt til den vi skylder.

En dag banker det på døren hos kreditoren vår. En mann kommer inn og spør: «Er det her herr N. N. skylder en million kroner?»

«Ja, dessverre, det er nok her.»

«Vil De være så snill å ta denne summen ut av Deres bøker, føre den over på min regning og kvittere med det samme?»

«Det skal vi mer enn gjerne gjøre.»

Millionen blir strøket på vår konto og ført over på den ukjente rike mannen, som legger pengene på bordet med det samme. Han får regningen kvittert, og den sender han til oss.

Hva er det da som har hendt?

Jo, da har det hendt at skylden vår er betalt. Vi har ikke bare fått nåde, vi er også rettferdiggjort. Vi er skyldfrie. Ingen kan lenger komme med krav, og ingen lov kan verken anklage eller dømme oss. Nå stikker det ikke lenger i samvittigheten når vi møter den vi skyldte penger, for nå er alt betalt!

Det er her striden har stått, og her vil den komme til å stå når det gjelder den frelsen Gud ga oss i Kristus: Var det benådning eller rettferdiggjørelse?

Mange som sier at de er kristne, tror og lærer at frelsen i Kristus er benådning. Gud ga oss Kristus for at han i ord og gjerning skulle vise oss at Gud er kjærlighet og av nåde tilgir den som innrømmer sin synd og ber om nåde. Vi ser jo også, blir det sagt, at det var slik Kristus gjorde. Han støtte ingen bort som kom til ham, men tilga synd også før korset var reist på Golgata. Det trengs ikke noe annet for å bli kvitt ansvaret for skylden og få tilgivelse for synden enn at synderen angrer og Gud tilgir.

En angrende synder og en kjærlig Gud er nok.

Nå, jeg kjenner meg ikke kalt til å gå nærmere inn på dette her. Men det må være klart: Er dette synet på frelsen rett, er syndenes forlatelse og frelsen bygd på en nådig Gud og en angrende synder. Da er Kristi død ikke en sonende død. Da har alt han gjorde, både i liv og i død, bare vært en åpenbaring av Guds kjærlighet til synderen. Og var det slik, da ville rasjonalisten ha rett.

Men nå er det noe som står i veien for dette synet på frelsen, og det er Guds ord. Bibelen sier oss klart og greit at den frelsen Gud ga oss ved Kristus, er bygd på noe annet enn en kjærlig Gud og en angrende synder. Ordet sier oss at Jesus steg inn i vår slekt som menneske, tok på seg alt vi hadde syndet, og gjorde seg selv ansvarlig for Gud i vårt sted. Han ble skyldig, dømt og straffet, ja, han måtte dø for oss. Den frelsen vi fikk av Gud, ble altså både sonende og rettferdiggjørende.

Vi vil ta med noen av de mange gudsordene som sier oss dette:

«Men Gud viser sin kjærlighet til oss ved at Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere. Hvor mye mer skal vi da, etter at vi er rettferdiggjort ved hans blod, ved ham bli frelst fra vreden» (Rom 5,8–9).

«Altså, likesom én manns overtredelse ble til fordømmelse for alle mennesker, slik blir også én manns rettferdige gjerning til livsens rettferdiggjørelse for alle mennesker. For likesom de mange ble stilt fram som syndere ved det ene menneskets ulydighet, så skal også de mange stilles fram som rettferdige ved den enes lydighet» (Rom 5,18–19).

«Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

Dette får være nok til å vise at frelsen etter Guds ord er bygd på noe annet enn en kjærlig Gud og en angrende synder. Her blir frelsen bygd på at Kristus ble gjort til synd for oss. Vi er rettferdiggjort ved hans blod. Og slik Adams fall førte oss inn i synd og skyld og fordømmelse, slik ble én manns rettferdige gjerning vår forløsning.

Vi ble syndere ved at den ene var ulydig. Vi skal også bli rettferdige ved at den ene var lydig. Det den ene la øde, reiste den andre opp igjen.

Kristus skulle ikke bare vise oss og by oss Guds kjærlighet. Han ble også gjort til synd for oss. Herren lot alle våre misgjerninger ramme ham.

Kristus tok regningen og betalte vår skyld. Han kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss. Han er åpenbart ved tidenes ende for å ta bort synden ved sitt offer. Uten at blod blir utgytt, blir ikke synd tilgitt. Hvem vil anklage Guds utvalgte? Gud er den som rettferdiggjør. Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus.

Du gikk for meg en blodig sti,
og jeg som skyldig var, slapp fri.
Guds vredes skål du tømte ut,
så dyrekjøpt er jeg din brud.

Dette er mer enn å få nåde. Dette er en mann i mitt sted, en som ordner alt for meg slik lov og rett krever.

Her vil vi ta med noe av det Pontoppidan har sagt om dette. Han sier:

«I Jesus Kristus har vi ikke bare forlatelse for våre synder, men en ny og fullkommen rettferdighet. Når denne rettferdigheten blir tilregnet oss, kan vi stå for Gud som om vi aldri hadde syndet. Fra Adam har vi synd og død, men fra Kristus rettferdighet og liv. Djevelen, verden og vår egen fornuft vet ikke noe om denne rettferdigheten, men holder oss for syndere og urettferdige. Men Gud være takk, i Jesus Kristus eier vi en fullkommen rettferdighet … du er for Gud så hellig og rettferdig som Gud selv. Din syndige natur har du arvet fra Adam, men fra Kristus har du arvet hans rettferdighet. Den er din!

Du kjenner synden, men du ser ikke din rettferdighet. Og likevel har du tusen ganger mer rettferdighet i Kristus enn synd i Adam. Av naturen er du en synder, av nåde er du rettferdig.

Gud ser ikke på deg som en synder. Du er ikke halvt synder og halvt rettferdig. Da ville jeg ikke gi en halv skilling for din rettferdighet. Vi er helt rettferdige i Kristus og eier i ham full forlatelse for våre synder. Ingen djevel kan si noe annet!

Den rettferdigheten Kristus har vunnet for oss med sitt blod, er en evig rettferdighet. All annen trøst kan djevelen ta fra deg, men den evige rettferdigheten som du har fra Gud, kan han ikke ta fra deg. Det er helt nok at Jesus Kristus er rettferdig, selv om vi i dette liv er syndere. Alle som holder seg til Kristus og henger ved ham, dem holder Gud for rettferdige. Vår rettferdighet har vi i himmelen.» (Så langt Pontoppidan.)

Når det står i Guds ord at vi blir rettferdiggjort ved tro, må vi ikke forstå det slik at det er troen i seg selv som gjør dette. For Gud er vi rettferdige ved Kristi blod (Rom 5,9). «Men dere har latt dere vaske rene. Dere er blitt helliget, dere er blitt rettferdiggjort i den Herre Jesu navn og i vår Guds Ånd» (1 Kor 6,11).

Vår tro gjør oss rettferdige bare i den forstand at den tar imot og fører over på oss det som ligger ferdig i Kristus. I seg selv har troen verken nåde, syndenes forlatelse eller rettferdiggjørelse. Men ved Guds Ånd har den evne til å ta imot det som ligger ferdig for oss i Kristus.

Den er skjeen, ikke maten. Den er hånden som tar imot, ikke gaven.

Alt det vi skal være for Gud, det er vi i Kristus.

I barnelærdommen vår ble dette sagt oss i spørsmål og svar slik:

«Hva gagn har et menneske av den sanne og levende tro?

Det blir ved den rettferdiggjort, gjenfødt, helliggjort og til sist evig salig.

Hva er rettferdiggjørelsen?

At Gud av nåde tilregner en angrende og troende synder Kristi rettferdighet, frikjenner ham for synden og ser ham i Kristus som om han aldri hadde syndet.»

Legg merke til dette! Den troende synderen blir tilregnet Kristi rettferdighet, og Gud ser oss i ham som om vi aldri hadde syndet.

I ham!

«Og de blir rettferdiggjort for intet av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus» (Rom 3,24).

«For også Kristus led én gang for synder, en rettferdig for urettferdige, for å føre oss fram til Gud, han som led døden i kjødet, men ble levendegjort i Ånden» (1 Pet 3,18).

Dette er det vi får av Gud ved Jesus Kristus gjennom troen. Slik blir vi rettferdiggjort ved tro. Slik vi ble skyldige i den første Adam, ble den andre Adam skyldig for oss.

Jesu Kristi liv, offertjeneste, lidelse, død og seier over døden – det han var, det han gjorde og det han er – alt har han gjort, og alt er han nå for Gud i vårt sted.

Han gikk inn i helligdommen og fant en evig forløsning. I kraft av en evig Ånd bar han seg selv fram for Gud som et lyteløst offer. Han gikk ikke inn i en helligdom som var gjort med hender, et bilde av den sanne, men inn i selve himmelen, for å åpenbares for Guds åsyn for vår skyld.

Slik er han yppersteprest etter Arons vis. Så har Gud elsket verden. Det gjorde Gud da han sendte sin Sønn.

Og så synger vi:

Verden i Kristus forsonet er vorden,
han på sitt hjerte hver synder jo bar
da på sitt kors mellom himmel og jorden
han vår forløsning og skyldoffer var.

Gjelden forsvant da blodkildene fløde,
og fast på korset han skyldbrevet slog.
Dommeren selv for dødsfangene døde,
Gud er forsonet, han offeret antog.

Vi har ikke en Gud som sitter oppe i himmelen, hellig og streng, og venter på en anledning til å slå synderen i hjel, og en annen Gud her nede i Kristus som tar parti for oss mot ham der oppe. Nei, vi har en Gud som ordnet alt for oss ved Kristus Jesus, vår Herre.

Gud for alle riker
dømmer selv og sier:
denne han er fri!

Gud gjør oss rettferdige.

Gud!

Ja, denne grunn står evig fast
om både jord og himmel brast.

«For ingen kan legge en annen grunnvoll enn den som er lagt, det er Jesus Kristus» (1 Kor 3,11).

Til slutt vil jeg ta med noe som den kristne jøden Adolph Saphir har sagt:

«Kristus måtte være Gud om han skulle ha makt til å ofre seg selv av fri vilje. Han måtte ta på seg vår natur om han skulle fullføre dette offeret. Ingen annen enn Guds Sønn kunne påta seg å frelse oss, men bare som menneske kunne han fullføre frelsen. Ingen annen enn Guds Sønn kunne bære fram et offer som var fullgyldig for Faderen og forsonet oss helt med ham. Brennoffer og syndoffer var innstiftet bare som en skygge og et forbilde på dette ene offeret: Guds Sønn, som ga seg selv for å gjøre all Guds vilje og fullføre Guds frelsesråd. …

Det er derfor umulig å skille læren om Kristi guddom fra læren om hans soningsverk. Verdien og innholdet av hans lidelse blir helt misforstått om vi ikke erkjenner Jesus som Guds Sønn, som kom for å gi sitt liv. I hans død hadde

Faderen sin glede, og dette syndofferet var også til ære for Gud. Han holdt ikke bare ut straffen, men fullførte også Guds vilje og evige råd. Hans evige rettferdighet kom for dagen, og den guddommelige kjærligheten ble åpenbart i en avgrunn av lidelse og i en fullkommen troskraft.»

Hver og en må bekjenne: «Stort er gudsfryktens mysterium: Gud åpenbart i kjød, rettferdiggjort i ånd, sett av engler, forkynt blant folkeslag, trodd i verden, tatt opp i herlighet» (1 Tim 3,16).

Du som i tro har tatt imot Kristus og henger ved ham: Gå frimodig til din grav! På dommens dag møter du ingen annen dommer enn din Frelser.

Det samme kan skje med deg som ennå er ugudelig, om du vil vende om og ta imot Kristus. Jeg vil be deg om å gjøre det. Gjør det snart!

Hvem skal være med når Kristus kommer annen gang?

Hebr 9,24–28.

Offertjenesten for våre synder er fullført.

Slik Kristus i seg selv er fullkommen, er også alt det han har gjort for oss, fullkomment og nok for evig. «Ved denne viljen er vi blitt helliget ved at Jesu Kristi legeme ble ofret én gang for alle» (Hebr 10,10).

Likevel skal han enda en gang komme til jorden som vår frelser. Ikke som offer for våre synder, men som frelser for sitt ventende folk, så de frelste kan bli fullkomment frelst.

Dette ordet som avslutter kapittel 9, stadfester den tanken som kommer fram flere andre steder i Guds ord: at Jesus skal komme igjen og føre oss inn i en ny og lykkelig tid. Det første som da vil skje, er at de frelste som er døde, skal reise seg fra gravene med legeme, sjel og ånd, og de frelste som lever, skal tas bort fra jorden uten å dø. De skal bli forvandlet i et øyeblikk.

Samtidig, eller en tid etterpå, skal det også gry en ny tid over vår jord. Rettferdighet skal råde like fullkomment som vannet dekker havbunnen.

Jeg vil ikke nå gå nærmere inn på tanken om tusenårsriket. Men jeg vil prøve å se nærmere på dette om «dem som venter på ham». Eller med andre ord: Hvem skal få være med når Kristus annen gang viser seg til frelse?

Spørsmålet kan virke litt underlig. Men saken er at ut fra dette ordet om «dem som venter på ham», har noen satt fram den læren at ikke alle sanne kristne får være med når Kristus kommer annen gang. Det er ikke alle kristne som venter på ham, sier de. Heller ikke er alle døpt og fylt med Ånden og renset fra selve synden. De som ikke er det, må bli igjen her nede når Jesus kommer for å hente sin brud. Til støtte for denne tanken bruker de også ordet i Matt 25 om de fem kloke og de fem uforstandige jomfruene.

Denne læren deler altså de kristne i to klasser på et avgjørende punkt i vårt troliv.

Det er så visst ingen småting det gjelder. Å eie liv i Gud og ikke få være med Frelseren når han kommer igjen for å hente sin brud hjem til seg, det er alvorlig!

Denne læren har derfor også ført mange kristne inn i åndelig mørke og bort fra Golgata til Sinai. De strever og sliter og prøver å bli slik at de kan være sikre

på å få være med når Kristus kommer. Men det lykkes ikke. De blir ikke slik denne læren sier at de må være.

Hvordan må de da være, de som skal få bli med Kristus? Det får vi svar på i en bok som kom ut for noen år siden. En kjent mann hadde skrevet mot den læren at en kristen kan bli fri for synd. Han sa blant annet at en kristen kan lide av «humørsyke, dårlig lune, stikkende bemerkninger, rethaveri, æresyke, partisyke» og mye annet.

Til dette ble det svart i den boken jeg nevnte først: «Men slikt vil ikke gjøre seg gjeldende hos en renset kristen. ‹Egenkjærlighet, hovmod, misunnelse› osv.? Nei og atter nei! Kristi kjærlighet fjerner ‹selvhevdelsestrangen› hos oss, så Jesu vilje blir den øverste for oss i alle ting!»

Senere i samme bok står det: «Det er altså en tilstand som kan nås i nåden, der tilbøyeligheten, ‹syndens attrå›, ikke bare blir kuet og underordnet, men helt dødet og blir ‹til intet›, det vil med andre ord si: tilintetgjort! For er den blitt til intet, innebærer det en fullstendig ødeleggelse av den gamle natur!» …

«Den iboende synd – gamle Adam – det gamle menneske – kjødet – den onde natur – fjernes, avlegges, rykkes opp med rot, og Jesus alene blir den rådende i ånd og liv! Halleluja!»

Om dem som skal få være med når Kristus kommer igjen annen gang, blir det sagt: «Hvis den (synden) ikke er strøket ut av oss før, så vil det ikke skje da (når Kristus kommer). Vi blir ikke engang sammen med de forvandlede skarer! Hvis vi kunne fremstille oss for ham ved hans komme ‹med en siste rest av synd› i oss, så ville vi skjelve og beve. Synd i enhver form ville skille oss fra ham og vitne mot oss at vi ikke hadde tatt imot nåden mens vi var på jorden. Men de urene blir ikke med i den første oppstandelse – livets oppstandelse! – de vil komme fram fra sine graver ved dommens oppstandelse, etter tusenårsriket, og motta sin lønn foran den store, hvite trone!»

Det er denne samme læren som driver folk til å fare land og strand rundt og streve etter å omvende dem som er omvendt.

* * *

Men er det rett å splitte de kristne på denne måten?

Er det slik at Kristus ser seg nødt til å la en del av sitt folk bli igjen her nede når han kommer annen gang som frelser for dem som venter på ham?

Det høres rett og slett fælt ut. Så langt jeg forstår Guds ord, står denne læren i den skarpeste motstrid både med evangeliet og hele Bibelen. Den fører oss inn på den villveien at Kristi frelsesverk ikke er nok til frelse. Den gjør Gud om fra en frelser til en forretningsmann som står med en vektskål og veier sitt folk. De som har nok av Guds Ånd, får være med når han kommer, de andre får ikke.

Hvor står det skrevet at Gud, som frelser en synder ved nåden i Kristus, skulle behandle sine barn slik? Det kan ikke være sant.

De av sine som han finner åndelige nok, skal få være med ham. Men de andre, som også hører til barneflokken, men ikke er åndelige nok, må bli igjen her nede og kjenne trykket av den tunge dommen: Jeg fikk ikke være med. Jeg hadde ikke nok av Guds Ånd. Den gamle naturen i meg var ikke rykket opp med rot.

En slik lære er ukristelig tvers igjennom. Den springer ut av et hjerte som er bundet i lovtrelldom og et fariseisk livssyn.

Ingen jordisk far, om han så var aldri så dårlig, ville behandle barna sine slik. Alt det beste i ham ville reise seg mot en slik tanke, at de «beste» i barneflokken skulle få følge med ham til herligheten mens de andre måtte bli igjen. Og likevel finnes det mennesker som kaller seg kristne, ja, holder seg for bedre kristne enn andre, som gjør Kristus så liten, ringere enn et menneske. Og mange lar seg lure til å tro at slikt er sant.

Men hva sier da Guds ord? Står det noe der om at Guds barneflokk skal bli splittet når Kristus kommer igjen? La oss høre:

«For så sant vi tror at Jesus døde og sto opp, så skal Gud ved Jesus også føre dem som er sovnet inn, sammen med ham. For dette sier vi dere med et ord av Herren: Vi som lever og blir tilbake inntil Herren kommer, skal aldeles ikke komme i forveien for dem som er sovnet inn. For Herren selv skal komme ned fra himmelen med et bydende rop, med overengels røst og med Guds basun, og de døde i Kristus skal først stå opp. Deretter skal vi som lever, som er blitt tilbake, sammen med dem rykkes opp i skyer, opp i luften, for å møte Herren. Og så skal vi for alltid være sammen med Herren. Trøst da hverandre med disse ordene» (1 Tess 4,14–18).

«For likesom alle dør i Adam, slik skal også alle bli gjort levende i Kristus. Men hver i sin egen avdeling: Kristus er førstegrøden. Deretter skal de som hører Kristus til, bli gjort levende ved hans komme» (1 Kor 15,22–23).

«Se, jeg sier dere et mysterium: Vi skal ikke alle sovne inn, men vi skal alle bli forvandlet, brått, i et øyeblikk, ved den siste basunen. For basunen skal lyde, og de døde skal bli reist opp uforgjengelige, og vi skal bli forvandlet» (1 Kor 15,51–52).

«Og når jeg er gått bort og har gjort i stand et sted for dere, kommer jeg igjen og skal ta dere til meg, for at også dere skal være der jeg er» (Joh 14,3).

«Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er, for at de skal se min herlighet, som du har gitt meg, fordi du elsket meg før verdens grunnvoll ble lagt» (Joh 17,24).

Hva er det som står her? Ja, i alle fall står det ikke et ord om at noen kristne skal få være med ham og noen ikke. Det står tvert imot at de troende som er døde i Kristus, og de troende som lever når han kommer, sammen skal møte Herren i luften og så for alltid være sammen med Herren. Vi skal alle bli forvandlet, brått, i et øyeblikk. Der står det: alle!

Alle som hører Kristus til, både de døde og de levende. Slik står det i Guds ord.

Det står ikke et ord om å splitte de kristne. Det står: «Så sant vi tror at Jesus døde og sto opp.» Det var altså denne troen som førte dem fram til himmelen i døden.

Og det står: «Vi som lever.» Hvem er «vi»? Vi som tror. Det står ikke: vi som er åndsdøpte og åndsfylte og syndfrie – vi, men ikke dere andre troende som ikke har fått åndsdåpen. Slik står det ikke.

Slik alle frelste blant de døde møter Kristus i sitt nye legeme, skal alle troende som lever, bli forvandlet i et øyeblikk og få være med brudgommen inn i bryl-

lupssalen, enten de er gode eller mindre gode kristne. Det avgjørende i denne saken er ikke hva vi er, men om vi har grepet Jesus Kristus som vår frelser i tro.

Hvorfor har vi rett til å tro og lære dette?

Fordi Kristi soningsverk er nok til frelse for alle som tar imot ham i tro.

Frelsens grunnvoll ligger ikke i det vi opplever av Kristus i troen, eller i hvor mye vi har av Guds Ånd. Frelsens grunnvoll ligger utenfor oss. Frelsens grunnvoll er Kristus, slik han står for Gud for vår skyld, og den som tror på ham, skal ikke bli til skamme.

Så står det skrevet!

De som gjør åndsdåp og renselse og helliggjørelse til adgangskort til himmelen, legger en annen grunnvoll enn den Kristus har lagt. De legger frelsens grunnvoll i det vi har opplevd og eier i oss av Kristus.

Det er ikke nok å tro seg frelst for Jesu Kristi skyld, sier de. Det er ikke nok å være født av Gud og ha fått Ånden som pant på vår arv. Har vi ikke opplevd noe mer, får vi ikke være med når Kristus kommer og henter sin brud hjem.

Denne læren er ubibelsk tvers igjennom og like forførende som den er falsk.

Hvem er det som venter?

De som mener at ikke alle kristne får være med når Kristus kommer igjen, har enda et argument. Det finnes mange kristne som ikke venter på Kristus, sier de, og disse får ikke være med. For det står at han skal «vise seg … til frelse for dem som venter på ham» (Hebr 9,28).

Spørsmålet er da om det finnes troende kristne som ikke venter på Kristus.

Skal vi finne det rette svaret, må vi vite hva det er å vente. Er det å gå i spenning og lengsel, med tanke og sjel fylt av dette ene, at han må komme nå? Eller er det å vente på ham i tro?

Vi vet at det finnes mennesker som både med ord og atferd forteller oss at de går i spenning, venting og lengsel etter at Kristus skal komme igjen. De taler store ord om hvor sikre de er, og hvor glade de er fordi de tror at Jesus kommer snart. Andre kristne taler lite om det, og ofte kan det se ut som om de ikke venter.

Men med det som hører gudslivet til, er det slik at det ikke kommer an på det vi sier, men på det vi er. Derfor kan det godt være at de som roper ut med store ord at de venter, venter og lengter mye mindre enn de som sjelden taler om det.

En dag sto det en mann og talte, og han syntes å være sterkt grepet av denne tanken. Han talte om hvor sikker han var på at Jesus kom snart, og hvor glad han var for det. Han ba også folket om å gjøre seg fri fra alt verdslig og jordisk, så de kunne være løse og frie når Kristus kom.

Da møtet var slutt, traff han en bekjent og spurte: «Si meg, har du solgt aksjene dine?»

«Ja,» svarte mannen, «hva skal jeg med dem nå?»

«Da var du dum,» sa han som hadde talt så gripende. «Du skulle ikke ha solgt. Jeg har ikke solgt mine. Neste år kommer de til å gå opp.»

Slik så det ut i hjertet hos denne mannen – han som talte så store ord om hvor han lengtet etter at Kristus måtte komme snart! Vi kan dessverre være sikre på

at han har mange likesinnede blant dem som taler sterkest om at de venter på Jesus.

Med dette mener jeg ikke at alle som taler mye om at de venter på Kristus, er hyklere. Langt ifra! Vi vet alle at det finnes gode, hjertevarme kristne også blant disse. Jeg vil bare understreke at det ikke er noe avgjørende kjennetegn på at en venter, om en taler mye om venting.

Hva er det da å vente på ham?

Det er først og fremst å tro det Guds ord sier om at Kristus skal komme igjen. I denne saken, som i alt annet som gjelder vår frelse, må vi ferdes i tro. Tro på det Gud har gjort for oss i Kristus, er nok til å frelse oss. Tror vi med hjertet at Kristus skal komme igjen, er det nok til at vi får være med ham. Er troen levende, gjør den oss visse på at han kommer, og at vi av nåde skal få være med.

I denne troen lever en sann kristen som om hver dag var den siste. Synder vi, går vi til ham som tilgir og renser oss fra synd, og legger på nytt livet vårt i hans hånd, han som ikke viser noen bort. Så sant vi lever med ham, skal vi få være med ham, enten han henter oss gjennom døden, eller vi blir rykket opp i luften og møter ham der.

En kristen holder seg alltid ferdig til å møte Gud. Han vet at om kort tid skal han se Gud som han er, enten han først må dø, eller han får møte Kristus i skyen. De som får være med rett hjem til himmelen når han kommer annen gang, har ingen annen grunnvoll for frelsen å bygge på enn de som går inn til herligheten gjennom døden.

Vårt håp om å få være med når han kommer annen gang, er ikke bygd på følelsen, men på troen.

Hele Guds folk venter på Frelseren, og alle ber vi om nåde til å få komme til ham når vi skal gå herfra. Noen ganger kan vi kjenne at en sterk lengsel stiger opp i oss etter vårt rette fedreland. Andre ganger kjenner vi mindre, og noen ganger kjenner vi det motsatte: Vi vil helst være her. Men i all denne vekslingen venter vi på ham i tro, etter Guds ord.

Hans ord ei brast, de stander fast,
den bro skal bruden bære.

Gud være takk at den broen bærer!

* * *

Til slutt vil vi prøve å kaste lys over dette spørsmålet med et bilde.

Det ligger en haug med sagflis på et gulv. Ingen ser annet enn tremasse, men inne i all sagflisen finnes det et innslag av jernfilspon, noen ørsmå og andre litt større. Rett som det er, senker en sterk magnet seg ned mot denne haugen, og snart ser det ut som om hele sponhaugen lever. Sagflisen blir kastet til side mens jernsponet presser seg vei opp av haugen og hopper opp i magneten. Til slutt er alt som heter jernspon, ute av sponhaugen, og alt sammen henger i magneten.

Dette er et godt bilde på hvem som kommer til å bli løftet opp fra jorden når den himmelske magneten står over denne verdens sponhaug. Det er de kristne som lever i verden, men ikke er av verden. Alt som var jern, for ut av sponhaugen og opp i magneten. Slik skal alle som har liv i Gud, løftes opp fra jorden til Gud. Det vil ikke finnes en eneste igjen i «sponhaugen».

Men denne trøsterike tanken skal ikke gjøre oss sorgløse. Vi skal tvert imot be og våke og vente. Det er den tjeneren som våker når Herren kommer, som er salig.

Å, herlige dag med solglans og sang!
Å, herlige håp for meg på min gang!
Mitt lønnlige rop er: Herre, meg ta,
lys for meg og la meg se din dag!

Hvorfor er ikke Kristus allerede kommet annen gang?

Et sammendrag

Hebr 10,1–21.

Den første delen av kapittel 10, vers 1–21, er et sammendrag av det som er sagt i kapittel 9. En kan likne det med de siste meiselhuggene på et kunstverk. Og Hebreerbrevet er et kunstverk, laget av en mann som Gud talte gjennom.

Skyggen av det sanne skal nå forsvinne som dugg for solen, og Guds herlighet skal stige fram. Kristus har tatt sete som yppersteprest og konge i den himmelske helligdommen, og her på jorden er det et hellig folk og et kongelig presteskap. Dette folket og disse prestene skal forkynne storheten hos ham som kalte oss fra mørket til sitt underfulle lys (1 Pet 2,9). De skal tilbe, ofre og tjene og være lyset i verden og saltet på jorden.

Ikke noe annet sted i Bibelen blir Jesus Kristus vist oss så klart som i dette brevet – det han var, det han har gjort for oss, og det han er for oss nå.

Ikke noe i menneskelivet, ikke den høyeste kunnskap, ikke den lyseste og dristigste fantasi – ingen kunstner kunne meisle ut et slikt overjordisk kunstverk, ingen dikter kunne skrive noe slikt som det som er skrevet her. Som himmelen er høy over jorden, er det vi leser her, høyere enn alt mennesker vet eller kan ane. Forfatteren må ha fått det åpenbart av en som vet mer enn mennesker. Han har fått det av Gud.

Ingen av oss som lever her på jorden, vet noe om det som ligger utenfor denne tilværelsen – og når alt kommer til alt, vet vi ikke stort om den heller. Men her får vi vite om ham som var før alle ting, og som har skapt alt. Vi får vite om et land og et liv og en herlighet som ligger utenfor alt det vi kan se eller fatte.

Det er han som er og som var og som kommer, som kan gi oss denne kunnskapen. Det er guddommelig åpenbaring. Vi får vite om landet og byen der Gud bor, der Kristus har sin trone og sin gjerning som yppersteprest, der hele Guds folk møter ham i Åndens fellesskap, og der vi en gang skal se ham som han er, når også vi får gå inn i helligdommen som ikke er av denne skapningen.

Det er der han nå er, han som var før all tid, som ble født av en kvinne her på jorden, og som nå bærer alle ting ved sin krafts ord. Han ble gjort til synd for oss og fullførte renselsen for våre synder. Nå sitter han ved Guds høyre hånd og har all makt i himmel og på jord.

Ved dette gudmennesket er vi helliget, for han ofret seg selv én gang for alle, og med ett eneste offer har han for alltid gjort dem fullkomne som blir helliget.

Vår synd og misgjerning vil han ikke lenger minnes. Og fordi han har tatt synden bort ved sitt offer, trengs det ikke lenger noe offer for synd.

Dette fullførte frelsesverket er det som gir oss rett til å gå frimodig inn i helligdommen, fram for nådens trone, og få miskunn og finne nåde til hjelp i rette tid. Han har innviet for oss en ny og levende vei gjennom forhenget inn i helligdommen, og forhenget som denne levende veien går gjennom, er hans kjød. Det vil si: Veien går gjennom mennesket Jesus Kristus.

Slik er skilleveggen mellom Gud og mennesker revet ned, fiendskapet borte og fredspakten underskrevet.

Fordi Kristus har gjort alt dette, har han også fått all makt i himmelen og på jorden. Denne makten skal han eie til den dagen han overgir riket til Gud og Faderen, så Gud kan være alt i alle.

Dette er grunntonen i denne delen av kapittel 10.

Tar vi da imot ham ved omvendelse og tro, får vi retten til å være Guds barn. Vi blir tatt ut av den fortapte og dømte slekten, og ved en ny skapelse kommer vi inn i den nye slekten.

Kristendom er ikke en reparasjon av det gamle mennesket. Vi blir ikke nye mennesker ut fra noe i oss selv, men ved en ny skapelse som er grunnet på forløsningen i Kristus Jesus, ved Guds ord og Ånd og ved tro.

Det er kristendom.

Han venter på sine fiender

Men midt i denne lovsangen om frelsen ved Kristus står det et lite ord som vi vil stanse litt ved.

I vers 12 blir det sagt at Kristus bar fram ett eneste offer for synder og så satte seg ved Guds høyre hånd. Så står det i vers 13: «Nå venter han bare på at hans fiender skal bli lagt til skammel for hans føtter.»

Han venter på fiendene sine.

Nå som frelsesverket er ferdig og han har satt seg ved Guds høyre hånd, venter han bare på fiendene sine. Han venter på at de skal bli lagt under hans føtter.

Det er ikke mer som må gjøres for frelsen. Alt er ferdig for alle. Det som nå står igjen, er at mennesker kommer til ham, at fiendene bøyer seg for ham, så de kan få det han har vunnet for alle. Det er det samme David forteller oss i Salme 110: «Sett deg ved min høyre hånd, til jeg får lagt dine fiender til skammel for dine føtter!» (Sal 110,1).

Jesus Kristus ved Guds høyre hånd er en mann som venter.

Ja, det står til og med at han bare venter – på fiendene sine. Det er det som lever i ham, det er det han ser etter og venter på. Dette er det som må skje heretter: Fiendene må komme til ham eller bli overvunnet av ham.

Men hva slags fiender er det han venter på?

En kan vel si at Kristus har to slags fiender. Den ene sorten er alle de mennesker som lever i synd, i vantro og hat. Den andre er Satan og alle de onde

åndsmaktene som går ut fra mørkets rike, og som rår i mørket i denne tiden, i himmelrommet og i menneskelivet.

Disse siste venter han ikke på i den mening at de skal bli frelst. Han venter på at de skal bli overvunnet og ryddet ut av himmelrommet, ut av menneskelivet og bort fra jorden. Disse fiendene skal legges som skammel under hans føtter. Det venter han på, for denne delen av verket hans er ennå ikke fullført. Det er nok først og fremst dette som ligger i ordet vi har foran oss her.

Men vi har sikkert også rett til å tro at han venter på de millioner av ufrelste mennesker som han gav sitt liv for. Så lenge det er håp om å frelse mange eller få av dem, lar han nådens tidsalder vare. Og så lenge må Guds folk vente på den nye tiden, som begynner med at han møter sitt folk i skyene og fører dem til sitt himmelske rike.

Vi kan spørre: Var det ikke vi som skulle vente på ham? Og likevel er det han som venter på oss. Selv om vi er fiendtlige mot ham, er ikke han det mot oss. Han kan den kunsten å elske sine fiender. Det har han vist oss på veien til Golgata og i den makten han har til å dra mennesker til seg.

Mange har spurt, og mange spør den dag i dag: Hvorfor kommer ikke Kristus og gjør ende på all ondskapen som ligger over den lidende menneskeslekten? Hvorfor kommer han ikke og løser ut sitt ventende folk?

Tenkte vi oss litt om, ville vi forstå at han venter fordi han vil berge så mange som kan berges. Tar vi Jesu frelserkjærlighet og offerdød på alvor, vil vi ane litt av at det han først og fremst lengter etter og venter på, er å finne og vinne dem han gav sitt liv for. Han venter på at alle himler skal bli fylt med frelste mennesker.

Vil en far ro i land mens barna holder på å drukne i bølger og brenninger, så lenge han har håp om å berge dem? Først når det siste håpet er slukket – nå er det ikke mulig å redde flere – først da ror han i land. Men enda mindre vil vår Frelser ro i land og la nådens tidsalder ta slutt så lenge det finnes flere å berge.

Alt ligger nå ferdig hos Gud. Det som står igjen, er bare at vi kommer. Vi har grunn til å tro at han ikke slutter å vente på fiendene sine før det siste håpet er slukket. Fullendelsen av Jesu Kristi rike kommer først når ingen flere kan berges.

Er det noen av oss han venter på? Er ikke du kommet? For en forferdelig synd du vikler deg inn i om du ikke kommer!

Prøv bare å tenke på en mor som natt og dag lider og venter og ser etter barnet som rømte hjemmefra, og som lever ute i verden i synd og skam. Så sant Kristi kjærlighet til oss er større enn en mors kjærlighet til barnet sitt, så sant venter han også mer inderlig på at vi skal komme til ham.

Tenk også på det som står om faren til den bortkomne sønnen: «Men da han ennå var langt borte, så hans far ham, og han fikk inderlig medynk med ham. Han løp ham i møte, falt ham om halsen og kysset ham» (Luk 15,20).

Slik er han som bare venter på fiendene sine. Hvem kan da tvile på om en tør komme, eller om en får lov til å komme?

Å, kom enhver som synd har gjort
og ei i synden finner hvile,
til ham som ingen støter bort!
Kom! Frelseren venter på deg.

Den levende veien

Før vi går bort fra denne delen av brevet, vil vi også ta med det som står i vers 20 om den nye og levende veien. Det er denne veien som går inn i helligdommen gjennom Jesus Kristus.

Vi kan altså ikke komme fram til Gud når vi gjør som vi selv finner for godt. Vi må gå gjennom den døren han åpner, og på den veien han har bygget for oss.

At veien er ny, er lett å forstå for den som tror Guds ord. Lovens vei er den gamle, og nådens vei er den nye. Men at den også er levende, gir oss mer å tenke på.

Det kan nok være at forfatteren med ordet «levende» har tenkt på motsetningen til lovens «døde» vei, som med budet «du skal!» aldri kan gi liv. Evangeliet derimot kan gi liv og fred.

Men det ligger sikkert også noe mer i dette ordet «levende». For Kristus har ikke bare bygget en vei for oss, han er selv veien. Det har han selv sagt. Da Tomas ikke visste veien, fikk han dette svaret av Jesus: «Jeg er veien» (Joh 14,6).

Hva blir da forskjellen på en levende og en død vei i denne betydningen?

Vi kan kanskje få litt lys over dette når vi tenker på de veistrekningene der vi må gå selv, og dem der vi slipper å gå og likevel kommer fram. Vil vi reise fra Oslo til Bergen, kan vi komme fram uten å gå. Vi kan bare stige inn i en vogn på stasjonen i Oslo og ta plass der, så bærer det av sted til fastsatt tid. Veien – eller om du vil: vognen – går.

Veien er levende fordi vognen fører meg til Bergen selv om jeg aldri går et eneste skritt. Bare jeg er i vognen og holder meg der, kommer jeg fram.

Slik er Jesus den levende veien for oss. Går vi til ham og blir hos ham, kommer vi til det målet som er satt for en kristen. Men vi kan la være å gå inn i vognen, og vi kan også gå ut av den underveis. Slik kan vi også la være å komme til Kristus, og vi kan gå bort fra ham om vi en gang er kommet.

Det er vårt ansvar!

Nå vet vi at det er andre sider ved kristenlivet som gjør at vi må gå, til og med på en smal vei. Likevel er det sant at den som er i Jesus Kristus, blir ført av ham gjennom verden hjem til Gud. Det er en hellig kunst å lære at Jesus selv er veien.

La oss da gå inn i denne levende vognen som fører oss til livets land, og la oss også bli der til vi er helt framme.

Å, Jesus er veien, den ene, som bær
til nye Jerusalems stad.
Det iler alt fort, og snart hjemme vi er
og synger der oppe så glad.

Vårt kors

Hebr 10,22–25.

I denne delen av brevet blir vi ført over fra det Kristus har gjort, til det vi må gjøre om vi skal ha gagn av Kristi verk.

Gjennom hele brevet har vi til nå gang på gang fått se vår Frelser i blod og tårer. Vi har hørt om det han måtte gjøre for å bygge en ny og levende vei som kunne føre oss fram til Gud, og vi har hørt at han nå sitter ved Guds høyre hånd som vår konge og yppersteprest.

Nå kommer turen til oss.

Vi får vite at nå ligger ansvaret på oss om vi skal få glede av den frelsen Kristus har gjort ferdig. Frelsens grunnvoll er lagt; for Gud er det Kristus har gjort, nok for evig. Men frelsen må føres over på oss og bli vår personlige eiendom om vi skal ha gagn av den.

Det er ikke nok for en sulten mann at maten står ferdig for ham på et dekket bord. Han må også gå til bordet og spise.

Slik er det også med den frelsen Gud gav oss. Kristus skal ikke bare åpenbares for Guds åsyn som vår Frelser, han må også åpenbares i oss. Kristus i oss er håpet om herlighet (Kol 1,27). Det behaget Gud, sier Paulus, «å åpenbare sin Sønn i meg» (Gal 1,15–16).

Dersom Kristus ikke gjorde krav på oss, ville alt bli meningsløst både for tanken og for troen. Men slik er det ikke, og slik kan det heller ikke være, for da ville alt være som det var. Like visst som veien til Gud er åpnet, like visst må vi gå veien. Den som ikke vil det, må leve og dø og møte Gud uten miskunn og nåde.

Vårt kors

Skal vi berges, må vi komme til Kristus og lyde ham. Eller som Jesus sier: Vi må ta korset og følge ham.

Nå er det ikke lenger han som skal bære og lide. Nå er det vi som skal inn under kors og lidelse. Nå er det vi som skal dø.

Selv om Gud har gjort alt ferdig for oss, og selv om han har utvalgt og kalt oss til den ferdige frelsen, ligger likevel ansvaret på oss om vi skal bli frelst eller ikke.

Frelsen er ikke en redningsbåt som noen drar oss inn i med makt. Vi blir heller ikke ført til Kristus på samme måte som en legger en stein inn i en mur. Vi er ikke døde steiner, men levende mennesker med vilje, med rett til å velge

og med ansvar. Det er også derfor Guds ord byr oss å ta korset opp og bære det hver dag et helt liv.

Hva er så dette korset vi skal bære? Hva er det i seg selv, og hva er det som skjer når et menneske tar det opp og bærer det?

Skal vi få lys over dette spørsmålet, må vi også her holde fast ved de lovene som Gud har lagt inn i livet vårt – jeg mener: lovene for livet med Gud. Her mener jeg ikke lov i betydningen lovkrav, men lov i betydningen livets natur.

Å være skilt fra Gud og samtidig mene å eie liv i Gud, så en skal få gå til ham når en dør, det er enda mer meningsløst enn å kreve å få leve samtidig som en styrter seg i havet. Å søke et oppholdssted i havet er det samme som å gå inn i døden.

Den samme loven gjelder også når det er spørsmål om evig liv eller evig død. Å gå bort fra Gud er det samme som å gå fra livet inn i døden.

At Adam kom bort fra Gud, lå i dypeste grunn ikke i at han spiste eplet, men i at han var ulydig og derfor uten videre ble skilt fra Gud. Gud jaget like lite Adam bort som fjellet kastet mannen i havet da han hoppet ut fra det.

Ved sin ulydighet brøt Adam livsforbindelsen med Gud, på samme måte som mannen skilte seg fra livet da han hoppet i havet.

Om vi kunne få øynene åpnet for at slik var det, og slik er det, ville sikkert mange også få et annet syn på Gud. Mange som harmes på ham fordi de tror at Gud var hard og ubarmhjertig da han viste mennesket bort fra seg, ville ikke lenger legge skylden på Gud.

Da så Kristus kom og tok Adams plass, ble hans ene store oppgave å være lydig. Uten det kunne ikke forbindelsen mellom Gud og mennesker bli gjenopprettet. Kravet til Kristus var først og sist at han skulle være lydig, og denne oppgaven løste han fullt og helt.

«Da han i sin ferd var funnet som et menneske, fornedret han seg selv og ble lydig til døden» (Fil 2,7–8).

Lydig til døden!

Her er også ord av Jesus som sier det samme: «Jeg kan ikke gjøre noe av meg selv. Etter det jeg hører, dømmer jeg, og min dom er rettferdig. For jeg søker ikke min vilje, men hans vilje som har sendt meg» (Joh 5,30). «Sønnen kan ikke gjøre noe av seg selv, men bare det han ser Faderen gjøre. For det han gjør, det gjør Sønnen likeså» (Joh 5,19).

Disse ordene var lenge en gåte for meg, men nå har døren åpnet seg. Nå ser jeg gjennom dem noe av det største og dypeste i frelsens under.

Da Jesus sto ansikt til ansikt med den siste store prøven og svetten falt som bloddråper på jorden, endte kampen med disse seierssterke ordene: «Ikke som jeg vil, bare som du vil!» (Matt 26,39). Han hadde vunnet der Adam tapte, og gjennom lidelse og lydighet ble han fullendt som vår frelses høvding.

Da vi hadde ordet om Jesu kors foran oss, prøvde vi å vise at den sjelelidelsen han måtte holde ut, var den tyngste delen av korset. Men nå er det ikke lenger spørsmål om det korset han bar, men om det vi skal bære. Nå er det ikke lenger han som skal være lydig, nå er det vi.

Fordi han var lydig til døden, ble han opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham (Hebr 5,9). Han har båret sitt kors, nå skal vi bære vårt.

Men hva er så vårt kors?

Det må være at vi går inn under Jesu Kristi vilje. Slik han gav sin vilje og sitt liv inn under Guds vilje, slik må vi gi liv og vilje til ham. Det er vårt kors.

Slik Kristus ved sin lydighet knyttet båndet mellom Gud og mennesker i sin person, slik blir båndet mellom Gud og hver enkelt av oss knyttet når vi går inn under Kristi vilje og lyder ham.

Hver gang Guds ord byr oss å følge Jesus Kristus og lyde ham, der er vårt kors. For det første fordi vi tar det av fri vilje, og dernest fordi det er mot vår gamle natur å gå veien med ham.

Det var dette korset Paulus tok opp den dagen han spurte Jesus: «Hva skal jeg gjøre, Herre?» (Apg 22,10). Da gav han vilje og liv til Kristus. Da tok han korset og bar det til sin dødsdag, for han gikk aldri bort fra Kristus igjen.

Det er denne samme korsveien Jesus viser oss så klart, og som han byr oss å gå om vi vil være hans disipler: «Den som elsker far eller mor mer enn meg, er meg ikke verd. Den som elsker sønn eller datter mer enn meg, er meg ikke verd. Og den som ikke tar sitt kors og følger etter meg, er meg ikke verd. Den som finner sitt liv, skal miste det. Men den som mister sitt liv for min skyld, skal finne det» (Matt 10,37–39).

«Om noen vil komme etter meg, da må han fornekte seg selv, ta sitt kors opp og følge meg» (Matt 16,24).

Å fornekte seg selv og følge etter Jesus, det er å bære korset.

Overalt der Guds ord byr oss å fornekte oss selv og følge etter Jesus, der går korsveien for oss. Også for oss er veien til livet en vei gjennom døden. Slik Jesus døde for oss på sitt kors, må vi dø med ham på vårt kors.

«Jeg dør hver dag», sier Paulus (1 Kor 15,31).

Kristendom er ikke å legge inn årene og la båten drive med strømmen. Det er en kamp for livet mot strømmen. Det er et liv i ansvar og i kamp like visst som i nåde.

Jesu kors er ikke bare sonende og givende, det krever og dømmer også. Det krever ikke bare av ham, men også av oss. Var det ikke slik, ville nåden bli en tjener for synden i stedet for en redning for synderen.

Vil vi vinne det han vant for oss, må også vi ta opp vårt kors. Ingen kan nå fram til Kristus og vinne frukten av hans kors ved å stige over eller gå forbi sitt eget kors. Det er for øvrig umulig å stige over det eller komme forbi det om en vil fram til Kristus.

Det korset en kristen bærer, har derfor ikke noe å gjøre med vanlig menneskelig lidelse. Var det slik, ville også verdslige mennesker ha kors. Kors i kristen mening kan bare den bære som følger etter Kristus. Sykdom, dårlig helse, fattigdom og mye annet vondt må vi ta imot enten vi vil eller ikke, både kristne og verdslige. Men korset tar en alltid av fri vilje.

Å prøve å finne ut hva som må skje først – om vi må ta opp korset før vi kan nå fram til Kristus, eller om vi først må finne Kristi kors og den kraften det gir, før vi kan ta opp vårt eget – det er like nytteløst som å prøve å finne ut om vi først må

puste ut eller trekke pusten inn om vi skal leve. Det ene går slik opp i det andre at en ikke kan dele dem i nummer én og to.

Lars Dahle har en gang skrevet noe som jeg vil sitere: «Korset betyr i Skriften både Jesu lidelse for oss og vår lidelse for ham. Evangeliet er en korspreken. Det er en stor misforståelse å regne alle den kristnes lidelser i verden for hans kors som kristen. Dit hører bare den lidelsen som rammer ham for hans forhold til Kristus. Det blir en indre lidelse. En kristen må daglig korsfeste seg selv, nagle sin egen vilje og sitt syndige kjød med alle dets begjær til korset. Da Jesus døde for ham, innviet han jo hans gamle menneske til døden.»

«De som hører Kristus Jesus til, har korsfestet kjødet med dets lidenskaper og lyster» (Gal 5,24).

«Så død da deres jordiske lemmer» (Kol 3,5). «For dersom dere lever etter kjødet, da skal dere dø. Men dersom dere ved Ånden tar livet av legemets gjerninger, skal dere leve» (Rom 8,13).

«Vi blir stadig overgitt til døden for Jesu skyld» (2 Kor 4,11).

Slik taler Guds ord om vårt kors. Den som legger dette korset bort, har heller ikke bruk for Kristi kors.

Men bærer vi dette korset? Er vår egen vilje og vår onde natur naglet fast?

Vi har stor grunn til å stille oss selv dette spørsmålet. Det er å frykte at de naglene som vi med kraft og hellig alvor skulle slå gjennom vår onde natur og vår egenvilje, ikke kommer dypt inn, fordi det så ofte bare blir myke «om forlatelse»-klapp.

Her tenker jeg ikke så mye på dem som mener at de er ferdige både med «nagler» og «kjød». Jeg tenker mer på oss som har læren om både synd og egenvilje og kors i orden. Også vi står i fare for å la det gå løst som skulle vært naglet til korset.

Midt iblant oss har vi også kristne som både tror og lærer at når vi bare forkynner ordet om Kristi kors og tror det, går alt av seg selv, både med kors og helliggjørelse.

Det gjør det slett ikke!

Ingenting av det som hører selvfornektelsen til, går av seg selv i kristenlivet. Også her må vi gi oss inn under de lovene som gjelder i Guds rike.

Hvordan kan det gå av seg selv å fornekte seg selv? Dersom det gikk av seg selv, fantes det ikke lenger noe som het selvfornektelse. All tale om å ta opp korset og bære det ville bare være tomt snakk.

Det gikk ikke av seg selv for Jesus Kristus, han som var både Gud og menneske. Når han måtte kjempe, lide og gråte, hvordan kan det da gå av seg selv for oss stakkars kryp!

Nei, det går så visst ikke av seg selv.

Ingen vinner fram til den evige ro
som seg ei veldig fremtrenger;
sjelen må utstå en kamp for den tro
hvorav vår salighet henger!

Korset i kristendommen, både vårt og Jesu kors, er som hjertet og blodet i legemet. Vi må dø når blodet ikke lenger strømmer gjennom oss. Slik må også gudslivet i oss dø når korset kommer bort fra tro og liv.

Måtte det aldri skje!

Et sannferdig hjerte

Det er også andre sider ved ordet om vårt kors enn dem vi nå har talt om. Etter hvert som vi kommer lenger ut i den siste delen av brevet, får vi nok vite mer om korset vi har å bære: både det syndige vi skal si fra oss, det onde vi skal stå imot, og det gode vi skal gjøre.

Den første formaningen vi da får her, er at vi må tre fram for Gud med et sannferdig hjerte, i troens fulle visshet, med hjertet renset fra en ond samvittighet (vers 22).

Her er nok å ta fatt på, ikke minst når det gjelder dette med et sannferdig hjerte. Guds ord sier at vi må ha både et rent og et sannferdig hjerte. Det finnes ingen vei utenom dette kravet. La oss høre:

I Salme 24,3 spør David hvem som skal stige opp på Herrens berg, og i vers 4 svarer han at det er den som har skyldfrie hender og et rent hjerte. I den store talen på fjellet sier Jesus: «Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud» (Matt 5,8).

Guds ord taler også om et «udelt hjerte» (Sal 86,11), om «et vakkert og godt hjerte» (Luk 8,15), om «kjærlighet av et rent hjerte» (1 Tim 1,5), og om at vi skal jage etter «fred med dem som påkaller Herren av et rent hjerte» (2 Tim 2,22). Alt dette må vel være det samme som et sannferdig hjerte.

Men hva vil det da si å ha et sannferdig hjerte?

Det må for det første være at vi kommer fram for Gud akkurat som vi er, uten å gjøre oss bedre eller skjule noe for ham. Så langt en kjenner seg selv, må en legge hele sitt ytre og indre liv fram for Gud. Nå er det ikke lenger andre som er syndere, nå er det jeg.

Her er min barndom og ungdom, her er hele livet mitt fram til i dag, tilsølt og syndig. Slik gjorde jeg da og da og da. Slik var jeg, og slik er jeg. Nå kommer jeg til deg med alt, med meg selv og min synd. Kan du ta imot en slik stakkar, vil jeg være hos deg fra denne stund.

Den som trer fram for Gud på den måten, han har et sannferdig hjerte. Prøver vi derimot å skjule noe eller gå utenom noe av det vi vet er synd i livet vårt, da er vi ikke sannferdige i hjertet.

Et rent og sannferdig hjerte er altså ikke det samme som et syndfritt hjerte, men det er det samme som å være helt ærlig mot Gud. Derfor står det også at det skal lykkes for den oppriktige.

Den som da vil bli frelst, må være sannferdig når han trer fram for Gud. Det lar seg aldri gjøre å få frelsen ført over på oss så lenge vi vil leve i usannhet. Så visst som frelsen er nåde og sannhet, så visst må vi være sanne for Gud om nåden skal føre frelsen til oss.

Det er her mange synes det blir for trangt. Det koster så usigelig mye å legge hele livet fram i dagen og gi seg helt til Gud. Det er så mye vi ikke vil ut med.

Men her finnes det ingen vei utenom. Slik Kristus gav seg helt for oss, må vi gi oss helt til ham. Ingen kan fuske seg til fellesskap med Gud.

Du må vri deg og må vende
her så lenge som du vil,
syndens lyst må ha en ende,
ellers er Guds nåde spilt.

La oss derfor tre fram for Gud med et sannferdig hjerte!

Dette gjelder ikke bare første gang vi kommer til Gud. Slik må det være hele livet. Her har en kristen nesten sin hardeste kamp. Det er så usigelig lett å komme inn i usannhet igjen, både i forholdet til andre mennesker, til oss selv og til Gud. Også her, og ikke minst her, må en kristen fornekte seg selv og ta korset opp hver dag.

At vi gjør galt, at vi synder, ja, det er synd. Men at vi skjuler synden for Gud, det er verre enn alt. En synd som blir bekjent for Gud, fører oss inn i nåden. Men den synden jeg ser og ikke vil vedkjenne meg, fører oss bort fra nåden.

Inne i hjertets dypeste grunn vil vi så lett lage mørke rom der vi vil ha noe for oss selv, noe vi minst av alt vil gi fra oss. Det kan ofte være svake sider i vår natur, slikt som en i vår tid gjerne kaller karakterfeil. De gamle kristne kalte det «skjødesynder», et treffende navn på en stygg virkelighet: noe vi tar på fanget og kjæler med.

Er vi våkne, kan vi lykkes i å få øye på denne lumske makten hos oss selv – hos andre er den lett å finne. Dessverre viser det seg så ofte at «skjødesyndene» har stor makt over mange kristne. Får de først lov til å leke seg med oss, er de så visst ikke lette verken å se eller å seire over.

Det er mye maktesløst kristenliv blant oss fordi disse udyrene får lov til å gå løs. Og lykkes vi ikke i å få øye på dem og føre dem fram for Gud, kan de ødelegge vårt kristenliv. Vil vi eie nåden, må vi levere fra oss synden.

La oss derfor tre fram med et sannferdig hjerte.

Tro

Les Hebr 11,1–40.

Da vi hadde ordet om det kristne håpet foran oss, ble det sagt at Gud har satt inn i menneskelivet to underfulle og sterke makter som skal føre oss vel gjennom denne verden og hjem til Gud. Disse maktene er tro og håp.

Nå er vi kommet til det kapitlet som på en særlig måte viser oss noen av de kreftene troen fører inn i et svakt menneske. Det er denne underfulle og mektige kraften vi ikke kan klare oss uten, men som folk flest setter så liten pris på.

Mange har også den falske meningen at et menneske kan leve like godt uten tro. Egentlig er det bare redde og svake folk som griper til troen, fordi de er redde for en Gud de mener finnes – og så tar de livet av både mannsmot, vilje og åndelig vekst. Slik ser mange på troen.

Når disse «vismennene» taler om tro, tenker de ofte på dette gammeldagse pusleriet med å være troende kristne. Om seg selv mener de at de er kloke, sterke og frie mennesker, fordi de ikke tror.

Men egentlig skal det ikke mye forstand til for å skjønne at slik tale er billig vare.

For det første er det helt igjennom falskt å tro at de som ikke har bruk for Gud, heller ikke har bruk for tro. Den som har mistet troen sin, har med det mistet den bærende kraften i livet sitt. Ingen orker i lengden å leve uten tro. Å slutte å tro er det samme som å slutte å leve.

Det var tro som førte Nansen over Grønlandsisen og gjennom Polhavet. Det var tro som gjorde at Roald Amundsen nådde Sydpolen og senere også Nordpolen. Det var troen som gjorde Stalin, Mussolini og Hitler til diktatorer, og det er troen som får mannen til å gå i fiskebåten, sette plogen i jorden eller ta såkurven i hånden. Den som mener at ingenting nytter, gjør heller ingenting.

Vantroen slukker alle lys og dreper vilje og livsmot. «Vantro er åndedraget fra døden. Tro er åndedraget fra livet,» sier Skovgaard-Petersen.

For en tid siden så jeg en statistikk over hvor mange mennesker som hadde tatt livet sitt i 50 land i 1934. Det er nesten ikke til å tro, men det sto 1 200 000. Vi gjør nok ikke disse stakkarene urett når vi sier at grunnen til at de tok livet sitt, var at de hadde mistet troen både på Gud og mennesker.

Der troen svikter, svikter også livsmotet, og en kule, et sprang i fossen eller et rep om halsen blir den eneste utveien de ser. Også den gudløse må tro hvis han skal orke å leve.

Men om det altså er slik at alle mennesker har bruk for tro, så er det likevel ingen som stiller så store krav til vår tro som Jesus Kristus. Når han kommer, må menneskelig forstand og menneskelig visdom til side. Som barnet tror sin mor uten å forstå, må vi la Guds ord være nok for oss, uten å se og uten å forstå. Den eneste veien som fører fra tiden til evigheten og frem til Gud, er den som troen bygger.

«Ham tror dere på, enda dere nå ikke ser ham,» sier Guds ord (1 Pet 1,8).

Det er et sprang ut på 70 000 favner vann, sier Søren Kierkegaard. Ja, det er dristigere enn å slippe seg ut fra et fly i fallskjerm høyt oppe i luften.

Men det er dette spranget bort fra oss selv, i tro på Guds ord, som lar oss finne Kristus og fører oss frem til Gud. Slik kontakten med ledningen fra kraftstasjonen fører strømmen over til maskinen, komfyren og lyspæren, slik blir Guds kraft ført over fra Gud til oss ved troen på Kristus.

Da blir troen den seier som har seiret over verden (1 Joh 5,4). Da blir vi ført over fra døden til livet (Joh 5,24). Da skjer det også med oss det som ble sagt om Maria: «Salig er hun som trodde! For fullbyrdet skal det bli som er sagt henne av Herren» (Luk 1,45).

Tar vi så Bibelen frem og ser etter hva ordet lover dem som tror, kan vi trygt si at det ikke finnes det minste grann i hele vårt liv – ikke en tanke, ikke et ønske eller et sukk, ikke en gnist av lengsel i vår ånds dypeste dyp – som ser eller lengter forbi det Guds ord lover dem som tror. «Min Gud skal etter sin rikdom fylle all deres trang i herlighet i Kristus Jesus» (Fil 4,19).

Som havet fyller alle fjorder, hver bukt og hver ørliten sprekk i fjell og jord ved stranden, slik skal Gud fylle all trang hos dem som tror.

Her er det et underlig dypt samspill mellom den livstrangen som ligger i oss, og det Bibelen lover å gi dem som tror på Kristus. Om bare de lengtende menneskene gikk til ham i stedet for til de mange sprukne brønnene, ville de finne vannet som slukker tørsten og gir evig liv.

Ved tro fikk Abel det vitnesbyrd at han var rettferdig. Enok så ikke døden, og Noah ble berget da alt sank i havet. Abraham fant veien til det landet han ikke kjente, og ventet sammen med de andre på å nå frem til byen med de faste grunnvollene, som Gud er byggmester og skaper av.

Ved tro ble Isak født og ofret, Moses berget i en kiste på Nilen, og Israel ført gjennom hav, ørken og elv. I tro så Josef folket sitt ført hjem igjen til Kanaan, og han ba sønnene sine ta med seg knoklene hans.

Fordi de trodde, ble andre lagt på pinebenken. De ble spottet, hudstrøket, fengslet, steinet, gjennomsaget, fristet og drept. De flakket omkring i saueskinn og geiteskinn, led nød og trengsel, ble drevet omkring i ørkener og fjell, måtte gjemme seg i huler og fjellkløfter – og de ga ikke opp. For et under!

Men disse er slett ikke alene. Etter at dette brevet ble skrevet, har millioner gått den samme veien, og det samme seierstoget går den dag i dag gjennom verden.

Det finnes ingen makt, verken på jorden eller i helvete, som kan stanse dem eller få dem til å snu. Gjennom natt og kulde, ild og vann, kors og blod går de fra

seier til seier. Ingen vei er for smal å gå, og det finnes ikke fjell som er for høye å stige over.

Slik taler Guds ord, slik taler historien helt til denne dag, og slik vil den tale også heretter. For et underfullt lys som stråler ut over jorden gjennom alle disse som trodde, og som tror!

Men hva var grunnen til at de troende i den gamle pakt kunne holde ut slike lidelser og gå seirende ut av striden? Og hvor ligger grunnen til at vi som tror nå, også kan få den samme kraften?

Ja, for oss som lever etter at Kristus kom, skulle svaret være klart. Vi vet at kraften til å tro ligger i det Gud ga oss i ham som gikk til Golgata. Han sonet for våre synder, betalte vår skyld og bygde en ny og levende vei frem til Gud som vi kan gå. Den som nå kommer til Gud på denne veien, får Kristi rettferdighet tilregnet og står ren for Guds øyne, frelst og fri.

Det er ut fra dette at troen kan gi oss fred med Gud og kraft til å seire i striden.

Men de troende i den gamle pakt – hva var det som ga dem mot til å lide og kraft til å seire?

Gjelder ikke det samme for dem som for oss? Selv om de ikke hadde nådd frem til den tiden da korset ble reist, bygde de likevel sin tro på løftet om ham som skulle komme.

Har dere lagt merke til det Jesus sa til jødene om Abraham? De ville ikke ta imot Jesus som Messias, men bare pukket på Abraham. Da sa han: «Abraham, deres far, frydet seg til å se min dag. Og han så den og gledet seg» (Joh 8,56). Abrahams tro var så avgjort bygget på Kristus at han så frem til Kristi dag.

Vi ser Kristi frelsesverk fullført, og i troen så de det samme. For dem som for oss lå garantien i Guds Sønn fra evige tider. «For så mange som Guds løfter er, i ham har de fått sitt ja. Derfor får de også ved ham sitt amen» (2 Kor 1,20).

Løftene kan ikke svike,
nei, de står evig fast,
Jesus hvert ord har beseglet
den gang hans hjerte brast.

Enok og Elia og alle de andre troende i den gamle pakt kom ikke til himmelen på andre vilkår enn vi som lever nå.

Men det finnes også noe annet som ga og fremdeles gir de troende mot og kraft til å lide og seire, og det er særlig det som blir vist oss i dette kapitlet. Vi leser:

«I tro døde alle disse uten at de hadde oppnådd det som var lovt. Men de hadde sett det langt borte, og hilste det. Og de bekjente at de var fremmede og utlendinger på jorden. For de som sier slikt, gir derved til kjenne at de søker et fedreland. Hvis det var landet de dro ut fra, de tenkte på, så hadde de hatt tid til å vende tilbake. Men nå er det et bedre land de lengter etter, det himmelske. Derfor skammer ikke Gud seg over dem, ved å bli kalt deres Gud. For han har gjort en by ferdig til dem» (Hebr 11,13–16).

Har vi lagt merke til hva som står her om de troende i den gamle pakt? De holdt urokkelig fast ved troen på et liv etter døden. De så et himmelsk fedreland og en by som Gud hadde gjort ferdig til dem, og dette landet hilste de som sitt eget. Dit lengtet de også, fordi de elsket det fremfor noe annet.

Hva i all verden det enn måtte koste å komme dit, så betalte de prisen. Den tyngste lidelse aktet de lite mot det å nå frem til landet og byen som de så i tro. Her på jorden var de fremmede og utlendinger. I et land og en by utenfor denne verden hørte de hjemme. Det var også denne troen som ga dem kraft.

Vi kristne som lever nå, har god grunn til å stille oss selv dette spørsmålet: Er denne verden som et fremmed land for oss? Føler vi oss fremmede her? Er vi helt visse i vår tro på at vi har et himmelsk fedreland og en by som Gud har gjort ferdig til oss? Lengter vi etter dette landet og denne byen? Vil vi fremfor alt dit, eller vil vi helst være her?

Det ligger mer seier eller nederlag i svaret på disse spørsmålene enn de fleste av oss forstår. Dessverre er det også grunn til å frykte at det ikke står bra til med mange av oss kristne nå på dette punktet. Vi føler oss ikke mye som fremmede og utlendinger her, og vi lengter visst lite etter byen i det himmelske fedrelandet.

Spør vi så etter grunnen til at denne verden har så sterkt tak i oss, ligger svaret vel mest i at vi har det så godt. Ingen reiser kors og galge for oss kristne nå – ikke her i landet. Dørene står åpne for oss til alt det jordelivet kan gi. Vi kan tro på Gud og på Kristus, tjene og tilbe uten hindring i kirke og bedehus, i hjem og skole og folkeliv.

Den rike friheten gir kristenlivet mange og store fordeler, og dem må vi aldri glemme å takke Gud for. Men friheten fører også med seg den store faren at vi kan slå oss til ro her.

Det er da vår lykke at Gud sørger for å sende oss et eller annet som gjør livet tungt og fullt av strid. Når stormene holder på å knuse vår lille båt, ser vi bedre oppover og begynner å lengte mer etter vårt rette fedreland.

«Hver bølge oss driver mot salighets strand.»

Men det har også stor verdi at vi tar frem de ordene i Guds bok som forteller oss om det vi har i vente. Les bare det Jesus sa til disiplene sine om disse tingene, og les om det han lot Johannes høre og se den søndagsmorgenen på Patmos. Vi vil ta med noen av disse lysende ordene fra de siste bladene i Bibelen:

«Og jeg så en ny himmel og en ny jord. For den første himmel og den første jord var veket bort, og havet er ikke mer. Og jeg så den hellige by, det nye Jerusalem, stige ned ut av himmelen fra Gud, gjort i stand som en brud som er prydet for sin brudgom.

Fra tronen hørte jeg en høy røst som sa: Se, Guds bolig er hos menneskene. Han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv skal være hos dem og være deres Gud. Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne. Og døden skal ikke være mer, og ikke sorg, og ikke skrik, og ikke pine skal være mer. For de første ting er veket bort.

Og han som satt på tronen sa: Se, jeg gjør alle ting nye! Og han sier til meg: Skriv! For disse ordene er troverdige og sanne» (Åp 21,1–5).

Hvem kan lese og tro dette uten å bli glad og dratt mot et slikt land og et slikt liv?

La så de korte timene vi er her, gi oss sorg og slag – alt sammen blir det «lett å glemme første øyeblikk der hjemme». Og så synger vi med Johannes Johnson mens vi venter:

Og dog, mitt hjerte, forferdes ei,
min sjel er frimodig og rolig,
i liv og i død jeg vet min vei,
med begge jeg er fortrolig,
for Kristus, Guds Sønn, har lovet meg
i Faderens hus en bolig.

En slik fremtid må vel kunne lyse og løfte en kristen og gjøre ham sterk i striden.

Hvem skal vi se på?

Les Hebr 12,1–3.

Som vi gang på gang skal få høre heretter, er de to siste kapitlene i brevet én eneste lang rekke av formaninger til de kristne om å leve rett og stride for å vinne. Det er som om forfatteren aldri blir trett av å legge ansvaret på oss og formane oss til å leve til ære for Gud og hjelpe hverandre i striden.

Se på fedrene

Den første formaningen vi da får, er at vi skal lære av fedrene, av dem som gikk foran oss og nå er hjemme hos Gud. Vi har hørt og lest om dem, vi vet om den striden de måtte føre, og hvordan de vant frem. Guds ord sier at de er omkring oss som en sky av vitner (Hebr 12,1). La oss da lære av dem.

En klok mann vil alltid lære av andre. Det er blitt sagt at en av grunnene til at Roald Amundsen nådde Sydpolen, var at han brukte så mye tid på å finne ut hvordan andre polfarere hadde gått frem før ham. Og det er sikkert sant. Generalen som fører sine folk i striden, har nok gransket krigshistorien både i gammel og ny tid.

Når man kan lære av hverandre i slike ting, hvor mye mer skulle ikke vi kristne som står i striden nå, kunne lære av de troende som var før oss og førte en seirende strid! «Husk veilederne deres, de som har talt Guds ord til dere! Legg merke til den utgangen deres livsferd fikk, og følg etter dem i deres tro,» står det skrevet (Hebr 13,7).

Så la da oss som strir nå – vi som har så vanskelig for å bli løst fra synden og så lett for å slepe på tunge byrder – la oss gjøre som de gamle gjorde: løpe med tålmodighet i den kampen vi har foran oss.

Det er ikke en usynlig sky av usynlige ånder vi skal ha til forbilde. Det er troende mennesker som vi møter i Guds ord og i kirkehistorien, de som stred og vant. Det er dem vi skal følge og lære av. Det er dem forfatteren sammenligner med en sky av vitner som vi har omkring oss.

La så verden være et fremmed land for oss, slik den var for dem, og himmelen vårt rette fedreland. Ser vi og lengter vi dit, skal det hjelpe også oss til å bli fri fra synd og tunge byrder.

Den som vil være her på jorden, kommer også til å bli bundet fast her. Ingen kan vinne en åndelig seier med et jordisk sinnelag. Ser vi oss tilbake mot denne verden på vei mot himmelen og stanser som Lots hustru, når vi aldri frem.

Å leve i nåden samtidig som vi vil fylle livet med kjærlighet til oss selv og denne verden – det går ikke.

Vil vi vei til himlen vite,
da må verden først til side.

Vi kan nok synge om himmelen og leve i synd og kjærlighet til verden, men gå til himmelen kan vi ikke. Alle Guds seirende stridsmenn forteller oss det.

Med ankeret innenfor forhenget, med kamp mot synden, verden og Satan og med lengsel etter å nå frem til målet for troen gikk de tålmodig og seirende gjennom en verden full av lidelse, blod og tårer.

La oss gjøre som de!

Se på Jesus

Men det er ikke nok for oss å se bare på dem som i tro kjempet seg hjem til Gud. Hvor stor verdi det enn har for oss å minnes dem og lære av dem, så ligger ikke troens grunn og seierens kraft der. Skal vi vinne livet og seire i striden, må vi se på ham som tålmodig bar korset, uten å akte spott og skam.

Det var vårt kors han gjorde til sitt, og vår spott og skam han tok imot. Det er ham vi fremfor alt må se på hvis vi skal få kraft til å seire i striden.

Men siden vi før har talt om å se Jesus ut fra ordet i kapittel 3,1, vil vi her bare minne om det samme ut fra ordene i kapittel 12,2.

Ser vi Jesus Kristus slik han trer frem i sin lidelse og sin seier for oss, da eier vi løftet om at vi skal vinne mer enn seier ved ham som elsket oss (Rom 8,37).

Vi må se på Kristus hvis vi skal vinne livet i Gud. Men vi må også se på ham hvis livet skal holdes oppe og få kraft til vekst og seier. Etter hvert som årene går, ser en kristen klarere og klarere at den dypeste hemmeligheten i livet med Gud ligger i å se Jesus på nytt og på nytt.

Alt annet må legges bort, fordi vi ser hvor smått det er stelt med oss. Slik det gikk med disiplene på fjellet, går det med de sanne kristne til alle tider. Det blir mer og mer: Jesus alene. Da gamle Simeon så ham og holdt ham i armene sine, røk det siste båndet som hadde bundet ham til livet her. Da var han rede til å fare herfra.

Det ligger en forunderlig frigjørende og forløsende kraft i å få øye på Jesus Kristus. Og tenker vi etter, kan vi nok forstå grunnen. I ham er alle visdommens og kunnskapens skatter skjult (Kol 2,3), i ham bor hele guddommens fylde (Kol 2,9), og fra ham må også all vår hjelp komme.

Den som vil vinne livet i Gud og nå frem til det himmelske fedrelandet, må alltid ha blikket vendt mot Kristus. Det er ikke slik at når vi én gang har sett ham, så er det nok. Vi må se ham igjen og igjen hele livet hvis vi skal lykkes i å seire. Mister vi synet av ham, mister vi også kraften til fornyelse, omskapelse og seier, og vår kristendom stivner i død vane og tomt snakk.

Alt liv i naturen må få sol på nytt og på nytt hvis det skal vokse og vinne kraft. Slik må også en kristen se Kristus. Synden slipper ikke taket i oss uten at vi ser ham, og byrdene faller ikke av oss uten at vi ser korset. Ingen seirer i striden uten at de ser på Kristus og korset.

Det er bygget opp en lære om hvordan en kristen skal vinne frem til mer kraft og større helliggjørelse. Men denne læren tror jeg er like villedende som den er farlig.

Den ser evangelisk ut, men er likevel mer bygget på lov enn på nåde. For hovedtyngden blir lagt på det vi skal gjøre, på visse metoder som skal øve oss opp til å be, lese i Bibelen, tjene, ofre og fornekte oss selv. Bruker vi disse metodene, skal det føre oss fremover i helliggjørelse, og vi skal vinne så stor kraft at seieren så å si kommer av seg selv.

Å se Jesus slik vi så ham første gang, da vi kom til tro, blir mer et minne enn en erfaring som alltid er ny. Nå skal vi høyere opp. De som fremdeles taler om å se Jesus og leve ved korset som i den første tiden, står ennå på barnestadiet, blir det sagt.

Så stort og åndsbåret det enn ser ut, lærer livet oss at dette er mer lovtrelldom enn et evangelisk kristenliv i vekst. Alt dette strevet og alle disse metodene er mer et forsøk på å bære livet i egne hender enn det er livskraft.

Jeg har selv vært med i dette strevet, men kom aldri lenger enn til forberedelsene til å stige opp i den høyere helliggjørelsen. Da jeg var kommet så langt at jeg skulle til å stige opp, hadde jeg ikke mer kraft. Alt jeg hadde bedt, lest, ofret og fornektet meg selv, ga meg ikke det jeg stred for. Og så måtte jeg igjen se på ham som har sagt: «Salige er de øynene som ser det dere ser!» (Luk 10,23).

Da ble jeg glad igjen, og denne gleden i Herren ga fred, hvile, tillit og kraft.

Det var også i denne trelldomstiden i mitt kristenliv at jeg fikk den tanken at første del av Matteus 5 talte om barnestadiet i livet med Gud. Vi måtte begynne der og så gå videre til de høyere kravene som Jesus legger frem lenger ut i den store talen sin på fjellet.

Nå vet jeg at dette synet var galt. Nå vet jeg at skal jeg lykkes i å nå litt høyere opp og vinne mer kraft i kristenlivet – skal jeg bli et grønt tre i vekst som bærer frukt for Gud – da må jeg hele livet være blant de fattige, sultne, tørste og spørrende. Først da finner vi veien til vekst, helliggjørelse og seier.

Det er denne fattigdommen som gjør at vi får øye på Jesus, og det er denne sulten og tørsten som gjør at livet vårt åpner seg for Guds kraft. For når jeg er skrøpelig, da er jeg sterk, fordi Guds kraft fullendes i min skrøpelighet (2 Kor 12,9–10).

Vi skal ikke se Jesus i vår kristendom, ikke i vår helliggjørelse, ikke i vårt hjerte, ikke i drømmer, anelser og fantasi, men i Guds ord. Kristus er i bibelordet. Den som ser ham der, får kraft til å seire i striden.

«Mine kjære, nå er vi Guds barn, og det er ennå ikke åpenbart hva vi skal bli! Vi vet at når han åpenbares, da skal vi bli ham like, for vi skal se ham som han er» (1 Joh 3,2).

Dette viser oss at for hver gang vi ser ham, blir vi mer og mer lik ham, og når vi en gang ser ham som han er, vil dette synet gjøre oss helt lik Kristus.

«Men vi som med utildekket ansikt ser Herrens herlighet som i et speil, vi blir alle forvandlet til det samme bildet, fra herlighet til herlighet, som av Herrens Ånd» (2 Kor 3,18).

Og engang jeg ser ham når lyset nedbrenner,
da rekker jeg mot ham de segnende hender;
når hjertet står stille og øyet vil briste,
da hilser jeg ham med et smil, med det siste.

Guds tukt og menneskelig lidelse

Hebr 12,4–11.

De tre første versene i dette kapitlet formaner oss til å gå inn i striden på samme måte som den store skyen av vitner. De måtte kjempe seg fram før oss, og nå er de hjemme i det himmelske fedrelandet. Vi må gjøre som de: legge av alt som tynger, og synden som henger så fast ved oss, og løpe med tålmodighet i den kampen vi har foran oss.

Vi ble også formant til å se på Jesus, han som er troens opphavsmann og fullender, og som tålmodig bar korset uten å bry seg om den spott og skam han møtte på lidelsesveien.

Gjør vi dette – går inn i striden på samme måte som våre troende fedre og ser på Kristus, hvordan han stred og vant – da skal også vi få kraft til å kjempe og vinne.

Men den delen av kapitlet som vi nå kommer til, fører oss inn i noe nytt i samlivet med Gud. Nå gjelder det ikke striden mot Satans hær, heller ikke onde mennesker som jager Guds folk ut i ødemarken til sult og kulde, kors og bål. Her er det Gud som slår sitt eget folk, og som slår så hardt at det kan sammenlignes med å hudstryke et menneske.

Når dette ikke bare står skrevet i en bok, men også blir gjort med et menneske, ser det ikke lyst ut for den som får slike slag. Mange ganger prøver det både tro og mot mer å bli hudstrøket av Gud enn å møte Satan og hatefulle mennesker.

At Satan og onde mennesker slår oss, kan vi nok på en måte forstå. Men at Gud slår, og at han slår i kjærlighet, er tyngre å fatte. Da er det alltid nærliggende å tro at Gud nå har vendt oss ryggen og gitt oss over til Satan. Og så kommer mørke, sjelestrid og tvil.

Når Gud tukter, ser vi også mer enn før hvor kaldt og visnet kristenlivet vårt er, hvor utro vi er, hvor svake vi er i bønn. Vi ser alt som er ugjort og gjort galt, vår selvopptatthet, våre onde ord, vår mangel på gudsfrykt og på alt som er av Gud.

Når Gud legger folket sitt i smeltediglen og holder den over ilden, da kan ingen kristen se gullet. Da ser vi bare slagg.

Men foruten denne indre tukten – i sjel, ånd og samvittighet – finner Gud det også godt å tukte sitt folk mer i det ytre. Vi får motgang i hjemmet, i slekten

og blant naboene. Vi møter fattigdom, sykdom, svak helse, sladder og skam, og Gud bruker alt som ris på ryggen vår.

Det går nok an å tale frimodig om dette så lenge riset faller på andre, men når slagene hagler ned over meg, da er det verre. Likevel er nåden så stor at den svarteste sky blir kløyvd, og en stjerne lyser mot oss midt i natten. Mens uværet står på, fører han oss inn i det skjulte rommet i sitt telt. Dit inn ville vi sikkert aldri ha kommet om ikke dagen hadde vært ond.

Det ligger musikk i stormen og sang i havbølgen når den brytes mot land. Slik hører også den kristne livets toner under de tyngste slag fra Guds hånd.

Menneskelig lidelse

Når vi nå har foran oss ordet om hvordan Gud tukter de kristne, kjenner jeg trang til også å ta opp spørsmålet om den menneskelige lidelsen. Jeg vet nok at jeg ikke makter å skape lys i denne mørke natten eller å få stormen til å stilne. Likevel kan en ikke la være å spørre hvor veien går til lysere tider for den trette og lidende menneskeslekten.

Når en så, ikke minst i vår tid, må høre om all den lidelsen som folk og slekter må bære jorden rundt, er det som om blodet vil stivne og hjertet slutte å slå. Og så kommer spørsmålet: Hvorfor skal mennesker ha det så vondt?

Alle spørsmål og skrik fra folk og land ber om svar. Men hvem kan svare?

I tusener av år har de dypeste tenkere og største ånder grunnet og gransket og prøvd å løse lidelsens gåte. Vi som har Guds ord og lys over veien inn i den kommende verden, kan ha godt av å høre litt om hvilke svar de fant, de som ikke hadde Guds ord.

Buddha, den store indiske vismannen, kom til at det å være menneske, det å leve, er det samme som å lide. Så visst som vi er mennesker, så visst må vi lide. Den eneste utveien fra lidelsen som han fant, var å slutte å leve, slutte å være til. Ikke bare kroppen, men også sjel og ånd må bli til intet, gå opp i Nirvana. Det er en tilstand der all bevissthet, all lyst og ulyst, all sorg og glede, all lengsel er borte, og bare det tomme Ingenting er igjen.

Det er den trøsten Buddha har å gi.

Hinduismen, som drev buddhismen ut av India, sier at all lidelse har sin rot i synder vi har gjort, ikke bare i dette livet, men også i liv som gikk forut for dette. Det er disse syndene som skaper det evige kretsløpet i tilværelsen: En blir født igjen og igjen, og lidelsen blir større for hver gang hvis syndene blir flere.

Finnes det da ikke håp om å slippe ut av denne evige redselen? Svaret er det samme som hos Buddha: Ingen annen utvei enn å slutte å være til, eller som det heter, å gå opp i Brahma – en upersonlig makt, noe utenfor en selv – og forsvinne som røyk i klar luft.

Dette er det de fleste hinduer trøster seg med. Dette er det eneste håpet for millioner av mennesker den dag i dag.

Muhammed lærer at alt som skjer og er til, er ordnet av Gud, både det gode og det onde. Vi må derfor ta imot alt som møter oss, som noe Gud vil. Derfor må vi ikke prøve å forandre på det som møter oss i livet, iallfall ikke når det gjelder andre.

Er en født som slave, skal en være slave. Er en fattig, skal en være fattig. Blir en liggende som et vrak, skal en ligge der – rør ham ikke! Det er Gud som har ordnet det slik.

Den kjente misjonæren Stanley Jones, som forteller om dette, legger til: «Denne troen dreper all trang til å hjelpe. Den drukner all medfølelse og stenger for all utvikling. Den er grunnen til at folkene i Østen har ligget og ligger i en tusenårig natt, fylt av menneskelig lidelse.»

Det er denne natten misjonæren vil lyse opp med Guds ord.

Christian Science («Kristen vitenskap»), som vokste fram i Amerika, men som har vunnet stor makt også i Europa og har mange venner i Norge, forteller oss at årsaken til all lidelse ligger i vår innbilning. Bare vi vinner makt over illusjonene våre, over det vi innbiller oss, så er både synd og sykdom og lidelse borte.

Så urimelig som dette høres ut, er det likevel mange som tror det. Det er et sterkt vitnesbyrd om hvordan mennesket leter etter en utvei for å bli fri for den tunge byrden som ligger på ryggen vår.

Hva sier Guds ord?

Men hvilken løsning har så vi kristne funnet på dette spørsmålet? Hvordan ser vi på lidelsen når den møter oss selv og andre?

Svaret er ikke så klart for oss kristne heller som det burde være. Derfor lever mange i tvil og blir pint av uløste spørsmål, selv om vi har grunn til å eie en frimodig tro og være glade midt i den tyngste lidelse.

En av de villsporene vi så lett kommer inn på, er å tro at de slagene vi får og den motgangen vi møter, kommer av en eller annen stor synd vi har gjort, eller av at vi er så dårlige kristne. «Hadde jeg vært en bedre kristen, og hadde jeg ikke gjort det eller det, så hadde jeg sluppet dette.»

Det er underlig hvor tungt det er for oss å komme bort fra denne tanken.

Når ulykken så rammer en eller flere, hvisker vi hverandre i øret: «Ja, dette har jeg ventet på. Guds straffedom måtte nok komme der.» Slikt hører vi så ofte.

Den neste tanken, som også ligger nær, er at dette har Gud sendt meg. Han vil at jeg skal ha det slik. Han har lagt denne tunge byrden på meg, og så får jeg prøve å bære den og tåle og tie.

Troen på en slik kald skjebne gjør så lett Gud til en streng og straffende herre for oss.

Men her vil nok mange komme med den innvendingen: Sier ikke Guds ord at Gud straffer barna for det fedrene har gjort (2 Mos 20,5), og at det vi sår, skal vi høste (Gal 6,7)?

Jo, det står slik, og vi vet at det er slik. Men likevel – Jesus Kristus har også sagt oss noe annet enn at vi får det vi fortjener. Det er noe som ingen annen enn han har sagt oss, og som heller ingen annen kan si. Det er dette vi må prøve å finne og hjelpe hverandre til å tro.

Vi leser i Bibelen at Jesus en dag møtte en mann som var født blind. Da spurte disiplene: Hvem har syndet, han eller foreldrene hans, siden han ble født blind? De tok det for gitt at årsaken lå i en synd hos ham eller foreldrene.

Men Jesus svarte: «Verken han eller foreldrene hans har syndet. Men det er skjedd for at Guds gjerninger skulle åpenbares på ham» (Joh 9,1–3).

En annen gang kom det bud til ham om at Pilatus hadde drept en flokk galileere mens de bar fram offeret sitt, så blodet deres ble blandet med offerblodet.

Da sa han: «Mener dere at disse galileerne var syndere fremfor alle andre galileere, siden de har lidd dette? Nei, sier jeg dere! Men hvis dere ikke omvender dere, så skal dere alle omkomme på samme måten. Eller de atten som tårnet ved Siloa falt ned over og drepte – mener dere at de var skyldige fremfor alle mennesker som bor i Jerusalem? Nei, sier jeg dere! Men hvis dere ikke omvender dere, skal dere alle omkomme på samme vis» (Luk 13,1–5).

Dette «nei» fra Jesus er påfallende, og ikke mindre påfallende er det han sier om årsaken til ulykken. Den ligger på et helt annet område enn der disiplene og alle andre trodde at den lå – ja, på et annet område enn der folk flest tror den ligger den dag i dag. Vi gjør derfor vel i å vekke hverandre til å høre hva Jesus sier.

Hadde han talt her i Norge i disse dager, ville han ha sagt: Mener dere at folket i Tafjord og i Loen var verre syndere enn alle andre på Sunnmøre og i Nordfjord? Også til oss ville han ha ropt ut sitt guddommelige «nei!» og så lagt til: Hvis dere ikke omvender dere, dere som ennå er verdslige, vil det gå dere verre!

Et av de store svarene Jesus gir på lidelsens gåte, er at det tunge som skjer, skal drive oss til Gud. Han bruker lidelse og ulykker til å vekke og berge det som kan berges.

La oss holde fast på dette svaret. Det er fylt av nåde og kjærlighet og kaster lys over mye som før lå i mørke.

Det ligger stor trøst i disse ordene fra Jesus for et menneske som må lide. Hvor godt er det ikke midt i all ulykken å få møte en nådig og kjærlig Gud i stedet for det vi så lett vil se: en streng dommer.

Vi kan også legge til: Skulle Gud straffe oss etter det vi fortjente, ville det ikke være stort håp for noen av oss.

Kan en rett kristen slippe sykdom?

Men det er enda en side ved dette spørsmålet som vi vil ta opp.

Det er noen som mener at når vi er kommet i samfunn med Gud og lever slik kristne skal leve, hellig og fylt av Ånden, da skal vi slippe sykdom og kroppslig lidelse. Denne tanken har vokst seg sterk hos mange kristne nå, og den blir også ofte båret fram av dem som forkynner ordet om Guds rike for oss.

Det er mangel på tro og åndsfylt kristendom som gjør at kristne blir syke og mister helsen, sier de. Herren er vår lege (2 Mos 15,26), og han har også båret våre sykdommer (Matt 8,17). Hvorfor skal da vi bære det han har båret?

Men er dette synet riktig? Lærer Bibelen at bare vi står i det rette forholdet til Gud, så slipper vi sykdom og lidelse?

Vi har god grunn til å granske dette spørsmålet. For mange kristne som kjenner denne læren, kommer i stor nød og sjelestrid fordi de ofte er syke og bærer på svak helse hele livet.

Som svar vil jeg sitere noe av det Stanley Jones skriver om dette i boken «Kristus og menneskelig lidelse». Der sier han blant annet:

Jeg møtte en engelsk forretningsmann i India. Da samtalen kom inn på Gud, sa han: «Gud sviktet meg, og nå har jeg ingen tro lenger. Broren min ble såret i krigen. Jeg ba Gud om at han måtte få leve, men han svarte meg ikke. Broren min døde. Nå har jeg ikke lenger noen tro, ingen Gud og ingen religion.»

En professor ved et universitet i Amerika ble påkjørt av en lastebil og brakk foten. Da han kom til andakten første gang etter at foten var leget, sa han: «Jeg tror ikke lenger på Gud. Fantes han, ville han ikke da ha hvisket meg et ord i øret om at jeg måtte passe meg for bilen og faren?»

Så spør Stanley Jones: Er det ikke noe grunnleggende galt her?

Lærer evangeliet at brødrene våre ikke skal dø om de blir såret i krigen, når vi ber Gud om det? Lærer evangeliet at Gud vil ta på seg å hviske oss et ord i øret når vi holder på å bli overkjørt av en bil? Er det et særlig tegn på hans gunst når han griper inn og berger oss fra alle slags vansker?

Her ser det ut til å være noe helt galt. La oss tenke oss at vi fikk garanti for at ulykken bare skulle ramme de ugudelige, og at de rettferdige alltid gikk fri. Hva slags verden ville vi da få?

Da ville lovene som styrer verden, alltid være mer eller mindre satt ut av kraft når det gjaldt de kristne. Tyngdeloven ville ikke trekke en kristen ned om han lente seg for langt ut over rekkverket. Var personen god, ville loven ikke virke. Var personen ond, ville den slå ham ned.

Hva tror dere resultatet ville bli for en kristen som fikk et slikt unntak fra naturlovene?

Det ville bli forferdelig.

Jeg tviler ikke på at Gud kan gripe inn og berge sine barn i forskjellige farer, og at han også gjør det. For Gud kan ikke være bundet av sitt eget skaperverk. Lovene som gjelder i universet, er den vanlige måten Gud styrer universet på. Men å si at han ikke kan gjøre det annerledes, er å gjøre ham mindre enn det han selv har skapt. Gud har valgt å styre alt ved lov, ikke etter lune og lyst.

Lovene er regelmessige fordi Gud er det. De er til å stole på fordi Gud er til å stole på.

Men å si at han ikke kan gjøre noe annet enn han pleier, er å gi oss en Gud som er bundet av sin egen metode. Jeg tror han kan gripe inn!

Men det jeg protesterer mot, er å si at han alltid skal gripe inn når det er fare på ferde for hans barn. Og jeg protesterer mot å si at om han gjør det, er det et særlig tegn på at han synes godt om det mennesket – eller om han ikke gjør det, at det da er noe i veien enten med Gud eller med mennesket.

Den kristne løsningen på lidelsens gåte ligger ikke på denne linjen. Gjorde den det, ville den kristne være verdens kjælebarn, og et forkjælt barn er alltid et bortskjemt barn.

Da Jesus hang på korset, og både Gud og mennesker hadde forlatt ham, ropte folkemengden: «Han har satt sin lit til Gud, la nå Gud fri ham om han har behag i ham» (Matt 27,43). Slik tenker mennesket.

Gud fridde ham ikke ut, men gjorde noe som var bedre. Gjennom lidelse ble Jesus vår frelses høvding (Hebr 2,10) og slik «opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham» (Hebr 5,9).

Det er på denne linjen – noe som er bedre enn å slippe lidelse – at vi må lete etter løsningen på lidelsens spørsmål.

Om en kunne bevise at en kristen ble spart for smerte og lidelse når den kom over andre mennesker, ville det dra kristendommen ned. Folk ville strømme til kirkene og ta kristendommen til seg for det vernet den kunne gi, på samme måte som en forsikrer seg mot brann.

En lærer som skriver barnet sitt inn på sin egen skole og fritar det fra leksene, og lar det slippe straff for det andre blir straffet for, vil skade både seg selv og barnet sitt.

Dette synet som Stanley Jones her har holdt fram, tror jeg er det rette.

At Gud skulle garantere oss noe ekstra for livet her og la oss slippe sykdom og lidelse fordi vi er bedre enn andre kristne, er en bakvendt tankegang. Livet lærer oss tvert imot at mange av de beste kristne møtte mye vondt i livet. Noen av dem ble liggende til sengs nesten hele livet. Der æret de Gud og bar mer frukt for ham enn mange av dem som var friske.

Gud være takk at det er slik!

Andre svar

Men Guds ord har også andre svar på dette spørsmålet om hvorfor vi må gå gjennom mye trengsel og bli tuktet av Gud.

I Joh 11 står det et ord som vi har godt av å ta med oss gjennom livet.

Lasarus lå syk, og søstrene hans sendte bud til Jesus om det. De ba ikke rett ut om at han skulle komme og gjøre vennen sin frisk igjen, men det var vel fordi de tok det for gitt at han kom så snart han fikk vite hvordan det sto til.

Men Jesus kom ikke, og Lasarus døde!

Mange mørke tanker må ha arbeidet i Marta og Maria da Jesus ikke kom. Han hjalp jo så mange andre som slett ikke var noen mønsterbarn. Men til sine mest trofaste venner, der alle dører sto åpne for ham, til dem kom han ikke.

De visste at han kunne hjelpe, men nå så de at han ikke ville. Hvorfor ville han ikke?

Det spørsmålet svarte han selv på, og svaret vil vi høre nå fordi det kaster så stort lys over lidelsens gåte for en kristen. Jesus sier:

«Og for deres skyld er jeg glad at jeg ikke var der, for at dere skal tro» (Joh 11,15).

Det er som om han ville si: Om jeg hadde vært der, ville jeg vel ikke ha orket å se på at min beste venn døde. Jeg måtte ha berget livet hans. Men nå er han død, og jeg er glad for at jeg ikke var der – for deres skyld, for at dere skal tro.

Hvem andre enn Jesus kan si oss slikt?

Jeg vil ikke nå ta fram noen av de mange eksemplene som viser at denne løsningen på lidelsens gåte så ofte er den rette den dag i dag. Vil vi åpne øynene, kan vi se rundt oss hvordan Gud får føre folk til tro ved det andre må lide, eller ved at andre dør.

Gud regner på en annen måte enn vi, og derfor får han også ofte et annet svar på regnestykket enn vi gjør. Jo mer vi finner Guds svar, desto mer lys får vi også over lidelsens gåte, og gjennom svaret lyser alltid Guds kjærlighet og nåde.

Det er også dette svaret vi får i ordet her. Det står her at «den Herren elsker, den tukter han» – ja, også når slagene faller så tungt at de river huden av en blodig rygg, også da slår han i kjærlighet.

Skal vi prøve å tro at Gud gir oss slagene fordi han elsker oss?

La oss be om nåde til å tro det. Da vil den smerten vi kjenner, bli forvandlet til takk og velsignelse.

Men hvorfor slår han da? Kan han ikke elske uten å slå?

Han slår oss blant annet fordi vi da lærer kunsten å tåle lidelse. Dernest slår han fordi «trengselen virker tålmodighet, tålmodigheten et prøvet sinn, og det prøvede sinn håp. Og håpet gjør ikke til skamme, for Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd som er oss gitt» (Rom 5,3–5).

Tålmodighet, et prøvet sinn og håp – det er et vakkert trekløver. Fra slike kristne kjenner vi duften fra Guds paradis.

Det svake, det sure og sinte, det sutrete og forkjælte – det som ikke tåler et vindpust eller et fluestikk – det tar Gud fra oss gjennom slag og lidelse.

«Det er for tuktens skyld dere tåler lidelser,» står det her (Hebr 12,7). Når Gud hudstryker en av sine, er det fordi han vil oppdra den mannen eller kvinnen. Han tar oss i skole for at vi skal lære kunsten å leve som kristne. Tukten er lyskasteren inn i vår onde natur. Den er dommeren som fører oss for retten og lærer oss å be om nåde. Den er ilden som skiller gullet fra slagget.

I lidelsens skole blir Guds barn ført fra kunnskap til kjennskap, fra å vite om guddommelige ting fra en bok til å eie dem selv gjennom erfaring.

Da Job sto ved slutten av sin lidelsesskole, sa han: «Bare det ryktet meldte, hadde jeg hørt om deg, men nå har mitt øye sett deg» (Job 42,5). Og da vennene hans skulle få ordnet sin sak med Gud, måtte de gå veien om Job. Gjennom ham ville Gud løse dem ut (Job 42,7–9).

Den siste store frukten han høstet av alt han måtte gjennomleve, var en velsignelse fra Gud, dobbelt så stor som noen gang før (Job 42,10–13).

Nåvel, jeg våger på ditt ord
og velger torner dine,
jeg vet at roser derpå gror
som søter all min pine;
at trengsel gjør meg godt,
er vei til ærens slott.
Å, hvor er den dog himmelklok
som favner Jesu søte åk!

Vil vi til Kanaan, må vi gjennom ødemarken. Vil vi herliggjøres med Kristus, må vi lide med ham. Skal vi finne inn til kraften i hans oppstandelse, må vi ha samfunn med ham i hans lidelser.

Det siste svaret fra Bibelen som jeg vil nevne, er at en kristen må lide for å lære den store, guddommelige kunsten å hjelpe andre som lider. Om dette sier Guds ord:

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, barmhjertighetens Far og all trøsts Gud, han som trøster oss i all vår trengsel, for at vi skal kunne trøste dem som er i all slags trengsel, med den trøsten vi selv blir trøstet med av Gud» (2 Kor 1,3–4).

Dette er vel det største og høyeste en kristen kan nå fram til her i livet. Den kristne som blir flyttet opp i denne klassen i Guds skole, har tatt den høyeste eksamen en kan få.

Å lide for å hjelpe andre – det var det Jesus Kristus gjorde. Når en kristen så får lide og slik lære den hellige kunsten å hjelpe andre som lider, da ligner han Frelseren mest. Dette hadde Paulus fått øye på, og for ham ble lidelsen derfor en nåde og en stor lykke. Om dette skriver han til de kristne i Efesus og Kolossæ:

«Derfor ber jeg at dere ikke må tape motet på grunn av de trengslene jeg lider for deres skyld. De er jo en ære for dere!» (Ef 3,13).

«Nå gleder jeg meg over mine lidelser for dere. Det som ennå mangler i Kristus-lidelser, det utfyller jeg på mitt eget kjød, for hans legeme, som er menigheten» (Kol 1,24).

Den kristne som har fått øye for og smak på denne gleden, gleden over å lide for andre, har ikke så mye imot å smake Herrens ris, selv om det faller nokså tungt på ryggen hans. Aldri var gleden hans mer hellig, ren og himmelsk enn når han fikk lindre smerte, tørke tårer og lege sår hos lidende mennesker og trøste dem med den trøsten han selv hadde fått av Gud gjennom lidelse.

Det fortelles om den kjente tyske salmedikteren Tersteegen at Gud hadde unnet ham å leve i sjelekamp og åndelig mørke i omkring fem år. Men det fortelles også at da han var sluppet ut av denne åndelige natten, strømmet folk til ham fra mange land for å få hjelp, og mange dro hjem igjen befridd og trøstet. Han trøstet andre med den trøsten han selv hadde fått av Gud.

Til sist gir Gud det store, forløsende svaret på alle spørsmål om grunnen til all tukt og all lidelse her på jorden, et svar som ingen annen enn han kan gi. La oss høre det svaret nå til slutt og tro det:

«Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne. Og døden skal ikke være mer, og ikke sorg, og ikke skrik, og ikke pine skal være mer. For de første ting er veket bort. Og han som satt på tronen sa: Se, jeg gjør alle ting nye! Og han sier til meg: Skriv! For disse ordene er troverdige og sanne» (Åp 21,4–5).

Hvem ville da ei lide
og gjerne takke til!
Ja – takk for kors og takk for plage,
takk for himmelhjemmet blid,
takk for stridens lutringsloge,
takk for alt til evig tid!

Nåde og ansvar

Hebr 12,12–29.

Herfra kommer ordet i brevet slag i slag til oss med krav om at vi må leve som kristne.

Så fritt og ufortjent som døren er åpnet for oss inn til samfunn med Gud, så tungt blir ansvaret lagt på oss, både når det gjelder å ta imot frelsen og å leve i nåden.

Vil vi være kristne, kan vi ikke komme utenom det ansvaret som følger med å komme inn i nådens husholdning. Det er noe av dette ansvaret vi får høre om i ordet her.

Vi skal rette opp de slappe hender og de svake knær. Vi skal jage etter fred med alle og etter helliggjørelse. Vi skal leve et sedelig liv og ikke i tankeløshet gjøre som Esau: selge førstefødselsretten for et måltid mat. Det er lettere å selge den enn å få kjøpt den tilbake. Og vi må se til at vi ikke trekker oss unna Guds nåde.[1] Gjør vi det, vil det vokse opp en ond rot som ikke bare blir en ulykke for oss selv, men også for andre.

Det første vi her må merke oss, er at det finnes en ond rot hos en kristen. Det andre vi også må huske, er at det eneste middelet vi har til å hindre den onde roten i å vokse opp, er nåden. Roten ligger i vår natur, frisk og ferdig til å skyte sine bitre skudd ved første anledning.

Det er ikke slik mange mener, at den onde roten er borte hos en kristen. Roten ligger der, men den skal kapsles inn og gjøres maktesløs ved nåden. Trekker vi oss da unna nåden, vil det snart vise seg at roten er der. Ser vi etter i vårt eget og i andres liv, vil vi dessverre få se både rot og skudd.

Mange som var vrange og onde både i hjemmet og blant naboene i sin verdslige tid, ble forvandlet fra løver til lam da de fant fram til nåden i Kristus. De ble nye mennesker, så fred og kjærlighet og alt godt fulgte dem hjemme og ute.

Men så hendte det med noen av disse – ja, det hender dessverre med mange! – at den gamle naturen begynte å komme fram på ny. Det tjenende, ydmyke, fredsommelige og kjærlige i sinn og liv forsvant, og det krevende, bitre og vrange kom til makten igjen.

Slik gikk det med mange kristne.

Men hvorfor gikk det slik, og hvorfor er det slik med mange?

[1] NB: «Se til at ikke noen forspiller Guds nåde» (Hebr 12,15).

Det går alltid slik dersom vi trekker oss unna nåden. Det finnes ingen annen hjelp mot synden enn nåden. Vil vi få kraft til å holde den onde roten i tømme, må vi bli sterke ved nåden i Kristus. Kommer det noe som stenger for nåden i livet vårt, vil det siste bli verre enn det første. Blir vi verdsliggjort og uåndelige, slokner den hungrende, tørstende og fattige ånden i oss, og nåden får ikke rom i vårt indre menneske.

Så visst som steinen faller mot jorden når vi slipper den, så visst vil det onde komme fram i oss igjen om vi trekker oss unna nåden. Men nettopp derfor er det også så usigelig trøstefullt: Når vi våkner og ser vår ulykke og synker sammen foran nådens trone som da vi kom første gang, får vi igjen kjenne den fornyende kraften som ligger i nåden.

Da Paulus i en tung stund ba om at tornen som stakk, og Satans engel som slo, måtte bli tatt bort, fikk han det svaret at Guds kraft fullendes i skrøpelighet (2 Kor 12,9). Slik åpnet det seg rom for nåden i hans indre liv, og slik lærte han også at nåden var nok.

Det er slett ikke så enkelt for oss bakvendte mennesker å lære denne hellige kunsten. Men går vi ikke bort fra nåden, lærer Guds Ånd oss den litt etter litt gjennom ordet og det vi møter i livet.

Ingen ærlig kristen kan noen gang bli fornøyd med seg selv. Etter hvert som vi lærer at nåden må hentes i en tom krukke hver dag, ser vi mer og mer at «av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde» (Joh 1,16).

Vi vil så gjerne ha nåde på forskudd, men da glemmer vi at nåden ikke kan lagres. Den må tvert imot være en levende strøm, og mens den renner gjennom vårt indre liv, gir den oss kraft.

«Den som tror på meg, som Skriften har sagt, fra hans indre skal det flyte strømmer av levende vann» (Joh 7,38).

Som blodet strømmer gjennom kroppen med liv og kraft, slik må nåden være livsstrømmen i vårt indre menneske, om vi skal ha liv i Gud og holde den onde roten i tømme.

«La oss derfor med frimodighet tre fram for nådens trone, for at vi kan få miskunn, og finne nåde til hjelp i rette tid» (Hebr 4,16).

Det er dette «derfor» som ikke bare viser oss den åpne døren, men også byr oss å tre fram. I dette «derfor» er også ansvaret lagt på oss. Skal vi få det nåden har å gi, må vi gå – og se til at ingen trekker seg unna.

Lyder vi formaningsordet, skal ikke bare den onde roten holdes i tømme, så vi blir løst fra ugudelighet og verdslige lyster, men vi skal også få kraft til å «leve sedelig og rettferdig og gudfryktig i den verden som nå er» (Tit 2,12).

«For det er godt at hjertet blir styrket ved nåden» (Hebr 13,9). «Og Gud er mektig til å gi dere all nåde i rikelig mål, for at dere alltid og i alle ting kan ha alt det dere trenger til, og ha overflod til all god gjerning» (2 Kor 9,8).

«… til pris for sin nådes herlighet, som han ga oss i Den Elskede» (Ef 1,6).

Leser vi videre her i dette kapitlet, vil vi finne at ansvaret for vår frelse blir lagt på oss med ny styrke ut fra to kjensgjerninger: først fordi tilbudet om frelse kommer til oss i nåde, og dernest fordi vi en gang må møte Gud. Tar vi da ikke

imot frelsen og holder fast ved den, må vi møte Gud slik Israel møtte ham ved Sinai: som en fortærende ild.

Da folket i den gamle pakt sto ved Sinai, fikk de slett ikke møte Gud i nåde. I ild, mørke, skyer og torden ropte Gud sitt hellige «du skal!» – mens vi får møte ham som en lokkende mor med sitt «kom og få!»

Selv Moses, som var vant til litt av hvert og talte med Gud som en mann med en annen, sa at han skalv og var redd. Slik måtte de møte Gud i den gamle pakt.

Men slik møter han ikke oss.

En annen møtte ham i vårt sted, og derfor kan vi få møte ham på Sions berg som Frelser og Far.

Her blir himmelen åpnet for syndere. Her stiger engler ned for å tjene oss. Her får vi samfunn og fellesskap med dem som er oppskrevet i himmelen, og med dem som allerede er der. Og her møter vi framfor alt ham som trådte fram for Gud i vårt sted, mellommannen Jesus. Han ga sitt liv for oss, og blodet han ga, roper ikke til himmelen om hevn, slik Abels blod gjorde, men om nåde.

Her blir ingen steinet, men her lyder det til den skyldige og dømte: Syndene dine er strøket ut! Her møter vi Gud som Far, som Frelser og bror.

Men når det er slik, må vi også være klar over at det å vise fra seg en så stor frelse vil bli vår største ulykke. Var det forferdelig å møte Gud på Sinai, vil det bli enda mer forferdelig å møte ham om vi viser ham fra oss på Sions berg.

Det er som vår mellommann på Golgata at han møter oss med nåde. Men forkaster vi nåden, er han en fortærende ild.

Vi må ikke tro at Gud er forandret fordi Jesus Kristus kom til jorden. «Hos ham er ingen forandring eller skiftende skygge» (Jak 1,17). Han er hellig, hellig, hellig!

Går vi forbi ham som møtte den Hellige i vårt sted, må vi møte Gud for egen regning. Og dommen blir så mye større for oss fordi vi ble kalt til å møte ham i nåde.

«Se derfor til hvordan dere kan vandre varlig, ikke som uvise, men som vise, så dere kjøper den laglige tid, for dagene er onde» (Ef 5,15–16).

Og nå er den laglige tid!

Praktisk kristendom – del 1

Hebr 13,1–19.

Den sterke formaningen som begynte i kapittel 12, fortsetter også i kapittel 13. Forskjellen er bare at kravet i kapittel 12 først og fremst gjelder vårt indre liv, mens det her mer er spørsmål om det ytre.

Her blir vi formant til broderkjærlighet, til å være gjestfrie, hjelpe dem som trenger det, ta vare på hjemmene våre, vokte oss for kjærlighet til penger, holde oss borte fra fremmed lære, gå med Jesus utenfor leiren og være lydige mot veilederne våre, de som taler Guds ord til oss og våker over sjelene våre.

Til slutt munner alle disse formaningene ut i et ønske fra ham som skriver brevet. Han ber om forbønn for seg og medarbeiderne sine. Har han kommet med sterke formaninger og tunge slag, er det ikke fordi han mener at han selv står over de andre og er utenfor fare. Det er ikke om seg selv han har talt. Tukten og de tunge slagene kom ikke fra ham, men fra Gud.

Han og medarbeiderne hans er bare budbærere fra ham som var og som er og som kommer. Det vi er, både dere og vi, det er vi av bare nåde.

Be for oss!

Slik taler en ydmyk kristen og et sant Jesu Kristi vitne.

Hjemmet

Når vi nå skal ta for oss disse formaningene, er det naturlig å tale først om hjemmet, ut fra ordet som står her: «La ekteskapet holdes i ære av alle» (Hebr 13,4).

Det finnes vel knapt noe i denne verden som griper så dypt inn i livet vårt som det som har med hjemmet å gjøre.

Når livets kalde og mørke makter holder på å gjøre et menneske til et umenneske, når synd og slag og sår og hat vil herde hjertet til stein og stål, da kan en tanke, et minne eller en hilsen hjemmefra ta steinen bort og smelte stålet.

Det er der hun var eller er, hun som bar oss under sitt hjerte, som tok oss i sine kjærlige armer og som dag og natt, år etter år, ofret all sin kraft på oss uten å bli trett: mor. Der er eller var også han som så ofte slet dagen lang for å skaffe mat til mange munner: far.

Det var der de små villbassene lekte, sloss, skrek og var uenige, men også ble like gode venner igjen i en fart. Der vokste det livet opp som nå tumler seg ute i verden, kanskje uten noe hjem.

Mange av oss husker nok den dagen da fuglen for første gang måtte prøve vingene og dra ut i verden fordi redet var blitt for trangt. Da røk et av de fineste båndene som binder et menneske til en jordflekk og en stue. Når mors hånd måtte slippe vår hånd ute på tunet, og hjemmet skled bakover, skritt for skritt, da klemte det i brystet på selv den sterkeste karen. Også han måtte da så ofte tørke en tåre.

Minnet om hjemmet kan sjelden rives ut av et menneskes sinn. Om det en gang skjedde i livets jag og tankeløse lek, visste vi ikke ordet av det før det steg fram igjen, vakrere og mer lokkende enn noen gang før.

Når vi skal gi navn til det stedet der vi håper en gang å nå livets høyeste lykke i evig samliv med Gud, da kaller vi det stedet hjem. Og vi tenker oss også at englene da vil stå på himmelens strand og synge imot oss: Velkommen hjem!

Og når vi kommer så langt i livet at vi skal bygge vårt eget hjem, da stiger det beste vi eier i karakter og sjel, fram i oss igjen. Slik barnet ser med lengsel mot mor når hun rekker armene ut mot det, slik ser den unge mannen og kvinnen med barnlig lengsel, i kjærlighet og glede, fram mot den dagen da de skal få gå inn gjennom døren til sitt eget hjem.

Der aner de livets høyeste lykke her i verden. Og der er den også, dersom grunnsteinen blir lagt på fast grunn og en kan kunsten å bygge rett.

Men fordi hjemmet er et kunstverk, må det bygges etter den rette tegningen og etter bestemte lover. Blir det ikke det, og blir det ikke holdt ved like, faller det snart i grus.

Bryter en de lovene for hjemmet som Gud ga oss i sitt ord og la inn i selve livet, kan du være sikker på at en ikke får noe hjem, om en så gifter seg aldri så mye.

Hvilken grunnlov er det da hjemmet skal bygges på?

Grunnloven heter kjærlighet.

De som gifter seg for å få penger, stor eiendom eller et fint navn, får aldri et hjem. Det beste de kan oppnå, er et godt arbeidslag.

Denne loven burde vi kjenne godt i våre dager, men likevel er det flere enn vi tror som bryter den. Gutten får ikke lov av far og mor til å gifte seg med den kvinnen han elsker, iblant fordi hun er for «simpel». Det vil si at slekten hennes ikke er «fin» nok – hun er datter av en arbeidsmann eller kanskje en husmann.

På samme måte setter de stolen for døren for datteren fordi gutten hun elsker, ikke er «fin» nok, har for lite penger og kommer av lav slekt.

Den som ferdes blant folk og møter ungdom som åpner seg for en, får vite at det også i vår tid finnes foreldre som lokker og truer barna sine til å gifte seg med slike som har en stor gård, bærer et fint navn og eier mange penger. Men et samliv mellom mann og kvinne som ikke er bygd på kjærlighet, kan aldri skape et hjem.

Ellers må en vel si at pendelen i vår tid har svingt over til den motsatte siden. Nå skal all autoritet bort og alle bånd rives over. Tankeløsheten og lystene skal rå. En stor del av ungdommen spør verken etter ansvar, alvor eller framtid. De blåser bare i gode råd fra foreldre og eldre, erfarne mennesker og gifter seg med den første og beste som melder seg – og skiller seg igjen like fort og lettvint som de ble gift.

Det er lett å forstå at et slikt livssyn og en slik framferd er verre enn alt annet, både for det enkelte mennesket og for hjem og samfunn.

Tenk om en kunne være med og hjelpe ungdommen bort fra denne store ulykken!

Skal ekteskap og hjem kunne stå og vokse fram i harmoni, må de være grunnlagt på sann kjærlighet.

Mann og hustru

Den neste paragrafen i loven som gjelder for hjemmet, er at mannen skal være mann og kvinnen skal være kvinne.

Det moderne kravet om at kvinnen skal ha samme stilling, samme makt og samme ansvar i hjem og samfunn som mannen, strider like avgjort mot livets lover som mot Guds ord. Der denne tanken blir virkeliggjort, legger den en gnagende orm i selve livsroten til hjem og samfunn.

Jeg vet nok at mange kvinner smiler av dette. Men det smilet vil før eller senere stivne, og de som smilte, vil få gråte, for det skal vise seg at de ikke får noe hjem på den veien de går.

Fordi jeg tror dette, vil jeg ta dette spørsmålet fram her og vise den veien Guds ord sier vi skal gå.

Er det ikke underlig at nesten ingen lenger har mot til å lese opp fra en talerstol de bibelordene jeg nå vil lese? En får en følelse av at også kristne kvinner har lyst til å smile eller føler seg såret og fornærmet når en leser disse ordene.

Men la oss nå høre hva Guds ord har å si her. Tenk om også disse ordene i Bibelen skulle vise seg å være sanne! Det står skrevet slik:

«Men jeg vil at dere skal vite at Kristus er enhver manns hode, og mannen er kvinnens hode, men Gud er Kristi hode» (1 Kor 11,3).

«Dere hustruer: Underordne dere under deres egne menn som under Herren. For mannen er kvinnens hode, likesom også Kristus er menighetens hode – han som er sitt legemes frelser. Men likesom menigheten underordner seg under Kristus, så skal også hustruene underordne seg under sine menn i alle ting» (Ef 5,22–24).

«Likeså skal dere koner underordne dere under deres egne menn, for at også de som er vantro mot Ordet, kan bli vunnet uten ord ved konens livsførsel, når de ser deres rene liv i gudsfrykt. Deres pryd skal ikke være den utvortes – hårfletninger og påhengte gullsmykker eller fine klær, men hjertets skjulte menneske, med den uforgjengelige prydelse – en mild og stille ånd, som er dyrebar for Gud. For slik smykket de hellige kvinnene seg i tidligere tider, de som satte sitt håp til Gud. De underordnet seg under sine menn. Slik var Sara lydig mot Abraham og kalte ham herre. Hennes barn er dere blitt, om dere gjør det gode uten å la dere skremme av noe» (1 Pet 3,1–6).

Dette er hva Guds ord har å si til hustruene om de plikter de har mot mannen sin. Men vi får også vite klart og greit hvordan mannen skal være mot hustruen sin, og kravet til ham er så visst ikke mindre:

«Dere menn: Elsk deres hustruer, likesom også Kristus elsket menigheten og ga seg selv for den» (Ef 5,25).

«Så skal også dere ektemenn leve med forstand sammen med deres koner som det svakere kar. Og vis dem ære, for også de er medarvinger til livets nåde – for at bønnene deres ikke skal hindres» (1 Pet 3,7).

Kravet som ligger på mannen, er at han skal elske sin hustru slik Kristus elsket menigheten. Han skal ære henne og huske på at hun ikke er så sterk som han, og at han på ingen måte har rett til å herske over hustruen sin i den tro at han er bedre eller større enn en kvinne. Både kvinnen og mannen har rett til livets nåde.

Slik taler Guds ord til oss menn i denne saken.

Kan mannen da fylle sin plass og elske hustruen sin slik Kristus elsket menigheten, da kan vel kvinnen takknemlig og med glede i sjelen gå inn under det kravet ordet stiller til henne: at hun skal være lydig mot mannen.

Slik den enkelte kristne og hele menigheten finner sin høyeste lykke i å være lydig mot Kristus, fordi hans makt er bygd på kjærlighet, slik finner også hustruen lykken ved å være lydig mot den mannen som elsker og ærer henne.

Men slik en kristen og en kristen menighet skyver Kristi kjærlighet fra seg når de i hovmod og egenkjærlighet vil bestemme selv og går inn i ulykken, slik skyver også hustruen mannens kjærlighet fra seg når hun vil ta hans plass i hjemmet og ellers i det daglige liv.

Her kan det passe å minne om at Guds folk er kalt Jesu brud, ja, hans hustru. «Kom,» sier engelen til Johannes, «jeg vil vise deg bruden, Lammets hustru» (Åp 21,9).

Den kvinnen som vil herske over mannen, skyver hans kjærlighet fra seg. I beste fall stenger han seg inne i seg selv, tier og tåler.

Er hustruen dessuten av det slaget som maser og gnager på mannen sent og tidlig og vil ha nesten alt han tjener, til stas som hun kan henge på seg, til kino, teater, dans og fine selskaper, da er hun så visst ikke uten skyld om mannen snur ryggen til hjemmet og havner blant fyllefanter og løsaktige kvinner. En slik hustru gjør det tungt for mannen å holde ekteskapet i ære.

Men når dette er sagt om hustruen, må det også sies høyt at den mannen er en stor stakkar som knapt kan leve uten å ha noe å klage, gnåle, skjenne og være sur for. Det skal mer enn menneskekraft til for en kvinne å holde ut med en slik mann.

Så er ikke maten ferdig tidsnok. Så er den for kald, så er den for varm, så er den for salt eller for lite salt. Så er ikke klærne i orden – det ene er borte, det andre ødelagt eller glemt. Og så surrer det med mas og skjenn og gnål når han er innenfor dørene.

La gå at ikke alt er som det skal være i hjemmet, men hvordan kan det bli annerledes når den eneste takken en strevsom hustru får, er skjenn og sur kritikk? Det er slike menn som gjør hjemmet til et helvete og dreper både nervene, arbeidsmotet og lykken hos en kvinne.

Alle dere sure, kritiske og kravstore menn som ingenting er godt nok for: Synes dere at dere selv er så fortreffelige? Tenk om dere krevde mer av dere selv og mindre av hustruen, eller ga henne et smil og en hjelpende hånd i stedet for

sur kritikk! Det har vært til stor hjelp for så mange trette og motløse kvinner og berget hjemmet fra ulykken.

Husbond og tjener

Tjenerspørsmålet i et hjem er så visst ikke det minste. En vrang eller dårlig tjener kan gjøre mye vondt i hjemmet, og mye godt og stor lykke kan følge med en god tjener.

Bibelen sier oss også hvordan en tjener skal være, og hvordan husbondsfolket skal være mot tjeneren. La oss først høre ordet til tjeneren:

«Dere tjenere: Vær lydige mot deres jordiske herrer, med respekt og aktelse av et oppriktig hjerte, som mot Kristus selv. Vær ikke øyentjenere som bare vil gjøre mennesker til lags, men som Kristi tjenere, så dere gjør Guds vilje av hjertet. Gjør deres tjeneste med et villig sinn, som for Herren og ikke for mennesker. For dere vet at det gode som enhver gjør, det skal han få igjen av Herren, enten han er trell eller fri» (Ef 6,5–8).

Dette er Guds ord til tjeneren. Ordene er enkle og klare og lette å forstå.

En tjener skal være lydig. Han må ikke være en øyentjener, lik dem som vil gjøre mennesker til lags, men skal tjene Herren i sin tjeneste. En slik tjener skal få lønn av Herren.

La oss så høre Guds ord til husbondsfolket:

«Og dere herrer (vi kan også legge til: dere husmødre): Gjør likedan mot dem, så dere lar være å bruke trusler. Dere vet jo at både de og dere selv har den samme Herre i himmelen, og han gjør ikke forskjell på folk» (Ef 6,9).

Tjeneren skal være lydig og gjøre sitt arbeid i troskap, og husbondsfolket skal behandle tjenerne godt, med ansvar for Gud, og ikke glemme at Herren i himmelen er herre både over tjener og husbond.

Er et hjem så uheldig å få tjenere som ikke har omsorg for arbeidet, men bare tenker på maten og lønnen og derfor fusker det unna på raskeste måte og så stikker av – da må en si at det rett og slett er en ulykke for det hjemmet.

Er så husfaren eller husmoren av det slaget som holder tjenerne for mindreverdige mennesker som ikke engang får sette seg i ro i en stol i dagligstuen og føle seg hjemme, blir tilstanden selvsagt enda verre.

Når tjenerne går under dette trykket og vet at kjøkkenet og et lite kammers er de eneste stedene der de får være, og i tillegg får mas og skjenn som takk for det de gjør, da er det ikke lett selv for den beste tjener å være som en skal.

Det ligger så nær, ikke minst for mange kvinner som er blitt fruer, å glemme det Guds ord som sier at for Gud er fruen og tjenestejenten like. Ble det mindre glemt, ville det ha større verdi både for husmor og tjenere enn de fleste tror.

Alle parter vinner på å holde seg til Guds ord.

Foreldre og barn

Til barna sier Guds ord:

«Dere barn: Vær lydige mot deres foreldre, i Herren! For dette er rett. Hedre din far og din mor! Det er det første av budene som det er knyttet løfte til – for at det må gå deg godt, og du må leve lenge i landet.»

Til foreldrene:

«Og dere fedre: Vekk ikke sinne hos deres barn, men oppdra dem med Herrens tukt og formaning» (Ef 6,1–4).

Her kommer ansvaret over oss med enda større tyngde. Det er lett å holde foredrag for andre om hvordan en skal oppdra barn, men det er vanskelig å gjøre det selv. Likevel finnes det i Guds ord grunnlinjer å gå etter, og de er til stor hjelp for oss.

Noe av det første og viktigste vi da må gi akt på, er det som står i ordet vi leste: «Vekk ikke sinne hos deres barn.» Vi kan knapt gjøre noe verre mot et barn enn å krenke barnets rettferdssans – å beskylde eller straffe det for noe det ikke har gjort.

Far og mor må aldri straffe barnet for noe de ikke er sikre på at det har gjort. Ingenting legger slik harme og hat i en barnesjel som urett.

Det barnet som blir beskyldt og straffet for noe det ikke har gjort, slutter å åpne sin sjel og betro seg til foreldrene. Barnesjelen får et sår som kanskje aldri blir leget – og hjemmet får det også.

En barnesjel er et fint og følsomt instrument, og den far og mor som glemmer det, kan lett både skade og miste barnet sitt.

Lover foreldrene at barnet skal få noe, hva det så er, enten ris eller et eple, og så ikke holder det, gjør de en stor urett både mot seg selv og mot barnet.

Får det i tillegg skjenn, sure ord og ørefiker for alt og ingenting, blir det enda verre. Er far og mor dessuten av det slaget som heller vil gå i selskap og more seg ute blant andre enn å være hjemme hos sine egne, må en ikke undre seg om barna kommer til å trives bedre på gater og veier enn i hjemmet.

Lykkelig er den far og mor som kjenner ansvaret og lykken ved et hjem, og som har funnet veien til Gud både med seg selv og hjemmet. Lykkelig er den far som frimodig kan ta fram Bibelen sin i hjemmet, lese sammen med familien og be Guds nåde ned over alt og alle. Lykkelig er også den mor som får dette vitnesbyrdet av barn og tjenere:

Min mor og min husmor er en kristen.

I det huset er det ikke bare et hjem, men også et kristent hjem.

Gjestfrihet

Et godt hjem skal ikke bare ha dørene åpne mellom alle rommene inne i huset. Det skal også ha en dør ut mot veien, der den veifarende kan banke på og komme inn og få mat og en seng.

Den som åpner sitt hjerte og sitt hjem for andre mennesker, åpner samtidig døren for Guds engler og Guds velsignelse. Det er Gud selv som har lagt denne loven inn i livet, og den som bryter loven, må regne med at han stenger ute både englene og velsignelsen.

Den tanken vi synes er så fornuftig, at først når vi har fylt vår egen låve, vårt eget stabbur og vår egen bankbok, først da skal vi begynne å hjelpe andre – den tanken strider mot Guds ord.

«Gi, så skal det bli gitt dere!» sier Jesus. «Et godt mål, stappet, ristet og overfylt, skal bli gitt dere i fanget! For med det samme mål som dere har målt med, skal det måles igjen til dere» (Luk 6,38).

«… og dere skal få enda mer» (Mark 4,24).

«Den som forbarmer seg over den fattige, låner til Herren, og Herren skal gjengjelde ham hans velgjerning» (Ordsp 19,17).

Det må være både en ære og et klokt livsprinsipp å låne til Herren. Han er sikkert ikke gjerrig med gjengjeldelsen.

Det er den samme tanken apostlene også legger fram for de kristne i brevene sine:

«Kom de hellige til hjelp i deres nød. Legg vinn på gjestfrihet!» (Rom 12,13).

«Vær gjestfrie mot hverandre uten knurr!» (1 Pet 4,9).

«For ved den (gjestfriheten) har noen hatt engler til gjester uten å vite det» (Hebr 13,2).

En av de Guds menn som viste stor gjestfrihet, var Abraham. En gang satt han i teltdøren sin i Mamres lund midt på den heteste dagen. Da ser han tre menn komme fram mot teltet. Han ble ikke sittende i ro til de tre karene var kommet fram. De slapp å stå utenfor til han hadde fått tak i Sara og rådført seg med henne om de fremmede skulle få komme inn, eller om de kunne få lov å hvile seg i skyggen mellom trærne i Mamres lund.

Nei, han går dem i møte og ber dem være så snille å komme inn. Så springer han til Sara som en lettbeint guttunge og ber henne skynde seg å lage mat, mens han selv hjelper til (1 Mos 18,1–8).

Men den dagen fikk folket i Mamres lund ikke bare engler til gjester, men også Herren. Den samme nåde og ære blir gjestfrie hjem til del den dag i dag.

Vi som lever nå, har ikke lett for å være gjestfrie. Tidsstrømmen vil ta denne lykken fra oss. Vi stiller større krav til livet, også når det gjelder hjemmet, og så har vi ikke plass til andre enn oss selv. Vi har plass nok og mat nok, men vi vil ikke ha det bryet som følger med å ta imot andre i hjemmet, og vi vil ha stuene våre stående pene og ubrukte.

I mange hjem, også kristne hjem, har de rom der det ikke bor andre enn gulvteppet, pianoet og de bekvemme stolene. Å sette inn en seng så en Guds pilegrim kunne sove der en natt eller to, det går ikke. Hvem vet hva slags kar det er? Kanskje han ikke engang har kalosjer eller vet å tørke av seg på føttene før han kommer inn. Hvordan ville da gulvet se ut etter en slik gjest?

Og tenk så på alt strevet en får!

Nei, slikt kan vi ikke risikere. La oss heller skaffe mannen et hotellrom. Det er bedre å betale noen kroner enn å ha så mye mas og strev. Og så må våre kristne venner gå til hotellet i stedet for til det hjemmet der det var plass nok.

Men englene da, som fulgte med den veifarende – hvor ble det av dem?

Ja, de måtte i alle fall gå vår dør forbi, og så tok de også med seg den lykken og velsignelsen som Gud hadde sendt med dem til oss. Så sitter vi igjen og klager over for store utgifter, for små inntekter og dårlige tider, fordi vi glemte at det målet vi måler med, også blir brukt når vi skal få vårt.

Det er en stor ulykke for hjem og folk og fedreland når gjestfriheten dør ut. Til det kristne folk vil jeg gjerne få si:

Det gulvteppet som er for fint til at Guds folk kan gå på det, burde kristne mennesker aldri ha i sitt hjem, og den stolen som er for god til at en Guds

pilegrim kan sitte i den, er kommet på feil plass. Det legger seg en mye større lykke over hjem, humør og sinnelag når kristne venner får besøke oss og be Guds velsignelse ned over arbeid, foreldre, barn og tjenere.

Det hjemmet som holdt på å synke ned i vonde ord og tungt humør, ble så ofte som forvandlet ved den velsignelsen som ble liggende igjen i hjemmet etter kristne mennesker. Skulle det ikke finnes større rikdom for en kristen enn fine tepper og myke stoler som står til pynt?

Praktisk kristendom – del 2

Broderkjærlighet

Guds folk: «Glem ikke gjestfrihet! For ved den har noen hatt engler til gjester uten å vite det» (Hebr 13,2).

Vi kristne har mer enn et hjem her på jorden. Vi er alle medlemmer av en større familie: den kristne menighet. Det var den familien vi kom inn i da vi ble født av Gud.

Er vårt jordiske hjem som det skal være, gir det oss den største lykke vi som mennesker kan få på jorden. Slik gir også det åndelige hjemmet, det hellige samfunn, oss den høyeste lykke vi kan få som kristne her i verden – dersom vi verner om det og går inn under de lovene det er bygd på.

Som vi har hørt før, er vårt jordiske hjem bygd på kjærlighet, og det er også det kristne hjemmet. Så kommer kravet til oss om at vi skal elske hverandre.

En skulle tro at det lå utenfor livets lov å komme med krav om å elske. Kjærligheten er da ikke bygd på krav! Kjærligheten er da vel noe som blir født inne i oss og stiger fram av seg selv som en levende makt.

Om jeg kommer til deg eller du til meg med kravet: Nå skal du elske meg! – så forstår vi at det ikke går. Ingen kan kommandere et menneske til å elske.

Kjærligheten må bli født i oss og vokse fram som alt annet liv. Det gjelder ikke bare vår kjærlighet til Gud, men også vår kjærlighet til hverandre, både som mennesker og som kristne.

Vi elsker Gud fordi han elsket oss først (1 Joh 4,19). Og fordi han ved Ånden har gitt oss av sin kjærlighet, kan vi elske andre. Broderkjærligheten er en del av den nye natur som en sann kristen får.

«Hver den som elsker, er født av Gud» (1 Joh 4,7).

Slik den menneskelige egenkjærligheten ligger i blodet og følger med livet fra far og mor, slik ligger den kristne broderkjærligheten i vårt liv med Gud.

Dette åndelige brorskapsbåndet er både det helligste og det fineste som kan knyttes mellom mennesker, og derfor synger vi også:

Det gis ingen jordisk slektskap,
intet blodets sterke bånd,
som så binder hjerte til hjerte,
forener så ånd med ånd,
som dette å ha til felles

én tro og én frelser kjær,
som barn av den samme fader
og født i ett moderskjød.

Men selv om det er slik – ja, vi kan si: nettopp fordi det er slik – kommer ordet til oss med sterke formaninger om å ta vare på denne herlige skatten.

Vi kan ta skade på vårt liv med Gud, ja, vi kan miste det. Slik kan også broderkjærligheten ta skade og dø. Ingen har sagt oss dette med så stor alvorstyngde som Jesus:

«Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre! Som jeg har elsket dere, skal også dere elske hverandre» (Joh 13,34).

«Dette er mitt bud til dere at dere skal elske hverandre» (Joh 15,17).

Selv om det nok kan misforstås, vil jeg minne om at det i disse to versene står tre ganger at vi skal elske hverandre. Det er et krav fra Jesus til oss kristne.

I sammenheng med disse ordene av Jesus vil vi også ta med det som hendte en gang ved Gennesaret-sjøen.

Sorgfulle og sultne dro en flokk av Jesu disipler ut på fisketur en kveld. Mesteren sin hadde de mistet, og noe å leve av hadde de heller ikke. Så satte de sin lit til fisket, men også det slo feil.

Da det lysnet av dag, ser de en mann som står inne på stranden og roper til disse trette, motløse og sultne mennene: «Barn, dere har vel ikke noe å spise til brødet?» (Joh 21,5).

Nei! kommer svaret, kort og kaldt.

Da sier mannen inne på stranden: «Kom og få dere morgenmat!» (Joh 21,12).

Mannen som ropte disse trøstens ord ut over sjøen, var den oppstandne Kristus Jesus! Han hadde plukket sammen kvister, gjort opp ild og stekt fisk.

For en usigelig kjærlighet og for en dyp omsorg han har for sine! Hvem kan lese dette uten at det griper en ved hjerterøttene?

Da måltidet var over, kom Jesus med tre spørsmål til Peter. Eller kanskje heller: Han gjentar det samme spørsmålet tre ganger, og hver gang Peter svarer at han elsker Jesus, sier Frelseren: «Fø mine lam! … Vokt mine får! … Fø mine får!» (Joh 21,15–17).

For oss ville det ha vært mer rimelig om Jesus hadde sagt omtrent slik: Elsker du meg, så gå ut og tal ordet til omvendelse for folket, led de vantro fram til tro og hjelp de kristne til å leve som kristne. Men Jesus gjentar det samme tre ganger: at Peter må ta seg av Guds folk.

Jeg vet ikke hvorfor Jesus gjorde dette. Jeg kan bare si at jeg mer og mer synes å skimte at den store hovedsaken for oss kristne er å hjelpe hverandre til å leve som kristne og nå fram til målet for vår tro.

Noe annet som jeg også synes jeg forstår bedre nå enn før, er at om vi kristne i større grad kunne leve som vi burde, som et virkelig kristent folk, ville vi være Guds beste redskap til å vinne dem som lever borte fra ham. Når en ser det slik, kan en godt si at hovedsaken for oss er å hjelpe hverandre til å leve som kristne.

Hva hjelper det egentlig at folk blir vakt og begynner å søke Gud, når de ikke får den hjelpen de trenger i livets strid? Svikter broderkjærligheten og den

kristne menighet, da velter ulykken inn over hele det kristelige arbeidet, ikke minst over den hjelpen de unge kristne skulle få.

Den som blir liggende igjen på veien, har ikke bare mistet seg selv, men også gjort skade på Guds rike. Det er dette tapet og denne skaden vi kristne skulle prøve å hindre ved å tjene hverandre i kjærlighet.

Vi har sikkert aldri fått en oppgave som krever mer kjærlighet, tålmodighet og offervilje enn den som blir lagt på oss i den kristne menighet. Er det noe sted det blir spørsmål om å tilgi, lide og tjene, så er det der. Men er oppgaven stor, så er Guds nåde enda større over den enkelte og den kristne flokk som lærer denne høye kunsten.

Det var dette apostlene og de første kristne hadde lært, og det er denne samme høye kunsten misjonærene våre må lære, skal de bygge Guds rike blant et hedensk folk.

Har vi lært å bygge Guds rike slik i vårt folk?

Det er et stort spørsmål, og svaret vi gir, vil føre til større seier eller nederlag enn de fleste av oss tror i dag.

Det synes ofte å være lettere å arbeide for å vinne verdslige mennesker for Gud enn å gjøre noe i den kristne menighet. De som tror at en vekkelsestaler alltid eier mer av Guds Ånd enn den som tjener i den kristne menighet og bygger opp Guds folk, tar feil.

Å elske en hedning og en kristen som er langt borte, er ingen stor kunst. Men å leve og arbeide i en kristen menighet sammen med kristne som er bundet av egenkjærlighet og æresyke og er usanne og sladderlystne, det er verre. Men nettopp der vil vår Frelser at vi skal elske, tjene, tukte, trøste, tåle og tilgi.

Skal vi makte en så stor oppgave, må vi hver dag få Kristi kjærlighet utøst i hjertet ved Guds Ånd, ellers orker vi det aldri. Men går vi inn i denne tjenesten med det mål å hjelpe Guds folk og ære vår Frelser, får vi den kraften vi trenger også til dette arbeidet.

Mens vi hjelper andre, hjelper Gud oss.

Den som har hjem og familie, vet vel at skal hjemmet trives og lykke og fred bo der, da må samlivet være bygd på den kjærligheten som har lært kunsten å tjene og tilgi. Krever vi i stedet for å gi, dør kjærligheten både i hjerte og hjem.

Den samme loven er også lagt inn i det kristne brorskap og den kristne menighet.

Var det ikke fordi de kristne flokkene i Romerriket led nederlag på den indre fronten, at de også mistet evnen til å gå framover utad – og ble feid bort av andre åndsmakter? Dersom vi kristne nå svikter vår oppgave innad i den kristne menighet, vil det gå oss like ille.

Disse kristne som vi har talt litt om før, som springer fra møte til møte, fra forsamling til forsamling, fra predikant til predikant og bare vil få, men aldri gi, de er en ulykke både for seg selv og for andre.

Mens de beskylder andre for å være kalde og lite åndelige, kommer de aldri på at de selv faller under samme dom. Den kristne som bare krever av andre og selv ikke vil gi noe, har glemt at den kristne kjærligheten han pynter seg med, er egenkjærlighet.

Det var nok ikke for ingenting at apostelen Johannes på sine gamle dager lot seg bære til den kristne menighet og sa disse ordene: «Mine barn, elsk hverandre!» Når han skriver til dem, ser han aldri ut til å bli trett av å minne om det samme:

«Mine kjære, la oss elske hverandre! For kjærligheten er av Gud, og hver den som elsker, er født av Gud» (1 Joh 4,7).

«Og dette budet har vi fra ham at den som elsker Gud, skal også elske sin bror» (1 Joh 4,21).

«Dersom vi elsker hverandre, da blir Gud i oss» (1 Joh 4,12).

Guds ord sier oss at etter hvert som det lir mot slutten av vår tidsalder, skal kjærligheten bli kald hos mange (Matt 24,12). Vi har derfor så stor grunn til å minne om dette å elske hverandre.

«For den som ikke elsker sin bror som han har sett, hvordan kan han elske Gud, som han ikke har sett?» (1 Joh 4,20).

«Mine barn, la oss ikke elske med ord eller med tunge, men i gjerning og sannhet!» (1 Joh 3,18).

Fri for pengekjærhet

Det ordet vi nå skal ta fram, taler ikke om noe vi skal prøve å nå, men om noe vi må holde oss borte fra. Det er dette at vi må vokte oss for kjærlighet til penger.

Av de mange farene som lurer på oss mennesker – og ikke minst på de kristne – er pengekjærheten så visst ikke den minste. Penger har en underlig lokkende makt over oss.

Slik slangens øye suger til seg den lille fuglen som kommer for nær, når det først har fanget fuglens blikk, slik drar pengene menneskehjertet til seg når de først har fanget blikket vårt.

Av alle de onde maktene som vil ha tak i oss, synes kjærligheten til penger å være den synden som det er tyngst for oss å få øye på og seire over. En av grunnene til dette må vel være at denne synden ligger så nær opp til en stor dyd: å spare og være forsiktig med penger.

Så ser vi ikke selv at vi har gått over grensen fra sparsomhet til grådighet, og tror at vi er et mønster når det gjelder penger. Ofte mener andre det samme og holder oss for et forbilde på klokskap og god økonomisk sans.

Se på ham og på dem! Det er folk som har lært kunsten å forvalte klokt det de eier.

Når pengekjærhet og grådighet blir lovprist som en dyd, skal det mer enn menneskevett til for å se at vi er blitt slaver under pengene.

Vi er dessverre nødt til å innrømme at mange kristne er bundet av kjærlighet til penger.

Så ulike vi mennesker er! Noen har en utrolig og helt uhyggelig evne til å sløse bort alt de får fingrene i, både for seg selv og for andre. De synes ikke å ha ro på seg før de har somlet bort hvert øre. Men andre mister både søvn og matlyst fordi de tenker dag og natt på hvordan de skal få en krone mer i banken.

Det kan nok hende at faren for pengekjærhet og grådighet ligger nærmest for dem som er vokst opp under trange kår og i tillegg har anlegg for å spare.

Kommer slike fram til velstand og rikdom, er det visst ingen som må vokte seg mer for kjærlighet til penger enn de.

En skulle tro at når en ble eldre – i alle fall når alderdommen kommer – ville pengekjærheten og bekymringen for utkommet avta. Men livet lærer oss noe annet. Denne onde roten ser tvert imot ut til å vokse med årene. Mange som eier mye, kan lide slik av bekymring for utkommet når de står ved kanten av sin grav, at de knapt tør spise seg mette.

Kjærlighet til penger dreper mennesket i oss mer enn alle andre synder. Der pengene får makt over hjertet, der må medfølelsen og lysten til å hjelpe andre dø. Pengekjærheten gjør mennesket om til metall, maskiner og pengesekker.

Spurgeon skal en gang ha sagt dette tunge ordet: «De gjerrige som blir frelst, skal jeg få plass til under neglen min.»

Vi grøsser når vi leser om Israel som danset rundt gullkalven ved foten av Guds fjell. Men vi kristne glemmer fort hvor lett vi har for å trå den samme dansen.

Den mektigste og vakreste avgud også i vår tid er gull! Den kristne som skal komme forbi denne guden uten å knele og danse, må være våken og be Gud om hjelp til å seire over pengekjærheten.

Jeg vil våge å komme med et spørsmål til oss kristne her: Ber du Gud om hjelp mot kjærlighet til penger? Har du noen gang våget å be om det når du er alene med Gud?

Det er sikkert mange kristne som har grunn til å be Gud om hjelp til å gå varsomt fram med det de eier, men det er også mange som trenger å be om hjelp mot grådighet og kjærlighet til penger.

Men det er dessverre grunn til å frykte at det finnes kristne som ikke kan tale med Gud om dette.

Guds folk, hør hva ordet sier til oss: «La deres ferd være fri for pengekjærhet» (Hebr 13,5).

Det er tungt å se kristne som har festet sin kjærlighet til denne verden, og enda tyngre når det blir sagt om kristne at de i pengesaker er småligere og mer umettelige enn andre. Slikt blir sagt av skikkelige verdslige mennesker om kristne og av kristne om kristne.

Har dere kanskje ikke hørt det?

Men det tyngste av alt er når det er sant.

Livets lykke ligger i å være fornøyd med det en har. Dette skal ikke hindre oss i å arbeide oss fram, streve og spare, men det skal advare oss mot kjærlighet til penger. Og er det sant, det som står her i vers 5: «Jeg skal ikke slippe deg og ikke forlate deg», da burde det vel være mulig for en kristen å gå gjennom verden uten å bli overvunnet av pengekjærheten.

Med tillit til Gud skal en kristen gå gjennom dette korte livet mot den evige rikdom og være fornøyd med det han har.

Så tungt som det er å møte pengekjære kristne, like gledelig er det å møte kristne som er løst fra verden og går med lette, faste skritt mot målet.

Husk veilederne deres

Så slutter denne «hustavlen» med å minne de kristne om at de må følge veilederne sine og være lydige mot dem.

Først blir det sagt (vers 7) at de skal huske dem som har talt ordet til dem og nå er hjemme hos Gud. De kristne skal legge merke til den utgangen deres livsferd fikk, og så følge etter dem i deres tro. Av dette ser vi at de har hatt gode veiledere som i lære og liv har vist dem den rette veien. Når de så (i vers 17) blir formant til å følge de veilederne de har nå, vitner også det om det samme.

Det står om disse som forkynner ordet, at «de våker over deres sjeler». Det er et vitnesbyrd om at de er gode veiledere, og nettopp fordi de er det, har den kristne menighet plikt til å huske dem og følge dem.

De kristne har ansvar for at de som forkynner ordet, kan gjøre det «med glede og uten sukk» (Hebr 13,17).

En motløs forkynner har det ikke bare vondt selv; det er også en ulykke for den flokken han skal tjene.

Det har alltid vært på sin plass å vekke Guds folk til å huske dem som forkynner ordet, men aldri mer enn nå.

Det er sikkert ingen andre enn de som har fått kall fra Gud til å forkynne ordet, som vet hvilket ansvar og hvilken sjelelidelse det fører med seg å være et Jesu Kristi vitne på denne måten.

Vi taler ikke her om «leiekarene» som på en eller annen måte har lurt seg inn i dette arbeidet for å ha et levebrød. Her gjelder det dem som har fått kall fra Gud til å forkynne ordet, og som kjenner ansvaret som følger med kallet.

Det er disse som trenger hjelp både fra Gud og fra kristne mennesker. Men det er også her det så ofte viser seg at både de enkelte kristne og hele flokken glemmer ansvaret sitt.

Sender Gud oss forkynnere som han har gitt naturgaver, nådegaver og hellig ild, så folk strømmer til og vil høre dem, da er noen kristne straks på plass og «dyrker» dem nesten som små guder. Gjennom avisinnlegg og stort skryt like opp i ansiktet blir det ropt inn i sjelen på disse stakkarene at de er store karer. Nå skal alle ha tak i dem og samle folk og penger, og nå er det ikke stort andre Gud kan bruke enn dem.

Slik behandler Guds folk de vitnene Gud sender oss.

Mister så disse stakkarene evnen til å se de store farene som lurer på dem, og glemmer de å be Gud fri dem fra vennene deres, blir de snart så store i egne øyne at Gud ikke kan bruke dem mer. De steg fram i Guds kraft med små tanker om seg selv, men ble ødelagt fordi andre kristne egget fram den syndige naturen i dem.

For et ansvar disse får!

Når Gud så må legge stakkarene til side og glansen er gått av dem, da har også de som skrøt dem opp, gått sin vei, og avgudsdyrkelsen er nå byttet ut med bitter kritikk.

Slik behandler mange kristne Guds vitner.

Har dere ører å høre med, så hør!

Var det bare spørsmål om å holde en kristelig tale, ville det være et lett arbeid å forkynne. Har en evne til å tale, lærer en snart den kunsten. Kunne en ta det slik, ville det være lettere å være forkynner enn å være handelsreisende – og dessverre har vi mange slike. Men her er det spørsmål om noe mye, mye mer, noe som en sann forkynner må ha mer enn andre kristne.

Også en kristen kan nå langt i forskjellige livsoppgaver med gode evner, sunt vett og praktisk sans. Men den som skal forkynne Guds ord, duger ikke til noen ting om han ikke får ekstra hjelp hver gang han stiger fram for å kunngjøre ordet.

Kunnskap, talegaver og kristelige ord – alt er unyttig dersom ikke Guds Ånd ånder på ordene og ånd rører ved ånd hos ham som bærer ordet fram.

Slutter denne livets strøm å renne gjennom ånd og ord, blir alt bare «en lydende malm eller en klingende bjelle» (1 Kor 13,1).

En sann forkynner kan lignes med en mor som bærer på et barn. Skal han være et bud fra Gud, må budskapet unnfanges i ham ved Ånden og bli født til verden gjennom talen hans.

Det er ikke nok å ha budskapet klart for tanken og på et papir. Det ordet som i seg selv er ånd og liv (Joh 6,63), må også bli ånd og liv for ham som forkynner.

Det er her sjelekampen står for den som vil være et sant Jesu Kristi vitne.

Her vil jeg våge å ta fram noe fra mitt eget liv – noe som ellers har hendt så mange ganger, både før og etter den hendelsen jeg nå vil fortelle.

Det var på et vennestevne i Fredrikstad. Da jeg var ferdig med det jeg skulle si, kom prins Bernadotte og jeg i samtale om et og annet. Da sa jeg til ham:

«Ja, nå er jeg glad for at jeg er ferdig med talen min. Jeg har slitt og sukket til Gud om at døren til det ordet jeg skulle bære fram, måtte åpne seg. Men døren ville ikke gå opp, og Guds Ånd syntes å skjule seg for meg.»

Da sa prinsen, som skulle tale etter meg: «Jeg har ikke sovet stort de to siste nettene av samme grunn.»

«Si meg, prins,» sa jeg, «er det den gamle eller den nye Adam som fører oss inn i en slik lidelse?»

«Jeg tror det er den nye,» svarte prinsen.

En sann forkynner kan aldri komme forbi den loven at skal han få en åpen dør inn til Guds ord og til dem han taler til, må Gud først åpne for ham. Men dette går ikke på samme måte som når en trekker opp en klokke.

Det må fødes i oss gjennom sjelelidelse.

Den som går opp på en talerstol og vil forkynne ordet om Guds rike på samme måte som han går til et annet arbeid, misbruker den plassen han har fått, og Gud kan ikke bruke ham.

Gjennom bønn og banking på den døren i ordet som må opp, må forkynneren hver gang få livets strøm til å renne gjennom det tomme røret. Her kan de troende som hører på ham, være til hjelp, om de går inn under det ansvaret Gud har lagt på dem, så de ber om at døren må åpne seg – inn i ordet og inn til dem som hører.

Sitter de bare med krav og kritikk, står forkynneren som i et isskap. Men er det folk i forsamlingen som ber og bærer ansvaret sammen med taleren, da går det en dør opp, en dør inn til lys og nåde.

Det var sikkert dette Paulus tenkte på da han skrev: «Og be også for meg, at det må bli gitt meg ord når jeg åpner min munn, så jeg med frimodighet kan kunngjøre evangeliets mysterium» (Ef 6,19).

Be også for meg!

En skulle nesten tro at en mann som Paulus, som hadde fått denne oppgaven av Gud å forkynne evangeliet, og som var båret av en så uvanlig sterk åndsmakt, ikke hadde trengt hjelp av andre kristne i denne saken.

Men jo, også han måtte ha hjelp!

Ord til å kunngjøre evangeliets mysterium hadde han ikke på lager – ikke i sine store evner, ikke i sin teologiske kunnskap, ikke i sine talegaver. Han måtte få dem av Gud. Døren inn til disse «ordene» kunne han ikke åpne, og ordene kunne han ikke ta selv.

Han måtte få dem!

Og så ber han sine kristne venner om å be Gud om at han vil gi ham disse ordene – Paulus!

Dersom Guds folk så inn i den striden en sann forkynner må føre for å få døren opp til evangeliets mysterium og til menneskehjertene, ville sikkert mange ønske at likegyldigheten de kjenner, måtte bli forvandlet til ansvar, og kritikken til bønn.

Brødre, be for oss!

Også for meg.

Adam og Kristus

«Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid» (Hebr 13,8).

Bibelen viser oss to utgangspunkter og to utviklingslinjer for menneskene. Den ene linjen går ut fra Adam, den andre fra Kristus.

Helt fra den tid mennesket ble skilt fra Gud, har det holdt fast ved tanken om at det skal klare å nå fram til livets paradis ved egen kraft – mer eller mindre bevisst, kanskje helst uten å vite det.

Hver gang vitenskap og kultur tar et skritt framover og folkehavet blir stille, får denne tanken ny fart. Nå er vi nær målet! Når bare vår politikk og vårt syn på samfunnsordningen vinner fram, skal slekten få gå inn gjennom portene til det jordiske paradis. Bare en liten bakke til, så er vi der!

Slik tenker og taler de som tror at mennesket skal berge seg selv.

Teorien om livsgnisten som en gang ble til, og som skal ha arbeidet seg framover og oppover fra det lavere til det høyere liv og til og med tatt spranget fra dyr til menneske – det er halmstråetsom mange ikke kan slippe. Verken Bibelen eller verdenshistorien vet noe om dette spranget. Det de sier at de vet, er bare gjetning. Men i flere slektsledd har de nå trodd på dette spranget, og millioner har ventet og venter på at paradisportene skal åpne seg.

De som ikke lenger er unge, husker godt den bølgen av håp om en lysere framtid som gikk gjennom folkelivet i de vakre årene fra omkring århundreskiftet til 1914. I skrift og tale ble det slått fast at det heretter aldri mer kunne bli tale om krig mellom kulturfolk. Dannelse og kultur hadde drept dette uhyret hos de ledende folkene i verden. Og om det så ille skulle skje at et gevær smalt, ville i hvert fall aldri mer den råskapen komme fram som vi leser om i Det gamle testamente og fra vikingtiden.

Og så – mens denne lyse troen på den omskapte menneskenaturen var på sitt sterkeste – gnog den gamle ormen like trofast som før innenfor det tynne kulturskallet, der den gamle Adam var den han alltid hadde vært. Og da skallet sprakk, viste det seg at assyrerne og vikingene ikke var verre enn en europeer i vår tid.

Det er en tung sannhet som den som er ærlig, mer eller mindre må bøye seg for: Om mennesket og menneskelivet kan skifte form, kan det aldri skifte natur. Fra slekt til slekt står vi derfor overfor det faktum at der mennesket ikke ble «født på ny», der var alt som så ut som vekst, bare kalk smurt på en grav.

Gjennom sprekkene i kalkpussen ser vi stadig den gamle rovdyrkloa, like ond og skarp som før.

Bare se på verden i dag! Mens folk jorden rundt skjelver av redsel for det de frykter skal komme, bruker de mesteparten av pengene sine, sine beste hoder og den fremste teknikken til å lage maskiner til å slakte hverandre med.

Det Kain begynte med – å drepe sin bror – fortsetter den dag i dag. Slik er utgangspunktet og utviklingslinjen fra Adam. Og til denne dag har ingen funnet den tråd i menneskenaturen som er i stand til å løse Adams slekt fra Adams arv.

«Det er ikke én rettferdig, ikke en eneste» (Rom 3,10).

Fortapt og fordømt til den evige død.

Men han som regnet med «Adams skade» før noe ble skapt, ordnet det slik i sitt guddommelige råd at om Adam kom til å falle, skulle Kristus, Guds Sønn, tre inn i hans sted. Da porten smalt i lås for Adam, skrev Kristus på den stengte døren det første løftet om at den skulle åpnes igjen.

Kristus er det nye utgangspunktet.

I ham er også den nye utviklingslinjen.

I Kristus er det satt en ny skapning inn i skapningen.

Ved ham ble det gamle lagt til side, og alt skal bli nytt.

Adam førte oss inn i synd, lidelse og død, men «Guds nådegave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 6,23). Han er den levendegjørende ånd som legger evig liv i hvert menneske som lar seg skille fra Adams slekt. Der Adam ved sitt fall la dødens orm, der legger Kristus livets rot. Han fører oss over fra døden til livet, «fra Satans makt til Gud» (Apg 26,18).

La så alt i Adam være dømt. Om vi må stå der med alt vårt håp slukket, eier vi likevel ham som har tatt bort både synden og døden.

Påskemorgen steg mennesket Kristus Jesus opp av sin grav, og han skal aldri mer stige ned i den. Påskemorgen seiret livet over døden fordi det hadde seiret over synden. Påskemorgen ropte Gud ut over verden fra en tom grav at Jesus Kristus, vår Herre, tok bort synden ved sitt offer. Påskemorgen stråler livets sol over dødens barn.

Her er det nye utgangspunktet. Her er livets utviklingslinje, oppover mot en evig og herliggjort glede for alle som lar seg hogge løs fra det ville vintreet i verden og skille ut fra Adams slekt. Her er ikke bare synden og døden borte; her finnes ikke engang en skygge av forandring lenger.

«Han er i går og i dag den samme, ja, til evig tid» – og «dine år får ingen ende» (Sal 102,28).

Som fjellet står urokkelig midt i fossen, slik står Kristus midt i slekten, mektig til å frelse.

Men det må vi også regne med: Som han ga seg helt for oss, må vi gi oss helt til ham. Som han led utenfor leiren, må vi gå ut til ham og bære hans vanære (Hebr 13,12–13). Også for oss går veien til livet gjennom døden.

Gud sluttet fred da skyldbrevet ble naglet til korset i mennesket Kristus Jesus, og fredspakten ble underskrevet med Kristi blod. Alle som da gir seg til Kristus, får evig liv i ham.

«For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16).

Her er det nye utgangspunktet.

Bøy deg for ham og tilbe ham,
mektig til å frelse er han.

Alt av nåde

> «Men fredens Gud, han som i kraft av en evig pakts blod førte fårenes store hyrde, vår Herre Jesus, opp fra de døde, må han gjøre dere dyktige til alt godt, så dere kan gjøre hans vilje, ved at han virker i oss ved Jesus Kristus det som er godt i hans øyne. Ham tilhører æren i all evighet! Amen» (Hebr 13,20–21).

Dette er herlige avslutningsord.

Vi har fått se farene som truer, og har hørt om det som venter dem som ikke tar seg i vare. Så blir vi på ny ført fram til Kristus og den nåde Gud har gitt oss i ham.

Forfatteren gjør som en mor som ser barna sine gå mot en avgrunn de ikke ser: Han roper, lokker, skremmer og lokker på ny.

Han så avgrunnen som de jødekristne gikk mot – de så den ikke. Og så ropte han at om de gikk utfor stupet, kom de aldri opp igjen. Og så ropte og lokket han på ny, så de skulle stanse og vende om.

Noen ganger bruker han så sterke ord at det er som om alt må synke til jorden uten håp, og ansvaret blir lagt tungt på dem og på oss. Vi må ta oss i vare, så vi ikke går bort fra Kristus og spotter Guds Ånd. Vi må legge av oss synden og alt som tynger, og leve som kristne i hjemmet og samfunnet og i den kristne forsamling.

Vi må, og vi skal! Slik lyder formaningen klart og sterkt, men kjærlig. Og gjør vi det ikke, slår dommens klokke over oss uten miskunn.

I innledningsordene ble det sagt at å lese dette brevet er som å stå på det ytterste skjæret ute i havet i storm – og som å gå i en stille østlandsskog en vårmorgen mens måltrosten synger sine myke, rene og lokkende toner.

Nå har vi hørt den tunge, dype havduren mens dyp kalte på dyp, og vi har hørt dommens klokke slå sine tunge slag. Men nå til slutt har havduren og dommens klokke tiet. Nå får vi stå i den stille skogen og høre de rene, vakre tonene om nåde og fred.

Nå blir all redsel, all dom og dårskap og alt ansvar svøpt inn i nåden. Nå er det moren som tar barnet i favnen, barnet hun nådde før det var for sent. Nå er det som om det verken skulle finnes ansvar eller fare mer.

Nå er alt sammen nåde. Fredens Gud ordner alt for oss. Han gjør oss fullt dyktige til all god gjerning, så vi gjør hans vilje. Han virker i oss det som er godt i hans øyne – alt ved Jesus Kristus og i kraft av blodet fra en evig pakt.

Dette er forunderlig. Men slik er det ordnet for oss i Guds rike.

Her ligger hemmeligheten i sammenhengen mellom vårt ansvar og Guds nåde, mellom rettferdiggjørelse og helliggjørelse. Her finner ingen av oss fram uten at Guds Ånd viser veien og lærer oss å gå den. Får han ikke gjøre det, kommer vi enten inn i lovtrelldom eller ansvarsløshet, og begge veier fører bort fra Gud.

Tar vi Jesu ord om vintreet og greinene som rettesnor for livet, ser vi at kunsten og hemmeligheten er å være i ham. Da går det med oss som med greinen som vokser ut fra treet. Den trenger ikke streve eller stride for å leve, vokse og bære frukt, men utvikler seg etter den livslov som ligger i treet. Når bare greinen er i treet, er alt i orden.

Slik er det å være en kristen, sier Jesus. Kunsten er å være i ham.

Men finnes det da noen fare for oss? Kan det da være spørsmål om ansvar, strid og nederlag?

Ja, sier Guds ord. For bildet av greinen i vintreet sier ikke alt om oss som kristne og mennesker. Vi er noe annet og noe mer enn en grein på et tre.

Vi må selv velge om vi vil skjæres av verdens ville tre og podes inn i Kristus. Og dag for dag, hele livet, må vi velge om vi vil være hos ham.

Slikt er det ikke tale om for en grein på et tre.

Men likevel – samler vi alle formaningsordene i Bibelen i én hovedsum, vil vi finne at det er vårt forhold til Kristus det gjelder: om vi vil være hos ham eller ikke.

Der ligger vårt ansvar, der står vår største strid.

«Bli i meg», sier Jesus til sine (Joh 15,4). Det er det ansvaret dere har. «Så blir jeg i dere.» Det sørger jeg for.

Slik er det å være en kristen.

Da gjør han oss fullt dyktige til all god gjerning. Da «vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss». Da skal verken «død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er, eller det som komme skal, eller noen makt, verken høyde eller dybde eller noen annen skapning kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 8,37–39).

Vår sak er å gi oss helt til ham og være i ham. Hans sak er å holde oss oppe og føre oss fram til Gud.

Og hans mål er kun det ene:
barnets sanne vel alene.

«Nåden være med dere alle!» (Hebr 13,25).

Dette er de siste ordene i brevet.

Det er vanskelig å la være å tenke på Paulus når en leser disse sluttordene. Han sluttet alltid brevene sine med en slik hilsen. I 2 Tess 3 skriver han: «Hilsen med min, Paulus' hånd. Dette er et tegn i hvert brev. Slik skriver jeg: Vår Herre Jesu Kristi nåde være med dere alle!» (2 Tess 3,17–18).

Vi kan spørre: Hva er tegnet hans i alle de brevene han skrev? Er det bare navnetrekket hans? Mon tro om det ikke heller er hilsenen: «Vår Herre Jesu Kristi nåde være med dere alle»? Med litt forskjellig ordlyd slutter alle brevene hans slik. Og denne hilsenen finnes bare i Paulus-brevene og i Hebreerbrevet.

Nå er det selvsagt slik at det ikke trenger å være Paulus som har skrevet dette brevet, selv om det slutter med en slik hilsen. Det kan være en som har lært av Paulus, en Paulus-disippel.

Det som gir brevet dets verdi, er heller ikke hvem Gud brukte til å skrive det. Verdien ligger i innholdet. Vi kan være visse på at det er ord fra Gud både til de kristne av Israels folk og til de kristne gjennom alle tider, og derfor også til oss.

Brevet slutter med ordet om nåde, og det vil vi også gjøre.

Når det til sist ikke bare blir spørsmål om å slutte et brev, men et liv, da er det framfor alt dette som er det beste og største: å få være i nåden. Hver ærlig kristen vet at etter hvert som årene går og livssolen synker mot kveld, blir det spørsmål om mer nåde. Mens livskraft og sjelestyrke minker, og vår gamle natur aldri blir gammel, må nåden bli større for oss om vi skal holdes oppe og vinne seier.

Det blir også mer og mer alvor over det å vite at en går mot slutten av livet her. Da kommer spørsmålet dypere og tyngre: Mon tro om jeg når fram? Blir jeg frelst?

Når jeg snart må stå på kanten av min grav, når tanken slukner, når jeg ikke lenger kan be en bønn eller min ånd sukke et sukk, når jeg bare kjenner døden og må dø – hvordan går det da?

Når Gud da for Jesu Kristi skyld bøyer seg ned til meg og hvisker meg i øret: Nåde være med deg – da skal det gå godt.

Da blir den siste dagen den beste.

Om Ludvig Hope

1871–1954

Ludvig Hope (1871–1954) ble født 17. januar 1871 i Masfjorden i Nordhordland, som sønn av bonden Mons Ivarson Hope. Allerede i tenårene begynte han å reise som predikant, og han ble den ledende skikkelsen i Norsk Luthersk Misjonssamband i en hel mannsalder – som forkynner, forfatter og veiviser for lekmannsbevegelsen. Fra 1931 til 1936 var han generalsekretær i sambandet.

Hope kjempet for lekfolkets rett og frihet i kirken, og han var med på å vinne fram «nattverdens frigivelse» i 1913. Under okkupasjonen var han en av lederne i kirkekampen: Han var med og stiftet Kristent samråd i 1940 og satt i den midlertidige kirkeledelsen fra 1942. Han døde i Oslo 26. oktober 1954.

Ved siden av de kirkepolitiske skriftene skrev Hope mange oppbyggelige bøker, med klar forkynnelse av lov og evangelium og stor omsorg for den vakte synder som strever etter fred med Gud. Hans samlede skrifter kom ut i ni bind i 1945–48.